

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

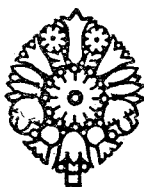
KOLOZSVÁRT

**1937. ÉVI JANUÁR HÓ 30—FEBRUÁR 1-ÉN
TARTOTT**

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

**Az Erdélyi Református Egyházkerület
Igazgatótanácsának 5274—1937. III. számú
hivatalos kiadványa.**

103922

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Első ülés

1937. január hó 30-án délelőlt 10 órakor.

Elnök: Gróf Teleki Aretur,
egyházkerületi főgondnok.

Jegyző: Máthé Sándor,
egyházkerületi lelkeszi aljegyző.

1. Délelőtt 10 órakor a theológiai fakultás dísztermében *Vásárhelyi János* püspök aa. előfohásza után az egybesereglett közgyűlési tagok ajkán felcsendült a „Jövel Szentlélek Úristen“ kezdetű ének első versszaka. Püspök aa. az *Efézusi Levél* IV. r. 1—6. versekben írt szentigéket olvasta, majd buzgó imádságban emelte a lelkeket az erős és hatalmas Istenhez, tőle kérvén áldást, segedelmet és megtartó kegyelmet anyaszentegyházunk életére, munkájára, munkásaira és mostani tanácskozásainkra. Az ima így hangzott:

Kérlek azért titeket én, ki fogoly vagyok az Urban, hogy járjatok úgy, mint illik elhívástokhoz, mellyel elhivattatok. Teljes alázatossággal és szelidséggel, hosszútűréssel elszenvedvén egymást szeretettel. Igyekezvén megtartani a lélek egységét, a békességnek kötelékében. Egy a test és egy a lélek, miképpen elhívástoknak egy reménységében hivattatok el; egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség; egy az Isten és mindeneknek atyja, aki mindeneknek felette van és mindnyájatokban munkálkodik.

Örökkévaló Istenünk, alázatos lélekkel, Benned bízó hittel gyülekezünk össze, hogy cselekedjük a Te szent akaratodat, munkálkodjunk a Te országod dicsőségéért.

Összegyűltünk és szent reménységgel keresünk Téged Atyánk, hogy Tetőled nyerjünk biztatást és útmutatást. Szenteld meg együttlétünket, hogy meg tudjuk tartani a lélek egységét a békesség kötelékében. Cselekedd Istenünk, hogy amiképpen egy reménységben hivattunk el, egy hitben, egy keresztségben egyesítsél, teljes alázatossággal és

szelídséggel úgy szolgáljunk most is Tenéked, hogy tanácskozásunkban egyedül csak Tereád figyeljünk, a Te Szentlelkednek útmutatását kövessük.

Oh áldj meg és szentelj meg bennünket jó Atyánk! Ird be szívünkbe szent Fiadnak drága biztatását: „Nem hagy-lak titeket árvákul.“ „Az ég és föld elmulnak, de az én beszédem megmarad örökké.“ Töltsd be szívünket a mennyei biztatás áldott bátorításával, hogy egyik nemzedékről a másikra, egyik ajakról a másikra adod az ígét, hogy a Te kegyelmedből mindenkor szól, tanít, int, vigasztal, ítél és megtart a Te ígéd által a Te Szentlelkednek tanácsa.

Szenteld meg az atyákat, akikre a gyülekezetek gondját bízta, hogy bölcsességgel és szeretettel építsék a Te szent országodat, védelmezzék és megtartsák Anyaszentegyházunk templomait és iskoláit, áldott intézményeit, igaz példaadással vezéreljék a gondjaikra bízott lelkeket azon az úton, amelyet ő mutat meg számunkra, aki szólott egykor: „Én vagyok az út, az élet és az igazság.“ Tisztítsd meg szívüket, lelküket, hogy legyenek a Te országod javát szolgáló határozatok meghozatalában bölcssek, beszédjükben igazak, cselekedeteikben tiszták és feddhetetlenek. Éreztesd meg ezen a napon és az elkövetkező napokban mindnyájunkkal, hogy mily jó és mily gyönyörűséges az atyafiaknak bé-kességben való együttlakozása.

A Te elhívott szolgádnak szólj: Légy békesség követő! Hirdesd boldogan és tisztán a megtartásnak evangéliumát. Adj melléje hűséges munkatársakat, tanácsadókat és segítőköt, hogy megegyező szeretetben tudja építeni a Te országodnak dicsőségét. Aldd meg a Te szent szolgálatodra kibocsátandó ifjú pásztorokat is. A Te égi oltárodnak izzó eleven szenével érintessed ajkukat és szívüket, hogy a Te házad iránt való égő szerelemmel tegyenek bizonyosságot a Te kegyelmed mindenre elégséges ereje mellett.

Aldást, életet, békességet adj Atyánk a szíveknek, a világnak.

Aldd meg Anyaszentegyházunkat, népünket, országunkat, a felséges Királyt és királyi házat, hogy mindeneket betöltsön és mindeneket megszenteljen a Te Szentlelkednek

dicsősége. Mennyei édes Atyánk, aki mindenek felett vagy és mindenekben és mindenek által munkálkodol, légy velünk, szenteld meg tanácskozásunkat, hogy nagy nevedre térjen dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás a mi Urunk Jézus Krisztus által, mindörökkön örökké Amen.

2. A közgyűlés tagjait mélyen megható imádság elhangzása után gróf Teleki Arctur elnöklő főgondnok aa. szeretettel köszönti a mai ünnepélyes napra összegyűlt rendkívüli közgyűlés tagjait és az egyházkerületünk örömében osztozni kívánó küldöttségek tisztelt jelenlévő képviselőit s azazal a kívánsággal, hogy tanácskozásaink az ünnepi alkalomhoz méltó keretben, anyaszentegyházunk építésére történjenek, a mai napra összehívott rendkívüli közgyűlést megnyitottnak jelenti ki.

Szolgál tudomásul.

3. Elnöklő főgondnok jelenti, hogy mai közgyűlésünk az érvényben levő rendelkezések értelmében az illetékes hatóságoknak bejelentetett és a VI. hadtest parancsnoksága 161.187. sz. rendeletével annak megtartását tudomásul vette. Elnök felhívására a rendőrhatalóság képviselőjében, mint jelenlévő kiküldött Marcu tisztviselő úr jelentkezik.

Tudomásul szolgál.

4. Elnöklő főgondnok felkéri Máthé Sándor lelkészi aljegyző aát, hogy az egyházkerületi lelkészi főjegyző megválasztásáig vezesse a közgyűlés jegyzőkönyvét; ugyancsak felkéri dr. Szele Béla világi fő- és dr. Balogh Elek világi aljegyzőket a jegyzői teendők ellátásában való segédkezésre.

Tudomásul szolgál.

5. Elnöklő főgondnok aa. felhívására Máthé Sándor egyházkerületi lelkészi aljegyző olvassa a tagok számbavétele és a közgyűlés határozatképességének megállapítása végett a közgyűlés tagjainak az igazgatótanács által összeállított következő névsorát:

Az erdélyi református egyházkerületi közgyűlés tagjainak névsora:

I. Egyházkerületi főtisztségviselők:

Gróf Teleki Aretur egyházkerületi főgondnok,
 Gróf Bánffy Miklós egyházkerületi főgondnok,
 Gróf Bethlen György egyházkerületi főgondnok,
 Dr. Bene Ferenc egyházkerületi főgondnok,
 Gróf Bethlen Bálint egyházkerületi főgondnok,
 Vásárhelyi János püspök, egyházkerületi főgondnok.
 Kádár Géza egyházkerületi közügyigazgató,
 Dr. Szele Béla egyházkerületi világi főjegyző,
 Máthé Sándor egyházkerületi lelkészi aljegyző,
 Dr. Balogh Elek egyházkerületi világi aljegyző.

Az egyházkerületi közgyűlés tiszteletbeli tagjai:

* J. Curtis theol. professzor Edinburg.
 * J. R. Flemming lelkész, a presb. Világszövetség főtáitkára
 Edinburg.
 * Rev. James Macdonald Webster D. lelkész, a skót szabad egy-
 ház főtáitkára Edinburg.
 * Sylvester W. Beach D. D. theol. tanár Princeton,
 * Charles E. Schaeffer lelkész Philadelphia,
 * D. Burghardt Gantenbein lelkész Reute,
 D. Keller Adolf, a genfi Zentralstelle für kirchliche Hilfs
 actionen táitkára. Genf.

Egyházkerületi tanácsbírák:

Csia Pál,	Maksay Albert,
* Dr. Csiki László,	Dr. Martonossy György,
Dr. Darkó Ákos,	Mester Mihály,
* Kendeffy Lajos,	Dr. Musnay László,
Kováts Pál,	Régeni István,
Dr. Kristóf György,	Tőkés József.

II. Az egyházmegyék képviselőtében:

1. Bechesiu-i-Bekecsalji egyházmegye:

Kolozsvári József esperes,	Dr. Dózsa László főgondnok,
Dr. Árkossy Jenő főjegyző,	Nagy Endre gondnok,
Csutak Ferenc lelk., ehk. képv.,	Vajna Ernő ehker. képv.,
Györke János lelk., ehk. képv.,	Szász József ehker. képv.

* A csillaggal jelzettek nem voltak jelen a névsor olvasásánál.

2. Deji-Dési egyházmegye:

Kovács László esperes,	Dr. Bene Ferenc főgondnok,
Dr. Mezey Mihály főjegyző,	Almási Samu gondnok,
Dr. Vágó Károly lelk., ehker.	Dr. Vékás József ehker. képvis.
kép.,	

3. Pádureni-Erdővidéki egyházmegye:

Nagy Elek esperes,	Zathureczky Kálmán főgondnok,
Rozsonday Ádám főjegyző,	* Dr. Fábián László gondnok,
Kertész Lajos lelk., ehker. képvis.	Dezső Miklós ehker. képvis.
Dr. Polonkay Tivadar lelk.,	Sándor Lajos ehker. képvis.
ehker. képvis.	

4. Gheorgheni-Görgényi egyházmegye:

Kiss Lajos esperes,	* Gr. Teleki Domokos főgondnok,
Nemes Árpád főjegyző,	* Körössy György gondnok,
Bakk József lelk., ehker. képvis.	Vertán Sándor ehker. képvis.
* Széll Jakab lelk., ehker. képvis.	Bod Sándor ehker. képvis.

5. Albaiulái-Gyulafehérvári egyházmegye:

Nagy Ferenc esperes,	* Dr. Eöry István főgondnok,
Pataky Gyula főjegyző,	Br. Bánffy Dániel gondnok,
Tar Mihály lelk., ehker. képvis.	Szeghó Dénes ehker. képvis.

6. Hunedoarai-Hunyadi egyházmegye:

Baczó Lajos esperes,	Dr. Apáthy Árpád főgondnok,
László Zoltán főjegyző,	Brázovay Dezső gondnok,
Fekete János lelk., ehker. képvis.	Fekete Károly ehker. képvis.
Csulak Ferenc lelk., ehk. képvis.	* Gr. Kendeffy Elek ehker. képvis.

7. Calatai-Kalotaszegi egyházmegye:

Daróczy Ferenc esperes,	Zsigmond Ákos gondnok,
Tőkés Tibor főjegyző,	* Illyés Károly ehker. képvis.
Csűrös József lelk., ehk. képvis.	Dr. Nagy Lajos ehker. képvis.
Koós Károly főgondnok,	

8. Chezdi-Kézdi egyházmegye:

Volloncs Miklós esperes,	Dr. Török Andor főgondnok,
Imre Lajos főjegyző,	Bodó Albert gondnok,
Dr. Jakó Dénes lelk., ehker.	Dr. Molnár Dénes ehker. képvis.
kép.,	

9. Cluji-Kolozsvári egyházmegye:

Máthé Sándor esperes.	Dr. Schilling Dezső főgondnok,
Adorjáni István főjegyző,	Dr. Szász Ferenc gondnok,
Fülöp Lajos lelk., ehker. képvis.	Dr. Illés Gyula ehker. képvis.
* Vásárhelyi Boldizsár lelk.,	Mester Mihály ehker. képvis.
ehker. képvis.	* Nagy Gerő ehker. képvis.
Dr. Tavaszy Sándor ehk. képvis.	

10. Tárnava-Küküllői egyházmegye:

Fejér Pál esperes,	Gr. Bethlen Ádám főgondnok,
Dr. Illyés Géza főjegyző,	Gr. Dégenfeld Kristóf ehker.
Dali Gyula lelk., ehker. képvis.	képvis.
ehker. képvis.	Dr. Köntzey Gerő ehker. képvis.

11. Mureși-Marosi egyházmegye:

Farkas Jenő esperes.	Nagy Endre gondnok,
Kacsóh Lajos főjegyző,	Dr. Mester Gábor ehker. képvis.
* Jenei Sándor lelk., ehker. képvis.	Dr. Sebess Jenő ehker. képvis.
Váradi Albert lelk., ehker. képvis.	Dr. István Mihály ehker. képvis.
Dr. Gr. Tholdalagi Mihály főgondnok,	

12. Aiudi-Nagynyedi egyházmegye:

Biró Lajos esperes,	Koncz Ferenc lelk., ehk. képvis.
Nagy Béla főjegyző,	Dr. Horváth Miklós főgondnok,
Z. Bodola Gyula lelk., ehker.	U. Kovács Endre gondnok,
képvis.	Gr. Teleki Ádám ehker. képvis.
Dr. Dávid György lelk., ehker.	Szalántzy György ehker. képvis.
képvis.	* Datky Béla ehker. képvis.

13. Sieui-Nagysajói egyházmegye:

Gyenge György esperes,	Fejérváry Károly főgondnok,
Sigmond János főjegyző,	Borbély Kálmán gondnok,
Kese Attila lelk., ehker. képvis.	* Dr. Kovács Sándor ehker. képvis.

14. Sibiui-Nagyszebeni egyházmegye:

Szotyori Lajos esperes,	Gr. Bethlen Bálint főgondnok,
Farkas Károly főjegyző,	Dr. Apáthy Gyula gondnok,
Papp József lelk., ehker. képvis.	Cseh Zoltán ehker. képvis.

15. Orbai egyházmegye:

Bajkó György esperes,	Dr. Kelemen Zoltán főgondnok,
Veress Károly főjegyző,	Hadnagy Dezső gondnok,
Jancsó Lázár lelk., ehker. képvis.*	Páll Ferenc ehker. képvis.
Havadtóty Sándor lelk., ehker.	Hollaky József ehker. képvis.
képvis.	

16. *Sepsi egyházmegye:*

Kiss Albert esperes,	* Imecs Ernő főgondnok,
Tőkés József főjegyző,	Dr. Szele Béla gondnok,
Dávid Gyula lelk., ehker. képvis.,	Dr. Barabás Andor ehker. képvis.,
* Szász Béla lelk., ehker. képvis.,	Szabó Béni ehker. képvis.

17. *Sichi-Széki egyházmegye:*

Lőrincz János esperes,	Gr. Bethlen Béla főgondnok,
Fekete Gerő főjegyző,	* Gr. Wass Albert gondnok,
Szilágyi János lelk., ehker. képvis.,	Dr. Konrádi Dániel ehk. képvis.,
Csűrös Ferenc lelk. ehk. képvis.,	Wass Tarjáni Ákos ehk. képvis.

18. *Sălaj-Solnochi-Szilágyszolnoki egyházmegye:*

Kovács Zsigmond esperes,	* Dr. Kaizler György főgondnok,
Köblös Endre főjegyző,	Dr. Gazda Endre gondnok,
Bartha Miklós lelk., ehk. képvis.,	* Dr. Bölöni Zoltán ehker. képvis.,
Bereczky József lelk., ehker. képvis.,	Br. Györffy Lajos ehker. képvis.,
	Gr. Dégenfeld Miksa ehk. képvis.

19. *Odorheiui-Udvarhelyi egyházmegye:*

Nagy Lajos esperes,	Dr. Sebessy János főgondnok,
Kiss István főjegyző,	Szabó András gondnok,
Szabados József lelk., ehker. képvis.,	Dr. Sebessy Ákos ehker. képvis.,
Kónya Kálmán lelk., ehk. képvis.,	* Dr. Gönczy Gábor ehker. képvis.,
Simó János lelk., ehker. képvis.,	Dr. Gyarmathy Dezső ehker. képvis.,

20. *Ó-romániai egyházmegye:*

* Tőkés Ernő esperes,	* Sándor József főgondnok.
Nagy Sándor főjegyző.	

III. A theologiai fakultás, tanítóképezde és kollégium képviselőiben:

1. *Cluji-Kolozsvári theologia részéről:*

* Br. Kemény János főgondnok,	Dr. Nagy Géza gazd. felügyelő,
Dr. Kovács András gondnok,	Dr. Imre Lajos ehker. képvis.
Dr. Gönczy Lajos igazgató,	

2. *Cluji-Kolozsvári kollégium részéről:*

Dr. Gr. Bethlen László főgondnok,	Sándor Ferenc gazd. felügyelő,
Dr. Tusa Gábor gondnok,	Dóczy Ferenc ehker. képvis.,
Gönczy László igazgató,	Dr. Tulogdy János ehker. képvis.

3. Aiudi-Nagyenyedi kollégium és a vele kapcsolatos tanítóképezde részéről:

Dr. Szász Pál főgondnok,	Elekes Viktor inspector prof.,
* Horváth Pál gondnok,	György Ferenc ehker. képvis.
Málnásy Károly gimn. igazg.,	Juhász Albert ehker. képvis.
Csefő Sándor képezd. igazgató,	Kónya Gyula ehker. képvis.

4. Târgu-Mureşi-Marosvásárhelyi kollégium részéről:

Dr. Bernády György főgondnok,	Szabó József gazd. felügyelő,
* Gr. Tholdalagi József gondnok,	Szigyártó Gábor ehker. képvis.
Nagy Endre igazgató,	Kovács Benedek ehker. képvis.

5. Odorheiui-Székelyudvarhelyi kollégium részéről:

Dr. Gyárfás Pál főgondnok,	Haáz Rudolf gazd. felügyelő,
Dr. Jodál Gábor gondnok,	* Biró Sándor ehker. képvis.
Váróné Csathó Gabriella igazg.,	Nagy Elemér ehker. képvis.

6. Zălaui-Zilahi kollégium részéről:

Br. Wesselényi István főgondnok,	Nagy Sándor gazd. felügyelő,
Dr. Gazda Endre gondnok,	Bodó Ferenc ehker. képvis.
Végh Samu igazgató,	Vályi Károly ehker. képvis.

7. Sf. Gheorghei-Sepsiszentgyörgyi kollégium részéről:

* Kónya Kálmán főgondnok,	Döme Bálint gazd. felügyelő,
Dr. Török Andor gondnok,	Felszeghy István ehker. képvis.
Demeter Béla igazgató,	

8. Cluji-Kolozsvári kollégium részéről:

Dr. Vékás Lajos főgondnok,	Székely János gazd. felügyelő,
Dr. Kemény Béla gondnok,	Dr. Kántor Lajos ehker. képvis.
Özv. Báthoryné Straub Jolán igazgató,	Husz Ödön ehker. képvis.

9. Orăştiei-Szászvárosi kollégium részéről:

Dr. Martonossy György gondnok,	Orbán Lajos igazgató, gazdasági felügyelő.

10. Szeretetház részéről:

Dr. Nagy Elek főgondnok,	Dr. Görög Ferenc gondnok.

11. Tanítóképviselek:

Ferenczy Gábor,	Lőrinczi Ferenc.
Ösz Sándor,	

12. Diakonissza-intézet részéről:-

Dr. Bene Ferenc elnök,	* Dr. Filep Gyula igazgató-
Borbáth Dániel igazgató,	főorvos.

Névsorolvasás után aljegyző jelenti, hogy jelen van 196 közgyűlési tag.

E jelentés alapján elnök megállapítja, hogy a Házsza-bályok 8. §-ában meghatározott 50 tagnál többen vannak jelen.

így a mai közgyűlést határozatképes-nek nyilvánítja.

5. a) Elnöklő főgondnok bejelenti a közgyűlésnek, hogy távolmaradásukat részben betegség, részben másirányú elfoglaltságuk miatt kimenteni kérik a következő közgyűlési tagok: Nagy Gerő, Horváth Pál, Vásárhelyi Boldizsár, dr. Bölöni Zoltán, Kónya Kálmán és dr. Gönczy Gábor.

Közgyűlés nevezettek távolmaradását igazoltnak veszi.

5. b) Elnöklő főgondnok indítványozza, hogy közgyűlésünk Ófelségéhez, a királyhoz; Ófelsége kormányának elnökéhez és Iamandi Victor kultuszminiszter, úrhoz hódoló táviratokat küldjön.

Máthé Sándor aljegyző olvassa a táviratok szövegét:

Ófelsége kabinetirodája

București.

Erdélyi református egyházkerületünk közgyűlése püspök-beiktatásra összeülvén, alattvalói hódolattal köszönti Fel-ségedet és teljes bizalommal atyai szeretetébe ajánljuk egy-házunkat, iskoláinkat és hiveinket hathatós oltalmába. Fel-séged felkent személyére és királyi házára Isten áldását kérjük. Egész egyházkerületünk imádkozik Mihály nagy-vajda és Miklós királyi herceg egészségéért.

Gróf Teleki Arctur
főgondnok.

Vásárhelyi János
püspök.

Gh. Tătărescu miniszterelnök úrnak

București.

Erdélyi református egyházkerületünk közgyűlése püspökeiktetésre ülven össze, tisztelettel üdvözli miniszterelnök úrban. Öfelsége kormányát, kérve, hogy egyházunk alkotmányát és iskoláit és ezekben vallásunk szabad gyakorlatát hathatós támogatásban részesíteni, egyházunk és iskoláink békés munkáját hazánk javára lehetővé tenni kegyeskedjék.

Gróf Teleki Arctur
főgondnok.

Vásárhelyi János
püspök.

Victor Iamandi vallásügyi miniszter úrnak

București.

Erdélyi református egyházkerületünk közgyűlése püspökeiktetésre ülven össze, mély tisztelettel üdvözli miniszter urat, gondjaiba ajánlja egyházunkat, annak lelkségeit, kérve, hogy lelkségeink megélhetését, vallásunk szabad gyakorlatát biztosítani kegyeskedjék. Isten áldása legyen életén és munkáján.

Gróf Teleki Arctur
főgondnok.

Vásárhelyi János
püspök.

Közgyűlés a felolvasott szövegeket elfogadván, elnöklő főgondnok aa. elrendeli, hogy azok román nyelvű szövegben elküldessenek.

6. Az igazgatótanács 486—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a múlt közgyűlés óta az egyházmegyénél az egyházkerületi közgyűlési tagsággal járó tisztségekben a következő változások történtek:

1. A görgényi egyházmegyében br. Kemény János egyházkerületi világi képviselői helyére megválasztott Bod Sándor vajdaszentiványi földbirtokos aa;

2. a kalotaszegi egyházmegyében tíz évre esperessé Daróczy Ferenc magyarvistai lelkész, egyházmegyei lelkészi főjegyzővé Tókés Tibor körösfői lelkész aai választattak meg, egy lelkészi képviselői hely üres;

3. a küüllői egyházmegyében megüresedett Adorján Gábor aa eltávozásával egy lelkészi egyházkerületi képviselői hely, még betöltetlen;

4. a marosi egyházmegyében még betöltetlen a Biró András aa elhunytával megürült lelkészi képviselői hely;

5. a sepsi egyházmegyében az elhunyt Dr. Keresztes István aa helyére egyházkerületi világi képviselőül Szabó Béni kamarai képviselő aa választott meg;

6. a széki egyházmegyében a lemondott Báró Bánffy Dezső egyházkerületi képviselő helyére Vass Tarjáni Ákos aa választott meg;

7. a szilágyszolnoki egyházmegyében a lemondott Kádár Géza esperes aa helyére Kovács Zsigmond tasnádszántói lelkész aa, egyházmegyei lelkészi főjegyzővé Köblös Endre szilágysomlyói lelkész aa választott meg;

8. az udvarhelyi egyházmegyében Nagy Kálmán aa lemondása folytán gondnokká Szabó András ny. tanár aa, az egyházmegye területéről eltávozott Laár Ferenc egyházkerületi lelkészképviselő aa helyére Simó János matisfalvai lelkész aa választattak meg.

Köszönetünket a jelentést tudomásul veszi és a megválasztott tisztviselőket szívesen üdvözli és tisztük után az egyházkerületi közgyűlés tagjai sorába véglegesen beiktatja.

7. Az igazgatótanács 487—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a theologiai fakultásnál, a kollégiumoknál az egyházkerületi tagsággal járó tisztségekben a következő változások történtek:

1. A fakultásnál a ciklusos ujítás rendjén igazgatóvá Dr. Gönczy Lajos, gazdasági felügyelővé Dr. Nagy Géza aai választattak meg, a nyugalomba vonult Dr. Kecskeméthy István egyházkerületi képviselő helyére a tanári kar Dr. Imre Lajos aát választotta meg.

2. A székeljudvarhelyi kollégiumnál gazdasági felügyelő tanárul Haaz Rudolf aa, az ő egyházkerületi tanárképviselei helyére Nagy Elemér r. tanár aa választatott meg.

3. A zilahi kollegiumban megüresedett a gazdasági felügyelő tanári hely Nagy Sándor aa nyugalomba vonulásával, a hely még betöltetlen.

4. A sepsiszentgyörgyi kollégium igazgatói állására Demeter Béla r. tanár aa választatott meg.

5. A Máthé István tanítóképviselő helye most áll betöltés alatt.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s az új egyházkerületi közgyűlési tagokat — véglegesen beiktatva őket a tagok sorába — szívesen köszönti.

8. Dr. Illés Gyula előadótanácsos bemutatja az igazgatótanács által 1212—1937. III. szám alatt összeállított és a közgyűlési tagok között szétosztott tárgysorozatot és javasolja, hogy a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés ezt a tárgyalás rendjének alapjául elfogadni méltóztassék.

Közgyűlésünk a bemutatott tárgysorozatot a tárgyalások rendjének alapjául elfogadja.

9. Elnöklő főgondnok aa. javasolja, hogy a közgyűlés által megejtendő választások levezetésére a szavazatszedő bizottság elnökéül Kiss Lajos esperes aa., tagjaiul Nagy Elek esperes, Kovács Zsigmond esperes, Adorján István egyházmegyei főjegyző, Dr. Szász Ferenc egyházmegyei gondnok, Csefő Sándor igazgató, Kovács Benedek tanár és Ferenczy Gábor igazgatótanító aai kéressenek fel.

Közgyűlés elnök javaslatát elfogadja.

10. Az igazgatótanács 1213—1937. III. szám alatt jelenti, hogy az igazgatótanács a püspökszentelési ünnepélyre az illetékes külső renden lévő méltóságokat, valamint a testvéregyházakat kellő időben meghívta, a meghívásra részvételükről, illetőleg képviseltetésükről értesítették igazgatótanácsunkat:

1. Vallás és szépművészeti miniszterium: Moise Jenciu vezérfelügyelő úr által.

2. A gyulafehérvári és nagyszebeni orthodox érsekség; képviseli Nicole Colan kolozsvári püspök.

3. A kolozsvári-szamosújvári gör. kath. püspökség, képviselik: Dr. Viktor Bojor, Ioan Agârbiceanu kanonok urak és dr. Cosma Avram theologiai tanár úr.

4. A VI. hadtest parancsnoksága: Ivaşcu Gheorghe tábornok, Pălănganeanu Nicolae ezredes, Stoianivici Mihail alezredes, Gologan Constantin őrnagy urak.

5. A vármegyei prefektura: Dr. Eugen Dunca prefektus úr.

6. A Ferdinánd tudomány-egyetem- Dr. Alexandru Borza egyetemi tanár úr.

7. A kir. ítélőtábla: Balás Alexandru táblabíró úr.

8. A kir. törvényszék: Laurenţiu Decusara főelnök úr.

9. A városi tanács képviselőjében: Nicolae Drăgan polgármester és A. Moga főtitkár urak.

10. A helybeli rendőrkvestura képviselőjében: Nastase Virgil kvestori titkár, Drăgiciu Aurél és Ursu Viktor kapitány urak.

11. A gyulafehérvári róm. kat. püspökség képviselőjében: Szélyes Dénes prelátnok-kanonok és Dr. Boga Alajos kanonok, főtanfelügyelő.

12. Evangelikus püspökség: Dr. Hans Ottó Róth egyházi főgondnok, Piringer Ottó püspöki helynök helyettes.

13. Evangelikus superintendencia: Purgly László felügyelő és Materny Imre esperes.

14. Unitárius egyház: Dr. Boros György püspök, Dr. Gyergyay Árpád felügyelő gondnok, Vári Albert theologiai dékán, Gálffy Zsigmond kollégiumi igazgató, Dr. Mikó Lő-

rinc egyházi- és Ürmössy József püspöki titkárok, Hadházy Sándor egyházi pénztáros.

15. Róm. kath. egyházmegyei tanács: Dr. Jelen Gyula, Dr. Balázs András, Dr. György Lajos, Dr. P. Jánosy Béla, Dr. Nagy László, Macskássy Pál, Hevessy József.

16. Kolozsvári róm. kath. egyházközség: Márton Áron plébános, Dr. Óvári Elemér és Brutsy László.

17. Ag. hitv. evang. egyházközség: Alberti Richárd lelkész, Járossy Andor lelkész, Dr. Jászay Károly, Kuck Ferdinand, Dr. Müller Herman, Dr. Szentkirályi Sámuel urak.

18. Kolozsvári kongresszusi izraelita hitközség: Dr. Weinberger Mózes főrabbi úr és egy vezetőségi tag.

19. Kolozsvári orthodox autonom izraelita hitközség: két vezetőségi tag.

20. Olasz konzulátus: Donato Dragone kancellár úr.

21. Magyar kir. konzulátus: Bárány Bothner Károly konzul és Varga Lajos urak.

22. Svéd konzulátus: Comşa Ionel konzul úr.

23. Német konzulátus: Dr. Kauntz József konzul úr.

24. Osztrák konzulátus: Dr. Jauernig Gusztáv Adolf főkonzul úr.

25. Csehszlovák konzulátus: Karel Kontnik és Conek Trávnicek urak.

26. A magyarországi egyetemes konvent és a négy egyházkerület nevében: Dr. Benedek Zsolt konventi tanácsos és Dr. Enyedi Andor püspökhelyettes-főjegyző.

27. Jugoszláv királlysági református egyház: Agoston Sándor püspök.

28. Királyhágómelléki református egyházkerület: Sulyok István püspök, Dr. Thury Kálmán főgondnok.

29. Országos Magyar Párt: Dr. gróf Bethlen György elnök, Sándor József alelnök, Dr. Gabányi Imre elnöki tancsstag.

30. A Magyar Párt helyi tagozata: Dr. Vékás Lajos elnök, Fülöp Géza titkár.

31. Kolozsvár-középtizedi szövetség: Dr. Lukácsy József, Bagaméry Zsombor, Z. Szabó Mihály, Csiki József.

A megjelenésben való akadályoztatásukat jelentették és írásban küldötték üdvözetüket:

1. Dr. Ravasz László magyarországi dunamelléki püspök.
2. Medgyaszay Vince magyarországi dunántúli püspök.
3. Maklár Károly magyarországi tiszántúli püspök.
4. Dr. Magda Sándor csehszlovákiai tiszáninneni püspök.
5. Coulter Tamás skót lelkész.
6. Lengyel konzulátus.
7. Francia konzulátus.

Egyházkerületi közgyűlésünk azoknak a magas világi és egyházi hatóságoknak, illetőleg testületeknek, akik érdeklődésüknek és velünk együttérzésüknek ilyen szép számban való megjelenésükkel feledhetetlen bizonyítékát adták s ünnepségünk jelentőségét fokozták: úgy személyük, mint képviselt testületeik iránt érzett hálás köszönetét jegyzőkönyvileg is kifejezi és megörökíti.

11. Az Igazgatótanács 1130—1937. III. szám alatt javasolja, méltóztassék az egyházkerületi közgyűlésnek Ugron István aát, egyházkerületünknek érdemekben gazdag volt főgondnokát egyházkerületi közgyűlésünk tiszteletbeli tagjai sorába választani.

Igazgatótanácsunknak javaslatát nem szükséges indokolni; Ugron István aa. főgondnoki működését lemondása alkalmából méltatta egyházkerületi közgyűlésünk és Önmagának lemondása óta is a régi érdeklődéssel viseltetik egyházkerületünk ügyei iránt s bőles tapasztalatai tárházából készséggel segítségünkre van most is, mikor hozzáfordulunk.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgatótanács javaslatát benső örömmel és lelkesedéssel emeli határozattá és Ugron István aát egyházkerületi közgyűlésünk tiszteletbeli tagjául közfelkiáltással megválasztja.

12. Az igazgatótanács 15109—1936. szám alatt beterjeszti a theológiai fakultás elöljáróságának 36. számú határozatát Dr. Barth Károly aának a baseli egyetem theológiai fakultása tanárának a fakultás tiszteletbeli tanárául való meghívása ügyében.

Barth Károly professzor az egyetemes református kereszténység jelenleg élő egyik legnagyobb theologusa, aki prófétai bizonyoságtételével felbecsülhetetlen áldások közlője nemcsak a fakultás, hanem egyházunk életében is; és a múlt évben nálunk tett látogatásával annak is bizonyosságát adta, hogy egyházunk és theologiai fakultásunk szolgálatára is mindenkor áldozatosan kész.

Barth Károly aának a theologiai fakultáshoz való szorosabb kapcsolása tehát egész egyházkerületünkre nagy és megtisztelő nyereséget jelent.

A vonatkozó 268—1936. számú tanárkari és a 36—1936. számú elöljárósági határozatok mindenben a Lelkészképzési és képesítési szabályzat 28. §-a a) pontja előírásai szerint hozattak.

Egyházkerületi közgyűlésünk benső örömmel erősíti meg a theologiai fakultás elöljáróságának 36. számú határozatát és Dr. Barth Károly baseli egyetemi tanár aának fakultásunk tiszteletbeli tanárául történt meghívását a maga részéről is megerősítve, nevezettet hálás tisztelettel iktatja a fakultás tanárai sorába.

13. Az igazgatótanács 485—1937. III. szám alatt jelenti, hogy főtiszteletű és méltóságos Vásárhelyi János aának püspökké választása folytán megüresedett az egyházkerületi lelkészi főjegyzői tisztség.

Kéri az igazgatótanács méltóztassék az egyházkerületi lelkészi főjegyző választását elrendelni.

Egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli az egyházkerületi lelkészi főjegyzői

tisztségnek választás útján való betöltését.

Elnöklő főgondnok a szavazás idejéül ma d. u. 3—4 órát tüzi ki.

14. Az igazgatótanács 451—1937. III. szám alatt bemutatja a Báró Baldácsy Protestáns Alapítvány elnökségének 607/573—1936. számú átiratát, melyben felhiv meghatalmazottainknak az 1937—1939. évekre leendő megválasztására.

Egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli a Báró Baldácsy-alapítvány közgyűlése két rendes és egy pót meghatalmazott választását az 1937—1938. évekre.

Elnök aa a szavazás idejéül ma délután 3—4 órát tüzi ki.

15. Az igazgatótanács 553—1937. III. szám alatt jelenti, hogy az igazgatótanács póttagjai közül rendes igazgatótanácsosokul behivattak:

1. a Laar Ferenc aa. helyére Máthé Sándor asperes aa.,
2. a Csutak Vilmos aa. helyére Dóczy Ferenc aa.

Javasolja az igazgatótanács, méltóztassék a ciklus hátralevő idejére szóló hatállyal egy lelkészi és egy tanári pótigazgatótanácsosi helyre a választást elrendelni.

Egyházkerületi közgyűlés egy lelkészi és egy tanári pótigazgatótanácsosi helyre a választást elrendeli.

Elnök aa a szavazás idejéül ma délután 3—4 órát tüzi ki.

16. Az igazgatótanács 554—1937. III. szám alatt jelenti, hogy Nagy Géza és Szabó András egyházkerületi tanácsbírák tisztjükről lemondottak, miután más minőségükben tagjai lettek az egyházkerületi közgyűlésünknek.

Javasolja igazgatótanács, méltóztassék két tanácsbírói tisztre a ciklus hátralevő idejére szóló hatállyal a választást elrendelni.

Egyházkerületi közgyűlés két egyházkerületi tanácsbírói tisztre a választást elrendeli.

Elnök aa. a választás idejéül ma délután 3—4 órát tűzi ki.

17. Az igazgatótanács 1098—1937. II. szám alatt jelenti, hogy az egyházi legfelsőbb bíróság póttagjai közül Csutak Vilmos meghalt, Bokor Mártonnak az egyházkerületi közgyűlési tagsága megszűnt és így az egyházi legfelsőbb bíróságban két póttag helye megürült.

Kéri a közgyűlést, hogy a két póttagsági hely betöltése érdekében a legközelebbi rendes közgyűlésig szóló érvénnyel a választást elrendelni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk az Igazgatótanács előterjesztése értelmében az egyházi legfelsőbb bíróságban megürült két póttagsági helyre a választást elrendeli s annak foganatosítása végett Elnök aa. a szavazást ma délután 3—4 óráig tűzi ki.

18. Az igazgatótanács 1057—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a középiskolák előljáróságaiban megüresedett:

1. a leányfőgimnáziumban a Dr. Makkai Sándorné lemondása következtében egy női előljárósági tagsági hely;

2. a székelyudvarhelyi kollégiumban egy lelkeszi és egy világi tagsági hely;

3. a marosvásárhelyi kollégiumban a theologiai főgondnokká választott Br. Kemény János aa. helye.

Egyházkerületi közgyűlésünk a ciklus hátralevő idejére szólóan elrendeli a leányfőgimnázium előljáróságába egy női, a székelyudvarhelyi kollégium előljáróságába egy lelkeszi és egy világi, a marosvásárhelyi kollégium előljáróságába egy világi előljárósági tag választását.

Elnök aa. a szavazás idejét ma délután 3—4 óráig tűzi ki.

19. Az Igazgatótanács 1058—1937. III. szám alatt jelenti, hogy az egyházkerületi lelkészsképesítő bizottságban a Főtiszteletű Vásárhelyi János aa. püspökké választása következtében megürült egy bizottsági tagsági hely, tisztelettel javasoljuk, méltóztassék a csonka ciklusra e hely betöltését elrendelni.

Egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli a csonka ciklusra egy lelkészsképesítő bizottsági tag választását; elnök aa. a szavazás idejét ma délután 3—4 óráig tűzi ki.

20. Az igazgatótanács 1059—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a theologiai magántanárvizsgáztató bizottságban megürült a Vásárhelyi János aa. püspökké, a Nagy András aa. theologiai tanárrá választása következtében két bizottsági tagsági hely;

javasolja igazgatótanácsunk, méltóztassék betöltését a ciklus hátralévő idejére szóló hatállyal elrendelni.

Egyházkerületi közgyűlésünk a theologiai magántanárvizsgáztató bizottság 2 tagsági helyére a választást elrendeli;

elnök aa. a szavazás idejét ma d. u. 3—4 óráig tűzi ki.

21. Az Igazgatótanács 1060—1937. III. sz. alatt jelenti, hogy Máthé Sándor aának rendes igazgatótanácsosul történt behívása következtében megürült az igazgatótanácsosi irodavizsgáló bizottság elnöki tiszte.

Tisztelettel javasolja az igazgatótanács, méltóztassék betöltése iránt intézkedni.

Egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli a választást a jövő egyházkerületi közgyűlésig szóló hatállyal az igazgatótanács irodavizsgáló bizottság elnöki tisztére.

Elnöklő főgondnok aa. a szavazás idejét ma d. u. 3—4 óráig tűzi ki.

22. Az igazgatótanács 628—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a Bethlen-kollégium előjárósága szabályszerű módon pályázati hirdetést közölt a csombordi gazdasági iskola igazgatásával egybekötött gazdasági tanári állás betöltésére.

A törvényes időn belül csak a mostani ideiglenes kinevezés alapján működő igazgató-tanár, dr. Nagy Endre aa. adta be szabályszerűen felszerelt pályázati kérését.

Igazgatótanácsunk a kollégium előjáróságának 431—1936. számú határozata alapján 10751—1936. számú határozatával ajánlja és kéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, hogy a választást annak ellenére is ejtse meg, hogy egy pályázó jelentkezett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a javaslat értelmében határoz, a csombordi gazdasági iskola igazgatósággal egybekötött gazdasági rendes tanári tanszékre a választást elrendeli.

Elnök aa. a szavazás idejét ma délután 3—4 óráig tüzi ki.

23. Az igazgatótanács 1170—1937. III. számú előterjesztésében örömmel jelenti, hogy Őfelsége II. Károly király Bucureștiben kelt és a Monitorul Oficial 1936 október 13-iki 239-ik számában 2182. szám alatt megjelent legfelsőbb elhatározásával Főtiszteletű és Méltóságos Vásárhelyi János aának az erdélyi református egyházkerület püspökévé történt megválasztását kegyelmesen megerősítette.

Főtiszteletű Püspök aa. december hó 9-én Bucureștiben a királyi palotában a legünnepélyesebb keretek közt gr. Teleki Arctur egyházkerületi főgondnok úr kíséretében és Laar Ferenc egyházkerületi előadótanácsos asszisztálása mellett Őfelsége a Király kezébe letette Őfelsége a Király, az ország alkotmánya és törvényei iránti hűségesküt.

Eskütétel és a vonatkozó okmány aláírása után főtiszteletű Püspök aa. a következő beszédet intézte Őfelségéhez:

„Felség!

Alázatos tisztelettel állok meg Felséged előtt, hogy mint az erdélyi református egyházkerületnek Isten akaratóból egyhangú bizalommal megválasztott püspöke, megköszönjem Felséged legmagasabb megerősítését. A hűségeskü letétele által immár véglegesen magamra vettem a szent kötelezettséget, hogy hűséggel szolgáljam a trónt és a hazát.

Kegyeskedjék megengedni, hogy életem e legünnepélyesebb órájában elétárhassam azokat a gondolatokat, melyek szerint egyházam kormányzatát vezetni kívánom. Egyházam mindenben a teljes Szentírás alapján áll. Hitvallásuk egyházunk minden híve számára szent kötelességgé teszi a Király és a haza iránti hűséget. Szívünkbe zárjuk az apostol szentséges figyelmeztetését: „Nincsen hatalmasság csak Istentől... cselekedjed a jót és dicséreted lesz attól.“ Ugyancsak az apostol tanít arra, hogy az ajándékokban különbségek vannak, de ugyanaz a lélek. A munkák is különbözők, de ugyanaz az Úr.

Vallást teszek arról, hogy egyházam az én vezetésem alatt becsületes és igaz lélekkel kívánja betölteni szent küldetését a világban s komoly kultúrmunkával akar szolgálni a háza javára. A mi egyházunk nagy tanítómestere, Kálvin János, az egyházzól azt mondotta, hogy az egyháznak az a rendeltetése, hogy Isten iskolája legyen a földön. Az egyháznak az a feladata, hogy a munkában hűséges, a szeretetben tiszta, jó polgárokat neveljen az állam számára, amelynek körében és védelme alatt Isten országát szolgálja. A mi egyházunk is mindig igyekezett így megérteni hivatását és ezért mindig nagy komolysággal törekedett arra, hogy egyházunk valóban Isten nevelő-iskolája legyen, amaz a keresztyénség körében közmondássá vált meggyőződése szerint, hogy az iskola a kicsinyek temploma és a templom a nagyok iskolája. Ezen az uton kívánom vezetni egyházamat, egyházam papjait, tanítóit, összes híveit.

Amikor az így megismert uton haladva kívánom betölteni szolgálataimat, közvetlen feladataimra nézve biztos útmutatásul szolgálnak számunkra is Felséged királyi szavai, melyekkel az ortodox egyház püspökeinek ez év június ha-

vában kijelölte az egyház igazi feladatát és szerepét: „Ne legyen az egyház csupán adminisztratív szervezet, vagy csak egyes rituális formulák betöltője, hanem legyen a küzdelemnek, a szent missziónak élő szervezete, mely küzd azért, hogy megőrizze, megerősítse, megszentelje a lelkeket, az Úr Jézus Krisztus törvénye szerint.“

Amikor a szolgálatnak ez útján megindulok, alázattal helyezem magamat és egyházamat Felséged atyai védelme alá. Kérem Istent, Atyánkat a Jézus Krisztusban, hogy minden áldásával áldja meg Felségedet, királyi házát, a mi szeretett hazánkat.

Sokáig éljen Felséged, a haza javára és boldogítására!
Sokáig éljen Mihály nagyvajda Ófelsége!

Éljen a mi szeretett dinasztánk.“

A beszédre Ófelsége közvetlen szavakkal biztosította püspök aát, hogy úgy ő, mint egyházunk és intézményei számíthatnak az ország és a trón érdekében kifejtendő munkájában királyi kegyelmére és támogatására.

Az eskütétel után püspökünk, mint a romániai református egyháznak jogszerinti szenátora, a szenátusban is elfoglalta helyét.

Az Igazgatótanács javasolja: méltóztassék a főtiszteletű és méltóságos közgyűlésnek a jelentést tudomásul venni és intézkedni főtiszteletű Vásárhelyi János püspök aa felszentelése és beiktatása iránt.

Közgyűlésünk az Igazgatótanács jelentését öröndetes tudomásul vevén, elhatározza, hogy főtiszteletű Vásárhelyi János aa. felszentelését és ünnepélyes beiktatását a holnap délelőtt 10 órakor kezdődő istentisztelet rendjén fogja végrehajtani. Isten áldása és gazdag kegyelme kísérje új főpásztorunk életét és munkálkodását.

24. Főtiszteletű és méltóságos Vásárhelyi János püspök aa feszült figyelem és általános érdeklődést jelző várakozás között mondotta el következő főpásztori programbeszédét:

Megválasztásom alkalmával utaltam arra, hogy egyházunk régi gyakorlatának megfelelőleg, püspöki programmat akkor fogom megadni, amikor választásomat Ófelsége megerősítette és tölem a püspöki esküt bevette. Tisztelettel jelentem, hogy a múlt év december hó 9. napján ez megtörtént. Mint egyházkerületünknek Isten akaratából egyhangú bizalommal megválasztott püspöke, Ófelsége magas színe előtt megjelentettem és olyan ünnepélyes formák között, amely nemesen juttatta kifejezésre azt a megbecsülést, amellyel Ófelsége és kormánya egyházunk munkáját és hivatását a többi egyházakkal együtt méltatja és kitünteti, lettem az esküt és részébe jutottam a királyi megerősítésnek. Amidőn ezt megnyugvással jelentem be a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés előtt, méltóztassanak megengedni, hogy itt is elmondjam, hogy abban a pillanatban, amikor a trónteremben Ófelsége a Király előtt megállottam, mélységes megindultság járta át szívemet, mert teljes mértékben átéreztem annak jelentőségét, hogy abban a pillanatban egész anyaszentegyházunknak, több mint félmillió magyar református keresztyén léleknek nevében állok ott, ennek a népnek szája, tolmácsa vagyok. Amit akkor nyilvánítottam, az a mi népünk igazi meggyőződését és elhatározását fejezi ki. Mi a szentírás alapján állunk, hívő keresztyén nép vagyunk, akik szívünkbe zárjuk az apostoli figyelmeztetést: „Minden lélek engedelmeskedjék a felsőbb hatalmasságoknak, mert nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől...” „A fejedelmek nem a jó, hanem a rossz cselekedetnek rettegésére vannak. Akarod-e pedig, hogy ne félj a hatalmasságtól? Cselekedj a jót és dicséreted lesz attól. Mert Isten szolgálja ő a te javadra.” (Róm. XIII. 1., 3., 4.) Mi isteni rendelés szent köteleztetését látjuk abban, hogy hűséges és munkás polgárai legyünk a hazának, a király és trón iránti hűséggel töltsük be Isten országa szolgálatában szent rendeltetésünket és így legyünk méltók jót cselekedve a bizalomra, a megbecsülésre. A történelem igazolja, hogy a mi református egyházunk mindenütt, ahol hitünk gyakorlása biztosított, erkölcsökben tiszta, megbízhatóságban kifogástalan, szeretetben áldozni tudó polgárokat adott annak

az államnak, amelynek oltalma alatt élt és úgy tett bizony-
ságot arról, hogy valóban Isten iskolája kívánt lenni hitval-
lásának köteleztetése szerint a földön. Életemnek drága ju-
talma volt az, hogy anyaszentegyházunk nevében megtett
ünnepélyes nyilatkozatomat Öfelsége jóságos megértéssel
fogadta és bizonyára egész anyaszentegyházunknak meg-
nyugvására szolgál, hogy ünnepélyes eskütételeм és nyilat-
kozatom után Öfelsége hozzám intézett nagylelkű beszédé-
ben egyházunkat királyi jóságáról és védelméről biztosí-
totta. Ez a nap bizonyára nem csak az én egyéni életemnek,
de anyaszentegyházunk életének is egyik emlékezetes napja
marad. Ez a nap számunkra elkötelezést jelent arra nézve,
hogy a király és haza iránti hűséggel végezzük szent szolgál-
latunkat Anyaszentegyházunk egész munkaterületén, teljes
tudatában annak, hogy amikor hitéletünket Krisztus törvé-
nye szerint bensőségesen ápoljuk, akkor a közös haza javára
végzünk építő munkát, másrészt teljes tudatában annak is,
hogy Öfelsége magas nyilatkozata biztos alapot ad Anya-
szentegyházunknak közhasznú tevékenységéhez. Most, ami-
kor a királyi megerősítés alapján püspöki szolgálatom be-
töltésének útján elindulok, kedves kötelességemnek tartot-
tam mindezt elmondani és a tapasztalt jóságért kifejezni
köszönetemet Öfelségének és kormányának.

Miután megerősíttetésem immár megtörtént, elérkezett
az ideje annak, hogy püspöki szolgálatom vezető szempont-
jait, tevékenységem programjának alapelveit feltárjam a
Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés előtt.
Úgy érzem, hogy az én egész programomat meghatározza
az a tény, amit már megválasztásom alkalmával is kifeje-
zésre juttattam, hogy én úgy tekintem magam, minden tevé-
kenységemet annak az egyetlen szempontnak rendelem alá,
hogy én, mint az erdélyi Református Egyházkerület püspöke,
minden egyházközségnek, az egyházkerület minden hí-
vének papja, lelkipásztora vagyok, püspöki szolgálatomat
nem tekintem másnak, mint lelkipásztori hivatásomból folyó
kötelességteljesítésnek. Ki vagyok és mit akarok? Erre a kér-
désre az apostollal felelek: „Úgy tekintsen minket az ember,
mint Krisztus szolgálait és Isten titkainak sáfárait. Ami pe-

dig egyébiránt a sáfárokban megkívántatik, az, hogy minde-
 nik hívnek találtassék“ (I. Kor. IV. 1., 2.). Erre a hűséges
 szolgálatra fogok teljes erővel törekedni. Ismerem gyöngesé-
 geimet, fogyatkozásaimat, tudom, hogy nem az én érdemeim
 tettek alkalmassá erre a szolgálatra, hanem Isten emberi
 gyöngeségre nem tekintő irgalma hívott el, hogy az én erő-
 telenségemben is megmutassa az ő elválasztó kegyelmét, amire
 támaszkodom, az reám nézve is az apostol meggyőződése:
 „Semmit sem tudok magamra, de nem ebben vagyok meg-
 igazulva, aki ugyanis engem megítél, az Úr az“ (I. Kor. IV.
 4.). Isten kegyelmében bízom, kibeszélhetetlen megnyugvás-
 sal adok hálát Istennek azért, hogy az ő titkainak sáfára le-
 hettem, hogy szent titkait megismerhettem, Szent Fiában, a
 Jézus Krisztusban, akiben és aki által mindnyájan feleletet
 nyerhetünk a legnagyobb kérdésre, mi az Istennek jó, kedves
 és tökéletes akarata? Előttünk és előttem is ott vannak hit-
 vallásunk iratai, amelyek biztosan kalauzolnak az Isten kijele-
 lentése könyvének helyes megértésében, éppen azért püspöki
 programom megállapításában, e program alapján kifej-
 tendő tevékenységemben nem fogok semmiféle más szem-
 pontra tekinteni, egyedül csak arra, amit Isten az ő igéjében
 tanít, aminek megtartására és követésére hitvallásaink köte-
 leznek. Nem építék emberi bölcsességnek hitető beszédre,
 nem várok semmit emberi okoskodások, ügyeskedések sike-
 rétől, de bízom abban, hogy valóban igaz az apostoli tanács:
 Az ige sötét helyen világoskodó lámpás és jól tesszük, ha
 arra figyelünk. Szívemben visszazeng a régi ének: „És mi
 ne tanuljunk mástól és ne legyen több más senki, csak a
 Krisztus, kiben kell bízni.“

A püspök az anyaszentegyház első lelkipásztora, neki
 nincs más feladata, minthogy kezében az Isten könyvével,
 biztasson, tanítson, intsen, vigasztaljon mindeneket és úgy
 inspiráljon a Szentlélek ereje által hűséges szolgálatra. Szol-
 gálatomban a reformátori álláspontot képviselem: Az Isten
 igéje mellett állok, abból keresem a tanítást és az útmuta-
 tást, attól se jobbra, se balra el nem hajolok, ellenben azt
 mondom a nagy Reformátorral, ha valaki világos ész okok-
 kal, vagy a szentírásból vett bizonyítékokkal meggyőző arról,

hogy valamiben helytelenül gondolkozom, vagy cselekszem, minden tanítást és útbaigazítást, minden intést és figyelmeztetést készségesen elfogadok, de egyébként: „Itt állok, más-kép nem tehetek. Isten engem úgy segítsen.“ Mert: „Reám nézve igen csekély dolog, hogy titőletek ítéltessem meg, vagy emberi ítéletnaptól, sőt magam sem ítélem meg magamat, mert semmit sem tudok magamtól, de nem ebben vagyok megigazulva, aki ugyanis engem megítél, az Úr az“ (I. Kor. IV. 3., 4.).

Amikor tevékenységem alapszempontjait lelkünk elé idézem, akkor elsősorban is azt állapítom meg, hogy legfőbb vágyam és törekvésem az lesz, hogy összes erőinket egyesítsem és munkába állítsam avégből, hogy a jelenlegi nehéz körülmények között mindent meg tudjunk tenni avégből, hogy Anyaszentegyházunk Isten országa szolgálatára valóban alkalmas legyen, hogy egyházunk Krisztusnak igazi egyháza legyen.

Szükséges azért helyzetünket és feladatainkat abból a szempontból megvizsgálni, hogy jelenlegi állapotunk mennyiben közelíti meg azokat a követelményeket, amelyeknek betöltését a szentírás alapján álló egyházunk hitvallási irataiban az igaz egyház ismertető jelének állít fel. Tudjuk, hogy reformátorunknak, Kálvin Jánosnak, bölcs útmutatása, hitvallási irataink irányításai is megegyeznek abban, hogy az igaz egyház legfőbb ismertető jele abban van, hogy a Krisztus egyházában az ige helyesen hirdettetik, a szent szakramentumok tisztán szolgáltathatnak ki, az anyaszentegyház életében szent fegyelem uralkodik avégből, hogy az egyház tagjai az Isten ígéjének irányítása szerint, mértékletesen, igazán és szentül élve a jelenvaló világban, úgy töltsék be hivatásukat, hogy valóban legyen épített város, földnek sója, világnak világossága legyenek. E megállapításból következik, hogy az egyház őrállóinak a legnagyobb gondot minde-nekelőtt arra kell fordítaniok, hogy az ige tisztán hirdettes-sék az anyaszentegyházban. Ez lesz az én legelső, mindenek-felett álló gondom. E szempont alá kívánom rendelni minden egyéb munkámat és tevékenységemet. Meg vagyok győ-ződve, hogy egyházunk gyengülése, az utóbbi évek sok nyomorúsága, erőtelensége főképp abból fakadt, hogy éppen ige-

hirdetésünk tisztaságára, evangéliumi jelentőségére nem fordítottunk elegendő gondot, hogy az evangéliumi igehirdetés igen sok gyülekezetünkben elvesztette elhatározó jelentőségét és ható erejét. Amíg egy Bethlen Kata boldog meghatottsággal beszél naplójában, írásaiban arról, hogy milyen kibeszélhetetlen erőt és áldást jelentettek számára az Úr házában hallgatott fundamentumos prédikációk, alapos könyörgések, addig a mi egyházi életünknek egyik legszomorúbb jelensége az, hogy az igehirdetés jelentősége homályba borult, az igehirdetésben a hívek valami unalmas emberi cselekményt látnak és vajmi kevesen érzik az igehirdetés nyomán azt, amiről az apostol beszél, hogy az evangélium Istennek ereje a hívők megtartására. Kétségtelen, hogy az evangélium Istennek ereje a hívők megtartására. Kétségtelen, hogy az egyház nem egyéb, mint Krisztus tanubizonyságtévőinek, úgy, amint Heidelbergi káténk tanítja, az Ige és Szentlélek által elválasztott, igaz hitben megegyező serege. A kezdet azonban az evangélium, az ige tiszta hirdetése. Itt kezdődik minden, mert a hit hallásból vagy. „Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságban, szájjal teszünk pedig vallást az üdvösségre. Azért a hit hallásból van, a ballás pedig Isten igéje által.“ (Rom. X. 9., 10., 17.)

A legelső feladatunk tehát az, hogy igehirdetésünk evangéliumi megtisztítására és megújítására a legnagyobb gondot fordítsuk. Valljuk meg egészen őszintén, hogy ebben a tekintetben nagyon sok mulasztásnak felelőssége terhel bennünket. Elsősorban a lelkipásztori szolgálat végzésében kell mindenekfelett állónak tekintenünk és érvénysítenünk ezt a szempontot. Mégsem volt egészséges dolog az, hogy amíg ellenőriztük és számonkértük a lelkipásztoroktól azt, hogy adminisztratív teendőiket végzik-e pontosan, számadásaikat idejében elkészítik-e, addig nem igen kértük számon, hogy vajjon tisztán és hitvallásainknak megfelelően hirdetik-e az igét, pedig Istennek igéje nemcsak a lelkipásztorokra nézve komoly figyelmeztetésképpen hangsúlyozza, hogy: „Minden-

kor készek legyetek mindenkinek számot adni a bennetek levő reménységről.“ (Péter II. 3.)

Ha odaállunk az elé a magas követelmény elé, amelyet a második helvét vallás állít az igehirdető lelkipásztor elé, amikor megkívánja azt, hogy az igehirdető a biblia eredeti nyelvének ismerete alapján, helyes és biztos egzegézissel magyarázza és tanítsa az igét, akkor meg kell állapítanunk, hogy e követelmény érvényesítésétől igen messze kerültünk. Ha azt akarjuk, hogy egyházunk valóban az ige egyháza legyen, akkor legelsősorban ennek a követelménynek az érvényesítésére kell a legnagyobb gondot fordítanunk. Szükséges azonban hangsúlyoznom, hogy e követelmény nem csak a szorosabban vett templomi igehirdetésre vonatkozik, hanem egyházunk minden munkásságára. Az igehirdetést éppen úgy kell végezni az iskolában, amely a kicsinyek temploma, mint a templomban, sőt az igének lelke kell, hogy megszentelje, templommá avassa a családi hajlékokat is, amelyekben a családfő az ige hirdetője az apostoli köteleztetés szerint: „Ti pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.“ (I. Péter, II. 9.)

Nem folytatom tovább ezt a gondolatmenetet. Úgy hiszem, hogy mindenki egyetért velem abban, hogy egyházunk sorsa és jövője mégis csak attól függ, hogy mi teljesen az ige egyháza legyünk. Ebben van a mi életünk, megtartásunk, jövődönk. Állunk vagy esünk aszerint, hogy rendületlen-e bennünk atyáink bátor vallomása: „Az ige és Szentlélek bennünk, nekünk mindig erős védelmünk.“ E szempont alatt kell azért megvizsgálnunk egyházunk minden munkáját és elsősorban e követelmény érvényesítését kell megkívánnunk az egyház szolgáinak előkészítésében és munkájában. Ezért a legnagyobb gondot igyekszem fordítani, mint lelkészképző intézetünk főfelügyelője, a theologia munkájára, munkájának támogatására. Mindnyájunk öröme és megnyugvására szolgálhat az, hogy theológiánk tanári kara az ige theológiájának szempontjait kívánja tudományos megalapozással érvényesíteni a jövőd lelkészi kar oktatásában és nevelésében.

ben. Bizonyára az egész egyházkerületi közgyűlés teljes mértékben egyetért velem abban, hogy ennek a munkának minél mélyebbé, minél hathatósabbá és eredményesebbé tétele érdekében, mindent megtenni a legfőbb kötelességünk. Az egyház jövőjét a jövőendő papok munkája határozza meg, azért nem lehet sürgősebb és komolyabb feladatunk annál, hogy a jövőendő lelkipásztorok megválogatására, előkészítésére, támogatására a legnagyobb gondot fordítsuk.

Gondoskodnunk kell arról, hogy lelkészképző intézetünk külső és belső berendezésében, munkásságában, valóban a kor színvonalán álljon és valóban a legmagasabb célok felismerésével és köteleztetésével dolgozhassék. Ugyanígy kell azonban gondoskodnunk gimnáziumaink, tanító- és tanítónőképzőnk, elemi iskoláink evangéliumi szellemű oktató és nevelő munkájának biztosításáról. Nem elég az, hogy iskoláink ismereteket adjanak, hanem szükséges az, hogy az ige által keresztyén jellemeket neveljenek, akik tudásuk minden kincsét talentumoknak tekintik, amelyeknek felhasználásában az Ige vezeti és inspirálja őket. Evangéliumi lelkületű, az Igét ismerő és az Ige szerint élni tudó tanítók, tanárok nélkül, nem tölthetik be iskoláink az anyaszentegyház életében szent rendeltetésüket. Ebből pedig az következik, hogy távolról sem elegendő az, hogy tanárainkat és tanítóinkat mesterségbeli hivatásuk megszerzésében anyagilag támogassuk, hanem szükséges, hogy a jövőendő tanító- és tanárnemzedéket bevonjuk az evangéliumi élet hatáskörébe, hogy ők is a maguk szakbeli munkásságukban, annak ruhájába öltöztetve, igehirdetést tudjanak végezni. Gondoskodnunk kell arról is, hogy azokra az ifjakra és gyermekekre nézve is, akik nem a mi felekezeti iskoláinkban nyernek oktatást, kellőleg felkészített ifjúsági munkások, vasárnapi iskolai tanítók, gondos hitoktatók által eljusson az Isten igéjének útmutatása.

Ime, ezt a munkát tartom egyházunk jövőjének biztosítása érdekében döntő jelentőségűnek, ezért állítom ezt a követelményt programom vezető szempontjául. Tisztában kell lennünk azzal, hogy nekünk az evangéliumot kell hatóerővé tennünk egyházunk minden munkájában, tevékenységében, intézményében. Egyházunknak tudatában kell lennie annak,

hogy nem az evangélium van érette, hanem ő van az evangéliumért, hogy az egyház egyetlen intézményének, sőt az egyház egyetlen tagjának sincsen más célja és rendeltetése ebben a világban, csak az, hogy az élő evangéliumot hirdesse szóban és cselekedetben.

Az igehirdetés munkáját szorosabban véve azonban, mégis elsősorban a lelkipásztorok végzik az anyaszentegyházban és az egyház többi munkásainak, tisztviselőinek, örállóinak az a kötelessége, hogy mindent megtegyenek e munka sikeres végzése érdekében. Biztosítanunk kell elsősorban azt, hogy a lelkipásztorok szent szolgálatuk betöltésére alkalmasok legyenek. Hangsúlyoznom kell azonban, hogy az alkalmassá tétel munkájában a főszűly mégis elsősorban magukra a lelkipásztorokra hárul. A lelkészi értekezlet megalakításával éppen azt a célt kívántuk szolgálni, hogy megteremtsük a lelkipásztoroknak olyan munkaközösségét, amelyben egymás keresztyéni fegyelmezése, tudományos nevelése, kölcsönös támogatása által jó alkalmat találjanak napi feladataik minél eredményesebb betöltésére. Remélem, hogy az enyedi alakuló gyűlés emelkedett szelleme továbbra is át fogja hatni és meg fogja szentelni ezt a munkát. A közeljövőben gondoskodni kívánunk arról, hogy a tanári és tanítói értekezletek is megalakuljanak és ugyanilyen szellemű munkába kezdjenek. Szükséges, hogy egyházunk munkásainak e szervezeteit egész egyházkerületünk szerető érdeklődése és jóságos támogatása kísérje.

Ha azonban az egyház munkásainak tevékenységét eredményessé kívánjuk tenni, akkor nyújtanunk kell számukra szent szolgálatuk betöltéséhez az anyagi előfeltételeket is. Itt kell reámutatnom arra, hogy az uőbbi években elsősorban lelkipásztoraink olyan súlyos, nyomasztó anyagi körülmények közé kerültek, hogy minden tárgyilagos szemlélő kétségtelesen megállapítja, hogy ha e tekintetben a lelkipásztori testületnek segítségére nem sietünk, akkor szent hivatásuk betöltésére, önhibájukon kívül, válnak képtelenné, mert a reájuk nehezedő nyomorúság terhei között erőtlenül roskadnak össze. Illesse minden elismerés lelkészi karunk tagjait, hogy az évek óta egyre reménytelenebbül súlyosabbá váló

helyzetben, hivatásukhoz méltó türelmet, kitartást, áldozatkészséget tanúsítottak, sohasem állították előtérbe az anyagi követeléseket, tudtak várni és reménykedni, bízni abban, hogy szolgálatuk hűsége fogja feléjük fordítani a gyülekezetek emberi részvétének jóindulatát, de a kormányzat megértését és segítő készségét is. Püspökké választásom első napjától kezdve éreztem, hogy éppen anyaszentegyházunk lelki érdekeinek védelme érdekében, nélkülözhetetlenül szükség van arra, hogy a lelkészek siralmas anyagi helyzetén segítsünk. Ismételten kérő szóval fordultam a kultuszminiszter úrhoz, sürgetve a kongrua-kérdés méltányos rendezését. Megnyugvásomra szolgált, hogy a legmagasabb helyeken megértéssel fogadták ismételt előterjesztéseimet. Remélem, hogy lesz is eredménye az ismételt közbenjárásoknak, de hirdetem azt is, hogy saját magunk körében is nyílt tekintettel szembe kell néznünk ezzel a kérdéssel és meg kell tennünk mindent, hogy igehirdető szolgálaink eljussanak annak a szerény igénynek a beteljesüléséig, amiről az apostol írt tanítványának: „Ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele.“ (Timoteus VI. 8.) Én tudom, hogy az én lelkipásztortestvéreim igazán nem nagyigényű emberek, ők meg lesznek elégedve, ha nekik és a tőlük kenyeret váró házuk népének meg lesz a mindennapi kenyere és ruházata. De egyházunknak becsületbeli ügye az, hogy meg is adja a lehetőséget arra, hogy ez meg legyen. Most még csak egy szót! Azt is tudom, hogy az én lelkipásztortestvéreim semmiképpen sem tudták volna és tudnák olyan nagy lélekkel elhordozni az utóbbi esztendő anyagi nyomorúságait, a hivatásukkal járó, örlő gondokat, nyugtalanságokat, hogyha nem állott volna legtöbbször mellettük egy csendes, munkás, igénytelen asszony, aki zúgolódás nélkül osztotta meg velük a terhet, könnyein keresztül is biztató mosollyal tudott rájuk tekinteni és ha fel nem verte volna egyszerű házuk csendjét a nagy nyomorúságok között, de mégis hitben nevelt gyermekeknek vidám kacagása. Ha most még nem is tudunk egyebet adni lelkészeinknek és azok hitveseinek, legalább adjuk meg a tisztességet, amikor kifejezzük, hogy egész Egyházkerületi Közgyűlésünk megindultan emlékezik meg a nehéz helyzetben küzdő lelkipásztori család-

dokról, elismerését fejezi ki hűségük és kötelességteljesítésük felett. Amit mondtam a lelkipásztorokról és azok családjairól, ugyanazt mondom és vonatkoztatom tanár- és tanítótestvéreimre, azok családjaira is és hangsúlyozom, hogy amikor az Ige szolgálatát biztosítani kívánjuk egyházunkban, akkor figyelniük kell arra is, hogy ha igaz is a krisztusi szó, nemcsak kenyérrel él az ember, hanem Isten ígétével, azonban még sem lehet megfedkezniük arról sem, hogy kenyérrel is él az ember. Akkor, amikor Őreá, a mi Urunkra, tekintünk, meg kell tanulnunk tőle azt az emberi feladatot is, amelyet ő az éhező sokaságra mutatva szólott: Adjatok enni nekik Ti. Szánakozom a sokaságon.

Ez a figyelmeztetés vezet egyházunk további feladataira. A keresztyén szeretetmunkának egyik vezető harcosa adta ki egykor a jelszót, hogy az egyháznak nemcsak azt kell mondania, enyém a hit, hanem azt is, enyém a szeretet. A nagy reformátor, Zwingli, figyelmeztetett arra, hogy Krisztust nemcsak egyszerű szavakkal, de mindénekfelett nagyszerű cselekedetekkel kell szolgálnunk. Az egyháznak tehát az ige hatását abban kell megmutatnia, hogy a szolgáló szeretet cselekedeteiben dicsőíti meg hitének valóságát. Ha az egyházban a külső élet-gyakorlatok elszakadnak az evangéliumban való hittől, akkor üres formaságokká, képmutatássá, hazugsággá válnak, azonban viszont ha a hitélet ápolása nélkülözi a cselekedetekbe átolvadó szeretet szolgálatát, akkor a hitre is találni fog a megállapítás, hogy amely hitnek cselekedetei nincsenek, meghalt önmagában. Ezért kell gondoskodnunk arról, hogy egyházunk az élő hitnek szeretetben munkás közössége legyen. El kell vinnünk az élet anyagi válásaiban szenvedőkhöz nemcsak a hitnek vigasztalását, de a szeretetnek segítségét is. Gondoskodnunk kell arról is, hogy az egyház úgy nevelje gyermekeit, hogy azoknak szívébe beírja a Krisztus által tanítványai elé tűzött evangéliumi köteleztetés parancsszavát: „Betegeket gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok, felemeljétek a lesujtottakat, vigasztaljátok a szomorkodókat, hirdessétek az Úrnak kedves esztendejét.“ Az egyház nem fedkezhetik meg arról, hogy élővé és valósággá kell tennie a világban a krisztusi szeretet megtartó hatalmát.

Ez a hivatása a mi egyházunknak is a mi népünk körében. Isten iránti különös hálával kell megemlékeznünk arról, hogy az utóbbi évtizedekben egyre világosabban ismerte meg egyházunk ennek a feladatnak szépségét, áldását, egyre több szívet és lelket tudott megnyerni ennek a szolgálatnak vállalására, egyre több és áldottabb intézményt tudott alkotni e krisztusi jóság felragyogtatására. A református Nőszövetségeknek szétágazó tevékenysége, a Férfi-szövetségeknek munkába kezdése, a különböző ifjúsági alakulatoknak egyre öntudatosabb szervezkedése, mindezen szervezeteknek anyaszentegyházunk életrendjébe való beállítása, drága bizonyosság arról, hogy az öntudatosabb evangéliumi munka kezdi megteremni gyümölcsét. Milyen drága bizonyosság e mellett az, hogy szászvárosi kollégiumunkat árvaházzá tudtuk tenni, amelynek védelme alatt összegyűjtött árvák egyre nagyobb számban hirdetik a gondviselő Isten megtartó jóságát. A református kórház és a kórházban tevékenykedő diakonisszák és az ő kiképzésüket szolgáló diakonissza intézet, milyen élő bizonyossága annak, hogy anyaszentegyházunkban megdobbant a Krisztus szíve, felemelkedett segítségre az ő áldó, gyógyító keze. Gyülekezeteink vannak már, ahol otthont teremtettek az elhagyatott aggok és a gondozás nélküli kiesinyek számára, hogy ezek az aggmenházak és napközi otthonok hirdessék, hogy immár Anyaszentegyházunkban nem csak szó, de kegyeretadó valóság kezd lenni a hit és szeretet.

Az ébredező szeretet és az egymás iránt való felelősséggel tartozás öntudata nyilatkozik meg abban is, hogy egyházunk egyre világosabban látja, hogy az anyagi válság nyomorúságai között vivódó tagjainak gazdasági életük védelmében is segítségére kell sietnie, hogy valamiképpen össze ne roskadjanak a teher alatt. A csombordi gazdasági iskola felállítása, amelyben népünk helyesebb gazdasági vezetéséhez akarunk inspirációt nyújtani, már beszélő bizonyosság erről. De tovább kell haladnunk ezen a téren is. Munkaalkalmak nyitása és nyújtása, kereseti lehetőségek biztosítása, a keresztyén szolidaritás erőssé tétele, az apostol figyelmeztetésének szívekbevétele által: „Egymás terhét hordozzátok és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét. A jótéteményben pedig

meg ne restüljünk, mert a maga idejében aratunk, ha el nem lankadunk. Annak okáért, míg időnk van, cselekedjünk jót mindenekkel, kiváltképpen pedig a mi hitünknek cseléd-ivel" (Gal. VI. 2., 9., 10.). Ezért kell egyre fokozottabban élő valósággá tennünk népünk számára azt, hogy mi nem csak hitközösség, de hitünk által szeretetközösség is vagyunk.

Az egyháznak az a hivatása, hogy hitét hitvallássá tegye, szertartásain keresztül kifejezze, intézményei által megmutassa és gyakorolja, hiveit törvényei, törvényeiben megállapított életrendje által megtartsa és fegyelmezze Isten országának szolgálatára. Ezt a célt szolgálja és tölti be az egyház egész életrendje. Így lesz az egyház és az a hely, amelyen keresztül Krisztusnak megtartó ereje megnyilatkozik a világban. Ilyenné kell, hogy legyen a mi református egyházkerületünk is. Még a mostani, megtört helyzetében is, megvan Isten kegyelméből minden feltétele arra, hogy valóban ilyenné lehessen. Van 629 lekipásztora, hogy hirdesse az Isten igéjét. Van 203 középiskolai tanára, hogy nevelje a jövődó intelligenciáját. Van 572 elemi iskolai tanítója, hogy Krisztus szeretetének melegébe vonja be gyermekeit. Van 40 diakonisszája, hogy a gyógyítás szolgálatában mutassa meg Krisztus irgalmát. Van 8000 presbitere, hogy ezek a presbiterek védjék alkotmányát, biztosítsák intézményeinek fenntartását, hogy a keresztyén élet példaadásával előljárjanak. A nőszövetségben több mint 30.000 asszonyi lélek kötelezte el magát arra, hogy a hit és szeretet lelke szerint szolgálja Krisztus ügyét családjában és anyaszentegyházában. A leányszövetségben és az ifjúsági szövetségekben több mint 20.000 ifjú és leány igyekszik előkészülni arra, hogy Krisztus útmutatása után igazodjék. Vasárnapi iskoláinkban a gyermekek százainak, ezreinek ajkán zeng egyre élénkebben az ének: „Fel barátim drága Jézus drága zászlaja alatt.”

Azt mondja hitvallásunk, hogy az anyaszentegyház a Krisztusban elhivottaknak élő serege. Azoknak a serege, akik az igaz hitben megegyeznek és úgy sorakoznak fel a szent harcra. Miért? Mi ellen? Őseink erre a kérdésre az eger-völgyi hitvallásban így feleltek: Az igaz egyház harcol azért, hogy Krisztus törvénye legyen az uralkodó. Minden erőt

egyesítenünk kell, hogy a mi egyházunk összes élő erejének összefogása által valóban alkalmas legyen ennek a szent harcnak megvívására, hogy megmentse a társadalom, az ország javára a Krisztus evangéliumának lelki értékeit. Mik a fegyverei az egyháznak ebben a küzdelemben? Erre a kérdésre az apostollal felelünk: „Nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk, hanem fejedelemségek ellen.“ Éppen azért mi is hangoztatjuk az intelmet: „Annak okáért vegyétek fel az Istennek minden fegyverét, hogy ellentállhassatok ama gonosz napon és mindeneket elvégezvén, megállhassatok. Álljatok hát elő, körülövezvén derekaitokat igazlelkűséggel és felöltöztvén az igazságnak mellkasába és felsaruzván lábaitokat a békeesség evangéliumának készségével, mindezekhez felvevén a hitnek pajzsát, amellyel ama gonosznak minden tüzes nyilát megoldhatjátok, az üdvösség sisakját is felvegyétek és a léleknek kardját, amely az Isten beszéde. Minden imádsággal és könyörgéssel, imádkozván minden időben a lélek által és ugyanezen dologban vigyázván minden állhatatossággal és könyörgéssel minden szentekért“ (Efézus VI. 12.). Az az én belső egyházi programom, hogy ezekkel a lelki fegyverekkel szereljem föl munkatársaimmal együtt hiveink seregét, hogy ellentállván minden kísértésnek és gonosz tanításnak, egységes és öntudatos munkával igyekezzenek odajutni, hogy Krisztus törvénye legyen uralkodó közöttünk és általunk az országban, amelynek munkás és hűséges polgárai. Egyházkerületünk élén a főgondnokok, az egyházmegyékben az esperesek és gondnokok, az igazgatótanács tisztviselői kara a kormányzat munkájában, a lekipásztorok, tanítók az iskolák tevékenységében arra hivatottak, hogy az egyház e lelki munkájának menetét, zavartalanságát biztosítsák. Mindent el fognak követni avégből, hogy ez a munka valóban egységes, szeretetteljes, céltudatos, hatékony és eredményes legyen. Így kell állania egyházunknak az idő viharában, mint a hit Sionának, hogy benne hangozzék nemzetségről nemzetségre az ősi zsoltár: „Te benned bízunk elejétől fogva.“

Ha ilyen életteljes lesz a mi egyházunk, akkor tud értékes tényező lenni a többi, hasonló célt szolgáló egyházak között, akkor tudja Istentől rendelt hivatását eredményesen be-

tölteni országunk közéletében. A mi nagy reformátorunk, Kálvin, hangsúlyozta azt, hogy Krisztusnak nincsenek különböző egyházai, Krisztusnak egy egyháza van, ez az egyház láthatatlan, ez az egyház a mi hitünknek a tárgya. Ebbe az egyházba beletartozik mindenki, akit Krisztus az örökéletre elhívott, aki az ő kegyelmét szívébe zárta. Ebbe az egyházba beletartozik mindenki a világ kezdetétől kezdve a világ végétéig, aki meghajolt és meghajlik Krisztus előtt és vallja, hogy ő Úr az Atya Istennek dicsőségére. A földi egyházak külső eszközök arra, hogy mint anyák gyermekeiket, úgy vezessék hiveiket ebbe a láthatatlan, de mégis egyedül örökkévaló, oszthatatlan és egységes Anyaszentegyházba. Éppen ezért a földi, látható egyházak között sohasem lehet irigység és féltékenység egymás iránt, hanem szükséges, hogy egymás lelki ajándékainak megbecsülésével dolgozzanak ugyanezért a célért. Ez a szempont fog vezetni engem a többi egyházakkal szemben való magatartásomban. Természetesen ez vezet elsősorban a mi édes testvérünk, a királyhágómelléki egyházkerülettel szemben. Hiszen nekünk egy a lelkünk, egy a küldetésünk, közösek a nehézségek és közösek a feladataink. Szükséges, hogy kialakítsuk hitünk alapján az egységes szervezeti formát is, azért egyik legsürgősebb feladatomnak tekintem, hogy a közös törvényalkotás megkezdett munkáját minél hamarabb befejezzük és ezáltal biztosítsuk kifelé is és befelé is az annyira szükséges egységes tevékenységet. A többi egyházakkal szemben is a békés és harmonikus együttműködés útjait és lehetőségeit fogom keresni. Tudom, hogy minél jobban megismerjük egymást, annál tisztábban ragyog fel előttünk a felismerés, hogy ugyanazon léleknek vagyunk a gyermekei, hogy sokkal több és fontosabb dolog egyesít, mint amennyi elválaszt egymástól. A nyelvi nehézségek leküzdése után, elsősorban igyekeztem megismerni az országunkban legerősebb egyháznak, az ortodox görögkeleti egyháznak szervezetét, egyre gazdagabban és értékesebben kibontakozó theológia irodalmát, ápolom szívemben a reményt, hogy amiképpen a görögkeleti egyház a nagy egyetemes emberiségi célokat szolgáló keresztyén világmozgalmakban együtt dolgozik a protestáns egyházak képviselőivel, úgy itt,

bent is országunk egyetemes keresztyén érdekeinek szolgálataiban, én is együtt fogok dolgozni tudni velük, itt is elfogadják testvéri kezemet. Ugyanígy hiszem azt, hogy az olyan nemes közéleti szerepre elhívott, különösen Erdély kultúrális életében olyan nagy tradíciókkal bíró görög-katholikus, valamint a római katolikus püspök és egyháza, amelyhez a közös anyanyelv, amelyen a Krisztus tudományát tanítjuk híveinknek, fűz oda, megértéssel fogadja azt a kijelentésemet, hogy népünk szolgálatában úgy akarok vele dolgozni, mint atyafi az atyafival. Ugyanezen békekészség, testvéri indulat vezet, a hozzánk történelmi hagyományokban, hitbéli felfogásban annyira közelálló német és magyar nyelvű evangéliumi lutheránus egyházakkal, valamint az unitárius egyházzal szemben is. Általában is vallom azt, hogy Krisztus egyházainak éppen a mai időkben a mai annyiféle politikai és társadalmi törekvéssel szétszaggatott világban kell megmutatniok, hogy mégis csak igaz, amit Krisztus mond: „Aról ismerik meg az emberek, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.” Püspöki szolgálatomban, mint egész további közéleti munkásságomban, általában az igazi felebaráti szeretetnek akarok képviselője lenni, mert tudom, hogy elárulnám és megbocsáthatatlanul megbántanám az én Krisztusomnak szívét, hogy ha különbséget tennék ember és ember között, nyelv, felekezet, műveltség, vagy társadalmi osztály szerint, ha nem tanulnám meg az én Krisztusomtól, hogy elsősorban a szegény, a gyöngé, az elhagyott, az az én testvérem és azért küldött, hogy elsősorban azoknak szolgáljak.

Ha idebent így kell szolgálunk a Krisztust, egyházamnak és nekem is ki kell vennem a részemet abból a munkából is, amelyet a Krisztus egyházai végeznek azért, hogy az evangélium világosságát elvigyék a pogányok földjére is. Ki kell vennünk részünket az egyházak nemzetközi munkájából is. Boldog vagyok, hogy a mi egyházunk már régen belekapcsolódott abba a munkába, amelyet e cél érdekében elsősorban a presbiteriánus világsszövetség végez, de kivette részét és képviseltette magát a stockholmi és lausannei mozgalmakból is. Jövőre is komoly kötelességemnek tartom,

hogy ezekben a munkákban ezután is komoly odaadással vegyünk részt.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés! Nagy vonásokban a lelkiünk elé idéztem azokat a feladatokat, melyeknek betöltésében, szolgálatában látom elsősorban püspöki elhívásom kötelességeit. Nem akarok újat, hanem építeni akarok a meglévő alapokon.

Nem részletezem, de mégis kötelességemnek tartom néhány szóval fölemlíteni azon belső feladatokat, amelyeknek betöltését elsőrendű szükségletnek ismerem. Mindenekelőtt gondoskodnunk kell az egységes lelki programm megalapozásához egységes anyagi bázis megteremtéséről. Szembe kell néznünk a nagy feladattal, hogy miképen lehet egyházunknak nélkülözhetetlenül szükséges munkásságához minden szükséggel számoló egységes költségtervezetet kidolgozni és hogyan lehet a szükséges fedezetről a terhek egységes, igazságos elosztása útján erőink összefogásával állandó és rendszeres formában gondoskodni? Hiábavaló kísérletezés minden jó törekvés, hogy ha nem vigyázunk arra, hogy az erők felhasználásában a takarékoság, a céltudatoság, a reális erőkkel való komoly számvetés követelményeit érvényesítsük az egész vonalon. Csak ilyen áttekintő tervszerűség alapján lehet megoldani, de meggyőződéseim szerint mielőbb meg kell oldani, az összes egyházi alkalmazottak státus rendezésének kérdését, csak így lehet rendszeresen és alaposan gondoskodni a szórványban élő, szétszórt híveink lelkigondozásáról, általában csak így tudjuk megoldani belmissziói feladataink és intézményeink biztosított fenntartásának életkérdését.

Gondoskodnunk kell iskolaügyünknek az állam által kitűzött magas követelmények szerint való továbbfejlesztéséről, iskoláink felszerelésének a követelményeknek megfelelő kiegészítéséről. Természetes, hogy az anyagi kérdések megoldása nemcsak az iskoláknál, de egyházi életünk minden más kérdésénél is csupán az eszköz jelentőségével bír épen a sikeres lelkiszolgálatok biztosítása érdekében. Oktatásügyünk kérdésével kapcsolatosan hadd utaljak arra, hogy elengedhetetlenül szükségesnek ítélem úgy az anyagi, mint a

szellemi továbbhaladás programjának évekre előretekintő kidolgozását. Különösen sürgős feladatnak tekintem minden fokú iskoláinkban a vallásos nevelésnek, a valláserkölcsi életrendnek egységes szabályozását, amelynek elkészítésére a kedvezményező lépéseket az év elején megtartott vallás-tanári értekezletünk keretében munkába is vettük. Továbbá szükségesnek tartom, hogy egyházunk kivegye részét népünk gazdasági nevelésének felkarolásából is, belekapcsolódjék az Ófelsége magas védelme alatt álló falumunkába, általában úgy falun, mint városon különös gondot fordítson a gazdasági és ipari pályán élő ifjúság evangéliumi nevelése és irányítása mellett ezek megélhetésének előmozdítására is.

Nagy szeretettel igyekszem támogatni és előmozdítani mindenütt a Nőszövetségeknek egyházunk életében annyira áldásosnak bizonyult tevékenységét. Mindent megtenni törekszem, hogy ez a tevékenység népünk szociális védelmének szolgálatára még szélesebbkörű legyen, hogy különösen az anya- és csecsemővédelem, anyák oktatása, a családi élet megszentelése, az egyke elleni küzdelem, a praktikus szeretet-tevékenység, háziipari tanfolyamok rendezése, munkaközvetítés és a patronágeszerű szegényvédelem terén előhaladjanak. Ugyancsak kedves kötelességemnek ismerem, hogy a Leányszövetségek és ifjúsági szövetségek munkáját támogassam, és mindent megtegyek avégből, hogy e szövetségek hatáskörébe egyre szélesebb körben kapcsolódjanak be ifjaink és leányaink. Szükségesnek tartom, hogy diakonissza-intézetünket és a vele kapcsolatban álló kórházunkat egész egyházi közéletünk szeretetteljes érdeklődésének központjába állítsuk és e drága intézményeinket úgy fejlesszük tovább, hogy diakonissza intézetünkből egyre nagyobb számban nyerjünk hívó és áldozatos munkásokat nemcsak a kórházi ápolás, de a gyülekezeti élet krisztusi feladatainak betöltésére is és hogy kórházunkban egyre kedvezőbb feltételek mellett egyre többen ismerjék meg a krisztusi szeretetben szolgáló gyógyítás munkájának áldását. Így kell tovább haladnunk a megkezdett úton szászvárosi árvaházunk megerősítése és továbbfejlesztése tekintetében is.

Mindezen és egyéb konkrét feladataink megoldásához az alapot semmi egyéb, csak híveink buzgósága, hűsége és áldozatkészsége adja meg, ezért gondoskodnunk kell arról, hogy híveinkkel való kapcsolatainkat minél élénkebbé és közvetlenebbé tudjuk tenni. Elengedhetetlenül szükségesnek tartom, hogy elsősorban a lelkipásztorok különösen nagy gondot fordítsanak a hívek pásztori látogatására, az úgynevezett lelkigondozói feladatok hűséges betöltésére, de épen ennyire szükségesnek tartom azt is, hogy a tanárok, tanítók és tanítónők, presbiterek és nőszövetségi tagok, leányszövetségi és ifjúsági vezetők résztvegyenek a hívek látogatásában, hogy élükön a presbiterekkel valóban evangéliumi értelmű pásztori munkát végezzenek. Törődjünk egymással, vigyázzunk egymásra, erősítsük, bátorítsuk és vigasztaljuk egymást, mert ha nem törődünk egymással, nem szeretjük egymást, nem vigyázunk egymásra, ki szeressen és ki vigyázzon reánk? Természetes, hogy az ilyen feladatok betöltéséhez lélek kell, és ezt a lelkületet felébresztetni, gondozni szükséges. A modern életben a lélekébresztésnek leghatalmasabb eszköze a sajtó, a könyv, a szó nemes értelmében vett igazi irodalmi munka. Ezért különös gondot kívánok fordítani egyházkerületi iratterjesztésünk munkájának szélesvonalúvá és rendszeressé tételére. Minden lehető meg kívánok tenni az egyházi sajtó kérdésének olyan egységes rendezése érdekében, amely a helyes munkamegosztás alapján híveink minden társadalmi rétegének megfelelő szellemi kielégítéséről lesz képes gondoskodni. E tekintetben sokat várok a Károli Gáspár Társaság munkásságától és bizalommal reménykedem abban is, hogy különösen egyháztársadalmi érdekeink védelme, a hívek szociális haladásának előmozdítása tekintetében sok áldott munkát fog végezni a Férfiszövetségeknek új erőre ébresztendő tevékenysége, valamint a presbiteri konferenciák felélesztése. Mindezen nagy munkák elvégzésére azonban szükséges egy egészséges közszellem kialakítása, önmagunknak, egyházi közletünknek az evangéliumi fegyelem követelménye szerint való komoly rendbeszedése. Egyházunkban erős szeretetnek kell élnie és a szeretet pedig csak fegyelem által lehet erős. Én a szere-

tetnek embere vagyok, de népem és egyházam iránti féltő szeretetből mondom azt, hogy ha kell, szívem gyöngeségének parancsolni fogok és ahol szükséges lesz, önmagammal és másokkal szemben is megkövetelem és érvényesíteni fogom a fegyelem szigorának erkölcsi kényszerét. Ha operációra van szükség, akkor a beteg életének érdekében a sebek fájdalmas kiirtásától sem szabad visszariadni. Szükségesnek tartom egyházi törvénykezésünk gyorsabbá, célszerűbbé tételét és ezzel kapcsolatosan a szolgálati rend olyan szabályozását, amely könnyebben tegye lehetségessé a valamely helyen alkalmatlannak bizonyult szolgák fecserélését. Személyi érdekek miatt ma már nem szabad és nem lehet megkötött kézzel tehetetlenül nézni magas közérdekek sérelmét és pusztulását.

Még folytathatnám konkrét feladataink felsorolását, de mindez nem pótolja az alapkövetelményt, lelki megújulásra van szükségünk, mert ha a lélek ép, erős, hívő és áldozatkész lesz bennünk, akkor lehetetlennek látszó feladatokat is meg tudunk oldani, de hitben, szeretetben megújult lélek nélkül semmire sem tudunk menni a legkisebb feladatok megoldása tekintetében sem.

Mindenekfelett arra törekszem, hogy minden munkánkba és szolgálatunkba belevigyem az evangélium lelkét. Ha a lélek erős, éber, akkor felismeri azt, ami szükséges és megteremti a szükségesnek megfelelő intézményeket. Ha a lélek halott, akkor mit ér, ha az egész világot megnyerjük is, lelkünkben pedig kárt vallunk? Ezzel a meggyőződéssel hirdetem azt, hogy én az én népem lelkének őrizője, lelkének a pásztora, lelkének gondviselője akarok lenni. Gondozni, gyógyítani, vigasztalni, erősíteni akarom az én szegény, erdélyi magyar népemnek sokszor olyan fáradt, olyan szomorú, annyi sebből vérző, beteg szívét és lelkét. Gyógyítani akarom az egyetlen gyógyszerrel, a Krisztus szeretetének és evangéliumának balzsamával. Sohasem is voltam egyéb, sohasem is akartam egyéb lenni, én csak egy egyszerű, kálvinista lelkipásztor vagyok. Tudom, hogy az által lettem s az által leszek még inkább igazi lelkipásztor a népemnek, mert szeretet volt a szívemben és mindig előttem volt az Isten

könyve: a biblia. Hogyha engem az egyházkerület összes szavazataiban megnyilatkozó egységes bizalom püspökké hívott el, akkor ebben én Isten akaratát és rendelkezését ismerem fel és azt látom, hogy Isten úgy tartotta jónak, hogy most, a mai időkben, egy lelkipásztor által főként lelkigondozói munkát végeztessen az én népem között. Az az én püspöki programom, hogy Isten akaratából hűséggel és becsülettel végezzem ezt a munkát.

A jövő miatt nem aggódom. Ha valaki félelmet és aggodalmat érezhetne, akkor én, aki tíz év óta állok az egyházkerület őrtornyában és aki olyan tisztán látom a fenyegető szirteket, amelyekbe egyházunk hajója beleütközhetik, a hullámokat, amelyek elsodorhatják, félhetnék, de mégsem félek. Ismétlem atyáink énekét: „Homály körülöm, bennem félelem, magam, ha Nálad nélkül képzelem. De nappal virrad és remény kél bennem, világ kormányán jobbodat, ha látom. És bár nehéz uton kell mennem, bátran megyek, ha e hit lett sajátom. Ragadd, ragadd szerencse mindenem, gazdag maradtam, mert van Istenem.“

Igen! Nem vagyunk szegények, ha van Istenünk. Én annak az egyháznak vagyok a pásztora, amelyiknek legnagyobb hőse, halálos ágyán is győzelemmel vallotta: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk! Aki az ő tulajdon fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk.“

Fel a szívekkel! Ha Isten úgy rendelte, kezdjünk most már együtt megújult munkába, hogy ez a mi hitben és szeretetben megújuló munkánk hirdesse győzedelmesen, hogy mi nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk.

Közgyűlésünk a beszéd közben is meg-megújuló helyesléssel, annak elhangzása után pedig hosszantartó lelkes éljenzéssel fejezi ki szeretettel és bizalommal teljes ragaszkodását, megbecsülését püspök aa. személye iránt.

Gr. Teleki Arctur főgondnok aa. köszönti és üdvözli elsőnek püspök urat főpásztori munkaprogramjának elmondása után és Isten gazdag áldását kéri életére és munkásságára.

A testvér királyhágómelléki egyházkerület nevében és képviselőtében Sulyok István püspök aa. köszönti szívélyes szavakkal püspök urat, kiemelve annak szükségét, hogy nehéz helyzetünkben egymás mellett van a helyünk a rendszeres munkaprogram megvalósítása érdekében. Testvéri támogatást kér a maga egyházkerülete számára és Istentől áldást, békességet és boldogulást kíván püspök urunknak, az egyházkerület elnökségének és egész Anyaszentegyházunknak.

Dr. Thury Kálmán királyhágómelléki egyházkerületi főgondnok a világi rendek nevében fejezi ki jókívánságait.

Vásárhelyi János püspök aa. meleg szeretettel mond köszönetet a testvér egyházkerület püspökének és főgondnokának szívből fakadt szavaiért, jókívánságaiért, biztosítván őket, hogy a megkezdett úton fog tovább haladni a testvéri együttműködésben.

Kovács László dési esperes a lelkészi kar nevében köszönti püspök aát és ígéretet tesz aziránt, hogy a kifejtett főpásztori munkaprogram megvalósíthatása érdekében minden lehetőet meg fognak tenni. Istentől sikert kér püspök úr vállalkozására és áldást személyére, házanépére és egész Anyaszentegyházunkra.

Dr. Bene Ferenc egyházkerületi főgondnok az egyház világi szolgálainak nevében szeretettel és benső lelki melegséggel üdvözli püspök urat, kijelentvén, hogy az ehangzott program megvalósításából a világi elem is ki fogja venni a maga részét.

Vásárhelyi János püspök aa. meleg köszönettel veszi és fogadja úgy az egyházi, mint a világi részről meleg szeretetből fakadt köszöntést és a személye iránt megnyilvánuló szeretet mellé türelmet kér mindenki részéről.

Elnöklő főgondnok aa. az ülést bezárja és annak folytatását délután négy órára tűzi ki.

Gróf Teleki Arctur,
főgondnok, elnök.

Kmf.

Máthé Sándor,
jegyző.

Második ülés

1937. évi január hó 30-án, délután 4 órakor.

Elnök: Gróf Teleki Aretur, Jegyző: Máthé Sándor,
egyházkerületi főgondnok. egyházkerületi lelkészi aljegyző.

25. Gróf Teleki Aretur főgondnok, elnök a folytatólagos gyűlést megnyitja.

Szógal tudomásul.

26. Máthé Sándor aljegyző olvassa a délelőtti I. ülés jegyzőkönyvét, melyet

a közgyűlés változtatás nélkül hitelesít.

27. Olvassatik az Igazgatótanács 463—1937. III. számú előterjesztése, melyben jelenti, hogy az 5 éves ciklusra választott egyházkerületi tisztviselők, testületek és egyházkerületi bizottságok mandátuma 1937. június 30-án le fog járni.

Mivel előreláthatólag a rendes egyházkerületi közgyűlés a jelzett időig összehívható nem lesz, tisztelettel javasolja az Igazgatótanács, a fentjelzettek megbízatását a legközelebbi rendes egyházkerületi közgyűlés napjáig szóló hatállyal meghosszabbítani méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk határozatilag kimondja, — hogy amennyiben rendes egyházkerületi közgyűlés 1937. június 30-áig összehívható nem lenne, — az egyházkerület választás alá eső tisztviselői, testületei és bizottságai mandátumának érvényét a legközelebbi egyházkerületi közgyűlésig meghosszabbítja.

28. Az Igazgatótanács 15110—936. szám alatt pártoló javaslattal terjeszti elő a theologiai fakultás előljáróságának 53. számú határozatát, mellyel kéri, hogy a középiskolai vallástanári képesítésre vonatkozóan a Lelkészképzésről és képesítésről szóló Szabályzat következő §-ai módosíttassanak:

1. A Szabályzat 229. §-ba toldassék be, hogy az a) és b) pont alatt felvett két tárgy, a középiskolai vallástanítási tanterv és a vallástanítási anyag, a szóbeli vizsgálaton egy tárgyként kezeltessek— és a szóbeli vizsgálat tárgyai közé vétessék fel új tárgyakként: „A pedagógia története” és „A protestáns iskolázás története.”

2. A Szabályzat 2. §-ának a) pontjába toldassék be: „a házi szakértekezés vagy nyomtatásban, vagy gépirásban, legalább három példányban nyújtandó be.

Egyházkerületi közgyűlésünk a javaslat szerint határoz és a fenti módosítás keresztülvitelét a Szabályzat 229-es §-ában elrendeli.

29. A Igazgatótanács 15111—1936. III. szám alatt javasolja a Főtiszteletű és Méltóságos egyházkerületi közgyűlésnek, hogy teljesítse a theologiai fakultás előljáróságának 54. számú következő határozatát:

1. A Lelkészképzésről és képesítésről szóló Szabályzat 198. §-a pótoltsék meg a következő hozzáadással: „Mivel azonban a magántanári képesítés mindenekelőtt nem diploma-szerzés és adás, hanem a fakultás tanárainak munkaközösségébe való felvétel, aki képesítést óhajt nyerni, vizsgaszándékát okmányai benyújtása előtt köteles azzal a professzorral megbeszélni, aki a képesítés tárgyául szolgáló diszciplina előadója, mely alkalommal útmutatást kér szakdolgozata témája és annak kidolgozása felől. A szakprofesszornak emez előzetes megkérdezése nélkül senki sem jelentkezhetik vizsgára. A szaktanárral történt megbeszélés a kérvény benyújtásakor igazolandó.

2. A 200. §-ból kihagyandó „vagy legalább három írásos példányban.”

Egyházkerületi közgyűlésünk a javaslatot határozattá emeli és elrendeli a Lelkészképzésről és képesítésről szóló szabályzat 198. és 200. §-ainak a javasolt módon való módosítását.

30. Az Igazgatótanács 625—1937. szám alatt jelenti, hogy ülésben hozott 12924—1935. III. számú határozatával a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés utólagos jóváhagyásától feltételezetten ideiglenesen megadta a *venia docendit* Nagy József dévai lelkész, theológiai magántanár aának.

Egyházkerületi közgyűlésünk a tett intézkedés jóváhagyó tudomásul vétele után Nagy József theológiai magántanár aának a *venia docendit* véglegesen megadja.

31. Az Igazgatótanács 626—1937. szám alatt jelenti, hogy a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében 1415—1936. III. számú határozatával *venia docendit* adott Tunyogi Csapó András bálványosváraljai lelkész, theológiai magántanár aának.

Egyházkerületi közgyűlésünk jóváhagyó tudomásul vétén az Igazgatótanács tett intézkedését, Tunyogi Csapó András theológiai magántanár aának a *venia docendit* véglegesen megadja.

32. Az Igazgatótanács 627—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a theológiai fakultás előljárósága támaszkodva Igazgatótanácsunknak 6296—1936. III. számú engedélyére, múlt év június hó 22-én tartott ülésében egyhangulag hozott határozatával, 1936 szeptember 1-i hatállyal, az ószövetségi tanzsékre nyilvános rendes tanáru Nagy András nyárádszentbenedeki lelkész, theológiai helyettes tanár aát meghívta.

Igazgatótanácsunk a választást 6575. számú, ülésben hozott, szintén egyhangú határozatával megerősítette.

Igazgatótanácsunk örömmel veszi tudomásul a jelentést és Nagy András aát nyilvános rendes tanári minőségében atyafi szeretettel és bizalommal köszönti s fontos őrhelyén végzendő munkájára Isten gazdag áldását kéri.

33. Az igazgatótanács 194—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a kolozsvári leányfőgimnázium előljárósága igazgatótanácsunknak 10640—1935. sz. engedélye alapján 79—1936. számú egyhangúan hozott határozatával kimondotta Makkai Judit helyettes testnevelési tanárnőnek a testnevelés tanszékére 1935 szept. 1-i hatállyal rendes tanárnőül való meghívását; igazgatótanácsunk 3238—1936. III. számú határozatával a maga részéről jóváhagyván az előljáróság hivatkozott határozatát, megerősítette a meghívást.

Egyházkerületi közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi; Makkai Judit leányfőgimnáziumi rendes tanárnőt végleges állásában szívesen és munkássága iránti jóreménységgel köszönti.

34. Az igazgatótanács 624—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a Bethlen-kollégium előljárósága 1935 november 30-iki ülésében egyhangulag, 1935 szeptember 1-i hatállyal a főgimnázium francia nyelvi tanszékére rendes tanárul meghívta Pogány Albert ottani helyettes tanár aát.

Igazgatótanácsunk 1936 február 14-iki ülésében 13202—35. számú határozatával a maga részéről szintén egyhangulag hozott határozatával megerősítette.

A jelentés szolgál tudomásul.

Egyházkerületi közgyűlésünk Pogány Albert aát rendes tanári minőségében bizalommal köszönti és működésére Isten áldását kéri.

35. Az igazgatótanács 193—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a Bethlen-kollégium előljárósága a 6041—1936. számú igazgatótanácsi engedély alapján 483—1936. számú egyhangulag hozott határozatával 1936 november 1-i hatállyal a főgimnázium természettudományi tanszékére rendes tanáruul meghívta Szathmáry Gyula helyettes tanár aát; igazgatótanácsunk 15836—1936. számú határozatával a maga részéről is megerősítette, illetve kimondotta a meghívást.

Egyházkerületi közgyűlésünk Szathmáry Gyula aának a nagyenyedi Bethlen-kollégium főgimnáziumában 1936 november 1-i hatállyal rendes tanáruul történt meghívását tudomásul veszi s nevezett kollégiumaink rendes tanárai sorában bizalommal köszönti.

36. Az igazgatótanács 664—1937. III. szám alatt bemutatja Morvay Pál segédlelkész aának az iránt beadott kérését, hogy engedélyezze a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés II. lelkészképesítő vizsgálatának letételét 1937 szeptember havára, a halasztást azért kéri, mert 1936 május 1-től a németországi Gustav Adolf-Egylet stipendiumával a berlini egyetemen tanulmányoz.

A theologiai fakultás tanári kara 16—1937. szám alatt javasolja a kérés teljesítését.

Egyházkerületi közgyűlésünk engedélyt ad, hogy Morvay Pál segédlelkész aa. 1937 szeptember havában állhasson II. lelkészképesítő vizsgálatra.

37. Az igazgatótanács 40—1937. III. szám alatt pártolóan terjeszti elő Bőjtke Kálmán marosvásárhelyi segédlelkész aa. az iránti kérését, melyben II. lelkészképesítő vizsgája letételének engedélyezését 1937 júniusára kéri.

Nevezett 1934 decemberében tett I. lelkészképesítő vizsgát, azóta marosvásárhelyi segédlelkész, a II. lelkészképesítő

vizsgálatra orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegsége és más figyelmet érdemlő indokolt körülmények miatt idejében nem állhatott.

A theologiai fakultás igazgatója 1661—1936. szám alatt a fakultás részéről is javasolja a kérés teljesítését.

Egyházkerületi közgyűlésünk Bőjtke Kálmán segédlelkész aa. kérését teljesíti és megengedi, hogy 1937 június havában álljon II. lelkészképesítő vizsgálatra.

38. Az igazgatótanács 12527—1936. III. szám alatt partolóan terjeszti elő Gyenge Áron segédlelkész aa. az iránt beadott kérését, hogy 1937 júniusában állhasson II. lelkészképesítő vizsgálatra.

Első lelkészképesítő vizsgálatát 1934 szeptember havában tette le, azóta püspöki engedéllyel skóciai theológiákon tanulmányozott.

A fakultás tanári kara 1514. számú felterjesztésével javasolja a kérés teljesítését.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kérést teljesíti és megengedi, hogy Gyenge Áron segédlelkész aa. 1937 júniusában álljon II. lelkészképesítő vizsgálatra.

39. Kiss Lajos szavazatszedőbizottsági elnök jelenti, hogy a ma délután 3—4 óra közötti időre elrendelt választások rendjén beadatott:

1. Az egyházkerületi lelkészi főjegyzői állásra 185 szavazat. Ebből nyert: Dr. Tavaszy Sándor 118, Kádár Géza 65, Maksay Albert 1 szavazatot, semmis 1 szavazat.

2. A Br. Baldácsy alapítvány közgyűlésébe rendes, illetve pótmegbizottakra 185 szavazat. Ebből nyert Vásárhelyi János 183, dr. gróf Bánffy Miklós 183 szavazatot, pótmegbizottnak Mester Mihály 183 szavazatot. Semmis volt 2 szavazat.

3. Pótigazgatótanácsosi tisztre beadatott összesen 185 szavazat, ebből nyert dr. Gönczy Lajos 183, Málnásy Károly 183 szavazatot, semmis volt 2 szavazat.

4. Egyházkerületi tanácsbirói tisztségekre beadatott összesen 185 szavazat, ebből nyert Nagy András 182, Nagy Sándor tanár 182, László Dezső 1, dr. Arkosy Jenő 1 szavazatot, semmis volt 2 szavazat.

5. Elöljárósági tagsági helyekre beadatott 185 szavazat, ebből kapott: a leányfőgimnáziumhoz: Vásárhelyi Jánosné 183, a marosvásárhelyi kollégiumhoz: Kovács Andor 183, a székelyudvarhelyi kollégiumhoz: dr. Vánky Kálmán 183, Márk Mihály 182, Boér Károly 180, Szabó Gyula 2, Rácz Gábor 1, Rozsonday Adám 1 szavazatot, semmis 2 szavazat.

6. A legfelsőbb bíróságba póttagságra beadatott 185 szavazat, ebből nyert Szabó András 183, Kolozsváry József 183 szavazatot, semmis volt 2 szavazat.

7. A lelkészvizsgáló bizottsági tagságra beadatott 185 szavazat, ebből nyert dr. Illyés Géza 183 szavazatot, semmis volt 2 szavazat.

8. A theologiai magántanár vizsgáztató bizottság tagsági helyére beadatott összesen 185 szavazat, ebből nyert Kiss Albert 183, dr. Illyés Géza 183 szavazatot, semmis volt 2 szavazat.

9. A csombordi gazdasági iskolához rendes tanári állásra beadatott 185 szavazat, ebből nyert Dr. Nagy Endre 183 szavazatot, semmis volt 2.

10. Az igazgatótanács irodavizsgáló bizottság elnöki állására beadatott 185 szavazat, ebből nyert Volloncs Miklós esperes 183 szavazatot, semmis volt 2 szavazat.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s elnöklő főgondnok ehhez képest megválasztottaknak nyilvánítja a következőket:

1. egyházkerületi lelkészi főjegyzőt dr. Tavasz Sándor aát;

2. báró Baldácsy alapítványi megbíztak az 1939. évig tartó ciklusra:

Vásárhelyi János és dr. gróf Bánffy Miklós aait, póttagul Mester Mihály aát;

3. pótigazgatótanácsosokul a csonka ciklusra: dr. Gönczy Lajos és Málnásy Károly aait;

4. egyházkerületi tanácsbiróknak a csonka ciklusra: Nagy András és Nagy Sándor (zilahi tanár) aait;

5. legfőbb egyházi bíróságba póttagokul Szabó András és Kolozsváry József aait;

6. Elöljárósági tagokul a csonka ciklusra: a leányfőgimnáziumhoz: Vásárhelyi Jánosnét, a marosvásárhelyi kollégiumhoz: Kovács Andort, a székelyudvarhelyi kollégiumhoz: dr. Várky Kálmánt, Boér Károlyt és Márk Mihályt;

7. lelkészképesítő bizottsági tagul a csonka ciklusra dr. Illyés Géza aát;

8. theológiai magántanárvizsgáló bizottságba: a csonka ciklusra Kiss Albert és dr. Illyés Géza aait;

9. A csombordi gazdasági iskolához rendes tanárul dr. Nagy Endre aát;

10. Az igazgatótanácsi iroda vizsgálóbizottság elnökéül Vollones Miklós esperes aát.

40. Elnöklő főgondnok aa. felhívja dr. Tavaszy Sándor ujonnan választott egyházkerületi lelkészi főjegyző aát a hivatali eskü letételére.

Dr. Tavaszy Sándor egyházkerületi lelkészi főjegyző Máthé Sándor egyházkerületi aljegyző előolvasása mellett a hivatali esküt leteszi, amit a közgyűlés meleg éljenzéssel fogad.

41. Vásárhelyi János püspök aa. a testvéri szívnek meleg szeretetével köszönti dr. Tavaszy Sándor egyházkerületi lelkeszi főjegyző aát megválasztatása alkalmából, reményét fejezve ki az iránt, hogy igazi testvéri egyetértésben, békeségben munkálkodhatnak együtt anyaszentegyházunkért és drága népünk megtartásáért.

A főtiszteletű püspök úr üdvözlésére főjegyző aa. a következő beszéddel válaszol:

Főtiszteletű és méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Főtiszteletű és méltóságos Püspök Úr!

Mindenekelőtt hálás szívvel mondok köszönetet a bizalomért, mellyel a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés engem kitüntetni méltóztatott. A bizalmat köszönöm meg, mert ebben a választásban ezt tarom magamra nézve a legnagyobb értéknek. A bizalom ugyanis nemcsak elismerés és kitüntetés, hanem annak a kifejezése is, hogy ez a díszes testület méltónak talál arra, hogy odaállítson a Főtiszteletű és Méltóságos Püspök úr mellé, hogy vele együtt öröködjem ezért a szent bárkáért, az anyaszentegyházért, mely ma legdrágább értékeinket hordozza és őrzi.

Be kell vallanom azonban, hogy életemnek ebben az ünnepléses pillanatában, nem a kitüntetés öröme tölti be a lelkeket, hanem a felelősség súlya nehezedik a lelkekre. Úgy érzem magam ebben a díszes, nagytekintélyű testületben, mikor az atyák tekintete rajtam csügg, mintha minden tag most mellém állana s a saját gondjaiból és terheiből valamit az én vállamra és az én lelkiismeretemre helyezne át. Teljes tudatában vagyok annak, hogy magas őrhelyre állítottam, ahonnan messze kell nézni s ahonnan még a messziről hangzó segélykiáltást is meg kell hallani. Őrhelyre állítottam, hogyha látom jönni a veszedelmet, fújjam a trombitát, ha látom a hitetlenség növekedését, zengjem az Isten ígését s ha látom a romlást a gátakon, úgy az elsők között álljak az árvíz útjában, még akkor is, ha magával ragad. Úgy érzem magamat ebben a díszes nagy testületben, melynek tagjai között a református intelligencia kiválóságai mellett és kívül még annyi nagy történeti név csillog, de amelynek sorai között, mint kemény láncszemek feszülnek az ige palástos szolgálái, talál-

ros doktorai és tanítói, mintha a transsylván papság ősi cimeres leveléből kilépne az angyal és most új nehéz, kétélű kardot adna az én gyöngye kezembe s kemény szóval szólna ma ismét hozzám: Arte et Marte dimicandum! Tudománnyal és hatalommal küzdj! — Hallom a szót, de azt is vallom, hogy sem a tudomány, sem a hatalom nem az enyém, hanem az Úristené, aki ma parancsolt nekem és én ennek a parancsnak kénytelen vagyok engedelmeskedni. Engedelmeskedem, de nem az önbizalom és az önérzet indítására, hanem azért, mert tudom, hogy ő ad hatalmat és ő ad tudományt. Tudom és hiszem, hogy Krisztus én érettem is meghalt, hogy én érettem és az én számomra is erővé, hatalommá, szeretetté, szentséggé és tudománnyá lett. Ennekem az ő erejéből, az ő hatalmából és az ő igazságából kell élnem. És tudom, hogy minden emberi-történeti erőforrás előbb-utóbb kimerül, de az Ő erőforrása kimeríthetetlen.

Programmot nem adok, nem is adhatok. Hiszen az én programmom Istennek ígéje, az Ő öröktől fogva való evangéliuma; az én programmom az én legfőbb hatóságomnak, az egyházkerületi közgyűlésnek a programja és a Főtiszteletű püspök úr programja. Én szolga akarok lenni: a Krisztus szolgája, az Igazság szolgája, az Anyaszentegyház szolgája. Mindezekben Krisztus, az Igazság és az Anyaszentegyház által szolgálni akarom népemet, melyhez magam is tartozom. Ha az ige testté lett Krisztusban, úgy Krisztusnak testté, törénetté kell lennie az egyházban, a népközösségben, a sajátos kultúrában. Szolga akarok lenni, de egyszersmind hűséges, komoly, megbízható szolgatársa akarok lenni annak a férfiúnak, aki az Anyaszentegyháznak, a Krisztus fősége alatt, első szolgájává lett: a püspök úrnak. Kérem őt, hogy fogadja el az én szolgálatomat s ebben a mai mérgezett társadalmi életben ne engedje, hogy valaki a mi munkatársi közösségünket és testvéri kapcsolatunkat megzavarja. Én nem fogom engedni!

Ha nem adok programmot, mégis van néhány vezérlő elvem, amelyekről bizonytságot kell tennem.

Az első az, hogy amint éveken át küzdöttem azért, hogy a theológia visszatérjen egyedüli forrásához, úgy küzdeni fo-

gok azért, hogy az egyház is minden tevékenységének gyakorlásában visszatérjen ugyanazon forráshoz: az Igéhez. Nekem jövőben nemcsak a Theológiát, hanem az Egyházat is közvetlenül szolgálnom kell. Professzor vagyok és az is akarok maradni, de most már meg kell tanulnom összekapcsolni a professzori munkát az egyházkormányzattal és igazgatással. Áldom az Istent, hogy erre nekem alkalmat ad. Vallom, hogy nincs egyház theologia nélkül, de nincs theologia egyház nélkül. A kettő pedig egy csak akkor lehet, ha mindkettő ugyanabból a forrásból, az Isten Igéjéből él.

A második, amit meg kell vallanom, hogy én a gyakorlati munkát a szeretet gyakorlásában látom. Az egyházi gyakorlati munkának az a legfőbb hivatása, hogy eltávolítson és legyőzzön minden akadályt, amely az Isten igéjének útjában áll. Rendkívül nagy öröömre szolgál, hogy most, miután már meghallgattam a püspök úr programbeszédét, most szólhatok és kifejezést adhatok annak, hogy egész szívvel vállalom ugyanazt a programot és boldog vagyok, hogy teljes consessusban érezhetem magamat azzal.

Most már nincs is más mondanivalóm, minthogy kérem a közgyűlés bizalmát a jövőre is s ezzel elindulok a Szent-háromság egy, örök, igaz Isten nevében az előttem lévő útra!

42. Elnöklő főgondnok aa. felhívására az egyházkerületi lelkészi főjegyző aa. előolvasása mellett leteszik az esküt Kolozsváry József és Szabó András a legfőbb egyházi bíróság újonnan választott póttagjai, Nagy Sándor egyházkerületi tanácsbíró és dr. Nagy Endre csombordi gazdasági iskolai tanár aai.

Nevezettek eskütételét az egyházkerületi közgyűlés állva hallgatja és éljenzéssel veszi tudomásul.

43. Elnöklő főgondnok aa. az ülést, annak folytatását január 31-én d. e. 1/210 órára tűzvéni ki — bezárja.

Kmf.

gr. Teleki Arctur,
egyházkerületi főgondnok, elnök.

Máthé Sándor,
egyházkerületi lelkészi eljegyző, elnök.

Harmadik ülés

1937. évi január hó 31-én, délelőtt 1 $\frac{1}{2}$ 10 órakor.

Elnök: Gróf Teleki Arctur,
egyházkerületi főgondnok.

Jegyző: Dr. Tavaszy Sándor,
egyházkerületi lelkeszi főjegyző.

44. Elnöklő főgondnok a 1 $\frac{1}{2}$ 10 órakor a folytatólagos gyűlést megnyitja.

Szolgál tudomásul.

54. Elnök felhívására Máthé Sándor egyházkerületi lelkeszi aljegyző olvassa a második ülés jegyzőkönyvét.

A közgyűlés a jegyzőkönyvet hitelesíti.

46. Elnök aa. felhívja a közgyűlés tagjait, hogy ma délelőtt 10 órakor a Farkas-utcai templomban végbemenő püspökszentelő és beiktató ünnepélyen testületileg résztvenni szíveskedjenek.

Tudomásul szolgál.

47. A főgondnoki kar vezetésével közgyűlésünk testületileg kísérte a főtiszteletű püspök urat a Farkas-utcai templomba, melynek hatalmas boltívei alatt népes gyülekezet várta a felszentelendő püspök aát. A főtiszteletű püspök úr az Úrasztala mellett, a gyülekezettel szemben elhelyezett díszes karosszékekben foglalt helyet, jobbján az egyházkerületi lelkeszi főjegyző, balján pedig Bajkó György legidősebb esperes aával, míg az esperesi kar félkört alkotva ült mögöttük.

A felszentelési ünnep a következő terv szerint ment végbe:

1. Előfohász.
2. Kezdőének.
3. Bibliaolvasás.
4. Bűnvalló ima, hitvallás és feloldozás.
5. Főének.

Az ünnepi liturgia eme első részét végezte dr. Gönczy Lajos theologiai igazgató aa.

6. Egyházkerületi lelkészi főjegyző bejelenti a püspök-szentelést elrendelő egyházkerületi közgyűlési határozatot. Ezzel kapcsolatban jelentette, hogy a főtiszteletű püspök aa. legmagasabb megerősítéséről szóló királyi dekrétumot gyülekezetünk színe előtt Őfelsége kormányának nevében felolvassa Moise Jenciu inspector general úr, mint a kultusz-minisztérium képviselője. Ennek elhangzása után lelkészi főjegyző aa. felkérte a püspök aát, hogy hivatali esküjét az Anyaszentegyház színe előtt tegye le. Főtiszteletű püspök aa. helyéről felállva, az Úrasztalához lép, ahol kezét az elibe kitett ékes Bibliára téve, „A mi istentiszteletünk“ c. ágendás könyvben megállapított esküformát mondotta el az egyházkerületi lelkészi főjegyző aa. olvasása mellett.

7. A hatalmas gyülekezetet mélyen megragadta az eskütétel. Ezt követőleg Bajkó György, az orbai egyházmegye esperese, mint legidősebb speres lépett a szószékre s a következő imádságot mondja:

Örökkévaló Isten! Atyánk az Úr Jézus Krisztusban!

Itt állunk előtted a Te szent hajlékodban, a Te szent színed előtt, hogy bemutassuk neked a pásztort, akit a Te nyájad választottak maguknak pásztorul, hogy legeltesse és vezérelje az ő seregeit élő vizek felé.

Aldunk és magasztalunk Téged, hogy szent igéd erejével a Te szent fiad által anyaszentegyházat alapítottál számunkra s minket annak tagjaivá választottál és szent lelked ajándékaiban szereteted zálogát és az örök élet bizonyosságát adtad nekünk!

Aldunk és magasztalunk Téged, hogy anyaszentegyházad felett mindig szeretettel őrököl és nem engeded, hogy annak hajóját ellenséges hullámok elborítsák, hanem diadalal vezérelj az örökkévalóság révpartja felé!

Aldunk és magasztalunk, hogy soha sem hagyod vezér nélkül a te egyházadat, hanem vezérek helyett vezéreket, kormányzók helyett kormányzókat, erős oszlopok helyett erős oszlopokat adsz és rendelsz neki, hogy a Te szent nevedben sáfárkodjanak az anyaszentegyház szolgálatában.

Aldunk és magasztalunk édes Atyánk, hogy az arra hivatottak választása által adtál nekünk ékesen szóló férfiút, hogy legyen a Te népednek lelki gondviselője, pásztora és vezére, a Te szent neved dicsőségére és országod terjesztésére!

Aldunk és magasztalunk, hogy e napnak örömeivel megajándékoztál, midőn a Te szent neved segítségül hívásával szent hivatalába iktatjuk a mi megválasztott, szeretett Püspökünket!

Oh kérünk jó Atyánk, vedd körül a Te áldásodnak bőségével a Te kiválasztott szolgádat, kit hivednek első pásztorrává tetted. Eddig is Te voltál az ő oltalma és segítése, ezután is a Te segedelmed legyen az ő legfőbb erőssége, bizodalma és dicsekedése. Adj neki Atyánk állandó és törhetetlen testi-lelki erőt, hogy legyen könnyű az ő terhe és gyönyörűsége az ő igája, — állj mellette mindig kegyelmeddel, hogy legyen Isten feddhetetlen sáfára! Add neki azt a bölcsességet, melyet Salamon király és próféta kért vala tőled, hogy jól kormányozhassa s igazsággal ítélhesse az ő népét, a Te népedet!

Add neki azt a fáradhatatlan munkásságot, melyet adtál a Te prófétáidnak és apostolaidnak, hogy el ne fáradjon soha a Te munkádban, melyet reá bízál.

És mindenek felett add neki azt a szeretetet, melyet a Te szent fiadban küldöttél a földre, aki mindnyájunkat szeretett és meghalt mindnyájunkért. Ez a szeretet töltse be a Te kiválasztott szolgádat, hogy önzetlen emberszeretet és kötelességérzet melegítse az ő szívét mindenekben!

Tartsd meg, áldd meg drága életét, hogy teljesíthesse nehéz hivatalának minden kötelességeit népének javára, házája, egyháza szolgálatában, a földi hatalmasságok és főleg a te felkented, a király iránti engedelmességben és a te dicsőségre.

Aldd meg kegyelmeddel egyházunkat s ebben a mi egyházkerületünket, ennek tisztviselőit s minden rendű tagjait. Aldd meg e haza népeit nyelvi és felekezeti különbség nélkül egyaránt.

Oh kérünk jó Atyánk, vedd kedvesen hálánk áldozatát és találjon Te nálad meghallgatást a mi könyörgésünk szava a Te szent Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

Az imádság után az esperesi kar énekelt a 132. számú ének 1. versét, majd a főtiszteletű püspök úr az Isten és a gyülekezet színe előtt letérdelve, vette az esperesi kar által az érette imádkozó Anyaszentegyház áldását és testvéri csókját.

Elsőnek Bajkó György, mint legidősebb esperes vetette kezét a püspök aára, megáldván őt a következő áldással:

— Embernek fia! Istennek szolgája! A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme nyugodjék rajtad, hogy féljed az Urat és szolgálj neki tökéletességben és igazságban, hogy legyen tenéked értelmes szíved, választást tenni jó és gonosz között. Az Úr Jézus serkentsen fel téged minden reggel, hogy hallgassad Őt, mint tanítómestert, akit követni legyen mindig hited, erőd, megtagadván magadat, felvevén az ő keresztyét, hogy ha szinte tábort járna is körülötted a veszély, ne féljen a Te szíved és hogyha had támadna is ellened, mégis Ő benne bízzál.

Adjon az Úr tenéked szabadságnak lelkét, — a szabadságét, melyre hivattál, nem adván azt bűnre való alkalmatossággul, hanem szolgálván szeretetből mindenkinek.

A Te szádnak beszédi, szívednek gondolatai legyenek az Úr kedve szerint valók és kezed munkái igaz hited szerint.

Adjon az Úr tenéked a lélekben szeretetet, a beszédben igazságot, a cselekedetben tisztaságot, hogy lehess példa és láthassad a te népedet, mint Istentől a mennyből alászállott szent várost, Új Jeruzsálemet, mint felékesített menyasszonyát az Ő Vőlegényének: az Úr Jézus Krisztusnak. Ámen.

Őt követte dr. Tavaszy Sándor főjegyző, majd Kádár Géza generális direktor, majd sorban az esperesi kar tagjai.

8. Az Isten áldásának vétele után püspök aa. a szószékre megy s a gyülekezeti ének után I. Kor. X : 1—14. ver-

sek alapján megtartotta ünnepi prédikációját. Püspök aa. hatalmas erővel hirdette Isten ígét, mely láthatóan mélyen megragadta a gyülekezetet.

A főtiszteletű püspök aa. beszéde a következő:

Azért küldettem...

— Felszentelés alkalmával mondott prédikáció. —

I. Kor. X. 1—14. Nem ákarom pedig, hogy ne tudjátok, atyámfiai, hogy a mi atyáink mindnyájan a felhők alatt voltak és mindnyájan a tengeren mentek át; és mindnyájan Mózesre keresztelkedtek meg a felhőben és a tengerben és mindnyájan egy lelki eledelt ettek; és mindnyájan egy lelki italt ittak, mert ittak a lelki kősziklából, amely követi vala őket, e kőszikla pedig a Krisztus volt. De azoknak többségét nem kedvelé az Isten, mert elhullának a pusztában, ezek pedig példáink lőnek, hogy mi ne kívánjunk gonosz dolgokat, amiképpen azok kívántak. Se bálványimádók ne legyetek, mint azok közül némelyek, amint meg van írva: Leüle a nép enni és inni és felkelének játszani. Se pedig ne paráználkodjunk, mint azok közül paráználkodtak némelyek és elesetek egy napon huszonháromezeren. Se a Krisztust ne kísértsük, amint közülök kísértették némelyek és elveszének a kígyók miatt. Se pedig ne zúgolódjatok, miképen öközőlök zúgolódának némelyek és elveszének a pusztító által. Mindezek pedig példaképpen estek rajtok, megirattak pedig a mi tánuiságunkra, akikhez az időnek vége elérkezett. Azért aki azt hiszi, hogy áll, meglássa, hogy el ne essék. Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok: De hű az Isten, aki nem hagy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhettek; sőt a kísértéssel egyetemben a kimekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek. Azért, szerelmeseim, kerüljétek a bálványimádást.

A felolvasott ígét nem annyira én választottam mai ünnepi prédikációm alapigéjéül, mint inkább, hitem szerint, a Szentlélek Isten indításából, ez az ige ajánlta fel magát nekem. Elmondom először azt, hogy miképpen történt ennek az igének elválasztása. Június harmincadikán, a püspök-választás napján, amikor az egyházkerületi közgyűlésről eltávoztam, hogy bevárjam az atyák döntését, akkor elővettem és felnyitottam a Szentírást, hogy abból nyerjek világosságot és útmutatást az előttem megnyíló új helyzet feladatainak betöltésére. Az ige, amelyre nyitottam, ez a felolvasott szentige volt. Alig olvastam végig ezeket a sorokat, alig kezdtem elmélkedni fölöttük, amikor megérkezett a választó közgyűlés tiszteletreméltó küldöttsége, hogy tudtomra adja, hogy az atyák egyhangú bizalma az egyházkerület püspökéül hívott el. Úgy érzem, hogy a Szentlélek Isten valóban ez igében mutatta meg számomra azt az utat, amelyen járnom kell, tárta fel azon igehirdetői feladatokat, amelyeknek betöltésére, mint egyházkerületünk immár felszentelt püspöke, elsősorban vagyok elkötelezve. Nehány egyszerű szóval most éppen erről kívánok szólni előttetek. A felolvasott Szent Ige arra tanít, hogy egy nagy emlékeztetés, a nagy emlékeztetéshez fűződő komoly intelmek, de ugyanakkor egy szentséges ígéretnek hirdetése lesz, kell, hogy az én püspöki igehirdetői feladatom legyen.

Először is egy komoly emlékeztetés az én küldetésem. Szent ígénkben Pál apostol is mindenekelőtt a kegyelmes Isten azon kibeszélhetetlen jóságára emlékezteti a korinthusbelieket, hogy Isten milyen csodálatos irgalommal szabadította ki Izrael népét az egyiptomi nyomorúságból, hogyan vitte át oltalmazó szeretetének védelmével a tengeren a felhő alatt, miképpen gondoskodott a pusztában Izrael fiairól, táplálta őket égi mannával, fakasztott számukra üdítő italt a kősziklából. Ne feledjétek, hogy mindaz, amit így cselekedett Isten Izrael népével, előképe a kegyelemnek, amellyel Krisztus által kiszabadított titeket a bűn és a halál rabságából, előképe annak a kegyelemnek, amelynek záloga és pecsétje a keresztség és úrvacsora, előképe annak a lelki itálnak és ételnek, amellyel Krisztus örökéletre táplálja szí-

veteket és lelketeket, drága bizonyosága annak a megtartásnak, amely az Ige fényoszlopával az örökélet ösvényén vezet benneteket. Emlékezzetek a kegyelemre! — inti a korinthusbelieket az apostol. De emlékezzetek arra a megrendítő figyelmeztetésre is, amely éppen Izrael népének életéből szól hozzátk. Hiábavaló lett mégis Isten elválasztó kegyelme, szeretetének csodatevő gondoskodása, amely pedig mind, mind annak volt bizonyosága, hogy Isten az egész emberi nemzet-ségből maga számára választotta ki, részesítette különleges kegyelmi ajándékokban Izraelt, mert, mint az Ige mondja, elhullának a nép többségének emberei a pusztában, mert a részükre jutott kegyelmi ajándékokat nem őrizték meg. Örök figyelmeztetés ez arra, hogy a kegyelemnek ajándékai nem tartanak meg, ha meg nem őrizzuk és meg nem becsüljük azokat.

Úgy érzem, hogy ez a nagy emlékeztetés az én első feladatam. Az a kötelességem, hogy szüntelenül emlékeztessem elsősorban az én népemet, a legnagyobb ajándékokra, a mi Urunk Jézus Krisztusra, aki gazdag lévén, szegénnyé lett értünk, hogy mi az Ő szegénysége által meggazdagodjunk. Emlékeztesselek mindnyájatokat arra a csodálatos isteni kegyelemre, amelyben Isten irgalma ma is részesíti a mi református népünket. Ime, adja az ő Igéjét, a szent szakramentumokat. Adja az ige hirdetőit, tanítóit. Vigasztal és erősít az evangélium által. Adja drága templomainkat, iskoláinkat, áldott intézményeinket, hogy azoknak oltalmazó fedele alatt együtt legyünk és épüljünk egymás hite által. De ki tudná felsorolni mindazt az áldást, amit hitünk drága javaiiban ajándékozott és megtartott számunkra a mi Mennyei Atyánknak oltalmazó kegyelme? Emlékeztetnem kell titeket szüntelenül arra az isteni kegyelemre, amely őrzött és megtartott idáig bennünket, azonban figyelmeztetnem kell titeket arra is, hogy mind e kiváltságos ajándékok hiábavalók lesznek, ha meg nem őrizzuk szívünket, életünket azoktól a veszedelmektől, amelyek hatalmukba kerítették Izrael többségének szívét és amelyek előidéző okai voltak annak, hogy sokan elhullának az úton és nem látták meg az Igéret Földjét.

Ez a komoly figyelmeztetés az én *második* feladatom. Amiképpen Pál szent intelmekben óvta a korinthusbelieket a veszedelmektől, úgy kell, hogy abban álljon az én igehirdetői tevékenységem is, hogy én is szüntelen intselek titeket, hogy őrizzédjetek azoktól a veszedelmektől, melyektől Pál is megőrizni kívánta a korinthusbelieket. Pál apostol először arra figyelmezteti a korinthusbelieket, hogy ne kívánjanak maguknak gonosz dolgokat. Hogy értsük ezt? A nép nem akarta vállalni az áldozatot, a kitartást, az engedelmességet, amint a Mózes könyvében olvassuk, siránkozni kezdett és így kiáltott fel: Kicsoda ad nekünk húst ennünk? A nép kényelmet és jólétet akart. Intenem kell nekem is titeket arra, hogy igénytelenség, hűség, áldozni tudás nélkül Krisztus gyermekei ma sem lehetnek nagy hivatásuk betöltésére alkalmasok. Ha nem vállaljuk a hűséget és áldozatot, kiváltságaink nem tartanak meg bennünket. Aki kényelmes, könnyű életet kíván; aki anyagi előnyökért hite kérdéseiben megalkuszik, az nem fogja Isten országának idvességes jövőjét szolgálni. Pál apostol azután a bálványimádástól óvja a korinthusbelieket. A zsidó nép ott a pusztában nem tudott kitartani igaz hite mellett. Elveszítette bizalmát, nem az igaz Isten megartásától, hanem bálványoktól várta a gyors sikert. Meg kell mondanom nektek, hogy ha elveszítitek hiteteket az élő Istenben, ha nem Istentől várjátok a világ megújítását és megtartását, ha emberi elgondolásokban, emberi hatalmakban, emberi eszközökben bíztok csupán, akkor ezek a bálványok tehetetleneknek fognak bizonyulni reátok nézve is, mint ahogy a bálványimádás Isten ítéletét zúdította Izrael népére. Atyáink jól tudták azt és azért énekelték: „Emberekben lehetetlen a mi reménységünk, mindekben tehetetlen az ő segítségük.“ Ne kísértsek a Krisztust — intette tovább a korinthusbelieket az apostol, — Krisztust kísértették akkor Izrael gyermekei, amikor megadták az engedelmisséget, visszariadtak a fájdalomtól. Ne paráználkodjatok, ne zúgolódjatok, — hangzott tovább az intés. Így cselekedtek Izrael fiai. Vagy a könnyelműségnek, vagy a fásult kétségbeesésnek adták át szívüket. Kettős veszedelem kísérti a mi sokszor elesüggedt és elfáradt népünket is.

Kisérti egyfelől a könnyelmű, magáról való megfeledkezés. A világ megy a maga útján és mi nem számítunk benne, együnk, igyunk, holnap úgyis meghalunk. A könnyelmű virtuos magyarnak magáról való elfeledkezése sokszor sodorta bele már népünket is a halálos veszedelmek kárhózatába. A másik kísértés a reménytelen, kétségbeesett pesszimizmus. A nagy sír látása, mely mindent eltemet.

Intenem kell titeket, hogy ne kísértsetek a Krisztust! Ne adjátok oda szíveteket se a könnyelműségnek, se a reménytelenségnek. Emlékezzetek arra, hogy amik megirattak Izrael történetében, azok a tanulságok minket is arra figyelmeztetnek, hogy se hűtlenség, se anyagiasság, se bálványimádás, se könnyelműség, se télen csüggedés nem tarthatnak meg semmiféle népet. De minden időben megtart az Isten kegyelme. Ezt a hitet őrizzétek meg! Legyetek hitben erős, hűségben kitartó, szeretetben áldozatos bizonyságtevői a Krisztusnak, és ezáltal legyetek munkás, megbízható polgárai a hazának, éljetekek békességben egymás között, szeretetben másfelekezetű és másnyelvű polgártársaitokkal és akkor bizonyára tapasztalni fogjátok Isten megtartó kegyelmének áldását.

Ezért hirdetek nektek nemcsak komoly intelmet, hanem drága, szentséges biztatást. Az az én legszentebb feladatom, hogy evangéliumot hirdessek számotokra. Hirdessem boldogan és reménységgel az apostol ígéretét: „Hű az Isten, aki nem hagy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek, sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek.” Ti csak álljatok meg a hit mellett, ti csak hallgassatok mindig az Isten szavára, ti csak legyetek mindenkor a békességnek, a szeretetnek, az igazságnak és hűségnek emberei, sohase kételkedjetekek abban, hogy végül is mindent Ő visz jóvégre, a mi Gondviselő Istenünk, akiről az apostol a nagyszerű bizonysgot tette, hogy ő belső valósága szerint szeretet és meglátjátok, hogy Istenbe vetett hitetek hitben, megszentelt szeretetek megáldja, megújítja, megszenteli életeteket, a békesség boldog otthonává szenteli családi hajlékotokat és áldott szolgálatra teszi méltóvá az életeteket. Oh, igen, higgyjetekek abban, hogy Isten, aki volt a

mi atyáinkkal, veletek lesz, megsegít és megáld titeket, mert ez, egyedül csak ez a hit lesz számotokra megtartás és élet. Ennek a bátorításnak és vigasztalásnak szüntelenül hirdetése az én küldetésem.

Tudom, hogy sohasem volt könnyű dolog, de ma éppen nehéz hűséggel kitartani a Krisztus útja mellett. Sokszor megfáradtok, elepedtek a szomjúságtól, meglankadtok az éhezéstől. Nekem azonban emlékeztetnem kell titeket arra a lelki eledelre és lelki italra, a Jézus Krisztusra, akinek előképe volt Izrael népe számára a pusztai vándorlás gyötrelmei között a szikla, amely kísérte és az életnek vizével üdítette, gyámolította a népet. Ő hozzá, az élő kösziklához kell, hogy én és az én szolgatársaim elvezessünk titeket, hogy meg ne lankadjatok és el ne aléljatok az élet nehéz vándorútján.

Testvéreim, amikor az idők a legnehezebbek, amikor minden elveszettnek látszik, akkor ütött az igazi nagy lelkek órája. A régi egyház nem sírt, hanem imádkozott, reménykedett és dolgozott. Ennek a léleknek erejében keressük az utat a megértésre, a közös munkára, hogy szent egyetértésben Krisztus többi egyházaival, vállvetett erővel tudjunk munkálkodni azért, hogy itt, a mi hazánk gyönyörű földjén is, kibontakozzék a Krisztusban megváltott, szeretetben együttmunkálkodó lelkek között Isten országának dicsősége. Valóságba öltözzék az a gyönyörű világ, amelyről a zoltáros énekelt, amelyben az igazság tekint alá az égből, hűség sardad a földből, irgalmasság és jóság csókolgatják egymást. Felajánlom szívemet és életemet a szent szolgálatra. Alázattal kérlek titeket, kérem a különböző egyházak képviselőit, országunk legmagasabb intéző köreit, hogy támogassanak és segítsenek, az én szent feladatomnak Isten dicsőségére való hűséges betöltésére. Jöjjetek, imádkozzunk együttesen, egymással és egymásért, hogy méltók legyünk e szent szolgálatra.

Imádság, az Úr imádsága, adakozásra való felhívás, záróének és áldás után a püspökszentelő ünnepély véget ért.

Tudomásul szolgál.

Gróf Teleki Arctur,
elnök.

Kmf. Dr. Tavaszy Sándor,
jegyző.

Negyedik ülés

1937. évi február hó 1-én, délelőtt 9 órakor.

Elnök: Gróf Teleki Arctur,
egyházkerületi főgondnok,

Jegyző: Dr. Tavaszy Sándor,
egyházkerületi lelkészi főjegyző,

48. Elnöklő főgondnok aa. megnyitván a folytatólagos ülést és felhívja az egyházkerületi lelkészi főjegyzőt a III. ülés jegyzőkönyvének felolvasására.

A jegyzőkönyvet a közgyűlés változtatás nélkül hitelesíti.

49. Egyházkerületi lelkészi főjegyző aa. jelentést tesz a felszentelésre bocsátandó ifjú lelkészekről:

E szerint igazgatótanácsunk az illetékesek pártoló javaslatára alapján felszentelésre ajánlja a következő rendes és II. lelkészképesítő vizsgálatot sikerrel letett segéd, illetve helyettes lelkész aait:

1. Babos Sándor mandzsuri missziói lelkész,
2. Bányai Ferenc dési segédlelkész,
3. Bányai Ferenc kérői helyettes lelkész,
4. Tóth Bálint kolozsvári segédlelkész,
5. Geréb Pál kolozsvári segédlelkész,
6. Bartalis József kolozsvári kollégiumi helyettes tanár,
7. Kovács Zoltán kolozsvári kollégiumi helyettes tanár,
8. Nagy János bánffyhungyadi segédlelkész,
9. Török Lajos szentmátéi rendes lelkész,
10. Siposs Kálmán székelykeresztúri segédlelkész,
11. Szabó Géza kőrödszentmártoni rendes lelkész,
12. Kolumbán Ellák köpeci rendes lelkész,
13. Farkas György bikfalvi segédlelkész,
14. Farkas Károly brassói segédlelkész,

15. Musnai László brassói segédlelkész,
16. Jancsó Dezső süköi rendes lelkész,
17. Gyárfás Lajos zilahi segédlelkész,
18. Gruja Farkas nyárádszentmártoni rendes lelkész,
19. Jánosz Zoltán marosvásárhelyi kollégiumi helyettes tanár.
20. Szász Tibor brassói segédlelkész,
21. Farkas Jenő brassói segédlelkész,
22. Dávid György zilahi segédlelkész,
23. Nagy Endre rendelkezés alatti segédlelkész,
24. Nagy Ferenc zilahi kollégiumi helyettes tanár,
25. Szabó László nagymon-szilágyszentkirályi rendes lelkész.
26. Lőrincz Sándor kovásznai segédlelkész,
27. Erdélyi Gyula nagyenyedi helyettes tanár,
28. Kocsis Sámuel csikszeredai segédlelkész,
29. Müller Béla égerháti helyettes lelkész,
30. Mester István teológiai szenior,
31. Dr. Horváth László bukaresti segédlelkész,
32. Gudor Lajos bukaresti segédlelkész,
33. Gagyí Dénes kolozsvári hidelvei segédlelkész,
34. Tóth Imre kolozsvári hidelvei segédlelkész,
35. Papp Imre szatmárhelyi segédlelkész.

A névsorolvasás rendjén az ifjú lelkész aai megjelennek az egyházkerületi közgyűlés színe előtt.

Majd Főtiszteletű Püspök aa. intéz hozzájuk atyai szeretettől áthatott, az ünnepi órához és az idők komolyságához méltó beszédet.

Egyházkerületi közgyűlésünk a fennebb felsorolt ifjú lelkészeket felszentelésre bocsájtja és kibocsájtja.

50. Elnöklő főgondnok aa. felhívja a közgyűlés tagjait, hogy az elnökséggel együtt a lelkésszentelés végrehajtására a Farkas-utcai templomba vonuljanak.

Szolgál tudomásul.

51. Közgyűlésünk a főgondnoki kar vezetése alatt területileg vonult át a Farkas-utcai templomba, ahol a felszentelési ünnepi istentisztelet a következő program szerint folyt le:

I. A szószéken:

1. Kezdőének: 132. dicséret 1. verse: Jövel Szentlélek Úristen.

2. Bibliaolvasás, bűnvalló és hitvalló ima. Elmondotta dr. Tavaszy Sándor aa.

3. Gyülekezeti ének: 248. (CXXXIV. zsolt.) 1—3. verse: Úrnak szolgálai mindnyájan...

4. Imádkozott dr. Tavaszy Sándor egyházkerületi lelkési főjegyző.

5. Közének: 173. dicséret 4. verse: „Isten szava megáll mindenha.”

6. Dr. Tavaszy Sándor aa. lelkésszentelési prédikációja, mely itt következik:

A Főpásztor és a pásztorok.

— Lelkésszentelési prédikáció. —

Mikor aztán megebedélenek, monda Jézus Simon Péternek: Simon, Jónának fia, jobban szeretsz-e engem ezeknél? Monda neki: igen Uram; te tudod, hogy szeretlek téged! Monda neki: Legelted az én bárányaimat!

Monda neki ismét másodszor is: Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem? Monda neki: Igen, Uram; te tudod, hogy én szeretlek téged. Monda neki: Őrizd az én juhaimat!

Monda neki harmadszor is: Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem? Megszomordék Péter, hogy harmadszor is mondotta vala neki: Szeretsz-e engem? És monda neki: Uram, te mindent tudsz; Te tudod, hogy én szeretlek téged. Monda neki Jézus: Legelted az én juhaimat!

János ev. 21: 15—17.

A feltámadt Krisztus, mint megdicsőült Úr ismét tanítványai között van. Egy csodaszép reggelen, a Genezáret taván, parancsára a tanítványok hálót vetnek s a halaknak sokaságát vonják a partra. Majd tüzet raknak s bőségesen megvendégeli őket. A felolvasott rész ezzel a gazdag halfogással és királyi vendégséggel van összefüggésben. „Mikor aztán megebédélének...” széttekint jelenlévő tanítványai között. Mennyi ítélet, de mennyi irgalom, mekkora fenség, de mekkora szeretet sugárzott ebben a tekintetben a megfélemlített és a golgothai nagy áldozat után szétrebbent tanítványok felé. Ez a tekintet azonban egyikre nézve sem volt olyan ítéletes erejű, mint Péterre nézve, aki egykoron fogadkozott, hogy „ha mindnyájan megbotránkoznak is te benned, én soha meg nem botránkozom” (Mt. 26 : 33.) és aki így erősödött: „ha meg kell is veled halnom, meg nem tagadlak téged” (Mt. 26 : 35), és aki mégis háromszor tagadta meg Urát (Mt. 26 : 69—75). És valóban ítélet ez az óra Péterre nézve. Háromszor tagadta meg Urát és az ő Ura most háromszor intézi hozzá ugyanazt a kérdést: Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem? Mennyi pásztori gyöngédség és mennyi birói erő és hatalom van ebben a kérdésben. Ítéletes erejű ez a kérdés, de nem azért, hogy Pétert elvesse, hanem azért, hogy megtartsa, hogy az ó-embert megöldökölje és az új-embert életre keltse. Ezt bizonyítja az a tény, hogy a háromszoros kérdést követi a háromszoros felhívás: Legeltesd az én bárányaimat, őrizd az én juhaimat és legeltesd az én juhaimat!

Legyünk tisztába azzal, hogy ebben a csodálatos jelenetben nem a Péter kitüntetéséről van szó, mintha az Úr Pétert a többiek fölé emelte volna, hanem arról, hogy a bűnös gyöngeségei következtében elesett Pétert ismét beállította a pásztori szolgálatba. Könnyörült rajta, megbocsátott neki, bizalommal fordult felé s ennek bizonyságául megbízást adott neki: Legeltesd az én bárányaimat, őrizd az én juhaimat és legeltesd az én juhaimat!

Ime, így áll ma közöttetek is, ifjú lelkipásztor testvéreim! az egyetlen Főpásztor: a mi Urunk a Jézus Krisztus, hogy beállítson most már véglegesen a lelkipásztori szent

szolgálatba. A feltámadott Úr ítéletes szigorúsággal, de egy-szersmind irgalmazó jósággal néz reátok s Őmaga üzeni Ti-nektek, hogy

a lelkipásztori szolgálatnak legfőbb feltétele az Őiránta való szeretet és, hogy ez a szeretet nem tétlen kegyeskedés, hanem elköltözés, legeltetni és őrizni az ő bárányait és ju-hait.

1.

Hosszú tudományos rákészülés és már több évi lelki-pásztori szolgálat után most itt álltok, hogy az atyák reátok vessék kezeiket s ezzel — az Anyaszentegyház törvényes rendje szerint — hozzájáruljanak a Szentlélek-Isten meg-szentelő nagy tettehez. A Szentlélek-Isten belső elhívásotok-kal ráütötte a maga pecsétjét a Ti szívetekre s íme, most az Anyaszentegyház is — Isten rendelése szerint — mellé üti a maga pecsétjét, hogy külsőleg, láthatóan is kifejezze, hogy Ti bár ebben a világban forgolódtok, de nem vagytok ezé a világé, hanem az Istenéi vagytok.

Hitünk tanításaiból tudjátok, hogy ez a szentelés épen szentelés. Nem avatás és nem beiktatás, nem elismerés és új felhatalmazás, hanem egyenesen szentelés. Nem valami üres, hiú, még csak nem is valami ünnepélyes ceremónia, hanem ak-tus, amely azt fejezi ki, hogy *Isten ezzel kivon Titeket min-den elmuló emberi érdek szolgálatából és beiktat az ő akara-tának a szolgálatába.* Hivogathat, csalogathat a világnak sok-féle pártja, irányzata, mozgalma, de Ti mától fogva nem sze-gődhettek semmiféle pártnak, irányzatnak, vagy mozgalom-nak a szolgálatába, Ti egyedül az Isten pártján állhattok, egyedül az ő akaratának irányában haladhattok és kizárólagosan az ő akaratának vérkeringése mozgathat és vihet Titeket. *A szentelés aktusa azt fejezi ki, hogy Tinektek mától fogva nem lehetnek más elveitek, csak amelyek az Isten Igéjében rejlenek, nem lehet más tervetek és programotok, mint az, amely az Isten örök elhatározásából következik.*

Nem váltok ezzel a szenteléssel szentekké magatokban, de szentekké váltok a Krisztus közösségében. Nem jut a Ti természet szerinti birtokotokba semmiféle természetfeletti erő, mert minden ilyen erő és hatalom Istené, de Krisztus-

ban és Krisztus által Tietekké lesz a Krisztus ereje, igazsága és szentsége, abban a mértékben, amely mértékben engedelmeskedni tudtok Őneki s amely mértékben Ő válik a Ti életetek alanyává. Szolgálhattok ebben a világban társadalmi közösségeknek, tudománynak, művészetnek, a gazdasági életnek, de mindig csak azzal a gondolattal és azzal a feltétellel, hogy minden társadalmi közösség, tudomány, művészet, gazdaság és hatalom csak eszközök és abban a mértékben eszközök, amilyen mértékben az Úristen akaratának engedelmeskednek és az ő dicsőségét hirdetik ebben a világban. Ha tehát felszenteltnek lenni annyit jelent, mint Istenhez tartozni, mint az ő akaratának légkörében élni, akkor a lekipásztornak e világban való szolgálata mind arra irányul, hogy az életnek minden megnyilatkozását, az emberi szellemnek minden alkotását, gazdasági vállalkozást, tudományt, művészetet mind az Isten szolgálatába állítsa, hogy az ő neve azok által is dicsőitessék az emberek között.

Isten szentségében, tehát az ő akaratának külön világában és légkörében csak akkor élhettek, ha a Krisztus iránti szeretetben meg nem fogyatkoztak, ha szakadatlanul gyakoroljátok magatokat ebben a szeretetben. Az igazi pásztornak túl kell néznie az emberi tekinteteken s Krisztuson kell csüggnie az ő tekintetének. Az igazi pásztornak nem az a főkérdése: szeretnek-e engem az emberek, hanem az: szeretem-e én Krisztust. Az igazi pásztor naponként oda áll a Főpásztor elé s engedi szíve mélyéig hatolni a kérdést: Szeretsz-e engem? Naponként engedelmes lélekkel kell állania e kérdés előtt. Meg kell éreznie ebben a kérdésben a szemrehányást, az ítéletet, hogy annak súlya alatt megteljék a lelke szomorúsággal. Amint Péter, Jónának fia megérezte, hogy Jézusnak oka van arra, hogy a kérdést megismételje, úgy kell éreznie az igazi pásztornak, hogy hűtlenségével, hitetlenségével naponként okot ad arra, hogy Jézus megkérdezze, személy szerint hozzá intézett kérdéssel: Szeretsz-e engem? — Erre a szeliden hangzó, de mélyreható ítéletre naponként szüksége van az igazi lekipásztornak. A pásztorok között vannak gyöngé, könnyelmű, dacos, lassú, nyakas és keményszívű, engesztelhetetlen emberek s ha a Sátán ezeket észreveszi, utá-

nuk veti magát, hogy megejtse s a maga szolgálatába vonja. Ha a pásztor naponként ott áll a Jézus kérdése előtt, úgy naponként döntés elé állíttatik s az imádság és a Lélek erejével saját bűneivel szembe felveszi a küzdelmet. Míg a naponkénti emberi ítélkezések arra valók, hogy keménnyé és dacossá tegyék a szívet, a Krisztus ítélete arravaló, hogy ujjáteremtse az egész életet. Jajj Tinektek, ha sokat törödtök az emberi ítélkezésekkel, mert olyan *szövevénybe juttok, amelyből nehéz a menekvés, de viszont győzelem és szabadság, ha naponként hallgattok Krisztusnak, az egyedüli Főpásztornak *megítélő* és felmentő, *felmentő* és megítélő kérdésére.

2.

A Krisztus iránti szeretet nem merülhet ki a személyes kegyeskedésben. Református keresztyén ember nem nyugszik meg a Krisztus előtt szerzett érdemek látszatában, nem pihen el az üdvössége bizonyosságában és reménységében, hanem a Krisztusban nyert győzelmet, a szabadulást, a váltást és az üdvösséget úgy tekinti, mint elkötelezést, amely őt az Isten iránti hála gyakorlására hajtja, hogy mindazt, amit nyert, azt visszaadja szolgálatában, tettben, élet- és világmegszentelésben. Erre van kötelezve az igazi pásztor az egyetlen Főpásztor előtt.

Pál megismerte Krisztusnak iránta való nagy szeretetét s ez a szeretet viszontszeretetre készítette őt. *Krisztus szerelme szorongatta őt* s hajtotta és kényszerítette, hogy megállás nélkül szolgáljon, szenvedjen, Őérette és az ő királyságáért.

Krisztus parancsa szól ma hozzátok, ifjú Testvéreim: Legeltesd az én bárányaimat, — a vasárnapi iskolában, a naponkénti iskolában, a szeretet-munkában, a gyermekek gondozásában; őrizd az én nyájamat és legeltesd az én juhaimat — az élet minden terén és minden vonatkozásában! Jézus tehát nem egy ömledező, áradazó szeretetet kíván, hanem az ő főpásztori parancsának a teljesítését kívánja. Az iránta való szeretetet tehát a nyáj őrizetében és pásztoralásában kell megmutatni, ott kell kiömlenie az iránta érzett szorongató szeretetnek.

A megbizás nemcsak nehéz, hanem rendkívüli, mert Krisztus az ő nyáját látja az ő népében. Az ő tulajdonát látja abban a gyülekezetben, amely Türeátok vár, amelynek gondja reátok van bizva. Az ő tulajdona ez a nyáj, amelyet nem aranyon, vagy ezüstön, hanem az ő drága véréen váltott meg. A vérét, életét adta a nyájért, az utolsó határig, a pokoli szenvedések határáig elment, hogy a tulajdonává tegye az ő népét. Az igazi pásztornak így kell néznie az ő gyülekezetét. Tehát nemcsak saját személyére nézve kell túl tekintenie az emberi ítélgetéseken, hanem a gyülekezetének a szemléletében is túl kell néznie az emberi gyöngeségeken, nyomorúságokon s gyülekezetét azzal a bizonyossággal kell pásztornia, hogy az nem összeszedett népközösség, nem egy jogilag szervezett egyházi társadalom, még csak nem is válás-erkölcsi társadalom csupán, hanem Krisztus által megváltott nyáj, amelyet csöndes türelemmel, sok szeretettel, elnéző jósággal és az elveszetteknek is utánajáró gondossággal kell pásztornia, azzal a tudattal, hogy a nyájért pedig felelnie kell a Főpásztor előtt.

Ha így nézzük, ha így tudjuk nézni a mi pásztori szolgálatunkat, úgy a mi életünk, még a szenvedések, üldöztetések és nélkülözések között is, megtelik igazi, tiszta belső örömmel, erővel és a Főpásztor vezérléte alatt győzelmesen töltjük be a ránk bízott szolgálatot! Ámen.

II. Az Úrasztalánál:

7. „A mi istentiszteletünk”-ben megállapított rend szerint főtiszteletű püspök urunk számbavéve a felszentelendő lelkészeket, bevette tőlük az ünnepélyes fogadalmat és felhívta őket az eskütételre.

9. Az ifjú lelkészek felszentelése a főtiszteletű püspök úr, az egyházkerületi lelkészi főjegyző, generális direktor és az esperes aai által.

10. Ifjú lelkészek kibocsátása.

11. A vének és ifjak éneke.

12. A főtiszteletű püspök aa. záróimádsága.

13. Gyülekezeti ének. 158. dicséret 4:5 verse és áldás.

52. Elnöklő főgondnok aa. felszólítására az egyházkerületi lelkészi főjegyző aa. olvassa a jelen ülés jegyzőkönyvét,

melyet a közgyűlés változatlanul hitelesít.

53. Főtiszteletű püspök aa. meleg szavakkal mond köszönetet a főgondnoki karnak, elsősorban az üléseket vezető gróf Teleki Arctur aának.

Közgyűlésünk lelkesedéssel és a főgondnoki kar éltetésével teszi magáévá a püspök úr szavait

54. Elnöklő főgondnok aa. megállapítja, hogy a közgyűlés tárgysorozata kimerült,

áldást kívánva az atyákra, a közgyűlést berekeszti.

Kmf.

Gróf Teleki Arctur,

Dr. Tavaszy Sándor,

egyházkerületi főgondnok, elnök. egyházkerületi lelk. főjegyző elnök.

Név- és tárgymutató.

I. Egyesekre vonatkozó határozatok.

jkvi sz.

Bánffy Miklós dr. gróf a báró Baldácsy alapítványi bizottságba tagul választatik	39
Barth Károly dr. theol. fakultás tb. tanárául való meghívása	12
Boér Károly a székelyudvarhelyi kollégiumhoz előljárósági tagul választatik	39
Böjthe Kálmán s. lelk. II. lelkészképesítő vizsgára bocsájtását kéri	37
Gönczy Lajos dr. pótigazgatótanácsosul választatik	39
Gyenge Áron s. lelk. II. lelkészképesítő vizsgára bocsájtását kéri	38
Illyés Géza dr. lelkészképesítő bizottsági tagul választatik	39
Illyés Géza dr. theologiai magántanárvizsgáló bizottságba tagul választatik	39
Kiss Albert theologiai magántanárvizsgáló bizottságba tagul választatik	39
Kolozsváry József a legfőbb egyházi bíróságba póttagul választatik	39
Kovács Andor a marosvásárhelyi kollégiumhoz előljárósági tagul választatik	39
Makkai Judit kolozsvári leányfőgimn. tanárnő meghívása	33
Málnásy Károly pótigazgatótanácsosul választatik	39
Márk Mihály a székelyudvarhelyi kollégiumhoz előljárósági tagul választatik	39
Mester Mihály a báró Baldácsy alapítványi bizottságba póttagul választatik	39
Morvay Pál s. lelk. II. lelkészképesítő vizsgára bocsájtását kéri	36
Nagy András theol. rendes tanár meghívása	32

Nagy András egyházkerületi tanácsbíróvá választatik	39
Nagy Endre dr. a csombordi gazdasági iskolához rendes tanáru választatik	39
Nagy József theol. m. tanár venia docendi megadását kéri ...	30
Nagy Sándor (zilahi tanár) egyházkerületi tanácsbíróvá választatik	39
Pogány Albert nagyenyedi rendes tanár meghívása	34
Szabó András a legfőbb egyházi bíróságba póttagul választatik ...	39
Szathmáry Gyula nagyenyedi rendes tanár meghívása... ..	35
Tavaszy Sándor dr. ehker. lelkészi főjegyzőül választatik	39
Tavaszy Sándor dr. ehker. lelkészi főjegyző eskütétele	40
Tavaszy Sándor dr. ehker. főjegyző programbeszéde	41
Tunyogi Csapó András theol. m. tanár venia docendi megadását kéri	31
Ugron István tb. ehker. közgyűlési taggá választatik	11
Vánky Kálmán dr. a székelyudvarhelyi kollégiumhoz előljárósági tagul választatik	39
Vásárhelyi János püspökké választásának királyi megerősítése ...	23
Vásárhelyi János püspök főpásztori programbeszédje	24
Vásárhelyi János a báró Baldácsy alapítványi bizottságba tagul választatik	39
Vásárhelyi Jánosné a kolozsvári leányfőgimnáziumhoz előljárósági tagul választatik	39
Volloncs Miklós igazgatótanácsi irodavizsgálóbizottság elnökeül választatik	39

II. Egyházközségeket, lelkészeket érdeklő határozatok.

Püspökszentelési ünnepélyen résztvevők névsora	10
Ugron István tb. ehker. közgyűlési taggá választatik	11
Vásárhelyi János püspökké választásának királyi megerősítése ...	23
Vásárhelyi János püspök főpásztori programbeszéde	24
Morvay Pál s. lelkész II. lelkészképesítő vizsgára bocsájtása ...	36
Bójtke Kálmán s. lelkész II. lelkészképesítő vizsgára bocsájtása ...	37
Gyenge Áron II. lelkészképesítő vizsgára bocsájtása	38
Tavaszy Sándor dr. ehker. lelkészi főjegyzőül választatik	39
Felszentelendő ifjú lelkészek névsora	49
Felszentelési ünnepi istentisztelet programja	51

III. Egyházmegyéket, espereseket érdeklő határozatok.

jkvi sz.

Egyházmegyénél a közgyűlési tagsággal járó tisztségekben történt változások bejelentése	6
Püspökszentelési ünnepélyen résztvevők névsora	10
Ugron István tb. ehker. közgyűlési taggá választatik	11
Vásárhelyi János püspökké választásának megerősítése	23
Vásárhelyi János püspök főpásztori programbeszéde	24
Morvay Pál s. lelkész II. lelkészképesítő vizsgára bocsájtása	36
Bőjtő Kálmán s. lelkész II. lelkészképesítő vizsgára bocsájtása	37
Gyenge Áron s. lelkész II. lelkészképesítő vizsgára bocsájtása	38
Tavaszy Sándor dr. ehker. lelkészi főjegyzőül választatik	39
Felszentelendő ifjú lelkészek névsora	39
Felszentelési ünnepi istentisztelet programja	51

IV. Iskolákat, tanárokat, tanítókat érdeklő határozatok.

Theologiai fakultásnál és kollégiumoknál a közgyűlési tagsággal járó tisztségekben történt változások bejelentése	7
Barth Károly dr. theol. fakultás tb. tanárául való meghívása	12
Középiskolák előjárósági helyeinek betöltésére választás elrendelése	18
Theol. magántanár vizsgáztató bizottsági tagsági helyekre választás elrendelése	20
Csombordi gazdasági iskola igazgató-tanári tanszékére választás elrendelése	22
Nagy András theol. rendes tanár meghívása	32

V. Igazgatótanácsot érdeklő határozatok.

Püspökszentelési ünnepélyen résztvevők névsora	10
Ugron István ehker. közgyűlési tb. taggá választatik	11
Ehker. lelkészi főjegyzői tisztségre választás elrendelése	13
Baldácsy-alapítvány közgyűlésére meghatalmazottak választása	14
Pót-igazgatótanácsosi helyre választás elrendelése	15
Tanácsbírói helyekre választás elrendelése	16
Legfelsőbb bírósági helyekre választás elrendelése	17
Lelkészképesítő bizottsági tag választásának elrendelése	18
Igazgatótanács irodavizsgáló bizottság elnöki tisztére választás elrendelése	21

Lelkészképzési szabályzat egyes §-ainak módosítása	28
Lelkészképzési szabályzat egyes §-ainak módosítása	29
Tavaszy Sándor dr. ehker. lelkészi főjegyzőül választatik	39
Tavaszy Sándor dr. ehker. lelkészi főjegyző eskütétele	40
Tavaszy Sándor dr. ehker főjegyző programmbeszéde... ..	41
Püspökszentelő és beiktató ünnepély sorrendje	47
Felszentelendő ifjú lelkészek névsora	49
Felszentelési ünnepi istentisztelet programja	51

VI. Egyházkerületi közgyűlés.

Közgyűlés megnyitása	1
Közgyűlés megtartásának engedélyezése	3
Közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére Máthé Sándor ehker. al- jegyző felkéretik	4
Jelenlevők számbavétele... ..	5
Távolaradottak igazolása	5/a
Hódoló távirat a király Őfelségének és a kormányhoz	5/b
Egyházmegyéknél a közgyűlési tagsággal járó tisztségekben tör- tént változások bejelentése	6
Theológiai fakultásnál és kollégiumoknál a közgyűlési tagsággal járó tisztségekben történt változások bejelentése	7
Tárgysorozat megállapítása	8
Bizottságok kiküldése	9
Püspökszentelési ünnepélyen résztvevők névsora	10
Ugron István ehker. közgyűlési tb. taggá választatik	11
Barth Károly dr. theol. fakultás tb. tanárául való meghívása	12
Ehker. lelkészi főjegyzői tisztségre választás elrendelése	13
Baldácsy-alapítvány közgyűlésére meghatalmazottak választása	14
Pót-igazgatótanácsosi helyre választás elrendelése	15
Tanácsbírói helyekre választás elrendelése	16
Legfelsőbb bírósági helyekre választás elrendelése	17
Középiskolák megüresedett előljárósági helyeinek betöltésére vá- lasztás elrendelése... ..	18
Lelkészképesítő bizottsági tag választásának elrendelése	19
Theol. magántanárvizsgáztató bizottsági tagsági helyekre választás elrendelése	20

Igazgatótanácsi irodavizsgáló bizottság elnöki tisztére választás elrendelése	21
Csombordi gazdasági iskola igazgató-tanári tanszékére választás elrendelése	22
Vásárhelyi János püspökké választásának királyi megerősítése	23
Vásárhelyi János püspök főpásztori programmbeszéde	24
I. ülés bezárása	24
II. ülés megnyitása	25
I. ülés jegyzőkönyvének hitelesítése	26
Egyházkerületi választás alá eső tiszttviselők, testületek mandátumának meghosszabbítása	27
Lelkészképzési szabályzat egyes §-ainak módosítása	28
Lelkészképzési szabályzat egyes §-ainak módosítása	29
Nagy József theol. m. tanár venia docendi megadását kéri	30
Tunyogi Csapó András tanár venia docendi megadását kéri	31
Nagy András theologiai rendes tanár meghívása	32
Makkai Judit ko'ozsvári leányfőgimn. rendes tanárnő meghívása	33
Pogány Albert nagyenyedi rendes tanár meghívása	34
Szathmáry Gyula nagyenyedi rendes tanár meghívása	35
Morvay Pál s. lelkész II. lelkészsképesítő vizsgára bocsájtását kéri	36
Bőjthe Kálmán s. lelkész II. lelkészsképesítő vizsgára bocsájtását kéri	37
Gyenge Áron s. lelkész II. lelkészsképesítő vizsgára bocsájtását kéri	38
Tavaszy Sándor dr. ehker. lelkészi főjegyzőül választatuk	39
Tavaszy Sándor dr. ehker. lelkészi főjegyző eskütétele	40
Tavaszy Sándor dr. ehker. lelkészi főjegyző programmbeszéde	41
Ujonnan választott tagok eskütétele	42
II. ülés bezárása	43
III. ülés megnyitása	44
II. ülés jegyzőkönyvének hitelesítése	45
Elnök felhívása püspökszentelésen való részvételre	46
Püspökszentelő és beiktató ünnepély sorrendje	47
III. ülés jegyzőkönyvének hitelesítése	48
Felszentelendő ifjú lelkészek névsora	49
Felszentelési ünnepi isfentisztelet programja	51
IV. ülés jegyzőkönyvének hitelesítése	52
Püspök köszönete a főgondnoki karnak	53
Közgyűlés bezárása	54

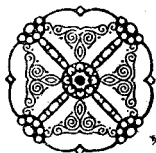
AZ ERDÉLYI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

KOLOZSVÁRON
1937. NOVEMBER HÓ 20—21. NAPJAIN
TARTOTT

RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
IGAZGATÓTANÁCSÁNAK 15755—1937. III. SZÁMU
HIVATALOS KIADVÁNYA.

103922

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Első ülés

1937. november hó 20-án délelőtt 10 órakor.

Elnök: Gróf Teleki Arctur
egyházkerületi főgondnok.

Jegyző: Dr. Tavaszy Sándor
egyházkerületi lelkeszi főjegyző

1. Délelőtt 10 órakor a theologiai fakultás disztermében Vásárhelyi János püspök aa előfohásza után az egybesereglett közgyűlési tagok ajkán felcsendült a „Jövel Szentlélek Úristen...” kezdetű ének első versszak. Püspök aa. felolvassa a Zsid. 12:1—15. verseket. Az Isten ígéjének elhangzása után buzgó imádságban vitte a közgyűlés tagjainak lelkét az Úristen trónusa elé, könyörögve a Szentlélek Isten segítségéért, hogy súlyos kísértések és próbák között helyt tudjon állni Anyaszentegyházunk népe, hogy ne legyünk a meghátrálás emberei, hanem tudjunk győzedelmesek lenni az ő dicsősége szolgálatában.

Az imádság így hangzik:

Örökkévaló Isten! Mennyei édes Atyánk a Jézus Krisztusban!

Itt állunk színed előtt, mi, akiket szent egyházad öröklőül hívott el atyai bölcsességed. Gondok, aggodalmak, keserőségek gyötirik lelkünket. Érezzük méltatlanságunkat és erőtelenségünket. Oh, ne engedd, Atyánk, hogy a keserőségnek bármely gyökere elhatalmasodjék szívünkben, hanem cselekedd Szentlelked által, hogy most, amikor együtt vagyunk egy akarattal, épüljünk egymás hite által, nézván a hitnek fejedelmére és elvégzőjére, a Krisztusra, szent erőket nyerjünk arra, hogy kövessük mindenki irányában a békességet, amely nélkül senki sem látja meg az urat.

Szent lelked által növeld a mi hitünket. Ird be szívünkbe a megtartó igazságot, hogy Te nekünk Gondviselő Atyánk vagy és a Te szerelmed mindenre elégséges minékünk.

Erősítsd meg szívünkben az életadó reménységet, hogy Te, idvességünk Istene, mindeneket egyformán javára rendezel azoknak, akik Téged szeretnek. Szentlelked által cselekedd, hogy a mi szívünket is betöltse az a boldog bizalom, az a sohasem kétségeskedő diadalmas reménység, melynek birtokában győzedelmesen szólott az apostol: Aki az Ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem Őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk.

Aldd meg életünket azzal a hittel, reménységgel megszentelt élő szeretettel, mely sohasem keresi csak a maga hasznát, mindent hiszen, mindent remél és soha el nem fogy, hogy ezzel az igaz szeretettel szolgáljuk hitünket, hogy ez a szeretet tegye olyan erőssé a mi lelki édesanyánknak, Anyaszentegyházunknak karjait, hogy úgy tudja szívére ölelni az ő gondviselésébe adott gyermekeit, hogy egy is el ne vesszen azok közül, akiket reábiztált.

Örökkévaló Istenünk! Könyörgünk, adj békességet a mi időnkben! Aldd meg országunkat, a felséges Királyt, királyi házáat, Adjad, hogy igazság és békesség, irgalmasság és szeretet lelke töltse be és szentelje meg a különböző népek és felekezetek munkáját, hogy a Te dicsőséged szolgálatában legyen áldott, békességes az élet ezen a földön, hogy népeinek öröme legyen ékessége a felséges Király uralmának.

Könyörgünk az egész világ békességéért. Ragyogtasd föl mind az egész földön a Te dicsőségednek világosságát, hogy mindeneket betöltsön és megszenteljen a Te igaz ismereted, a mi Urunk Jézus Krisztus által, akinek nevében mi is hálaadással hirdetjük a Te nagy nevednek dicséretét: Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás térjen a Te nagy nevedre most is a mi neked szolgáló munkánk és bizonyágtételünk által. Mindörökkön örökké Amen.

Az imádság elhangzása után feltört a lelkekből a „Tebenned bízunk eleitől fogva...” kezdetű ősi zsoltárunk, majd elhangzott az áldás.

2. A felemelő, erőteljesen szárnyaló, de alázatos és buzgó imádság után gróf Teleki Aretur főgondnok aa. szíves szeretettel köszöntvén az egybegyűlt atyákat, különösen azt

az új 24 tagot, akik első ízben nyerték a közbizalom folytán magas megbízásukat. A mai közgyűlés jelentőségét az adja meg, hogy tisztújító közgyűlés és az a további tény, hogy püspökünk felszentelése után először vesz részt közgyűlésünk vezetésében. Ezek után a mai napra összehívott rendes egyházkerületi közgyűlést megnyitottnak jelentette ki.

Tudomásúl szolgál.

3. Elnöklő főgondnok aa. jelenti, hogy mai közgyűlésünk, az érvényben levő rendelkezések értelmében, az illetékes hatóságoknak bejelentetett és a VI. hadtest parancsnoksága 200701—37. számú rendeletével annak megtartását tudomásúl vette. Elnök felhívására a rendőrhatalóság képviselőjében, mint jelenlevő, Marcu tisztviselő úr jelentkezik.

Tudomásúl szolgál.

4. Elnöklő főgondnok aa. felkéri dr. Tavaszy Sándor lelkészi főjegyző aát a közgyűlési jegyzőkönyv vezetésére, dr. Szele Béla világi főjegyző, Máthé Sándor lelkészi és dr. Balogh Elek világi aljegyző aait a jegyzői teendők el látásában való segédkezésre.

Tudomásúl szolgál.

5. Elnöklő főgondnok aa. felhívására dr. Tavaszy Sándor lelkészi főjegyző aa. olvassa a tagok számbavétele és a közgyűlés határozatképességének megállapítása végett a közgyűlés tagjainak az Igazgatótanács által összeállított következő névsorát:

Az erdélyi református egyházkerületi közgyűlés tagjainak névsora:

I. Egyházkerületi főtisztviselők:

Gróf Teleki Arctur egyházkerületi főgondnok,
 Gróf Bánffy Miklós egyházkerületi főgondnok,
 Gróf Bethlen György egyházkerületi főgondnok,
 Dr. Bene Ferencz egyházkerületi főgondnok,
 Gróf Bethlen Bálint egyházkerületi főgondnok,
 Vásárhelyi János püspök, egyházkerületi főgondnok,
 Dr. Tavaszy Sándor egyházkerületi lelkészi főjegyző,
 Kádár Géza egyházkerületi közügyigazgató,
 Dr. Szele Béla egyházkerületi világi főjegyző,
 Máthé Sándor egyházkerületi lelkészi aljegyző,
 Dr. Balogh Elek egyházkerületi világi aljegyző.

Az egyházkerületi közgyűlés tiszteletbeli tagjai:

- * J. Curtis theol. professzor Edinburg,
 - * J. R. Flemming lelkész, a presb. Világszövetség főtitkára Edinburg.
 - * Rev. James Macdonald Webster D. lelkész, a skót szabad egyház főtitkára Edinburg.
 - * Sylvester W. Beach D. D. theol. tanár Princeton,
 - * Charles E. Schaeffer lelkész Philadelphia.
 - * D. Burghardt Gantenbein lelkész Reute,
 - * D. Keller Adolf, a genfi Zentralstelle für kirchliche Hilfsaction titkára Genf.
- Ugron István ny. meghatalmazott miniszter, volt ehker. főgondnok.

Egyházkerületi tanácsbírák:

Csia Pál,	Martonóssy György dr.,
Csiki László dr.,	Mester Mihály,
Darkó Ákos dr.,	Musnai László dr.,
Kendeffy Lajos,	Nagy András,
Kováts Pál,	Nagy Sándor,
Kristóff György dr.,	Régeni István,
Maksay Albert,	Tökés József.

II. Az egyházmegyék képviselésében :

1. Bekecsalji egyházmegye:

Árkossy Jenő dr. esperes,	Nagy Endre főgondnok,
Györke János főjegyző,	Márton István dr. gondnok,
Kolozsváry József lelk., ehker. képv.	Dósa Kálmán ehker. képv.,
Csutak Ferencz lelk., ehker. képv.,	Dósa László dr. ehker. képv.

2. Dési egyházmegye:

Kovács László esperes,	Bene Ferencz dr. főgondnok,
Mezey Mihály dr. lelk., ehk. főjegyző,	Almási Samu gondnok,
Vágó Károly dr. lelk. ehker. képv.	Vékás József dr. ehker. képv.

3. Erdővidéki egyházmegye:

Nagy Elek esperes,	Zathureczky Kálmán főgondnok,
Rozsonday Ádám főjegyző,	Fábián László gondnok,
Kertész Lajos lelk., ehker. képv.	Dezső Miklós ehker. képv.,
Polonkay Tivadar dr. lelk., ehker. k.,	Barthos Gerő ehker. képv.

4. Görgényi egyházmegye:

* Kiss Lajos esperes,
Nemes Árpád főjegyző,
Bakk József lelk., ehker. képvis.,
Széll Jakab lelk., ehker. képvis.

Teleki Domokos gr. főgondnok,
Körössy György gondnok,
Bod Sándor ehker. képvis.,
* Vertán Sándor ehker. képvis.

5. Gyulafehérvári egyházmegye:

Nagy Ferencz esperes,
Patakgy Gyula főjegyző,
Tar Mihály lelk., ehker. képvis.

Eöry István dr. főgondnok,
Bánffy Dániel br. gondnok,
Szeghő Dénes ehker. képvis.,

6. Hunyadi egyházmegye:

Baczó Lajos esperes,
László Zoltán főjegyző,
Fekete János lelk., ehker. képvis.,
Csulak Ferencz lelk., ehker. képvis.,

Apáthy Árpád dr. főgondnok,
Brázovay Dezső gondnok,
Fekete Károly ehker. képvis.,
Kendeffy Elek gr. ehker. képvis.,

7. Kalotaszegi egyházmegye:

Daróczy Ferencz esperes,
Tőkés Tibor főjegyző,
Muzsi István lelk., ehker. képvis.,
Benedek Márton lelk., ehker. képvis.

Kós Károly főgondnok,
Zsigmond Ákos gondnok,
Albrecht Dezső ehker. képvis.,
Debreczeni László ehker. képvis.

8. Kézdi egyházmegye:

Volloncs Miklós esperes,
Imreh Lajos főjegyző,
Jakó Dénes dr. ehker. képvis.

Török Andor főgondnok,
* Bodó Albert gondnok,
Molnár Dénes dr. ehker. képvis.

9. Kolozsvári egyházmegye:

Máthé Sándor esperes,
Adorjáni István főjegyző,
Fülöp Lajos lelk., ehker. képvis.,

Schilling Dezső dr. főgondnok,
Szász Ferenc dr. gondnok,
Illés Gyula dr. ehker. képvis.,
Mester Mihály ehker. képvis.,
Nagy Gerő ehker. képvis.

10. Kükküllői egyházmegye:

Fejér Pál esperes,
Illyés Géza dr. főjegyző,
Dali Gyula lelk., ehker. képvis.,
Kiss Mihály lelk., ehker. képvis.

Bethlen Ádám gr. főgondnok,
Barabás Béla dr. gondnok,
Dégenfeld Kristóf gr. ehker. képvis.,
Köntzey Gerő dr. ehker. képvis.

11. Marosi egyházmegye:

Farkas Jenő esperes,	Tholdalagi Mihály gr. főgondnok,
* Kacsóh Lajos főjegyző,	Nagy Endre gondnok,
Váradi Albert lelk., ehker. képvis.,	Rosnyai György ehker. képvis.,
Péter Sándor lelk., ehker. képvis.,	Sebess Jenő dr. ehker. képvis.,
Fosztó György lelk., ehker. képvis.,	István Mihály dr. ehker. képvis.

12. Nagyenyedi egyházmegye:

* Biró Lajos esperes,	* Horváth Miklós dr. főgondnok,
Nagy Béla Főjegyző,	U. Kovács Endre gondnok,
Z. Bodola Gyula lelk., ehker. képvis.,	Szalántzy György ehker. képvis.,
Dávid György dr. lelk., ehker. képvis.,	Nagy Pál ehker. képvis.
Koncz Ferencz lelk., ehker. képvis.	

13. Nagysajói egyházmegye:

Gyenge György esperes,	Fejérváry Károly főgondnok,
Sigmond János főjegyző,	* Borbély Kálmán gondnok,
Ferenczy Gyula lelk., ehker. képvis.,	* Dósa Andor ehker. képvis.

14. Nagyszebeni egyházmegye:

Szotyori Lajos esperes,	Bethlen Bálint gr. főgondnok,
Farkas Károly főjegyző,	Apáthy Gyula dr. gondnok,
Papp József lelk., ehker. képvis.	Gábos István dr. ehker. képvis.

15. Orbai egyházmegye:

Bajkó György esperes,	Kelemen Zoltán dr. főgondnok.
* Veress Károly főjegyző,	* Hadnagy Dezső gondnok,
Jancsó Lázár lelk., ehker. képvis.,	Páll Ferencz ehker. képvis.
Havadtóty Sándor lelk. ehker. képvis.,	* Hollak József ehker. képvis.

16. Sepszi egyházmegye:

Kiss Albert esperes,	Imecs Ernő főgondnok,
Tőkés József főjegyző,	Szele Béla dr. gondnok,
* Dávid Gyula lelk., ehker. képvis.,	Barabás Andor dr. ehker. képvis.
Erdős Gábor lelk., ehker. képvis.	* Szabó Béni ehker. képvis.

17. Széki egyházmegye:

Lőrincz János esperes,	Bethlen Béla gr. főgondnok,
Kiss János főjegyző,	* Wass Albert gr. gondnok,
Szilágyi János lelk., ehker. képvis.,	Konrádi Dániel dr. ehker. képvis.
Kiss Zsigmond lelk., ehker. képvis.	Wass Tarjáni Ákos ehker. képvis.

18. Szilágyszolnoki egyházmegye:

Kovács Zsigmond esperes,	* Kaizler György dr. főgondnok,
Köblös Endre főjegyző,	Gazda Endre dr. gondnok.
Bartha Miklós lelk., ehker. képvis.,	Böloni Zoltán dr. ehker. képvis.
Kádár Imre lelk., ehker. képvis.,	Györffy Lajos br. ehker. képvis.
Bereczky József lelk., ehker. képvis.,	* Dégenfeld Miksa gr. ehker. képvis.

19. Udvarhelyi egyházmegye:

Nagy Lajos esperes,	Sebessy János dr. főgondnok,
Kiss István főjegyző,	Szabó András gondnok,
Szabados József lelk., ehker. képvis.	* Sebessi Ákos dr. ehker. képvis.,
Kónya Kálmán lelk., ehker. képvis.,	Gönczy Gábor dr. ehker. képvis.,
Simó János lelk. ehker. képvis.	Gyarmathy Dezső dr. ehker. képvis.

20. Ó-romániai egyházmegye:

Tökés Ernő esperes,	Sándor József főgondnok.
Nagy Sándor főjegyző,	

III. A theologiai fakultás, tanítóképezde és kollégiumok képviselőitében:

1. Kolozsvári theologia részéről:

Kemény János br. főgondnok,	Nagy Géza dr. gazd. felügyelő,
Kovács András dr. gondnok,	Imre Lajos dr. ehker. képvis.
Gönczy Lajos dr. igazgató,	

2. Kolozsvári kollégium részéről:

Dr. Gr. Bethlen László főgondnok,	Sándor Ferencz gazd. felügyelő,
Tusa Gábor dr. gondnok,	Dóczy Ferencz ehker. képvis.,
Gönczy László gimn. igazgató,	Tulogdy János dr. ehker. képvis.

3. Nagynyeddi kollégium és a vele kapcsolatos tanítóképezde részéről:

Szász Pál dr. főgondnok,	Pogány Albert rektor-professzor,
Horváth Pál gondnok,	György Ferencz ehker. képvis.,
Málnássy Károly gimn. igazgató,	Juhász Albert ehker. képvis.,
Csefő Sándor képezdei igazgató,	Kónya Gyula ehker. képvis.

4. Marosvásárhelyi kollégium részéről:

* Bernády György dr. főgondnok,	Szabó József gazd. felügyelő,
Tholdalagi József gróf gondnok,	Szigyártó Gábor ehker. képvis.,
Nagy Endre gimn. igazgató,	Kovács Benedek ehker. képvis.

5. Székelyudvarhelyi kollégium részéről:

* Gyártás Pál dr. főgondnok,	Haáz Rudolf gazd. felügyelő,
Jodál Gábor dr. gondnok,	Nagy Elemér ehker., képvis.,
* Váróné Csathó Gabriella igazgatónő,	Biró Sándor ehker. képvis.

6. Zilahi kollégium részéről:

Wesselényi István br. főgondnok,	Bodó Ferencz ehker. képvis.
Gazda Endre dr. gondnok,	Vályi Károly ehker. képvis.
Végh Samu gimn. igazgató,	

7. Sepsiszentgyörgyi kollégium részéről:

Kónya Kálmán főgondnok,	* Döme Bálint gazd. felügyelő,
Török Andor dr. gondnok,	Felszeghy István ehker. képvis.
Demeter Béla igazgató,	Szász Béla ehker. képvis.

8. Kolozsvári leányfőgimnázium részéről:

Vékás Lajos dr. főgondnok,	Székely János gazd. felügyelő,
Kemény Béla br. gondnok,	Kántor Lajos dr. ehker. képvis.
Özv. Báthory Józsefné, Straub Jolán igazgatónő,	Husz Ödön ehker. képvis.

9. Szászvárosi kollégium részéről:

Martonossy György dr. gondnok,	Orbán Lajos igazgató, gazd. felügy.
--------------------------------	-------------------------------------

10. Szeretetház részéről:

Nagy Elek dr. főgondnok,	Görög Ferencz dr. gondnok
--------------------------	---------------------------

11. Diakonissza intézet részéről:

Bene Ferencz dr. elnök,	Mester Gábor dr. igazgató-főorvos.
Borbáth Dániel lelkész,	

12. Tanítóképviselők:

Lőrinczi Ferencz,	Székely Sándor.
Kali Sándor,	Mihály Zoltán,

Névsorolvasás után főjegyző aa. jelenti, hogy jelen van 205. közgyűlési tag.

A jelentés alapján elnök aa. megállapítja, hogy a Házaszabályok 8-ik §-ában meghatározott 50 tagnál többen vannak jelen.

Elnök aa. tehát a mai közgyűlést határozatképesnek jelenti ki.

6. Elnöklő főgondnok aa. bejelenti a közgyűlésnek, hogy távolmaradásukat részben betegség, részben másirányú halaszthatatlan elfoglaltságuk miatt kimenteni kérik a következő közgyűlési tagok: gr. Dégenfeld Miksa, dr. Gyárfás Pál, Horváth Miklós, Kiss Lajos esperes, dr. Sebesi Akos és Szabó Béni.

Közgyűlés nevezettek távolmaradását igazoltnak veszi.

7. Elnöklő főgondnok aa. indítványozza, hogy közgyűlésünk Ófelségéhez, a Királyhoz; Ófelsége kormánya elnökéhez és Iamandi Victor kultuszminiszter úrhoz hódoló táviratokat küldjön.

Dr. Tavaszy Sándor főjegyző aa. olvassa a táviratok szövegét:

1. Ófelsége Kabinetirodájának

București.

Erdélyi református egyházkerületünk közgyűlése nevében mély hódolattal járulunk Felséged trónja elé és bizalommal kérjük egyházunk, iskoláink és híveink oltalmát.

Isten országa előhaladása, hazánk békés fejlődése érdekében végzett munkánk atyai támogatásáért esedezünk. Biztosítjuk lojalitásunkról és Isten áldását kérjük Felséged életére és felséges királyi házára.

Gróf Teleki Arctur
főgondnok.

Vásárhelyi János
püspök.

2. Gh. Tătărescu miniszterelnök úrnak

București.

Erdélyi református egyházkerületünk közgyűlése őszinte tisztelettel üdvözi Miniszterelnök urat és Ófelsége kormányát, kérve, hogy egyházunk és intézményeink működését támogatásában részesíteni kegyeskedjék.

Gróf Teleki Arctur
főgondnok.

Vásárhelyi János
püspök.

3. *Victor Iamandi kultuszminiszter úrnak**București.*

Erdélyi református egyházkerületünk közgyűlése őszinte tisztelettel üdvözlí Miniszter urat, kérve, hogy egyházunk és intézményeink működését támogatásában részesíteni kegyeskedjék.

Gróf Teleki Arctur
főgondnok.

Vásárhelyi János,
püspök.

Közgyűlésünk a felolvasott szövegeket elfogadván, elnöklő főgondnok aa. elrendeli, hogy azok román nyelvű szövegben elküldessenek.

8. Elnöklő főgondnok aa. bemutatja a Tanácskozási Szabályzat 10. §-a értelmében az Igazgatótanács által elkészített és 13774—1937. III. szám alatt kiadott tárgysorozatot, mely nyomtatásban a közgyűlési tagok között szétosztatott, javasolja, hogy a közgyűlés e tárgysorozat szerint tűzze napirendre a tárgyalandó ügyeket.

Közgyűlés a javaslatot elfogadja.

9. Elnöklő főgondnok aa. javaslatot tesz a Házsabályok 10. §-ának értelmében kiküldendő bizottságokra.

a) Jelen közgyűlés tartamára:

1. Kérelmek, sérelmi panaszok megvizsgálására: Kádár Géza generális direktor elnöklete alatt Nagy Béla, dr. Mezey Mihály ehm. főjegyző aait.

2. Indítványok, vélemények előterjesztésére Fejér Pál esperes elnöklete alatt: Dóczy Ferenc és Nagy Elek esperes aait.

3. A szavazatszedő bizottságba: Nagy Ferenc esperes elnöklete alatt: Szotyori Lajos, Gyenge György esperes aait, Juhász

Albert, Kovács Benedek tanár, Lőrinczi Ferenc igazgató-tanító aait.

b) A jövő közgyűlésen való jelentéstételre:

1. Az Igazgatótanács közigazgatási és vagyoniügyi jelentésének megvizsgálására Volloncs Miklós esperes aa. elnöklete alatt: Nagy Ferenc, Kovács Zsigmond, Nagy Elek esperes, U. Kovács Endre gondnok, dr. Tulogdy János és Kovács Pál ehker. tanácsbíró aait.

2. A tanügyi jelentés megvizsgálására dr. Gönczy Lajos aa. elnöklete alatt: Csefő Sándor, Sándor Ferenc, Málnásy Károly, Báthoryné, Straub Jolán, Kali Sándor és Székely Sándor aait.

3. A testvérkerület jegyzőkönyveinek átvizsgálására Maksay Albert aa. elnöklete alatt: Székely János és dr. Mezey Mihály aait.

Közgyűlés a javaslatot elfogadja és a felsorolt közgyűlési tagokat a javasolt bizottságok tagjaiul megválasztja.

10. Az Igazgatótanács 12158 1937. III. szám alatt jelenti, hogy egyházkerületi közgyűlésünknek ezidőszert van:

a) hivatalból tagja:

püspök, főgondnokok, egyházkerületi lelkészi és világi főjegyző, generális direktor, egyházkerületi lelkészi és világi aljegyző, egyházkerületi tanácsbírák = 25;

b) az egyházmegyék képviselőiben:

20 esperes, 20 egyházmegyei lelkészi főjegyző, 20 főgondnok, 19 gondnok, 38 lelkész és 38 világi képviselő = 155;

c) a thologiai fakultás, a kollégiumok, Szeretetház és Diakonissza intézet képviselőiben: 10 főgondnok, 10 gondnok, 11 igazgató, 8 gazdasági felügyelő, 1 igazgató-főorvos, 16 tanárképviselő = 56;

d) a tanítóság képviselőjében 4 tanító.

Tehát van az egyházkerületi közgyűlésnek 240 alkotó tagja.

Jelenleg dr. Bene Ferenc aának 3, Nagy Endrének 3, gróf Bethlen Bálintnak, dr. Szele Bélának, Máthé Sándornak, dr. Martonossy Györgynek, Mester Mihálynak, Tőkés Józsefnek, dr. Török Andornak, dr. Gazda Endre aainak 2—2 mandátumok van.

Üres jelenleg: a kolozsvári egyházmegyében lemondás folytán 2 lelkészi képviselői, a nagyenyedi egyházmegyében 1 világi képviselői mandátum és a zilahi kollégiumban a gazdasági felügyelő officium.

Igy $12 + 4 = 16$ -al csökken a szám, vagyis jelen közgyűlésünknek 224 tagja van.

A jelentés szolgál tudomásul.

11. Az Igazgatótanács 12157—1937. III. szám alatt jelenti, hogy az egyházkerületi tisztviselők, bizottságok, kollégiumi előljáróságok mandátuma 1937. június 30-án lejárt, a tisztviselők, bizottságok, előljáróságok mandátumát az 1937. január 30-án tartott egyházkerületi közgyűlés 27. számú határozatával, a mostani egyházkerületi közgyűlésig tartó hatállyal, meghosszabbította. Ilyen mandátum meghosszabbítására volt szükség 1932-ben is.

Tekintettel arra, hogy a mai nehéz viszonyok között ritkábban tarthatók közgyűlések s az utóbbi évtizedben jól bevált renddé alakult ki, hogy november hónap végén tartatnak az egyházkerületi közgyűlések, igazgatótanácsunk a mandátumok meghosszabbításának elkerülhetésére tisztelettel javasolja, hogy az 1937. június 1-ével kezdődő ciklus 1942. december 31-ig állapíttassék meg, vagyis az elrendelendő választások 1942. december 31-ig tartó ciklusra iraszanak ki, egyben a megválasztott egyházkerületi lelkészi, világi, tanár és tanító képviselők mandátumának érvénye is 1942. december 31-ig hosszabbíttassék meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk a javaslat elfogadásával kimondja, hogy a jelen ciklus érvényét 1942. december 31-ig tartó időre állapítja meg, hogy a következő ciklusok január 1-ével kezdődhessenek.

12. Az Igazgatótanács 12160—1937. III. szám alatt jelenti, hogy múlt közgyűlésünk óta az egyházmegyénél az egyházkerületi közgyűlési tagsággal járó tisztségekben a következő változások történtek:

a) a bekecsalji egyházmegyében esperessé dr. Árkossy Jenő, lelkészi főjegyzővé Györke János, főgondnokká Nagy Endre, gondnokká Márton István aai választattak meg;

b) széki egyházmegyében lelkészi főjegyzővé Kiss János magyardécei lelkész aa választatott meg.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, az újonnan választott tisztviselőket szívesen üdvözli és őket tisztök után az egyházkerületi közgyűlés tagjai sorába véglegesen beiktatja.

13. Az Igazgatótanács 12159—1937. III. szám alatt jelenti, hogy a kollégiumoknál és a Diakonisszaképző-intézetnél az egyházkerületi közgyűlési tagsággal járó tisztségekben a következő változások történtek:

a) a Bethlen-kollégiumban a rektorprofesszorrá választott Elekes Viktor aa helyébe gazdasági felügyelőül Pogány Albert rendes tanár aa választatott meg;

b) a zilahi kollégiumban nincs betöltve a gazdasági felügyelői officium;

c) a Diakonisszaképző-intézet kórházának igazgató-főorvosa, dr. Filep Gyula aa elhunyt, helye dr. Mester Gábor aával töltetett be.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, a megválasztott új tisztviselőket bizalommal köszönti, őket tisztök után az egyházkerületi közgyűlési tagok sorába véglegesen beiktatja.

14. Az Igazgatótanács 13652—1937. III. szám alatt jelenti, hogy Kiss Lajos görgényi esperes aa. betegsége miatt nem vehet részt az egyházkerületi közgyűlésen és őt már a püspöki széken is Nemes Árpád egyházmegyei lelkészi főjegyző aa. helyettesítette. Ugyan ő fogja a közgyűlésen is helyettesíteni.

Egyházkerületi közgyűlésünk Kiss Lajos esperes aa. indokolt távolmaradását őszinte sajnálattal veszi tudomásul.

Amidőn tudomásul veszi törvényes helyettesítését, annak az őszinte óhajának ad kifejezést, hogy Kiss Lajos esperes aa. mielőbb betegségéből felgyógyulva, a régi munkakészséggel szolgálhassa anyaszentegyházunk ügyeit.

15. Az Igazgatótanács 13817—1937. III. sz. alatt jelenti, hogy Biró Lajos, a nagyenyedi egyházmegye esperese, írásban jelenti, hogy elfoglaltsága miatt nem vehet részt az egyházkerületi közgyűlés tanácskozásaiban, kéri, hogy helyette az egyházmegyei lelkészi főjegyző, Nagy Béla aa. képviselje az egyházmegyét az egyházkerületi közgyűlésen.

Egyházkerületi közgyűlésünk tudomásul veszi esperes aa. távolmaradását, tudomásul veszi továbbá, hogy közgyűlésünkön Nagy Béla egyházmegyei főjegyző aa. fogja helyettesíteni.

16. Igazgatótanácsunk 13775/1937. III. sz. a. javasolja, hogy válassza egyházkerületi közgyűlésünk egyházkerületünk három tiszteletreméltó, idős lelkészét:

Vásárhelyi Boldizsár kolozsvári lelkész, volt igazgatótanácsos, esperes aát, Jancsó Sándor nyugalmazott nagyenyedi lelkészt, volt theologiai tanárt, igazgatótanácsost, Vajda Ferenc székelyudvarhelyi lelkész volt esperes és igazgatótanácsos aát egyházkerületi közgyűlésünk tiszteletbeli tagjaivá.

Mindhárman több évtizeden át voltak egyházkerületi közgyűlésünk alkotó tagjai, több cikluson keresztül igazgatótanácsunknak legértékesebb és legbuzgóbb munkásai s az egyházmegyén is és egyházközségükben több évtizeden át végzett munkájukkal mindenki nagyrabecsülését és tiszteletét vívták ki.

Egyházkerületi közgyűlésünk ez intézkedésével egy emberöltőn át végzett kiváló és követendő lelkészi munkának akar ilyen módon is tisztességet szolgáltatni.

Egyházkerületi közgyűlésünk a javaslatot határozattá emeli és Vásárhelyi Boldizsár, Jancsó Sándor és Vajda Ferenc aait az egyházkerületi közgyűlés tiszteletbeli tagjaiként megválasztja.

17. Az Igazgatótanács 12230—1937. III. sz. a. jelenti, hogy miután az öt évi ciklusra választott egyházkerületi tisztviselők, testületek és egyházkerületi bizottságok mandátuma lejárt, kéri a Főtiszteletű közgyűlést, hogy

a) az egyházkerületi világi főjegyzői, lelkészi és világi aljegyzői, belmissziói előadói, ügyészi tisztségekre,

b) az igazgatótanácsosi,

c) az egyházkerületi tanácsbírói állásokra az 1942. dec. 31.-éig tartó ciklusra,

d) az igazgatótanács irodavizsgáló bizottság elnöki és tagsági helyeire a jövő közgyűlésig szóló érvénnyel, a választást elrendelni méltóztassék.

Közgyűlésünk az Igazgatótanács előterjesztése értelmében

a) az egyházkerületi világi főjegyzői, lelkészi és világi aljegyzői, belmissziói előadói, ügyészi tisztségekre,

b) 5 lelkészi, 5 világi, 2 tanári rendes, 2 világi, 2 lelkészi és 1 tanári pótigazgató-tanácsosi tisztre,

c) 7 lelkészi és 7 világi tanácsbírói tisztre az 1942. dec. 31.-éig tartó ciklusra,

d) az igazgatótanácsi irodavizsgáló bizottság elnöki és 2 tagsági helyére a következő rendes közgyűlésig szóló megbízással a választást elrendeli s annak fogadtatására elnök aa a szavazást ma d. u. $\frac{1}{2}$ 3—4 óráig tűzi ki.

18. Az Igazgatótanács 12228—1937. III. sz. a. jelenti, hogy a theologiai fakultás előjárósági tagjainak megbízatása lejárt és kéri, hogy az 1942. december 31.-éig tartó ciklusra a választásokat elrendelni méltóztassék.

Közgyűlésünk a theologiai fakultás előjáróságába az 1942. december 31.-éig tartó ciklusra elrendeli 5 lelkészi és 4 világi tagsági helyre a választást

Elnök aa e célból a választást ma d. u. $\frac{1}{2}$ 3—4 óráig tűzi ki.

19. Az Igazgatótanács 12227—1937. III. sz. alatt jelenti, hogy a kollégiumoknál és leányfőgimnáziumnál az előjáróságok lelkészi, világi és női tagjainak megbízatása lejárt, kéri a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlést, hogy az 1942. december 31.-éig tartó ciklusra a választások megejtése iránt intézkedni méltóztassék.

Közgyűlésünk tudomásul véve a jelentést, elrendeli az 1942. december 31.-éig tartó ciklusra a nagyenyedi Bethlen-kollégium előjáróságába 7 lelkészi, 5 világi; a

kolozsvári, a marosvásárhelyi, zilahi Wes-selényi-kollégiumok előljáróságába 5 lelkészi és 3 világi; a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó-kollégium előljáróságába 5 lelkészi és 2 világi; a kolozsvári leányfőgimnázium előljáróságába 3 lelkészi, 1 világi és 3 női; a székelyudvarhelyi kollégium előljáróságába 4 lelkészi, 2 világi és 2 női; a szászvárosi kollégium előljáróságába 3 lelkészi, 3 világi és 2 női tag választását.

Elnök aa a választás megejtésére a szavazást ma d. u. $1\frac{1}{2}$ 3—4 óráig tűzi ki.

20. Az Igazgatótanács 12226—1937. III. sz. alatt jelenti, hogy a Szeretetház Előljáróságának mandátuma lejárt, kéri igazgatótanácsunk a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlést, méltóztassék az 1942. december 31.-éig tartó ciklusra a választást elrendelni.

Egyházkerületi közgyűlésünk tudomásul véve a jelentést, a kolozsvári Szeretetház előljáróságába az 1942. december 31.-éig tartó ciklusra elrendeli 3 lelkészi, 3 tanári, 3 tanítói, 2 világi és 3 női előljárósági tag megválasztását.

Elnök aa a választás megejtésére a szavazást ma d. u. $1\frac{1}{2}$ 3—4 óráig tűzi ki.

21. Az Igazgatótanács 12229—1937. III. szám alatt jelenti, hogy az egyházkerületi lelkészképesítő bizottság, a theologiai magántanárokat képesítő bizottság, a középiskolai vallástanárokat képesítő bizottság mandátuma lejárt.

Kéri igazgatótanácsunk az 1942. december 31.-éig tartó ciklusra a választások elrendelését.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést tudomásul véve, elrendeli a lelkészképesítő bizottságba 6 lelkészi, a theologiai

magántanárokat képezítő bizottságba 3 lelkészi bizottsági tag választását, a középiskolai vallástanárképezítő bizottságba pedig az 1942. december 31-éig tartó ciklusra 1 tag választását a középiskolai igazgatók és 1 tag választását a középiskolai vallástanárok közül.

Elnök aa e célból a választás megejtésére a szavazást ma d. u. $1\frac{1}{2}$ —4 óráig tűzi ki.

22. Az Igazgatótanács 12989—1937. III. sz. alatt jelenti, hogy a Bethlen-kollégium csombordi gazdasági iskolájánál a felügyelőbizottság és gazdasági bizottság mandátuma lejárt.

A felügyelőbizottságba választandó 6 tag, a gazdasági bizottságba 5 tag.

Egyházkerületi közgyűlésünk a csombordi gazdasági iskola felügyelőbizottságába 6, gazdasági bizottságába 5 tag választását az 1942. december 31-éig tartó ciklusra elrendeli.

Elnök a szavazást e célból ma délután $1\frac{1}{2}$ —4 óráig rendeli el.

23. Igazgatótanácsunk 13608—1937. sz. a. jelenti, hogy a Bethlen-kollégium előljárósága igazgatótanácsunktól 12410—1937. III. sz. a. engedélyt nyert arra, hogy a főgimnáziumnál üresedésben levő testgyakorlás és rajz-szépírás és kézimunka tanszéket a mostani egyházkerületi közgyűlésen rendes tanárokkal betölthesse.

A vonatkozó pályázati hirdetés a Református Szemlében, az 1937. szeptember 14-ik számban a törvényes időben meg is jelent.

A Bethlen-kollégium előljárósága 427. sz. határozatával jelenti, hogy a törvényes határidőn belől a tanszékekre 1—1 pályázati kérés érkezett be.

1. A rajz-szépírá és kézimunka tanszékére Petyelán István aa, a kollégiumnak 2-ik éve okleveles helyettes tanára, adta be pályázatát.

Petyelán István aa református, nős, 3 gyermeke van. (Felesége is református vallású), 1910. március 30-án született Marosvásárhelyen, ugyanott a református kollégiumban végezte középiskolai tanulmányait, főiskolai tanulmányait a bukaresti képzőművészeti főiskolán végezte. Licența-vizsgát 1934-ben tett jó minősítéssel, a paedagógiai szemináriumon Bukarestben abszolválta 8.93-as fokozattal, a capacitas-vizsgát 1937-ben Iasiban tette le 8.32-es fokozattal. Ugy az állami inspekción, mint a kollégiumtól nyert szolgálati bizonyítványa elismeréssel voltak eddigi működése iránt.

2. A testnevelés tanszékére Bakó Árpád aa, a kollégiumnak 3-ik éve helyettes tanára, adta be pályázati kérését.

Bakó Árpád Nagyenyeden 1914. szeptember 21-én született, református vallású, nőtlen. Középiskolai tanulmányait a Bethlen-kollégiumban végezte. Egyetemi tanulmányait a bukaresti testnevelési főiskolán végezte. Licența-vizsgát 1935-ben tett „magna cum laude“-kitüntetéssel, a pedagógiai szemináriumot 9-es fokozattal végezte, capacitas-vizsgát 1937-ben tett 8.32 osztályzattal. Tartalékos hadnagy.

Eddigi működéséről minden vizsgálat dicsérrel emlékezett meg.

A kollégium előljárósága mindkét pályázót 427. számú egyhangulag hozott határozatával ajánlja megválasztásra.

Egyházkerületi közgyűlésünk — bár csak egy-egy pályázó jelentkezett mindkét tanszékre — indokoltnak látván a tanszékek betöltését, a választást elrendeli

Elnök aa a szavazás idejéül ma d. u. 1/23—4 órát tűzi ki.

24. Olvastatik az Igazgatótanács 13630/1937. V. számú előterjesztése, melyben jelenti, hogy az egyházkerületi számadás- és vagyonzigsgáló-bizottság elnöke, Dóczy Ferenc

és egy tagja, Máthé Sándor aai, időközben az igazgatótanács tagjai lettek s ennél fogva kéri a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlést, hogy a ciklus hátralévő idejére, 1938. december 31-ig terjedő időtartamra, rendelje el egy elnök és egy tagnak az egyházkerületi állandó számadás- és vagyonvizsgáló-bizottságba való megválasztását.

Egyházkerületi Közgyűlésünk egy elnök és egy tagnak az egyházkerületi állandó számadás- és vagyonvizsgáló-bizottságba leendő megválasztását 1938. december 31-ig terjedő ciklusra elrendeli.

Elnök aa. a szavazás megejtésére az időt, ma d. u. $1\frac{1}{2}$ órától 4 óráig tűzi ki.

25. Az Igazgatótanács 12329/1937. II. szám alatt jelenti, hogy miután a jogügyi bizottság 5 éves mandátuma lejárt, kéri a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlést, hogy a jogügyi bizottság tagsági helyeire öt évi ciklusra, 1942. év december hó 31-ig szóló érvénnyel, a választást elrendelni méltóztassék.

Egyházkerületi Közgyűlésünk az igazgatótanács előterjesztése értelmében a jogügyi bizottság 10 tagsági helyére, 1942. december 31-ig tartó érvénnyel, a választást elrendeli s annak foganatosítása végett Elnök aa. a szavazást ma délután $1\frac{1}{2}$ órától 4 óráig tűzi ki.

26. Az Igazgatótanács 12330/1937. II. szám alatt jelenti, hogy a legfelsőbb egyházi bíróság tagjainak mandátuma lejárt.

Kéri a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlést, hogy a legfelsőbb egyházi bíróság tagjaira a legközelebbi rendes közgyűlésig szóló érvénnyel a választást elrendelni méltóztassék.

Egyházkerületi Közgyűlésünk az Igazgatótanács előterjesztése értelmében a legfelsőbb egyházi bíróság tagsági helyeire (6 rendes és 8 póttagsági helyre) a választást elrendeli s annak foganatosítása végett Elvők aa. a szavazást ma délután 2/3 órától 4 óráig tűzi ki.

27. Igazgatótanács 13594/1937. III. szám alatt javasolja, hogy az egyházkerületi tanügyi bizottság, melynek mandátuma lejárt, ne újítottassék meg, illetve a múlt évek tapasztalatai alapján olyanformán alakítottassék át, hogy a középiskolák igazgatóiból álló igazgatói értekezlet, az elemi iskolákat illető ügyekben a tanítói értekezlet hívassék össze a szükséghez képest.

A tanítói értekezletnek tagjai minden egyházmegyéből az egyházmegyei tanítói értekezlet által 3—3 évenként választott tanító.

Ez intézkedést az teszi szükségessé, hogy igazgatótanácsunknak elsősorban szakkérdésekben való szakértői javaslatokra van szüksége s többször felmerült annak a szüksége is, hogy a középiskolák és elemi iskolák vezetőivel megbeszélések legyenek tarthatók.

Egyházkerületi Közgyűlésünk hozzájárul, hogy az egyházkerületi tanügyi bizottságot további intézkedésig szünetelteti, illetve most nem rendeli el a tagjaira a választást és határozatilag kimondja, hogy a középiskolák, illetve az egyházmegyei tanítói kiküldöttekből álló értekezletek hivandók szükség esetén össze.

28. Főtiszteletű Püspök úr a tárgysorozat rendjén bemutatja jelentését. A nagyszabású és egyházunk jelenlegi nagy szükségait tekintetbe vevő jelentés tükrében megismerte egyházkerületi közgyűlésünk a való helyzetet és azokat a feladatokat, amelyeknek megvalósítása egyházkerüle-

tüinkre nézve nélkülözhetetlen életfeltétel s amelyeket Főtiszteletű Püspök úr is úgy tekint magára nézve, mint amelyekre egész püspöki munkáját, életét tette fel.

Egyházkerületi Közgyűlésünk feszült figyelemmel hallgatta, időnként megújuló tetszésének adva kifejezést, a megragadó püspöki jelentést, melynek elhangzása után közgyűlésünk meleg ünnepléssel és éljenzéssel fejezte ki háláját és elismerését Püspök aa. iránt.

A közgyűlés lelkészi tagjainak nevében Vollones Miklós esperes, a világi tagok nevében pedig báró Kemény János theol. főgondnok aai méltatták a közgyűlés nagy helyeslése közben a jelentést.

Közgyűlésünk a jelentésben foglalt bizottságok kiküldésére vonatkozó javaslatokat elfogadja és pedig a lelkészi status rendezésére vonatkozó, a sajtóügyi, memorandum és az ókirályságbeli gyülekezetek szervezésére vonatkozó bizottságokban tett javaslatokat.

29. Elnöklő főgondnok aa a gyűlést az idő előrehaladottsága miatt bezárja s

folytatását ma délután 4 órára tüzi ki.

Kmf.

Gr. Teleki Arctur
egyházkerületi főgondnok,
elnök.

Dr. Tavaszy Sándor
egyházkerületi lelkészi főjegyző,
jegyző.

Második ülés

1937. november hó 20-án délután 4 órakor.

Elnök: Gróf Teleki Arctur
egyházkerületi főgondnok.

Jegyző: Dr. Tavaszy Sándor
egyházkerületi lelkészi főjegyző

30. Elnöklő főgondnok aa.

a folytatólagos ülést megnyitja.

31. Dr. Tavaszy Sándor egyházkerületi lelkészi főjegyző elnöklő főgondnok aa. felhívására olvassa a délelőtti ülés jegyzőkönyvét,

melyet az egyházkerületi közgyűlés változtatás nélkül hitelesít.

32. Dr. Illés Gyula előadótanácsos bemutatja az igazgatótanácsnak 1935. november 1-től 1937 nov. 1-éig terjedő időre szóló jelentését, mely nyomtatásban minden közgyűlési tagnak megküldetett.

Kéri előadótanácsos, méltóztassék a közgyűlésnek a jelentést felolvasottnak tekinteni s véleményes javaslatlételre az 1935. évi egyházkerületi közgyűlés 12. jkvi szám alatt 1—2. pontjai alatt kiküldött bizottságoknak kiadni.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést felolvasottnak tekinti és kiadja a közgazgatási és vagyonügyi, illetőleg a tanügyi jelentés megvizsgálására kiküldött bizottságoknak azzal, hogy jelentéseiket a tárgysorozat rendjén beterjeszteni szíveskedjenek.

33. Olvastatik az Igazgatótanács 12337—1937. III. sz. előtrjesztése a theologiai V-ik évfolyam tárgyában.

A Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés 35—1935. sz.

a. mondotta ki a thologiai tanfolyamnak ötévéssé emelését. E határozat szerint a hallgatók a fakultás kötelékében és fennhatósága alatt maradnak, de az évfolyam a Bethlen-kollégiumban Nagyenyeden helyeztetik el. A határozat alapján az Igazgatótanács felhatalmazást nyert a szükséges intézkedések megtételére azzal, hogy tett intézkedéseiről a legközelebbi egyházkerületi közgyűlésnek jelentést kell tennie.

Igazgatótanácsunk 1936. április havi ülésében megalakította a theologiai V. évfolyam szervezeti és rendtartási szabályzatát és a tantervet és megbízta az elnökséget, hogy az illetékes minisztériumokban járjon el, hogy ez intézkedések vétessenek tudomásul.

A minisztériumokban tett tájékoztató intervenciók alapján Igazgatótanácsunk 1936. május 26-iki ülésében (5472—1936. sz.) úgy döntött, hogy az V. évfolyam beállítását további időpontra halasztja, a IV. évet végzett hallgatókat kápláni szolgálatra bocsátja, azonban közölte velök, hogy egy esetleg szervezendő gazdasági tanfolyamon kötelesek lesznek résztvenni.

Főtiszteletű Püspök úr a memorandum benyújtásával személyesen tárgyalta a közoktatásügyi és vallásügyi miniszter urakkal s e tárgyalások eredménye alapján a közoktatásügyi minisztérium 134129—1936. sz. a. a vallásügyi minisztérium 137412—16024. sz. a. jóváhagyó tudomásul vette az enyedi kollégiumban és a csombordi gazdasági iskolában rendezendő gyakorlati célú 6 hónapos tanfolyam tartását.

Igazgatótanácsunk 1936. október 29-iki ülésében 11105. sz. a. elhatározta november 15-től május 15-ig a tanfolyam megtartását, melyre az V. éves férfihallgatókat kötelezően behívta.

A tanfolyam vezetését dr. Muzsnai László theol. m. tanár, Bethlen-kollégiumi rektorprofesszor végezte s tartotta a theologiai tantárgyakat a szolgálattételre berendelt Dávid Gyula theol. m. tanár aával. A tanfolyam a hallgatók részére az ellátással együtt ingyenes volt. Heti 24 órában a 35—1935. számú egyházkerületi közgyűlési határozatban előírt tan-

tárgyak adattak elő. Hetenként két nap a hallgatók Csombordra mentek. Ugyanott töltötték május 1—15-ét is. A tanfolyamot évközben Főtiszteletű Püspök aa., a theologiai tanár aai többször meglátogatták.

A tanfolyam bevégezése után a vezető rektor-professzor aa. Igazgatótanácsunknak részletes jelentést tett tapasztalatairól. Jelentéséből kiemeljük a következőket: „Sajnos, sem a kollégiumi ifjúsággal, sem az enyedi vagy vidéki gyülekezettel nem tartottak fenn olyan összeköttetést, lelkikapcsolatot, amilyent az ide kerülő ifjú lekipásztoroktól vártunk. A városunkban, sőt kollégiumunkban folyó ifjúsági munkában, konferenciákon sem vettek mindnyájan részt, nem mutattak olyan érdeklődést, amilyent vártunk volna. Baj azonban, hogy alig egy pár esettől eltekintve, az ifjakat nem sikerült belevonni a munkába, nem sikerült munkaközösséget alkotni velök, amint azt terveztük. A hallgatók nagynak tartották az óraszámot, ami ellen való tiltakozásul sem a kollégium többi tagozatának ifjúsága közötti munkát (vasárnapi iskola, bibliaköri munka) nem vállalták, sem más gyakorlati lekipásztori munkában, sőt tudományos előkészületben sem vettek részt olyan mértékben, mint kellett és amint vártuk volna. Az ifjúság kényszernek tekintette a tanfolyamot ahelyett, hogy örömmel és lelkesedéssel élt volna az áldott alkalmakkal.“ Sok bajt okozott az iskolai fegyelem hiánya. A tanulmányi kirándulásokon (Gyulafehérvár, Szeben, Gáldtő stb.) nagyon buzgón vettek részt, s ezek minden tekintetben gyümölcsösök voltak.

A jelentés befejező része szerint igen nagy szükség van az életbe kilépő theologus ifjúságnak minden téren való gyakorlati kiképzésére, s az V. évfolyam e célt el is érheti, illetve megközelítheti.

A nyert tapasztalatok alapján Főtiszteletű Püspök úr felhívta a theologiai fakultás tanári karát, hogy az V. évfolyam tervezetét ismét megbeszélés alá véve, az ügy végleges rendezésére előterjesztést készítsen.

A benyújtott tervezet szerint megfontolás tárgyává kell tenni, nem lenne-e a kérdés megoldására és az ügy érdeké-

ben célravezetőbb, ha az V. évfolyam a theologiai fakultáson, Kolozsvárt helyeztetnék el?

A javaslat főbb indokai:

a) a theologia egy évfolyamának az intézettől távol való elhelyezése alkalmas arra, hogy megtörje azt a theologiai és lelkésznevelés-koncepciót, amelyet évtizedeken az egyházkerület kialakított; az anyaintézettől távol levő hallgatókon az egyedüliségnek, árvaságnak érzése vesz erőt.

b) Az előadások és tárgyak a Kolozsvárt történő elhelyezés esetén sokkal elevenebb kapcsolatban állhatnak az egész képzéssel. Az előadónak is már csak az új disciplinák miatt is benne kell élni a theol. tanárok munkaközösségében.

c) A helyi körülmények szerint az alkalmi előadásokra inkább lehet előadókat kapni.

d) Anyagi szempontból is gazdaságosabb a kolozsvári elhelyezés, mert egy beállítandó tanár mellett a többi tanárok ingyen, vagy óratöbbleti díjjal elláthatják az előadásokat.

A javaslat szerint a gazdasági kiképzés külön a Bethlen-kollégium szolgálata igénybevételeével a csombordi gazdasági iskolában tartandó tanfolyamon történik.

Igazgatótanácsunk Főtitizteletű Püspök úr elnöklete alatt gróf Teleki Arctur, dr. gr. Bánffy Miklós, dr. Tavaszy Sándor, dr. Szász Pál, br. Kemény János, Kiss Albert, a theologiai tanári karból és az egyházkerületi tanügyi előadótanácsosból álló bizottságot küldött ki, melynek gondosan előkészített javaslata alapján június 24-iki ülésében 6928. sz. a. a következő határozatot hozta:

1. A jövő tanévtől kezdve érvényesíttetik a 35—1935. sz. egyházkerületi közgyűlési határozat ama intézkedése, hogy az V. theol. évfolyam állíttatik be a tanfolyam helyett.

2. Az V. évfolyam a theologiai fakultáson marad, azonban a gazdasági tantárgyak és a vele kapcsolatos gyakorlatok végzésére meghatározott időre — mely legalább három hónapot tesz ki — a tanfolyam a Bethlen-kollégiumban, illetőleg a csombordi gazdasági iskolában tanulmányoz.

3. Mivel az V. évfolyamnak a fakultáson való elhelyezése úgysis szükségessé teszi, hogy az alsó négy év tananyaga

is revidiáltassék, kívánatosnak mondotta ki a bizottság, hogy a Bethlen-kollégiummal, illetve a tanítóképző intézettel való kapcsolat már a III. és IV. évfolyamon felvétessék, mégpedig olyan formában, hogy a hallgatók tízes csoportokban meghatározott időre a Bethlen-kollégiumba leküldessenek.

A tanterv kidolgozására a püspökhelyettes aa elnöklete alatt újabb bizottság küldetett ki.

A bizottság munkálatát elkészítette és a következő szabályzat és tantervet dolgozta ki, melyet igazgatótanácsunk 12338—1937. III. sz. a. elfogadván, határozattá emelt:

Az V. évfolyam szervezése.

Az V. évfolyam hallgatói a Theologiai Fakultáshoz tartoznak; mint annak rendes hallgatói a Fakultás rendtartási, fegyelmi és nevelési szabályzata alatt állanak. Abszolutóriumot csak az V. évfolyam, tehát a tizedik félév szabályszerű hallgatása, valamint a kollokviumi és vizsgai kötelezettségeik teljesítése után nyernek. A külföldi hallgatóknak a 8-ik félév elvégzése után is kiadható az abszolutórium, amennyiben az illetők egyházkerülete befejezettnek elismeri a 8 féléves tanfolyamot.

A IV. évfolyam, vagyis a nyolcadik félév után theologiai szakvizsgálatot tesznek, amelynek tárgyai ugyanazok, mint az I. lelkészképesítő vizsgáé, tehát ez a vizsgálat megfelel az I. lelkészképesítő vizsgának. Az V. évfolyam félévei végén valamennyi hallgatott tárgyból kollokviumot, majd pedig ismét vizsgálatot tesznek. Ez a vizsgálat tulajdonképpen az I. lelkészképesítő vizsgálathoz tartozik. Ennek megfelelően az I. lelkészképesítő bizonyítvány magában foglalja I.—II. számjelzés alatt a IV. és az V. évfolyamok végén tett vizsgálatok jegyeit: tehát az I. lelkészképesítő bizonyítvány mindkét vizsgán az egyházkerületi lelkészképesítő bizottság.

Az V. évfolyam végzése nélkül senki sem bocsátható segédlelkészi szolgálatra, sem pedig külföldi tanulmányútra.

Az V. évfolyam hallgatói a többi hallgatókkal együtt jelentkeznek felvételre a fakultás igazgatóságánál és szeptember 14-én Nagyenyedre utaznak, hogy szeptember 15-én megkezdhessék a csombordi gazdasági iskola látogatását, ahol tartoznak azokat a díjakat befizetni, amiket a fakultás előljárósága megállapít. Nagyenyeden tartózkodnak szeptember 15-től november 1-ig.

November 1-én visszatérnek Kolozsvárra, ahol theologiai szellemtudományi előadásokat hallgatnak május 1-ig.

Május 1-től június 15-ig ismét Enyeden tartózkodnak és folytatják gazdasági és más tanulmányaikat, megfelelő gyakorlatok kapcsán.

Az V. évfolyam hallgatói Enyeden, illetőleg a gazdasági iskolában való tartózkodásuk ideje alatt közvetlenül a Bethlen-kollégium főgondnokából, a theol. akad. igazgatójából, vagy helyetteséből, a gazdasági iskola igazgatójából s rektor-professzorból és a két vallástanárból álló bizottság felügyelete és ellenőrzése alatt állanak. A bizottságot közvetlenül képviseli a vezetésére felkért vallástanár. Az V. évfolyam hallgatói pedig maguk közül egy elnököt választanak, aki mint felelős személy, résztvesz a felügyeletben és ellenőrzésben.

A felmerült fegyelmi esetekben véglegesen a theologiai Fakultás tanári kara ítélkezik.

Mint a Fakultás legmagasabb évfolyama szerepelnek, így legációválasztásra a IV. évfolyam előtt jogosultak.

A theologiai és szellemtudományi tanterv.

Az V. évfolyam hallgatóinak az óraszámra úgy Kolozsváron, mint Enyeden heti 20 órában állapítatják meg. Több óra nem vehető fel, azért, hogy idő és alkalom adassék a szabad tanulmányozásra és a hallgatott előadások egyéni feldolgozására.

A kolozsvári tanterv:

1. Exegetika (ó- és új-testamentom)	— —	3 óra.
2. Összehasonlítható Dogmatika (egyházakra, szektákra és világnézetekre való tekintettel)		2 óra.
3. Ekklesiastika	— — — — —	2 óra.
4. Egyházjog, egyházi törvények és egyházi ügykezelés	— — — — —	2 óra.
5. Vallástanítási és homiletikai és poimenikai gyakorlatok	— — — — —	3 óra.
6. Egészségtan, jogi eljárások (1+1)	— — —	2 óra.
7. Néptudomány	— — — — —	2 óra.
8. Művelődéstörténet	— — — — —	2 óra.
9. Román nyelv	— — — — —	2 óra.

A néptudomány és a művelődéstörténet erdélyi vonatkozásban adandó elő, és pedig alkalmi előadások formájában. Ez azt jelenti, hogy a kolozsvári előadások idejéül körülbelül 15 hetet veszünk számításba, úgy egy heti 2 órás előadásra összesen 30 órát vehetünk számításba, tehát ennek megfelelően állapítandók meg a néptudomány és a művelődéstörténet körébe vágó alkalmi előadások.

A néptudomány köréből

a következő előadások lennének felvehetők:

A népnyelvi gyűjtés, nyelvjáráskutatás.

Helynév és települési kérdések.

Az erdélyi népek és sajátosságaik.

Az erdélyi népek és szellemi élete
(vallás, erkölcs és művészet).

Egyéb előadások.

A művelődéstörténet köréből:

Erdélyi személyiségek (magyarok, románok és szászok).

Intézmények, alkotások.

Művelődési mozgalmak a múltban és jelenben.

Templom-stílusok. A műemlékeink védelme.

Elemi iskoláztatásunk története.

Úgy a néptudomány, mint a művelődéstörténet köréből felvett alkalmi előadások óraszámát átlag 5—6 óra összesen.

A gazdasági iskolában előadandó tantárgyak:

1. Mezőgazdaságtan	5	} heti 16 óra
2. Állattenyésztés	5	
3. Kertészet	4	
4. Szövetkezeti ismeretek	2	

Azonkívül heti 2 órában elemi iskolák vezetése, felügyelete, gyakorló elemi iskolában hospitálás.

Két órában szemináriumi gyakorlatok a gyakorlati gyülekezeti munkák köréből (vasárnapi isk., I. K. E. munka, férfi-, nő-, leányszövetségek vezetése, bibliakörök stb.).

Az V. évet sikerrel végzett theologusok a következő tárgyakból kötelesek vizsgát tenni:

1. Exegetika.
2. Összehasonlító dogmatika.
3. Ecclesiastica.

A III—IV. éves hallgatók kapcsolata a Bethlen-kollégium tanítóképző-intézeti és gazdasági iskola tanulóival.

Abban az időben, amikor az V. éves hallgatók Kolozsvárt tartózkodnak, tehát november 1-től május 1-ig, az I. félévben a IV. éves, a második félévben a III. éves hallgatók a tanári kar javaslatára, az igazgatótanács által megállapítandó időközökben és időtartamra Nagyenyedre mennek és préceseket, valamint bibliaórákat és konferenciái megbeszéléseket folytatnak a tanítóképző és gazdasági iskola tanulóival. Ők maguk is hivatásuk körébe vágó gazdasági előadásokat hallgatnak.

A theologiai fakultás előljárósága gondoskodni fog a hallgatók beosztásáról, a précesek, bibliaórák, valamint a konferenciák tervéről, valamint a szükséges utiköltségről.

K. m. f.

Vásárhelyi János
püspökhelyettes, elnök.

Dr. Illés Gyula
előadótanácsos.

A Bethlen-kollégium előjárósága 538—1937. sz. alatt a 6928. sz. Igazgatótanácsi határozat ellen a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűléshez a következő felebbezést nyújtotta be:

Méltóságos és Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A méltóságos Igazgatótanács 1937. június 24-én tartott ülésében 6928—1937. sz. alatt a következő határozatot hozta:

„Mint ismeretes, Igazgatótanácsunk előtt az V-ik theologiai évfolyam beállítása ügyében hozott 35—1935. számú egyházkerületi közgyűlési határozat — rajtunk kívül álló okokból — csak olyanformán volt a mostani tanévben végrehajtható, hogy egy tanfolyam rendeztetett az V-ik éves theol. ifjak részére a Bethlen-kollégiumban.

A tanfolyamon nyert tapasztalatok alapján Igazgatótanácsunk mult ülésében úgy határozott, hogy Főtiszteletű Püspök aa, gr. Teleki Arctur, dr. gr. Bánffy Miklós főgondnok aai, dr. Tavaszy Sándor püspökhelyettes, dr. Szász Pál és br. Kemény János főgondnok, Kiss Albert igazgatótanácsos, a theologiai tanári kar és az egyházkerületi tanügyi előadótanácsos aából álló bizottságot küldött ki, hogy a tanfolyam ügyében javaslatot dolgozzon ki.

A bizottság két ülésben a kérdést minden oldaláról, elvi szempontból és a gyakorlati kivitel tekintetében is, alapos megbeszélés tárgyává tévén, a következő javaslatot terjeszti Igazgatótanácsunk elé:

1. A jövő tanévtől kezdve érvényesíttessék a 35—1938. számú egyházkerületi közgyűlési határozat amá intézkedése, hogy az V-ik évfolyam állíttatik be a tanfolyam helyett.

2. Az V-ik évfolyam a theologiai fakultáson marad, azonban a gazdasági tantárgyak és a vele kapcsolatos gyakorlatok végzésére meghatározott időre, — mely legalább 3 hónapot tesz ki, — a tanfolyam a Bethlen-kollégiumban, illetőleg a csombordi gazdasági iskolában tanulmányoz.

3. Mivel az V-ik évfolyamnak a fakultáson való elhelyezése úgyis szükségessé teszi, hogy az alsó 4 év tananyaga is revidiáltassék, kívánatosnak mondotta ki a bizottság,

hogy a Bethlen-kollégiummal, illetve a tanítóképző-intézettel és gazdasági iskolával való kapcsolat már a III. és IV. évfolyamra felvétessék, mégpedig olyanformán, hogy a hallgatók 10-es csoportokban, meghatározott időre, a Bethlen-kollégiumba küldessenek.

4. E javaslatok elfogadása esetén szükséges teendők aprólékos megbeszélésére, a tantervek pontos kidolgozására küldessék ki a püspökhelyettes aa elnöklete alatt dr. Szász Pál, br. Kemény János főgondnokból, dr. Imre Lajos, dr. Gönczy Lajos, dr. Nagy Endre, Csefő Sándor, Mester Mihály és dr. Illés Gyula aaiból álló bizottság.

Igazgatótanácsunk a javaslatot határozattá emeli, a fent jelzett bizottságot küldi és az elnökséget a szükséges teendők iránt felhatalmazza.“

Ezen igazgatósági határozat tárgyalatott a Bethlen-kollégium méltóságos Elöljáróságának 1937. július 30-án tartott ülésében s a mellékelt jkvi kivonat szerint annak megfelebbezése határoztatott el.

A felebbezés indokolására van szerencsénk a következő tiszteletteljes előterjesztést tenni:

Méltóságos és Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A theologia V-ik évfolyamának ügye, lelkészképzésünk s ezzel egész egyházkerületünk legfontosabb, életbevágó kérdése lévén, a Bethlen-kollégium előljárósága úgy érzi, hogy e kérdés minden egyes része megoldásának úgy formailag, mint lényegileg, a legnagyobb körültekintéssel, törvényeink és szabályrendeleteink szelleméhez és formai követelményeihez való szigorú alkalmazkodással kell történnie.

A közölt 6928—1937. III. számú igazgatótanácsai rendelet nélküli fennálló törvényeink rendelkezéseinek figyelembevételét akkor, mikor 35—1935. számú egyházkerületi közgyűlési határozat 2-ik pontjának imperatív rendelkezését figyelmen kívül hagyva, rendelkezik.

A 35—1935. számú egyházkerületi közgyűlési határozat 2-ik pontja a következőket rendeli: 2. „Az V-ik évfolyam a Betlen-kollégiumban helyeztetik el, azonban...”

Ezzel szemben a hivatolt Igazgatótanácsi rendelet 2-ik pontja a következőképen intézkedik: 2. „Az V-ik évfolyam a theologiai fakultáson marad, azonban a gazdasági tantárgyak s a vele kapcsolatos gyakorlatok végzésére, — mely legalább három hónapot tesz ki — a tanfolyam a Bethlen-kollégiumban, illetőleg a csombordi iskolában tanulmányoz.”

A 35—1935. számú egyházkerületi közgyűlési határozat 9-ik pontjának rendelkezése, mely szerint: „a tanfolyam szervezésével és a kapcsolatos intézkedések megtételével egyházkerületi közgyűlésünk az Igazgatótanácsot bízta meg és hatalmazza fel azzal, hogy tett intézkedéseiről a jövő egyházkerületi gyűlésen jelentést tenni tartozik”, előjárásunk véleménye szerint nem adott és nem adhatott a Méltóságos Igazgatótanácsnak jogot arra, hogy az V-ik évfolyam szervezése körül teendő intézkedésével ellentétbe jusson a Méltóságos és Főtisztelőű Egyházkerületi Közgyűlés határozatának sem szellemi, sem helyi vonatkozású rendelkezéseivel.

A 35—1935. számú egyházkerületi határozat minden félreértés nélkül rendeli, hogy az V-ik évfolyam a Bethlen-kollégiumban helyeztessék el és egy szóval sem említ olyan megoldási lehetőséget, amilyent a Méltóságos Igazgatótanács rendelete foglal magában, hogy az évnnek egy részét Kolozsvárt, egy részét Nagyenyeden, illetve Csombordon töltsék az V-ik évfolyam hallgatói.

A hivatolt Igazgatótanácsi rendelet tehát minden kétséget kizáróan megváltoztatta 35—1935. számú egyházkerületi közgyűlésnek a theologia V-ik évfolyama helyére vonatkozó intézkedéseit.

Azonban Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés, amikor a Méltóságos Igazgatótanács az V-ik évfolyam helyére vonatkozó egyházkerületi közgyűlési határozatot minden jogi alap nélkül megváltoztatta s az V-ik évfolyamot Kolozsvárt és Nagyenyeden, az időt kétfelé osztva, óhajtja megszer-

vezni, ellentétbe kerül a hivatolt egyházkerületi határozattal, valamint a theologia V-ik évfolyamát szükségessé tevő indokolás leglényegesebb követelményeivel is.

Sajnos, a Méltóságos Igazgatótanács rendeletéből nem olvashatók ki azok az okok, amelyek az egyházkerületi határozattal való szembehelyezkedésre s az attól való eltérésre indították a Méltóságos Igazgatótanácsot. Csak egy mondat enged meg bizonyos következtetéseket: „a tanfolyamon nyert tapasztalatok alapján stb.” A jelzett kitétel az 1936—1937. tanévben próbaképpen Nagyenyeden szervezett 6 hónapos tanfolyamra vonatkozik. Ezen 6 hónapos tanfolyam kísérletképen szerveztetett, teljesen a Méltóságos Igazgatótanács elgondolása szerint. Hogy mik voltak azok a tapasztalatok, melyek a Méltóságos Igazgatótanácsot arra indították, hogy az V-ik tanfolyam helyét az egyházkerületi rendelkezéstől eltérően állapítsa meg, nem tudjuk. A tanfolyam egész menetéről dr. Muzsnai László theol. magántanár által összeállított jelentésből sem tudunk kiolvasni egyetlen mondatot sem, ami azt igazolná, hogy amennyiben a tanfolyam nem érte el minden tekintetben a kívánt célt, annak az lett volna az oka, hogy a tanfolyam Nagyenyeden a Bethlen-kollégiumban szerveztetett meg. Ellenkezőleg, úgy a látogatást tevő Nagytiszteletű theologiai professzor urak, mint a tanfolyam hallgatói, minden egyes alkalommal megállapították és kijelentették, hogy a Bethlen-kollégium a papképzéshez fűződő nemes tradícióihoz méltóan, tökéletesen oldotta meg a magára vállalt feladatokat.

Minthogy nem ismerjük a méltóságos Igazgatótanácsnak az V-ik évfolyam helyének megváltoztatására indító tapasztalatait, szükségesnek tartjuk vizsgálat tárgyává tenni azokat az okokat, amelyek miatt a Méltóságos és Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés 1935-ben a Bethlen-kollégiumban látta legjobbnak a theologia V-ik évfolyamának az elhelyezését, vajjon az akkor fontosnak, döntőnek látott okok nem veszítették-e el jelentőségüket s így az egyházkerületi határozat szellemére, lényegére mindegy, hogy az V-ik évfolyam Nagyenyeden lesz-e, vagy Kolozsvárt,

avagy amint a Méltóságos Igazgatótanács rendelte, megosztva a két helyen.

Az V-ik évfolyam szükségét elsősorban egyházkerületünk általános népességi viszonyai indokolták. 1935-ben se-regszemlélet tartó főtiszteletű dr. Makkai Sándor püspök úrral együtt megdöbbenve vettük észre az egyházkerületünk társadalmi tagozódásában végbement igen szomorú változásokat.

Láttuk a nagybirtokon nyugvó arisztokráciának a föld-kisajátítás következtében beállott térveszteségét, láttuk ú. n. intelligens középosztályunknak a különböző numerusok, iparos- és kereskedőrétegünknek a pénzügyi és kvalifikációs törvények ki nem védhető nehézségeinek súlya alatt való állandó gyengülést. Szomorúan láttuk, hogy utánpótlás hiányában, a tagoknak fokozódó apadása miatt, a lateiner- és ipáros osztály tagjai nem alkotván zárt társadalmi osztályt, maholnap csak mint gyér városi szórvány fogják tarkítani a régi szí-nüket egyre veszítő városi társadalom képét. Megláttuk, meg kellett látnunk, hogy egyetlen zárt tömegénél fogva legértékesebb társadalmi rétegünk, a falusi kisgazdák, a földművesek osztálya. Ezen társadalmi osztály tagjai egy-házi és nemzeti életünk régi védsáncába húzódva, habár csak foszlányait élvezi a román földművesosztály részére biztosított előnyöknek, nyújtják a legnagyobb biztosítékot nemzeti egyházunk fennmaradására, esetleges fejlődésére.

E tényeket látva, kellett a falusi gazdaközönség érdekeire papképzésünkben fokozottabb súlyt fektetni anélkül, hogy a többi társadalmi osztály érdekeit figyelmen kívül hagytuk volna. A legszélesebb réteg, e nagy falusi gazdatömeg érdeke parancsolta a papjelölteknek 1935-ben közelebb a néphez, vissza a faluba. E cél elérésére nyújtott több reményt az enyedi egyházközség társadalma és a Bethlen-kollégium. Nem véletlen, nem ötletszerű volt a Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés határozatának az V-ik évfolyam Enyeden, a Bethlen-kollégiumban való elhelyezésére vonatkozó rendelkezése. Erre vonatkozólag legyen szabad dr. Makkai Sándor volt püspökünk szavait idéznünk:

„Részletesebb megindokolást kívánna a tervezet 3-ik pontja, mely szerint az V-ik évfolyam az enyedi Bethlen-kollégiumban helyeztetne el. Ez a gondolatom nem ötletszerű, beletartozik az elképzelés lényegébe. Amennyire helyes a tudományos lelkészképzés és a szorosan tárgyszerű gyakorlati nevelés munkájának a kolozsvári theologiai fakutáson való folytatása, épúgy helyes és kívánatos az, hogy a tényleges lelkészi munka megkezdése előtt a lelkészjelöltek egy olyan helyen és környezetben szerezzék meg rendszeres gyakorlati előkészületüket, mely a magyar kisebbségi életsors szempontjából zárt és mintaszerű lehetőségeket nyújt nekik erre.

Ilyen a Bethlen Gábor-kollégium, mely nagy tradíciójának korszerű felújításával a leendő lelkészek gyakorlati kiképzéséhez a nép nevelőivel és magával a néppel foglalkozó intézményeit adhatja segítségül tanítóképzőjében, annak gyakorló iskolájában és újonnan létesült gazdasági iskolájában. Ilyen az enyedi gyülekezet, mely tradíciójánál, társadalmi szerkezeténél, életformáinak zártságánál, szellemi karakterénél és egyházi életnyilvánulásainál fogva valószínűleg mintatelepe lehet a magyar református gyülekezeti életnek. Ennek a kollégiumnak és gyülekezetnek kebelében, céltudatos vezetés mellett, leendő lelkészei az eddiginél jobban és a jelen körülmények között a legmegfelelőbben nyerhetik meg azt a lelki habitust és állandó magatartást, melyben a jövőben az erdélyi lelkipásztor jellegét kell majd látni. Említésre méltó az a körülmény is, hogy lelkészjelöltjeink Enyeden a szövetkezeti élettel is közvetlen kapcsolatba kerülhetnek. Szándékosan és természetesen csak a lelkészképzés érdekében néztem most ezt a kérdést, de közegyházi szempontból az sem közönyös, hogy e megoldás által Bethlen Gábor kollégiuma hajdani, eredeti misszióját veheti ismét munkába, természetesen a kor által parancsolt formában. Az egyházi élet három döntő munkatényezőjének lehet nevelőjévé: a lelkipásztorinak, a tanítónak és a presbyternek. Ha ezek a munkások a közös nevelői légkörből együtt nőnek ki, az életben munkaközösséget fognak

alkotni, azt hiszem, megtaláljuk a megoldási lehetőségét az eddig reménytelenül szemlélt súlyos problémáknak“.

Mély tisztelettel kérdezzük, változtak-e 1935 óta népünk társadalmi életének erőviszonyai? Változtak-e egyházkerületünk egyes társadalmi osztályainak életlehetőségei, reményei, kilátásai? Szomorú határozottsággal mondhatjuk, hogy nem, sőt amire 1935-ben rádöbbsentünk, azt ma sokkal határozottabban láthatjuk s ezeknek alapján állíthatjuk, hogy papképzésünk a gyakorlati élet szempontjából a falusi tömeg szükségletének szem előtt tartásával haladhat a helyes úton.

Ha nem változtak az általános körülmények, amelyek 1935-ben a theologia V-ik évfolyamának a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban való elhelyezését tették indokolttá, talán változott a nagyenyedi egyházközség társadalmi életének, a Bethlen-kollégium szellemének jelentősége?

Úgy érezzük, hogy e téren sincs változás, de hogy ne mi legyünk e kérdés bírálói, kérjük a kívül állókat, méltóztassanak megítélni, hogy hanyatlott-e az enyedi egyházközség református társadalmának értéke akkor, amikor az minden kálvinista megmozdulásra azonnal a legélesebben reagál, amikor egyházkerületünk magas vezetősége úgy a történelmi megmozdulások, mint bel- és külmissziói, vagy szövetségi és I. K. E. munkásság egyetemes kérdéseinek megbeszélésére, korszerű eszmék tárgyalására csaknem állandóan Nagyenyedet válassza, amely város ősi patináját talán a leghűségesebben őrzi, amit bizonyít az is, hogy polgári rang és rendi különbség nélkül, a kísérleti tanfolyam alatt is a legnagyobb szeretettel ölelték keblükre fiatal papjelölteinket.

Hogy a Bethlen-kollégium teljes tudatában van nagy alapítója országos céljainak és hogy tekintete mindig a legnagyobb cél, az erdélyi református egyházkerület egyetemes jövőjén függ, de élénken figyeli, hogy e nagy célból mi valósítható meg naponként, bizonyítja az, hogy a theologia V-ik évfolyamát életrekeltő szükségletek parancsszavának hatására, a tanítóképzés egészének alávételét határozta. Ezen munkában keresni fogja a papjelölteknek az egyházi szol-

gálatban való életük előkészítésének közös módozatait. Elöljáróságunknak meggyőződése, hogy nemcsak a papjelölteknek, hanem a tanítójelölteknek is, oklevelük megszerzése után, nélkülözhetetlen szükségük van 1 évi gyakorlati előkészítésre és továbbképzésre. Azt hiszi előljáróságunk, hogy a pap és tanítójelöltek egy éven át való előkészítése a legszebb reményt nyujtaná a közeljövő egyházi feladatainak megoldására. Meggyőződésünk, hogy úgy a papjelöltek, mint tanítójelöltek gyakorlati kiképzése a leghelyesebben Enyeden, a Bethlen-kollégiumban oldható meg.

Méltóságos és Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Ezekben voltunk bátrak feltárni felebbezésünk tiszteletteljes indokait. A felebbezést kimondó határozatunkban nem vezetett semmi más, mint egyfelől a 35—1935. számú egyházkerületi határozat szellemi és helyi vonatkozású rendelkezéseinek tiszteletbentartása, másfelől az a meggyőződésünk, hogy az V-ik évfolyam idejének Kolozsvár és Nagyenyed között való megosztása feltétlenül veszélyezteti a kiképzés egységét, lehetetlenné teszi az V-ik évfolyam szervezése azon céljának a megvalósítását, hogy a papjelöltek az életbe való kilépés előtt valamelyik érdemes egyházközség gyülekezeti és társadalmi életébe való szerves bekapcsolódás előnyeit élvezzék, mert az év megosztásával sem Kolozsvár, sem Nagyenyed gyülekezeti életébe szervesen bele nem kapcsolódhatnak; lehetetlenné teszi a Bethlen-kollégium különböző tagozataiban egységes kálvinista célok elérésére készülő ifjakkal való szellemi kapcsolatok felvételét és elmélyítését, s ezzel együtt a Bethlen-kollégium szelleme, nevelő értékének érvényesülését, de meghiusítja azt a reményt is, hogy a theológiával való újabb kapcsolatok felvétele a Bethlen-kollégium szellemére is termékenyítő hatással lesz.

Mindezek után mély tisztelettel kérjük a Méltóságos és Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlést, méltóztassék felhozott indokaink alapján a Méltóságos Igazgatótanács 6928

—1937. III. számú rendeletének a theologia V-ik évfolyama helyére vonatkozó intézkedéseit hatályon kívül helyezni és a 35—935. számú egyházkerületi határozatának érvényt szerezve, az évfolyam helyét Nagyenyeden, a Bethlen-kollégiumban állapítani meg, annál is inkább, mert a miniszteri engedély is a Nagyenyeden való elhelyezést engedélyezi.

Mély tiszteletünk kifejezése mellett, maradunk a Méltóságos és Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek

Nagyenyed, 1937 VII. 1.

kiváló tisztelettel:

Dr. Szász Pál s. k.

főgondnok.

György Ferenc s. k.

főjegyző.

Ugyancsak felebbezést nyújtott be a nagyenyedi egyházmegye közgyűlése is 9. számú határozatával

Igazgatótanácsunk szeptember 16-iki ülésében 8423. sz. a. úgy döntött, hogy 6928. sz. határozatát megvitatásra a mostani egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti, végrehajtása iránt csak annyiban intézkedett, hogy a theologia V. évfolyama október 15-én a Bethlen-kollégiumban (Csomabordon) nyiljk meg, ahol október és november hónapban a gazdasági kiképzés fog folyni.

Ezek után előadótanácsos a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Egyházkerületi közgyűlésünk az 1935. november 23—24. napjain tartott közgyűlés 35. jkvi szám alatt hozott határozatát — különös tekintettel az abban foglalt részlet-intézkedésekre — hatályon kívül helyezi:

ugyanakkor megállapítja, hogy lelkész-képzésünk kiegészítést igényel, aminek első követelménye a lelkészképzés idejének meghosszabbítása, ezért a lelkészképzés idejét öt évben állapítja meg;

felhatalmazza, illetve utasítja az Igazgatótanácsot, hogy az ötéves theológiai tanfolyam új, részletes tantervét, általában a Lelkészképzési Szabályzat megfelelő módosításának tervét, haladéktalanul készíttesse el, azt — minden illetékes ténnyező véleményének kikérése, esetleg megvitatása és lehető figyelembevétele mellett — ültesse át a gyakorlatba és így szerzett tapasztalatait is felhasználva, a lelkész-képzés betetőzésére és végleges szabályozására vonatkozó javaslatát terjessze a legközelebbi rendes Egyházkerületi Kögyűlés elé.

Addig is elfogadván a 12338—1937. III. sz. igazgatótanácsai határozattal az V. évfolyamnak előterjesztett tervezetet és tantervét, azt az 1937—38. tanévtől ideiglenesen életbeléptetni rendeli és a szükséges teendők iránt az Igazgatótanácsot felhatalmazza.

Az előterjesztéshez elsőnek dr. Tavaszy Sándor aa szól hozzá. Mint az V. évfolyam tantervének kidolgozására küldött bizottság elnöke s mint a javaslat előkészítője, kéri, hogy az első szó neki adassék. Mindenekelőtt rámutat arra, hogy a mai theológiai gondolkodás, melyet méltán nevezhet existenciális gondolkodásnak, méltányolja azokat a törekvéseket, amelyek az embernek a földhöz, a társadalmi és gazdasági viszonyokhoz való kapcsolatát hangsúlyozzák. A theologia nem elméleti tudomány, hanem csupa gyakorlati tudomány és nem ködös általánosságokban mozgó tudomány, hanem bibliai és hitvallási értelemben vett pozitív tudomány. Az egyház a Krisztus teste, tehát az egyház Krisztusnak a világban való további megtestesülését szolgálja. Ennélfogva Krisztusnak be kell lépnie a társadalmi, állami és gazdasági életbe és el kell foglalni mindezekben az őt egyedül megillető uralkodói helyet. Ez a theológiai

gondolkozás azonosítja magát azokkal az intenciókkal, amelyek arra irányulnak, hogy theologiai hallgatóink a csombordi gazdasági iskolában továbbképeztessenek, sőt tovább megy, mert a jövőendő tanítóival és presbitereivel való kapcsolatot már az előbbi évfolyamok részére is biztosítani kívánja. Felmutatja továbbá, azokat az indokokat, amelyek az V-ik évfolyam beállítását szükségessé teszik. Ezek az I—IV. évfolyamok magas óraszám, a theologiai fakultásra jelentkező hallgatók hiányos műveltsége és a theologiai tudományok nagyfokú haladása és differenciált-sága. Indokolja a lelkészképzés ama koncepciójának igazságát az a tény, hogy így inkább biztosítva van a gazdasági kiképzés is. Vigyázzunk azonban — fejezi be beszédét —, mert végül is az igazi lelkészképzés és lelkésznevelés a Szentlélek-Isten munkája.

Ezután dr. Szász Pál kollégiumi főgondnok jelentkezett szólásra. Nem fogadja el az Igazgatótanács javaslatát. Nem lehet az V-ik évfolyamot arra használni, hogy azzal a theologiai oktatás reformját szolgáljuk. A gazdasági oktatás, melyet szívesebben nevez gyakorlati oktatásnak, nem lehet csupán járulékos alkatrésze a theologiai nevelésnek és oktatásnak. Az 1935. évi 35. jkvsz. határozat nem ezt célozta, hanem arra irányult, hogy az önálló rész legyen, miután a tulajdonképeni theologiai oktatás és nevelés befejezést nyert. A gyakorlati oktatást mint önálló tevékenységet kell tekinteni, mert maga a gyakorlati élet egységes, nem lehet szétdarabolni. Hibának tekinti, hogy a jelzett közgyűlési határozatba foglalt koncepciót meg sem kíséreltük életbeléptetni. A tanfolyam pedig megbukott, mert heti 36 órás tanrenddel dolgozott. Azt vallja, hogy törvényeket és rendeleteket nem lehet erőszakkal, vagy szótöbbséggel alkotni, hanem azoknak a közvéleményen kell alapulniok. Amikor minden elismerését fejezi ki a tanfolyam vezetőinek, azt óhajtaná, ha egyhangú határozatot hozna a közgyűlés és biztosítaná annak a lehetőségét, hogy a felvetett terv először kipróbáltassék; hagyjunk nyitott ajtót hogy tapasztalatainkat később felhasználhassuk.

Ezek után a következő határozati javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

„Egyházkerületi közgyűlésünk az 1935. november 23—24. napjain tartott közgyűlés 35. jkvi sz. a. hozott határozatát az alábbiakban módosítja:

1. A lelkészképzés betetőzése céljából kötelezőnek előírt V. theologiai évnek az 1937—38. évi tananyaga a végleges intézkedésig az előadott tárgyak tekintetében gyakorlati és theologiai tárgyak között osztandó meg, olyképen, hogy a gyakorlati tárgyak a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban, a theologiai tárgyak a kolozsvári theologiai fakultáson adassanak elő.

2. A kolozsvári református theologia I—IV. évfolyamainak hallgatói is felveszik a kapcsolatot a nagyenyedi református Bethlen-kollégiummal abból a célból, hogy a gyakorlati tárgyak elsajátítását megkezdhessék és hogy közöttük és a Bethlen-kollégium tanítóképzőjének hallgatói között a lelkipaparság kiképzése megkezdődjön.

3. Felhatalmazza, illetőleg utasítja az Igazgatótanácsot, hogy az 1937—38. év részletes tantervét haladéktalanul készíttesse el, azt az illetékes tényezők véleményének kikérése, e vélemények megvitatása és figyelembevétele mellett ültesse át a gyakorlatba és így szerzett tapasztalatait is felhasználva, a lelkészképzés betetőzésével és a Lelkészképzési Szabályzat megfelelő módosítására vonatkozó javaslatát terjessze a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé. Ennek megtörténte előtt ezeket a tervezeteket véleményadás végett

küldje meg a királyhágómelléki ref. egyházkerületnek.

4. A Lelkészképzési Szabályzat módosításának egy elkészített tervezete egyházkerületi közgyűlési elfogadás után az egyházi alkotmány 104. szakaszának h) pontja alapján az általános zsinat elé terjesztendő.

5. E határozat alapján a 6928-1337. sz. igazgatótanácsi határozat hatályon kívül helyeztetik és az ez ellen a határozat ellen benyújtott felebbezések tárgytalanná válnak.

6. Az 1935. november 23—24. napjain tartott közgyűlés 35. jkvi sz. határozata egyebekben változatlanul hatályban marad.

A javaslat elhangzása után Főtiszt. Püspök úr jelentkezik szólásra és dr. Szász Pál főgoncnok úrral egyetértőleg maga is köszönetét nyilvánítja a mult évi segédlelkészi tanfolyam vezetőjének, dr. Musnai Lászlónak és Dávid Gyula theol. m. tanár aainak, valamint a többi előadóknak. Elismeréssel adózik Szász Pálnak, hogy annyira szívén viseli a lelkészképzés és lelkésznevelés ügyét, hogy már évek óta nyugtalankodik és a jó ügy érdekében másokat is nyugtalanít. Hálás köszönetét nyilvánítja a Bethlen-kollégiumnak azokért az áldozatokért, amelyeket a lelkészképzés érdekében hozott. Megállapítja, hogy a lelkészképzés kérdésében a különböző századokban különböző szempontokat érvényesítettek. Ma is mások azok a szempontok, amelyeket a theologiai tudományok, és mások azok, amelyeket a szociális gyakorlati szempontok követelnek. Más a hangsúly és más az érdek, azonban a különböző tiszteletreméltó érdekeket egyensúlyba kell hozni. Ennek az egyensúlybáhozásnak legyen az a célja, hogy igazi *lelkipásztorokat* neveljünk az Anyaszentegyháznak. Olyan pásztorokat, akik őrzik népünk minden értékét és szolgálják népünk minden tiszta érdekét, de *azzal*

a számítással, hogy minden, amit népünk érdekében teszünk, az szolgáljon a Krisztus dicsőségére és az ő neve megszentelésére.

Kijelenti, hogy az egyházkerületi elnökség nevében a dr. Szász Pál főgondnok aa. által előterjesztett javaslatot elfogadja s kéri a közgyűlést, hogy ezt a javaslatot emelje határozattá.

Ehker. közgyűlésünk a dr. Szász Pál aa. által előterjesztett határozati javaslatot egyhangúan határozattá emeli.

34. Nagy Ferenc esperes, a szavazatszedő-bizottság elnöke jelenti, hogy a ma d. u. $1\frac{1}{2}$ 3—4 óra közötti időre elrendelt választások rendjén beadatott összesen 152 szavazat.

Ebből nyertek:

a) Egyházkerületi világi főjegyzői állásra: dr. Szele Béla 152,

b) Egyházkerületi lelkészi aljegyzői állásra: Máthé Sándor esperes 152,

c) Egyházkerületi világi aljegyzőségre: dr. Balogh Elek 152,

d) Egyházkerületi belmissziói előadói tisztre: dr. Imre Lajos theol. tanár 151,

e) Egyházkerületi ügyészi állásra: dr. Kovács András 152 szavazatot.

f) Egyházkerületi tanácsbírókra leadatott 152 szavazat. Ebből Csia Pál 152, Kovács Pál 152, Maksay Albert 152, dr. Musnai László 152, Nagy András 152, Régeni István 152, Tőkés József 152, dr. Csiky László 152, dr. Darkó Ákos 152, Elekes Viktor 152, dr. Kristóf György 152, dr. Martonossy György 152, Mester Mihály 151, Nagy Sándor tanár 151, László Dezső 1 szavazatot nyertek;

g) Az igazgatótanácsosi tisztségre nyertek: Kiss Albert 152, Farkas Jenő 152, Máthé Sándor 152, Nagy Lajos 152, dr. Vékás Lajos 152, dr. Martonossy György 152, dr. Tusa

Gábor 152, dr. Gazda Endre 152, Nagy Endre 152, Dóczy Ferenc 152, Kiss Lajos 151, dr. gróf Tholdalagi Mihály 151, dr. Árkosy Jenő 1 szavazatot.

h) Pótigazgatótanácsosi tisztre nyertek: dr. Gönczy Lajos 152, dr. Gyárfás Pál 152, Málnásy Károly 152, dr. Szász Pál 151, Nagy Ferenc 148 és dr. Árkosy Jenő 4 szavazatot.

i) Egyházkerületi jogügyi bizottsági helyre: gróf Teleki Arctur, dr. Tavaszy Sándor, dr. Bene Ferenc, dr. Tusa Gábor, dr. Kovács András, dr. Vékás Lajos, dr. Schilling Dezső, dr. Martomossy György, Máthé Sándor és dr. Daróczy Ferenc 152—152 szavazatot.

j) Legfelsőbb egyházi bíróságtól rendes tagokul: dr. Bene Ferenc, dr. Vékás Lajos, Kádár Géza, Kovács László, Kiss Lajos, Nagy Endre 152—152 szavazatot; póttagságra: Fejér Pál, Dóczy Ferenc, gróf Bethlen Bálint, Szabó András, dr. Horváth Miklós, Kolozsváry József 152—152, Almási Samu és dr. Imre Lajos 151—151 szavazatot.

k) Lelkészképesítő-bizottsági tagságra: Kádár Géza, Máthé Sándor, dr. Musnai László, Borbáth Dániel, dr. Illyés Géza 152—152, Nagy Ferenc 151, Juhász Albert 1 szavazatot.

l) Theologiai magántanárvizsgáló bizottsági tagságra: dr. Musnai László, Kádár Géza 152, Kiss Albert 151, László Dezső 1 szavazatot;

m) A theologiai fakultás előjárósági tagsági helyekre: Kovács László, dr. Musnai László, Vásárhelyi Boldizsár, dr. Bene Ferenc, Gönczy László, Koós Károly 152—152 szavazatot, Kiss Albert, dr. Vékás Lajos 151—151 szavazatot, Nagy Ferenc és Gyalui Farkas 1—1 szavazatot.

n) Bethlen-kollégiumi előjáróság tagsági helyeire: Biró Lajos, Nagy Ferenc, Nagy Béla, Bucsy Endre, Szathmáry Gyula, Farkas Károly, Kovács Pál, dr. Müller Zoltán, dr. Müller Jenő, Nagy Pál, U. Kovács Endre, dr. Fülöp Ferenc 152—152 szavazatot.

o) A marosvásárhelyi kollégiumi előjáróság tagjaiul: Kiss Lajos, Farkas Jenő, Fejér Pál, Kacsóh Lajos, Adorján

Gábor, dr. István Mihály, dr. Sebess Jenő, Kovács Andor 152—152 szavazatot.

p) A kolozsvári kollégiumi előjáróság tagjaiul: Vásárhelyi Boldizsár, Deák Ferenc, dr. Imre Lajos, dr. Tavaszy Sándor, Kádár Géza, Bodor Bertalan, dr. Darkó Ákos, dr. Konrádi Dániel 152—152 szavazatot.

r) A zilahi kollégiumi előjáróság tagjaiul: Fodor Béla, Kovács Zsigmond, Máthé Samu, dr. Tapsony Endre, Köblös Endre, Halmágyi Albert, dr. Kaizler Dezső, dr. Bölöni Zoltán 152—152 szavazatot.

s) A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó-kollégiumi előjáróság tagjaiul: Kiss Albert, Bajkó György, Volloncs Miklós, Nagy Elek, Tökés József, dr. Barabás Andor 152—152, dr. Keresztes Károly 151 szavazatot.

sz) A székelyudvarhelyi kollégiumi előjáróság tagjaiul: Nagy Lajos, Kiss István, Márk Mihály, Boér Károly, dr. Gönczy Gábor, dr. Imre Domokos, dr. Vánky Kálmán, Szabó Andrásné, Tompa Lászlóné 152—152 szavazatot.

t) A kolozsvári leányfőgimnáziumi előjáróság tagjaiul: Kovács László, dr. Gönczy Lajos, Biró Mózes, Vásárhelyi Jánosné, báró Huszár Pálné, dr. Tavaszy Sándorné, 152—152 szavazatot, dr. Szász Ferenc 151 szavazatot.

t) A szászvárosi Kun-kollégium előjárósági tagjaiul: Baczó Lajos, Szabó Zoltán, Régeni István, László Zoltán, Gazda Lajos, Szász Sándor, Brázovay Dezső, Papp Adolf, ifj. Cs. Lázár László, gróf Kendeffy Gáborné, gróf Horváth-Tholdi Rudolfné 152—152 szavazatot.

u) A kolozsvári Szeretetház előjáróságába tagokul: Vásárhelyi Boldizsár, László Dezső, dr. Péterffy Pál, Maksay Albert, Gönczy László, Székely János, Vásárhelyi Jánosné, dr. Illés Gyuláné, dr. Tavaszy Sándorné, Lőrinczi Ferenc, özv. Keresztessyné, Kálmán Júlia, Kovács Sándor (Magyardécse) 152—152 szavazatot, Sándor Ferenc és Vargha Dániel 151—151 szavazatot.

v) Az igazgatótanács irodavizsgáló bizottság elnökségére Volloncs Miklós 152, tagsági helyeire: Csefő Sándor és nagy Elek esperes 152—152 szavazatot.

z) Egyházkerületi állandó számadás- és vagyonzvizsgáló bizottság elnökségére: Nagy Sándor tanár 151, dr. Nagy Elek 1, tagsági helyére Maksay Albert 152 szavazatot.

zs) A Bethlen-kollégium főgimnáziumához rendes tanárokul: Bakó Árpád, Petyelán István 152—152 szavazatot.

x) A csombordi gazdasági iskola gazdasági bizottságába: dr. Szász Pál, Horváth Pál, dr. Nagy Endre, Pogány Albert, ifj. Veress István 152—152 szavazatot.

y) A csombordi gazdasági iskola felügyelő bizottságába: dr. Szász Pál, Horváth Pál, dr. Müller Jenő, dr. Müller Zoltán 152—152, Nagy Pál 151, Elekes Viktor 1 szavazatot.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.
Elnöklő főgondnok aa ehhez képest megválasztottaknak nyilvánítja a következőket:

Az 1942. december 31-éig tartó ciklusra:

dr. Szele Bélát egyházkerületi világi főjegyzőnek,
Máthé Sándort egyházkerületi lelkészi aljegyzőnek,
dr. Balogh Eleket egyházkerületi világi aljegyzőnek,
dr. Imre Lajost egyházkerületi belmissziói előadónak,
dr. Kovács Andrást egyházkerületi ügyésznek;

Csia Pál, Kovács Pál, Maksay Albert, dr. Musnai László, Nagy András, Régeni István, Tőkés József, dr. Csiki László, dr. Darkó Ákos, Elekes Viktor, dr. Kristóf György, dr. Martonossy György, Mester Mihály és Nagy Sándor tanár aait egyházkerületi tanácsbíróknak;

Kiss Albert, Farkas Jenő, Kiss Lajos, Máthé Sándor, Nagy Lajos, dr. Vékás Lajos, dr. Martonossy György, dr. Tusa Gábor, dr. Gazda Endre, dr. gróf Tholdalagi Mihály, Nagy Endre, Dóczy Ferenc aait igazgatótanácsosoknak;

dr. Gönczy Lajos, Nagy Ferenc, dr. Szász Pál, dr. Gyárás Pál, Málnásy Károly aait pótigazgatótanácsosoknak;

gróf Teleki Arctur, dr. Tavaszy Sándor, dr. Bene Ferenc, dr. Tusa Gábor, dr. Kovács András, dr. Vékás Lajos, dr. Schilling Dezső, dr. Martonossy György, dr. Daróczy

Ferenc és Máthé Sándor aait az egyházkerületi jogügyi bizottság tagjaiúl;

Kádár Géza, Máthé Sándor, dr. Musnai László, Borbáth Dániel, Nagy Ferenc, dr. Illyés Géza aait lelkészképesítő bizottsági tagokúl;

dr. Musnai László, Kádár Géza, Kiss Albert aait a theologiai magántanárvizsgáló bizottsági tagokúl;

Kiss Albert, Kovács László, dr. Musnai László, Vásárhelyi Boldizsár, dr. Bene Ferenc, Gönczy László, Koós Károly, dr. Vékás Lajos aait a theologiai fakultás előljárósági tagjaiúl;

Bíró Lajos, Nagy Ferenc, Nagy Béla, Bucsy Endre, Szatmáry Gyula, Farkas Károly, Kovács Pál, dr. Müller Zoltán, dr. Müller Jenő, Nagy Pál, U. Kovács Endre, dr. Fülöp Ferenc aait az aiudi Bethlen-kollégium előljárósági tagjaiúl;

Kis Lajos, Farkas Jenő, Fejér Pál, Kacsóh, Lajos, Adorján Gábor, dr. István Mihály, dr. Sebess Jenő, Kovács Andor aait a marosvásárhelyi kollégiumi előljáróság tagjaiúl;

Vásárhelyi Boldizsár, Deák Ferenc, dr. Imre Lajos, dr. Tavaszy Sándor, Kádár Géza, Bodor Bertalan, dr. Darkó Ákos, dr. Konrádi Dániel aait a kolozsvári kollégiumi előljáróság tagjaiúl;

Fodor Béla, Kovács Zsigmond, Máthé Samu, dr. Tapsony Endre, Köblös Endre, Halmágyi Albert, dr. Kaizler Dezső, dr. Bölöni Zoltán aait a zilahi Wesselényi-kollégium előljárósági tagjaiúl;

Kiss Albert, Bajkó György, Volloncs Miklós, Nagy Elek, Tőkés József, dr. Keresztes Károly, dr. Barabás Andor aait a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó-kollégium előljárósági tagjaiúl;

Nagy Lajos, Kiss István, Márk Mihály, Boér Károly, dr. Imre Domokos, dr. Vánky Kálmán, dr. Gönczy Gábor, Szabó Andrásné, Tompa Lászlóné aait a székelyudvarhelyi kollégiumi előljáróság tagjaiúl;

Kovács László, dr. Gönczy Lajos, Bíró Mózes, dr. Szász Ferenc, Vásárhelyi Jánosné, br. Huszár Pálné, dr. Tavaszy

Sándorné aait a kolozsvári leányfőgimnázium előljárósági tagjaiúl;

Baczó Lajos, Szabó Zoltán, Régeni István, László Zoltán, Gazda Lajos, Szász Sándor, Brázovay Dezső, Papp Adolf, ifj. Cs. Lázár László, gróf Kendeffy Gáborné, gróf Horváth-Thöldi Rudolfné aait a szászvárosi Kun-kollégium előljárósági tagjaiúl;

Vásárhelyi Boldizsár, László Dezső, Sándor Ferenc, Vargha Dániel, dr. Péterffy Pál, Maksay Albert, Gönczy László, Székely János, Vásárhelyi Jánosné, dr. Illés Gyuláné, dr. Tavaszy Sándorné, Lőrinczi Ferenc, özv. Keresztessyné, Kálmán Julia, Kovács Sándor (magyardécei) aait a kolozsvári Szeretetházi előljáróságba tagokúl;

Kováts Benedek, Gönczy László aait a vallástanár-vizsgáló bizottság tagjaiúl;

dr. Szász Pál, Horváth Pál, dr. Nagy Endre, Pogány Albert, ifj. Veress István aait a csombordi gazdasági iskola gazdasági bizottságába tagokúl;

dr. Szász Pál, Horváth Pál, dr. Müller Jenő, Nagy Pál, dr. Müller Zoltán aait a csombordi gazdasági iskola felügyelő bizottságába tagokúl;

A jövő rendes egyházkerületi közgyűlésig szóló hatállyal: dr. Bene Ferenc, dr. Vékás Lajos, Kádár Géza, Kovács László, Kiss Lajos és Nagy Endre aait a legfelsőbb egyházi bíróságba rendes tagokúl, Fejér Pál, Almási Samu, dr. Imre Lajos, Dóczy Ferenc, gróf Bethlen Bálint, Szabó András, dr. Horváth Miklós, Kolozsvári József aait a legfelsőbb egyházi bíróságba póttagokúl;

Volloncs Miklós aát az igazgatótanácsi irodavizsgáló bizottság elnökeúl, Csefő Sándor és Nagy Elek esperes aait a bizottság tagjaiúl;

1938 december hó 31-éig tartó ciklusra:

Nagy Sándor tanár aát az egyházkerületi állandó számadás- és vagyonzsgáló bizottság elnökeúl, Maksay Albert aait a bizottság tagjaiúl;

A Behtlen-kollegium főgimnáziumához rendes tanáro-kúl: Bakó Árpád és Petyelán István aait.

35. Elnöklő főgondnok aa felhívására az egyházkerületi lelkeszi főjegyző előolvasása mellett Elekes Viktor egyházkerületi tanácsbíró leteszi az esküt.

Az eskütételt a közgyűlés állva hallgatja és éljenzéssel veszi tudomásul.

36. Olvastatik az Igazgatótanács 13609—1937. VI. számú előterjesztése a Nyugdíjintézet végrehajtóbizottsága által összeállított 1936—1937. évi Nyugdíjintézeti Jelentés elfogadása és jóváhagyása tárgyában. A Nyugdíjintézeti Jelentés nyomtatásban kiadatott és az egyházkerületi közgyűlés előtt 8 nappal minden közgyűlési tagnak megküldetett.

Kérjük ezt a jelentést felolvasottnak tekinteni és kérjük azt jóváhagyó tudomásul venni.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást. Igennel szavazott 60 ehker. képviselő, nemmel nem szavazott senki.

Egyházkerületi közgyűlésünk a Nyugdíjintézet 1936—1937. évi Jelentését felolvasottnak tekinti s névszerinti szavazással azt elfogadja s jóváhagyó tudomásul veszi.

37. Olvastatik az Igazgatótanácsnak 12097—1937. V. sz. előterjesztése, amelyben a Nyugdíjintézet Végrehajtóbizottsága azt javasolja, hogy a Nyugdíjszabályzat 82. §-ának második pontjában jelzett 20.000 lei segély helyett „25.000 lei segély“ iktattassék be, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy minden ezután elhalt nyugdíjintézeti tag hátramaradottjai a 82. §-ban megállapított feltételek mellett további intézkedésig az eddigi 20.000 lei helyett 25.000 lei egyszersmindenkori segélyt kapnak a Segélyegylet pénztárából. Indokolja ezen előterjesztésüket az, hogy a számítások ezt az emelést a Segélyegylet pénztára ezidőszerint elbírná.

Közgyűlésünk az előterjesztett módosítást elfogadja és határozattá emeli.

38. Olvastatik az Igazgatótanácsnak 15834—1936. V. számú előterjesztése az egyházkerületi pénztár 1937. évi költségvetésének megállapítása tárgyában, mely szerint az 1937. évi költségvetést az egyházkerület állandó számadás- és vagyonvizsgáló bizottságának javaslata alapján,

4,658.980 lei bevétellel

4,816.200 lei kiadással,

tehát 157.220 lei hiánnyal elfogadni és jóváhagyni kéri.

Közgyűlésünk az egyházkerületi pénztár 1937. évi költségvetését elfogadja, annak keretein belül való gazdálkodásra az igazgatótanácsot felhatalmazza.

39. Olvastatik az Igazgatótanácsnak 11729—1937. V. számú előterjesztése az egyházkerületi pénztár 1938. évi költségvetésének megállapítása tárgyában, mely szerint az 1938. évi költségvetést az egyházkerület állandó számadás- és vagyonvizsgáló bizottságának javaslata alapján,

4,958.780 lei bevétellel,

5,080.000 lei kiadással,

tehát 144.340 lei hiánnyal elfogadni és jóváhagyni kéri.

Közgyűlésünk az egyházkerületi pénztár 1938. évi költségvetését elfogadja, annak keretein belül való gazdálkodásra az igazgatótanácsot felhatalmazza.

40. Olvastatik az Igazgatótanács 35240—1936. V. számú előterjesztése az egyházkerületi pénztár 1935. évi számadásának elfogadása tárgyában, melyben az 1935. évi számadás az egyházkerületi állandó számadás- és vagyonvizsgáló bizottságnak javaslata alapján a mutatózó 65.254 lei 57 bani veszteséggel elfogadásra ajánlatik azzal, hogy az egyházke-

rületi pénztár vagyoniügyi jelentése az Igazgatótanács jelentésével előterjesztetett.

A mutatkozó 65.254 lei 57 bani veszteség átvitetett az 1936. költségvetési évre.

Közgyűlésünk az egyházkerületi pénztár 1935. évi számadását jóváhagyja és megadja a felmentést az érdekelt számadásra kötelezetteknek a szokásos fenntartandók fenntartása mellett.

41. Olvastatik az Igazgatótanács 4031—1937. V. számú előterjesztése, az egyházkerületi pénztár 1936. évi számadásának elfogadása tárgyában, melyben az 1936. évi számadás az egyházkerületi állandó számadás- és vagyonvizsgáló bizottságának javaslata alapján a mutatkozó 263.025 lei 07 bani veszteséggel elfogadásra ajánltatik azzal, hogy az egyházkerületi pénztár vagyoniügyi jelentése az Igazgatótanács jelentésével előterjesztetett.

A mutatkozó 263.025 lei 07 bani veszteség átvitetett az 1937. költségvetési évre.

Közgyűlésünk az egyházkerületi pénztár 1936. évi számadását jóváhagyja és megadja a felmentést az érdekelt számadásra kötelezetteknek a szokásos fenntartandók fenntartása mellett.

42. Olvastatik az Igazgatótanács 1077—1937. VI. számú előterjesztése, melyben az Erdélyi Református Egyházkerület Nyugdíjintézeti Végrehajtóbizottsági javaslat alapján kéri a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlést, hogy a Nyugdíj- és Özvegy-Árva Gyámintézetnek 1937. évi költségelőirányzatát

7,156.000 lei bevétellel,

7,156.000 lei kiadással,

tehát — tőkésített tartalékkal hagyja

jóvá.

A Nyugdíjintézet 1937. évi költségvetése a jelentéssel együtt az egyházkerületi közgyűlési képviselőknek, kollégiumoknak és egyházközségeknek megküldetett.

Közgyűlésünk az Erdélyi Református Egyházkerület Nyugdíj- és Özvegy-Árva Gyámintézetének 1937. évi költségvetését jóváhagyja s annak keretein belül való gazdálkodásra a Nyugdíjintézet Végrehajtóbizottságát felhatalmazza.

43. Olvastatik az Igazgatótanács 11775—1937. VI. számú előterjesztése, melyben az Erdélyi Református Egyházkerület Nyugdíjintézeti Végrehajtóbizottsági javaslat alapján kéri a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlést, hogy a Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézetnek 1938. évi költségelőirányzatát.

7,316.000 lei bevétellel,

7,316.000 lei kiadással,

tehát — tőkésített tartalékkal hagyja jóvá.

A Nyugdíjintézet 1938. évi költségvetése a jelentéssel együtt az egyházkerületi közgyűlési képviselőknek, kollégiumoknak és egyházközségeknek megküldetett

Közgyűlésünk az Erdélyi Református Egyházkerület Nyugdíj- és Özvegy-Árva Gyámintézetének 1938. évi költségvetését jóváhagyja s annak keretein belül való gazdálkodásra a Nyugdíjintézet Végrehajtóbizottságát felhatalmazza.

44. Olvastatik az Igazgatótanácsnak 5885—1936. VI. számú előterjesztése, melyben a Nyugdíjintézet Végrehajtóbizottságának javaslata alapján az Erdélyi Református Egyházkerület Nyugdíj- és Özvegy-Árva Gyámintézetének

1935. évi számadását 325.076 lei 72 bani készpénzzel, 330.000 lei n. é. értékpapírral, 43,938.531 lei 25 bani ingatlanba befektetett értékkel, 311.350 lei bankbetéttel, 1,050.000 lei hátrálékkal, 22.681 lei ki nem fizetett nyugdíjilletménnyel, 1,000.000 lei egyházkerületi tartozással, ezek számbavétele mellett tehát 45,080.612 lei 97 bani díjtartalékkal elfogadásra ajánlja azzal, hogy az 1935. évi számadás a Nyugdíjintézeti Jelentéssel együtt az egyházkerületi közgyűlési képviselőknek megküldetett.

Községülésünk a Nyugdíjintézet és Özvegy-Árva Gyámintézet 1935. évi számadását jóváhagyja, megadván a szokásos felmentést a számadásra kötelezetteknek a fenntartandók fenntartása mellett.

45. Olvastatik az Igazgatótanácsnak 5568—1937. VI. számú előterjesztése, melyben a Nyugdíjintézet Végrehajtóbizottságának javaslata alapján az Erdélyi Református Egyházkerület Nyugdíj- és Özvegy-Árva Gyámintézetének 1936. évi számadását 1,769.356 lej 72 bani készpénzzel, 330 ezer lej n. é. értékpapírral, 43,938.531 lej 25 bani ingatlanba befektetett értékkel, 276.724 lej bankbetéttel, továbbá 897.100 lej hátrálékkal, ezek számbavétele mellett tehát 47,308.807 lej 97 bani díjtartalékkal elfogadásra ajánlja azzal, hogy az 1936. évi számadás a Nyugdíjintézeti Jelentéssel együtt az egyházkerületi közgyűlési képviselőknek megküldetett.

Községülésünk a Nyugdíjintézet és Özvegy-Árva Gyámintézet 1936. évi számadását jóváhagyja, megadván a szokásos felmentést a számadásra kötelezetteknek, a fenntartandók fenntartása mellett.

46. Az igazgatótanács 12244—1937. III. sz. a. előterjeszti és kéri elfogadását a következő kántorképesítő szabályzatnak:

Kántorképesítő szabályzat az erdélyi református egyházkerületben.

1. A nagyenyedi református tanítóképző intézet egyúttal kántorképző intézet is, ahol rendes és rendkívüli kántorképesítés szerezhető.

2. Rendes kántorképesítő vizsgát köteles tenni minden református vallású ifjú, aki a református tanítóképzőintézet utolsó évfolyamát elvégezte és tanítóképesítő vizsgálatot tett.

3. A rendes kántorképesítő vizsgálat minden évben a rendes tanítóképesítő vizsgálat után tartandó és erre behívandók a még kántori oklevéllel nem rendelkező kántortanítói szolgálatban álló okleveles tanítók is.

4. E vizsga sikere nélkül kántortanítói szolgálatra senki új kinevezést nem kaphat s a már szolgálatban lévő kántortanítók köteleztetnek, hogy a kántorképesítést legkésőbb 1940—41. iskolai év végéig szerezzék meg, különben kántoriát nem végezhetnek.

5. Iskolát fenntartó egyházközségekben csak rendes kántorképesítéses egyén alkalmazható.

6. Olyan egyházközségek, amelyekben az Erdélyi Református Egyházkerületnek saját iskolája nem működik, szükség esetén rendkívüli képesítésű egyéneket is alkalmazhatnak a kántori teendők ellátására. A rendkívüli kántori oklevéllel bíró kántorok csak ideiglenesen alkalmazhatók és három évi megfelelő szolgálatuk után az igazgatótanács engedélyével véglegesíthetők, illetve választhatók meg.

E rendkívüli képesítés az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa által esetről-esetre (átlag 3 évenként) a nagyenyedi református tanítóképzőintézetben rendezendő 3 hónapos (február, március, április) kántorképző tanfolyamon és e tanfolyam végén tartandó képesítő vizsgálaton szerezhető meg. E tanfolyamon megjelenhetnek olyan legalább 18 éves és legfeljebb 40 éves református vallású egyének (férfiak és nők), akik legalább 7 elemi osztályú vagy ennek megfelelő elemi és középiskolai tanulmányi vég-

zettséggel rendelkeznek, akik jó hangjuk és elemi harmóniumjáték ismeretük alapján legalább 1 évi segéd- vagy helyettes kántori szolgálatot végeztek és erről hivatalos bizonyítványt mutatnak fel és akiknek egyházas és feddhetetlen életét az illető egyházközség református lelkésze és az illető református egyházmegye esperese borítékba zárt bizalmas értesítésben igazolja.

A tanfolyamra jelentkezők harmónium ismereteit felvételi vizsgálaton bírálja el a nagyenyedi református tanítóképzőintézet igazgatójából, vallástanárából és ének-zene-tanárából álló bizottság, mely bizottság javaslatot tesz az illetőknek a tanfolyamra való felvétele tárgyában. A felvételt a javaslat és a folyamodó beterjesztett okmányai alapján az Igazgatótanács eszközli.

A tanfolyam ideje minden alkalommal a tanfolyam kezdetétől számított 4 hónappal előbb az Erdélyi Református Egyházkerület hivatalos lapjában közzéteendő és a tanfolyamra való jelentkezés a tanfolyam kezdete előtt legkevesebb 2 (kettő) nappal lezárandó.

7. Úgy a rendes, mint a rendkívüli kántorképesítő vizsgálat tárgyai a következők: 1. Vallástan. 2. Magyar nyelv és irodalom. 3. Ének-zeneelmélet. 4. Egyházi ének. 5. Harmónium-játék.

A vallástan anyagához tartozik: Bibliaismeret, egyházunk hitvallása, egyházunk története, egyházunk szervezete, szertartása és élete. A vasárnapi iskolai munka módszere és gyakorlata.

A magyar nyelvből és irodalomból megkívánt anyag felöleli a magyar nyelv törvényeinek, a helyesírásnak, a helyes és hangsúlyos beszédnek az ismeretét, a különböző költői műfajok ismeretét, a szép stílus sajátosságait, a különféle ügyiratok ismeretét és a magyar irodalom jelesebb képviselőinek életrajzát, jellemrajzát és nevesebb műveik ismeretét.

Az ének- és zeneelmélet tananyagát képezik: hangjegyismeret, hangsorok ismerete, összhangzattani alapismeretek, énekkarvezetés, énekeskönyvünk ismerete.

Egyházi énekből a Református énekeskönyv összes éne-

keinek dallamszerinti ismerete és legalább az első versszakoknak, a közismertebbeknél 2—3 versszaknak a szövegismerete szükséges.

Harmóniumjátékból a Református énekeskönyv összes énekeinek chorálkönyvből való biztos játéka elő- és utójátékkal együtt a megkívánt tananyag.

8. Az egyes vizsgatárgyakhoz tartozó tananyagot úgy a rendes, mint a rendkívüli kántorvizsgálatra a tanítóképzőintézet illetékes szaktanárai részletes tanmenetekbe foglalják és az Igazgatótanácshoz jóváhagyásra felterjesztik.

9. A rendkívüli kántortanfolyamon a vizsgálat tárgyai heti 24 órában adatnak elő a következő beosztás szerint: 1. vallástanból heti 6 óra, 2. magyar nyelvből és irodalomból heti 5 óra, 3. ének- és zeneelméletből heti 3 óra, 4. egyházi énekből heti 4 óra, 5. orgonajátékból heti 6 óra.

10. Magyar nyelvből írásbeli és szóbeli vizsgálat tartandó. Az írásbeli vizsgálat ideje 1 (egy) óra, tárgya önálló fogalmazás 3 feladott kérdés közül szabadon kiválasztott valamelyik kérdésből. Az írásbeli és szóbeli vizsga eredménye alapján magyar nyelvből egy közös érdemjegy adandó.

11. Úgy a rendes, mint a rendkívüli kántorképesítő vizsgálaton mindegyik tárgy 1—5-ig terjedő számokkal osztályoztatik, amelyek közül 1 kitűnő, 2 jeles, 3 jó, 4 elégséges, 5 elégtelen minősítést jelent. Sikeres vizsga letételéhez minden tárgyból legalább 4-es jegy elérése szükséges.

Aki 1 (egy) tárgyból elégtelen jegyet nyer, az egy év múlva tehető javítóvizsgálatra utasíttatik. Aki 2 (kettő) tárgyból kap elégtelen jegyet, de e tárgyak közül egyik sem ének vagy orgonajáték, az is javítóvizsgálatra utasíttatik. Aki 2-nél több tárgyból kap elégtelen osztályzatot, vagy olyan 2 tárgyból, amelyek közül az egyik vagy mind a kettő egyházi ének, illetve orgonajáték, a teljes vizsgálat megismétlésére utasíttatik. Javítóvizsgálatot legfeljebb 2 (kettő) esetben lehet tenni. Akinek a javítóvizsgálata másodszor sem sikerül, annak a teljes vizsgálatot meg kell ismételnie.

12. Sikeres vizsga esetén a tárgyak jegyeiből 2 tizedes jegyig középérték számítandó. E számításnál az egyházi ének- és orgonajáték jegyei kétszeresen számítanak, vagyis a tárgyak jegyeinek összege a kétszeresen számított ének- és orgonajátékjegyek beszámítása mellett 7-tel osztandó. Az így nyert középértékű minősítések a következők:

1—1, 33 kitűnő.

1, 33—2, 33 jeles.

2, 33—3, 33 jó.

3, 33—4 elégséges.

13. A jelöltek a sikeres vizsgálatról a bizottság tagjai által aláírt oklevelet kapják.

14. A vizsgabizottság tagjai mindkétféle tanfolyamon az Igazgatótanács által kijelölt elnök, a nagyenyedi református tanítóképzőintézet igazgatója, valamint a vizsgatárgyak szaktanárai, akiket esetről-esetre az Igazgatótanács nevez ki a bizottságba.

15. A jelöltek vizsgadíjat, a rendkívüli kántortanfolyam résztvevői tanfolyamdíjat, az oklevélért valamennyien oklevéldíjat fizetnek.

A vizsgadíj 200 lei, az oklevél díja 150 lei, a tanfolyam résztvételi díja 1000 lei. Elengedés, legfeljebb 33%-ig, csak a tanfolyam résztvételi díjából adható. Idegen egyházkerülethez tartozó jelöltek a részvételdíj és vizsgadíj kétszerezését fizetik.

16. A rendkívüli kántortanfolyam hallgatása alól felmentést nyerhetnek azok az egyének, akik legalább a tanítóképzőintézet utolsóelőtti tanfolyamát sikerrel elvégezték, de az utolsó év elvégzésében akadályozva voltak. Másféle felmentésnek helye nincs. Akik a tanfolyam hallgatása alól felmentetnek, azok vizsgadíj címén a részvételi díj 50%-át fizetik.

17. A vizsgadíj az elnök és a bizottság többi tagjai, valamint az intézeti titkár között oszlik meg.

Az elnök és a bizottság tagjai 2—2 részt, az intézeti titkár 1 részt kap.

18. A székelyudvarhelyi tanítóképző-intézetben az oklevelet nyert tanítónők részére külön kántorképesítő vizsgálat tartatik fenti szabályzat 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16 §-ainak előírásai szerint.

A tanítónői állások elnyerésénél előnyben részesülnek, akik kántori oklevelet is szereztek.

19. Jelen szabályzat az erdélyi református egyházkerületi közgyűléstől nyert megerősítés után azonnal életbe lép.

Egyházkerületi közgyűlésünk a bemutatott szabályzatot változtatás nélkül elfogadván, életbeléptetését elrendeli.

47. Az Igazgatótanács 13595/1937. III. sz. alatt jelenti, hogy az 1933. évi egyházkerületi közgyűlés 25. sz. határozatával, méltányolván azt a nagy fontosságot, amelyet a nagyenyedi tanítóképző-intézet egyházkerületünk oktatásügyében betölt, tekintettel arra a tényre is, hogy a tanítóképzők is 8 osztályos középiskolákká lettek, úgy rendezte előljárási képviselőjét, mint a többi középiskolának.

Míg a többi középiskolának, a tanítónőképzőnek is két tanár képviselője van az egyházkerületi közgyűlésben, a tanítóképzőnek csak egy, mivel a képviselők számának megállapításakor csak 4 osztályos középiskola volt.

A Bethlen-kollégium előljárási kérelme 1008 sz. alatt kérésnek is nyújtott be a Főtisztelendő és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűléshez, hogy a tanítóképző-intézet egyházkerületi képviselőinek száma kettőre emeltessék.

Tisztelettel javasoljuk, méltóztassék indokai alapján megengedni, hogy a nagyenyedi tanítóképző-intézet is két tanárképviselőt küldhessen az egyházkerületi közgyűlésre.

Egyházkerületi közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy a nagyenyedi tanítóképző-intézetet is ezentúl két ehker. tanárképviselő választásának joga illeti meg.

48. 13469/1937. III. sz. A Bethlen-kollégium előljárósága 29/1937. és 412. számú határozataival kéri, hogy előljáróságának szervezete módosíttassék olyan formán, hogy a csombordi gazdasági iskola igazgatója hivatalból tagja legyen az előljáróságnak. Ennek következtében a törvényes paritásos rendszer fenntartása végett emeltessék az előljáróság világi és lelkészi tagjainak száma 1—1-el.

Ugyancsak kéri az előljáróság, hogy a csombordi gazdasági iskola igazgatója hivatalból legyen tagja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Igazgatótanácsunk tekintettel arra, hogy törvényeink szerint még a négyosztályos középiskolák igazgatói sem tagjai hivatalból az egyházkerületi közgyűlésnek, így a nem középfokú gazdasági iskola igazgatójának hivatalbóli kerületi tagságát semmiképpen nem javasolhatja.

Nem javasolja továbbá és nem tartja szükségesnek Igazgatótanácsunk az előljáróság tagjainak szaporítását, már is a Bethlen-kollégium előljárósága a legnagyobb (21 tagú) ilyen testülete egyházkerületünknek. A gazdasági iskola igazgatója így csak tanácskozó tagja lesz az előljáróságnak.

Egyházkerületi közgyűlésünk a javaslat értelmében határoz, kimondván, hogy a csombordi gazdasági iskola igazgatója az előljáróságnak tanácskozó tagja, így az előljáróság tagjai számának emelésére nincs szükség. A gazdasági iskolai igazgatók, mint nem teljes középfokú intézetek igazgatói, hivatalból nem lehetnek tagjai az egyházkerületi közgyűlésnek.

49. Az Igazgatótanács 13667/1937. III. sz. alatt a szászvárosi kollégium előljáróságának 352/1936. sz. javaslata alapján előterjesztést tesz a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlésnek, hogy a véglegesített rendes árvaházi lelkésznek egyházkerületi közgyűlési hivatalbóli tagsági jogát elismerni sziveskedjék.

Egyházkerületi Közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy a szászvárosi Kun-kollégiumot az egyházkerületi közgyűlésen a gondnok, az árvaházi lelkész és a gazdasági felügyelő tanár képviselik, két utolsó közül egyik igazgatói minőségében is.

50. Olvassatik az Igazgatótanács 11692/1937. I. számú határozata, mely támaszkodva az erdővidéki egyházmegye közgyűlésének 1937 június hó 29-én tartott ülésében 12/1937. számú, az oltvidéki szórványok rendezése tárgyában hozott határozatára, melynek célja a bölöni és nagyajtai egyházközségek arányosabb kiegészítése és a szórványok kedvezőbb beosztása folytán a lelkigondozás hatékonyabbá tétele.

Határozati javaslat:

Igazgatótanácsunk jóváhagyólag tudomásul veszi az erdővidéki egyházmegye tanácsának az oltvidéki szórványok átcsoportosítására vonatkozó 34/1936. és 98/1937. számú határozatait, valamint az egyházmegyei közgyűlés 12/1937. sz. határozatát.

Az idézett határozatok értelmében a bölöni egyházközséghez tartozik az egyházkerületi közgyűlés 44/1923. számú határozata alapján már átsatolt Ürmös és az Igazgatótanács 2337/1913. számú rendelete alapján átsatolt Szászmagyaros. Nagyajta egyházközségtől átsatoltatik Apáca szórvány. Nagyajtához csatoltatik Miklósvár fiókegyházközség, mely az egyházkerületi közgyűlés 44/1923. számú határozata értelmében Bölön anyaegyházhoz osztatott be.

Igazgatótanácsunk jelen határozata egyházkerületi közgyűlés elé terjesztetik.

Egyházkerületi Közgyűlés az előterjesztett határozati javaslatot elfogadja és az erdővidéki egyházmegye oltvidéki szórványainak átcsoportosítását megerősíti.

51. Az Igazgatótanács 13612/1937. I. szám alatt bemutatja az 1937 november 19-iki ülésében elfogadott ügyrendet az erdélyi református egyházkerület lelkészi értekezletének munkaköre és ügyrendje tárgyában:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Lelkészi Értekezletének munkaköre és ügyrendje.

I. Az egyházkerületi Lelkészi Értekezlet célja és munkaköre.

1. Az erdélyi református egyházkerület területén működő összes lelkészek és lelkészjellegű tanárok egyházkerületi értekezletet alkotnak azzal a céllal, hogy tagjai s azokon keresztül a gyülekezetek lelki megújulását szolgálja a lelkészek személyes keresztyén életének az evangélium erői által való elmélyítésével, az Anyaszentegyház életének, szerveinek, munkáinak erősítésével, a lelkipásztorok önfegyelmezési gyakorlásával, a lelkészek egymásiránti szeretetszolgálatának lelki és anyagi téren való gyakorlásával.

2. Az egyházkerületi lelkeszi értekezlet eszközei e cél elérésére: a) Szentírás tanulmányozása, imádkozás és szolgálat gyakorlása; b) a theologiai tudományokkal való beható foglalkozás; c) az egyházkerület szeretetintézményeinek támogatása, esetleg újak alapítása; d) a lelkészek egyéni és testületi érdekeinek védelme és támogatása; e) összejövételek, gyűlések tartása; f) evangéliumi szellemű sajtó- és irodalmi termékek kiadása és felhasználása; g) a hitélet erősítésére szolgáló pályatételek kitűzése; h) az egyház-megyei lelkeszi értekezletek munkájának egyöntetű irányítása és számbavétele.

3. Az egyházkerületi lelkeszi értekezlet a fenti cél szolgálata és eszközei felhasználása érdekében évenként legálább egyszer, lehetőleg más és más központibb helyen egy vagy többnapos gyűlést tart, amelyen zárt ülés keretében foglalkozik a lelkeszi élet és szolgálat lelki kérdéseivel, nyílt ülésen pedig tudományos, theologiai és gyakorlati egyházépítő kérdéseket, az egyházkerület anyagi és lelki viszonyaiból következő feladatokat, a lelkészeket egyházkerületileg, vagy egyetemesen érdeklő ügyeket tárgyal, továbbá foglalkozik olyan intézmények létesítésével és fenntartásával, melyek az egyházkerület lelkeszeinek és azok családjainak anyagi és erkölcsi támogatására szolgálnak. Az Anya-

szentegyházat érintő minden ügyben javaslatokat tehet az egyházkerületi igazgatótanácshoz és közgyűlésnek, valamint az országos lelkészi értekezletnek.

II. Az értekezlet viszonya az egyházi hatóságokhoz, az országos és egyházmegyei értekezletekhez.

4. Az egyházkerületi lelkészi értekezlet az egyházi hatóságok védelme és támogatása mellett működik.

5. Az egyházkerületi lelkészi értekezlet szerves kapcsolatban áll az országos lelkészi értekezlettel, amennyiben annak határozatait végrehajtja, intézkedéseit magára nézve kötelezőnek tekinti és hozzá javaslatokat tesz.

6. Az egyházkerületi lelkészi értekezlet az egyházmegyei lelkészi értekezletek részére egységes munkaprogrammot készít minden évre, a munkát irányítja és számbaveszi.

III. Az egyházkerületi lelkészi értekezlet tagjai.

7. Az egyházkerületi lelkészi értekezletnek az összes lelkészek és lelkészjellegű tanárok kötelezett tagjai, akik az értekezleti közgyűléseken képviseleti alapon vesznek részt oly módon, hogy mindenik egyházmegyei lelkészi értekezlet minden tíz tagja és a tíz utáni töredék után két-két képviselőt választ egy évre szóló megbízatással. A választott képviselőkön kívül hivatalból tagjai a közgyűlésnek a püspök és helyettese, az egyházmegyei lelkészi értekezletek elnökei, a theologia tanárai és az esperesek. Az értekezleti közgyűlésen azonban résztvehetnek az értekezlet összes tagjai tanácskozási és indítványozási joggal.

8. Az értekezlet tagjainak joguk van az értekezlet munkájában résztvenni és részt kérni; az értekezlet lelki és anyagi segítségét igénybevenni.

9. Az értekezlet tagjai kötelesek az értekezleti közgyűlés határozatainak magukat alávetni, megbízásokat elfogadni és teljesíteni s a közgyűlés által évenként megállapított tagsági díjat megfizetni.

IV. Az értekezleti közgyűlés hatásköre.

10. Az értekezleti közgyűlést a választott és hivatali tagok alkotják. Idejét, helyét a választmány állapítja meg s ugyanaz készíti elő. Évenként legalább egyszer közgyűlés tartandó, lehetőleg más-más helyen, de szükség esetén a választmány határozata, vagy a közgyűlést alkotó tagok egy-negyede írásban indokolt kérése alapján bármikor összehívandó. Érvényes határozatok hozatalához a közgyűlést alkotó tagok egynegyed részének a tényleges jelenléte szükséges. A határozatok nyílt szavazás útján hozatnak. Titkos szavazásnak csak a választások és személyes kérdések eldöntésénél van helye, amennyiben tíz tag írásban kéri a titkos szavazás elrendelését.

11. A közgyűlés tárgyai a lelki munkákon kívül: a) jelentés az értekezlet működéséről; b) jelentés az egyházmegyei értekezlet működéséről; c) az évi számadások megvizsgálása és a költségelőirányzat megállapítása; d) minden három évben a tisztségviselők és a választmányi tagok megválasztása s az időközben megüresedett tisztségviselői és választmányi helyek betöltése; e) indítványok és a választmány által előterjesztett ügyek tárgyalása.

V. Az értekezlet tisztségviselői.

12. Az értekezlet tisztségviselői: a) egy elnök; b) négy al-elnök; c) egy ügyvezető titkár; d) két jegyző; e) egy pénztáros; f) két ellenőr, akik az értekezleti közgyűlési tagok sorából választatnak.

13. Az elnök az értekezlet vezetője és képviselője. Összehívja a gyűléseket s azok határozatait végrehajtja és végrehajtatja. Évenként megvizsgálja a pénztárt, a költségvetés keretei között utalványozza a kifizetéseket s a szükséghez képest bármikor összehívhatja a választmányt. Az egyházmegyei lelkészi értekezletekkel állandó összeköttetést tart fenn s azok gyűléseit rendszeresen látogatja. Örököl afölött, hogy az értekezlet a megállapított munka- és hatáskörét túl ne lépje.

14. Az elnököt akadályoztatása esetén az az alelnök helyettesíti, akit az elnök ezzel megbíz. Az alelnökök munkabeosztását a választmány állapítja meg.

15. Az ügyvezető titkár előkészíti a választmányi és közgyűlési tárgysorozatot, a különböző jelentéseket, általában ellátja az értekezlet ügyviteli teendőit.

16. A jegyzők vezetik a választmányi és a közgyűlési jegyzőkönyveket s felügyelnek az irattárra.

17. A pénztáros kezeli az értekezlet pénztárát, beszedi a tagsági díjakat, a bevételekről és kiadásokról pontos számadást vezet, a pénztár állásáról a választmányi gyűléseken jelentést tesz, elkészíti a költségeloirányzatot s kifizeti a költségvetés keretei között az elnök által utalványozott összegeket.

18. Az ellenőrök ellenőrzik a pénztárost; számadását, könyveit megvizsgálják, annak eredményéről jelentést tesznek a választmánynak.

VI. A választmány.

19. Az értekezlet ügyeit közgyűléstől közgyűlésig a választmány intézi, mely az értekezlet tisztviselőiből és a közgyűlés által a tagok sorából három évi időre választott 20 tagból áll.

20. A választmány elnöke az értekezlet elnöke, vagy az elnök által megbízott egyik alelnök, jegyzői pedig az értekezlet jegyzői.

21. A választmányi gyűlést az elnök a közgyűlés előtt mindenestre, máskor a szükséghez képest, vagy a választmány negyedrészenek írásban kifejezett kérésére összehívni jogosult, illetve köteles.

22. A választmány készíti elő a közgyűléseket, összejöveteleket, kidolgozza ezek és az egyházmegyei értekezletek munkatervét s eszközli a szükséges segélyezéseket. Megvizsgálja a számadásokat és a költségvetést s tárgyalja a hozzáérkezett javaslatokat. A választmány igazgatja az értekezlet

ügyeit s megállapítja s a szükséghez képest megbíráltatja az értekezlet kiadványait s gondoskodik az értekezlet vagyonának lelkiismeretes kezeléséről és minderről jelentést tesz a közgyűlésnek.

23. Határozathozatalhoz a választmányi tagok negyed-résznének jelenléte szükséges. A választmány és a tisztikar tagjai a közgyűlésnek is.

VII. Záró határozat.

Az egyházkerületi lelkeszi értekezlet az egyházkerület közgyűlésének, illetve igazgatótanácsának felügyelete alatt áll.

Az egyházkerületi lelkeszi értekezlet ügyrendjének megtartása felett az egyházkerület örködik s amennyiben az ügyrend meg nem tartatnék, vagy az egyházkerületi lelkeszi értekezletnek felosztatását, működésének beszüntetését az Anyaszentegyház közérdeke kívánná, a felosztatás iránt az egyházkerületi közgyűlés intézkedik és ugyancsak az egyházkerületi közgyűlés rendelkezik az egyházkerületi lelkeszi értekezlet felosztatása, vagy működésének szünetelése idejére vonatkozólag a vagyon kezelése, illetve hovafordítása felől.

Igazgatótanács kéri a bemutatott ügyrend jóváhagyását és megerősítését.

Egyházkerületi közgyűlésünk a lelkesz-
értekezlet ügyrendjét jóváhagyja és meg-
erősíti.

52. Az igazgatótanács 13503—1937. III. szám alatt jelentti, hogy ülésében hozott 12990—1937. számú határozatával megerősítette az egyházkerületi tanári értekezlet következő ügyrendjét:

Az Erdélyi Egyházkerület Tanári Értekezletének munkaköre és ügyrendje.

I. Az egyházkerületi tanári értekezlet célja és munkaköre.

1. Az erdélyi református egyházkerület főhatósága alatt álló középfokú iskoláknak tanárai az egyházkerület jogi személyiségének keretében a zsinati törvénytervezet I. tc. 148. §-ában megállapított irányelvek alapján egyházkerületi tanári értekezletet alkotnak. A tanári értekezlet célja az Anyaszentegyház szolgálata. A tanári élet munka- és szolgálat kérdéseinek és általában a tanári testületeket közösen érdeklő ügyeknek felkarolása és szolgálata. Véleményezés és javaslattétel azokban a középfoku oktatást érdeklő kérdésekben, melyeket az egyházi törvények az egyházi hatóságok körébe utalnak.

2. Az egyházkerületi tanári értekezlet eszközei e cél elérésére: a) a szaktudományokkal, valamint a középfoku nevelés és oktatást érdeklő tudományos pedagógiai és didaktikai kérdésekkel való beható foglalkozás; b) a tanárok egyéni és testületi érdekeinek védelme és támogatása; c) pedagógiai és más tudományos jellegű sajtótermékek kidása, pályatételek kitűzése és jutalmazása; d) az egyházkerület szeretetintézményeinek támogatása, esetleg újak létesítése; e) az egyházközségi és egyházmegyei életbe való bekapcsolódás; f) az egyházi közvélemény tájékoztatása pedagógiai kérdésekben.

3. Az egyházkerületi tanári értekezlet a fenti cél szolgálata és eszközei felhasználása érdekében minden évben legalább egyszer felváltva minden kollégiumnak vagy középiskolának székhelyén értekezletet tart. Az értekezlet mindig Istentisztelettel kezdődik. Az értekezlet munkásságának főbb irányelvei a következők:

a) A tanárok önképzésének és továbbképzésének elősegítése tudományos és szakelőadások tartásával és azok megvitatásával; a testvérintézetek életének, munkájának, felszerelésének megvizsgálásában és a tapasztalatok megbeszélé-

sével, tanulmányi kirándulások rendezésével, vagy egyéni tanulmányut lehetővé tételével.

b) A tanári élet és szolgálat lelki kérdéseinek megvizsgálása, a tanárok egymásközötti viszonyának, valamint a tanárok és szülők, végül a tanárok és tanulók közt fennálló lelkikapcsolatok tanulmányozásával és megbeszélésével. A tanároknak az egyházi építőmunkába való bekapcsolódása kérdése, azoknak az egyházi, belmissziói és szeretetintézményeknek munkásságába való betekintés által, melyek az értekezlet helyének körletébe tartoznak.

c) A tanárok társadalmi és anyagi helyzetének könnyítése és a súlyos helyzetbe került kartársak támogatása önségélyezés, testvéri támogatás és a rendelkezésre álló anyagi forrás erejéhez mérten, esetleg hitelszövetkezet vagy más jótékony intézetek létesítése által, végül a kebli nyugdíjpótló intézmények felkarolása és támogatása által.

II. Az egyházkerületi tanári értekezlet viszonya az egyházi hatóságokhoz, az országos református tanári és más egyházkerületi értekezletekhez.

4. Az egyházkerületi tanári értekezlet az erdélyi református egyházkerület és annak kormányzótestületei védelme, felügyelete és támogatása mellett működik.

5. Az egyházkerületi tanári értekezlet szerves kapcsolatban áll az országos református tanári értekezlettel. Egyetemes református nevelési kérdésekben keresi a kapcsolatot az egyházkerületi lelkész és tanítói értekezletekkel.

6. Az egyházkerületi tanári értekezlet az egyes közép-fokú iskolák tanárainak tanárértekezlete részére egységes munkaprogrammot készít minden évre, a munkát irányítja és számbaveszi.

III. Az egyházkerületi tanári értekezlet tagjai.

7. Az egyházkerületi tanári értekezletnek kötelezett tagjai az erdélyi református egyházkerület fennhatósága alatt álló középiskoláknak református (evangélikus) vallású

tanárai, továbbá a neveléssel foglalkozó szeretetintézményeinek tanári vagy lelkészi oklevéllel bíró nevelői, végül a középiskolai vallásoktatást végző okleveles vallástanárok. Tiszteletbeli tagjai a theologiai fakultás nyilvános rendes tanárai. Az értekezlet felügyelője az egyházkerület püspöke, aki minden ülésre hivatalból meghívandó és az értekezlet működéséről bármikor jelentést kérhet s az egyházkerületi közgyűlésnek jelentést tehet. Ugyancsak hivatalból hívandó meg az értekezlet üléseire az egyházkerületi tanügyi tanácsos, aki az üléseken bármikor felszólalhat.

Az értekezlet közgyűlésén a tagok képviseleti alapon vesznek részt oly módon, hogy minden iskola tanárikara minden két osztály után egy képviselőt, a szeretetintézmények és önálló vallástanárok minden öt tag után egy képviselőt küldenek a közgyűlésre. Szavazati joggal bír és választható minden kötelezett tag. Az értekezlet közgyűlésén részt vehetnek az értekezlet összes tagjai, tanácskozási és indítványozási joggal.

8. Az egyházkerületi tanári értekezlet tagjainak joguk van az értekezlet munkájában részt venni és részt kérni, az értekezlet lelki és anyagi segítségét igénybevenni.

9. Az egyházkerületi tanári értekezlet tagjai kötelesek az értekezlet közgyűlés és választmány határozatainak magukat alávetni és a megállapított fentartói díjat megfizetni. A tagok akkor szűnnek meg az értekezlet tagjai lenni, mikor az erdélyi református egyházkerület szolgálatából kiláptek.

IV. Az egyházkerületi tanári értekezlet közgyűlésének hatásköre.

10. Az egyházkerületi tanári értekezlet ügyeit intézi a közgyűlés, választmány és tisztikar.

Közgyűlés lehetőleg minden évben tartandó, felváltva minden kollégiumnak vagy középiskolának székhelyén. A közgyűlés helyét az előző közgyűlés állapítja meg. Rendkívüli közgyűlés a választmány határozata, vagy az értekezlet tagok egynegyedrészenek írásban indokolt kérése alapján bármikor összehívható. A rendes közgyűlés ideje és

tárgysorozata egy hónappal a közgyűlés előtt közzéteendő. Érvényes határozatok hozatalára a tagok negyedrészenek személyes jelenléte szükséges. A közgyűlés elé terjesztendő javaslatok a közgyűlés előtt legalább 8 nappal a választmányhoz beadandók. A közgyűlési határozatokat nyílt szavazás útján hozza. Választásoknál és személyes kérdésekben, valamint 10 tag írásban beadott kérésére, titkos szavazás rendelő el.

11. Az értekezleti közgyűlés tárgyai az I. rész 3. §. a—c pontjaiban felsorolt munkálatokon kívül a következők: a) jelentés az értekezlet működéséről és az egyes tanárkarok értekezletének működéséről; b) az évi számadások és költségvetések megállapítása; c) három évenként a választmányi tagok és tisztviselők választása és az időközben megüresedett helyek betöltése; d) indítványok és a választmány előterjesztéseinek tárgyalása.

V. Az egyházkerületi tanári értekezlet választmánya.

12. A tanári értekezlet ügyeit egyik közgyűléstől a másikig a választmány intézi. A választmány tagjai az értekezlet tisztviselői és az értekezleti közgyűlés által minden iskola részéről a rendes tanárok közül választott 1—1 tag.

13. A választmány elnöke az értekezlet elnöke, vagy az elnök által megbízott alelnök. Jegyzői az értekezlet jegyzői.

14. A választmányt az elnök, az értekezleti közgyűlés előtt a közgyűlés tárgyainak előkészítésére minden esetben összehívja. Összehívni köteles azon felül, ha annak szüksége mutatkozik, vagy ha a választmány egynegyed része írásban kívánja.

15. A választmány határozatképes, ha a tagok egynegyed része személyesen jelen van.

VI. Az egyházkerületi tanári értekezlet tisztviselői.

16. Az értekezlet tisztviselői: a) elnök, b) 2 alelnök, c) titkár, d) 2 jegyző, e) pénztáros, f) 2 ellenőr, kik 3 évi időtartamra választatnak.

17. Az elnök vezeti és képviseli az értekezletet. Az értekezleti közgyűlést és választmányt összehívja, határozatait végrehajtja és végrehajtatja. A pénztárt évente megvizsgálja, a költségvetés keretei közt utalványoz. Öröködi, hogy az értekezlet megállapított munka- és hatáskörét túl ne lépje.

18. Az alelnökök helyettesítik az elnököt akadályoztatása esetén és végzik az elnök által rájuk bízott teendőket. Munkabeosztásukat ezenfelül a választmány állapítja meg.

19. A titkár végzi az értekezlet ügyviteli teendőit. Elkészíti a közgyűlés és választmány tárgysorozatát és elkészíti a különféle jelentéseket.

20. A jegyzők az értekezleti közgyűlés és választmányi ülések jegyzőkönyveit vezetik és felügyelnek az irattárra.

21. A pénztáros bevételezi a tagsági díjakat és a különféle jövedelmeket. A bevételekről és kiadásokról pénztári naplót vezet, a pénztár állásáról a választmánynak jelentést tesz. Elkészíti az évi számadást és költségelőirányzatot és kifizeti a költségelőirányzat keretei közt az elnök által utalványozott összegeket.

22. Az ellenőrök ellenőrzik a pénztárt, megvizsgálják a könyveket és az évi számadást és a vizsgálatok eredményéről a választmánynak jelentést tesznek.

VII. Záró határozatok.

Amennyiben az anyaszentegyház közérdeke az egyházkerületi tanári értekezlet működésének beszüntetését kívánná, a felosztatás iránt az egyházkerületi közgyűlés, illetve az egyházkerület igazgatótanácsa intézkedik. Ugyancsak az egyházkerületi közgyűlés intézkedik az értekezlet felosztatása, vagy működésének szüneteltetése idejére az értekezlet vagyonyának kezelésére, illetve hova fordítására nézve.

Egyházkerületi közgyűlésünk jóváhagyó tudomásul veszi az Igazgatótanács tett intézkedését és az ügyrendet maga részéről is megerősítettnek nyilvánítja.

53. Az igazgatótanács 13504—1937. szám alatt jelenti, hogy 11065—1933. számú határozatával megerősítette az egyházkerületi tanítói értekezlet következő ügyrendjét:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Tanítói Értekezletének ügyrendje.

1. §. Az Erdélyi Ref. Egyházkerület területén működő református tanítók, illetőleg tanítónők az 1932. évi november havában a zsinat által hozott I. törvénycikk 140. §-a alapján egyházkerületi tanítói értekezletet alkotnak Kolozsvár központtal.

I. Az értekezlet célja.

2. §. A vonatkozó zsinati törvény rendelkezése alapján:

a) a ref. tanítóság szellemi és anyagi érdekeinek megbeszélése, megvitatása;

b) tanítói jóléti intézmények megalakítása és fenn-tartása;

c) pedagógiai és didaktikai kérdések megvitatása megfelelő előadások tartása által;

d) az egyházkerület iskolai és iskolán kívüli nevelési kérdéseinek megtárgyalása;

e) javaslatok felterjesztése az egyházkerületi igazgatótanácshoz és közgyűléshez, valamint az országos tanítói értekezlethez.

II. Az értekezlet tagjai.

3. §. a) Az első törvénycikk rendelkezése alapján az értekezlet rendes tagjai az Erdélyi Ref. Egyházkerületben működő ref. tanítók, tanítónők, óvónők és az egyházkerület tanügyi előadótanácsosa.

b) Tiszteletbeli tagok azok, akiket az Intézőbizottság javaslatára a ref. iskolaügy érdekeinek előmozdítása céljából kifejtett munkásságukért ilyenekké a közgyűlés megválaszt.

III. Az értekezlet szervei.

4. §. Az értekezlet szervei: a tisztikar, intézőbizottság, választmány, közgyűlés.

A) Tisztikar.

5. §. A tisztikart 5 évenként a választmány választja meg saját tagjai sorából. A választás egyhangulag, vagy a tagok egynegyedrészenek kívánságára titkos szavazással történik.

A tisztikar tagjai: 1 elnök, 1 ügyvezető-elnök, 2 al-elnök, 1 titkár, 2 jegyző, 1 pénztáros.

6. §. Az elnök vezeti az intézőbizottsági, választmányi és közgyűlést. Az értekezlet képviselője.

7. §. Az ügyvezető elnök vezeti az értekezlet adminisztratív ügyeit, előterjeszti az évi jelentést, az intézőbizottság előadója. Az elnököt szükség esetén mindenben helyettesíti.

8. §. Az alelnökök az elnököt és ügyvezető elnököt akadályoztatás, vagy megbízatás esetében helyettesítik.

9. §. A titkár vezeti a tagok nyilvántartását, fogalmazza a kiadványokat, vezeti az intézőbizottság jegyzőkönyveit.

10. §. A jegyzők vezetik a köz- és választmányi gyűlések jegyzőkönyvét, szükség esetén helyettesítik a titkárt.

11. §. A pénztáros kezeli az értekezlet pénztárát, elkészíti az évi költségvetést és számadást és azt az Intézőbizottság útján a választmány elé terjeszti. Kifizetéseket csak az elnök utalványozása mellett eszközölhet.

B) Intéző-Bizottság.

12. §. Az Intézőbizottság áll a tisztikarból és a választmány által saját tagjai sorából választott 10 (tíz) tagból. A választás 5 évenként történik.

13. §. Az Intézőbizottság vezeti az értekezlet ügyeit egyik választmányi gyűléstől a másikig. Kidolgozza a munkaprogrammot, végrehajtja az egyházi hatóságok és

választmány által hozzáutalt rendeleteket. Gyűléseit évharmadonként tartja. A tagok egyharmad részének írásos kívánságára rendkívüli gyűlés hivandó össze. Az intézőbizottság gyűléseit a központban tartja, a meghívót az elnök, ügyvezető elnök és titkár írják össze.

C) A választmány.

14. §. A választmány tagjai: az értekezlet tisztikara, az egyházmegyei értekezletek elnökei és minden megkezdett 20 tag után kiküldött 1 (egy) képviselője.

15. §. A választmány hatásköre:

a) Tárgyalja az intézőbizottság által eléje terjesztett ügyeket. Foglalkozik az Ügyrend 2. §.-ában körvonalozott kérdésekkel. Öt évenként megválasztja az értekezlet tisztikarát. Előkészíti a közgyűlést. Évenként legalább egy rendes gyűlést tart az Intézőbizottság által megállapított helyen és időben. A rendes gyűlést megelőzőleg legalább 14 nappal a tagokhoz „Meghívó” küldendő, melyet az elnök, ügyvezető-elnök és titkár írnak alá. A tagok egyharmad-részének vagy az Intézőbizottságnak kívánságára rendkívüli gyűlés hivandó össze. A rendkívüli gyűlés a központban tartandó.

A választmány gyűlései az értekezlet tagjaira nézve nyilvánosak, de a tanácskozásban és a szavazásban csak a tagok (választmányi tagok) vehetnek részt.

D) Közgyűlés.

16. §. A közgyűlést alkotják az összes tagok. Közgyűlés a törvény értelmében lehetőleg minden évben tartandó. A közgyűlés helyét és idejét a választmány állapítja meg.

17. §. A közgyűlés feladata:

a) Az ügyvezető elnök jelentése alapján tudomást szerez az Intézőbizottság és Választmány működéséről.

b) Tárgyalja a választmány által eléje terjesztett kérdéseket és a gyűlés előtt legalább 8 nappal beterjesztett indít-

ványokat. Megszabja az Értekezlet általános irányelveit és programját.

18. §. A közgyűlést a választmány megbízásából az elnök, ügyvezető elnök és titkár hívják össze.

IV. Felügyelet.

19. §. Az Értekezlet felett a felügyeletet a törvény alapján a Püspök, vagy helyettese gyakorolja, aki minden gyűlésre meghívandó. Működése csak az esetben szűnik meg, ha a később hozandó zsinati törvények úgy intézkednek.

20. §. Az esetben, ha az Értekezlet az Ügyrendben megjelölt hatáskörét be nem tartaná, vagy ha működésével a ref. egyház és iskola érdekeit veszélyeztetné, az érdekelt egyházi hatóság vizsgálatot rendelhet el ellene és annak eredményeképp az Ügyrendhez való szigorú alkalmazkodásra kötelezi, különbeni felfüggesztés terhe mellett.

Egyházkerületi közgyűlésünk jóváhagyó tudomásul vétén az Igazgatótanács intézkedését, az egyházkerületi tanító-értekezlet ügyrendjét megerősítettnek nyilvánítja.

54. Az Igazgatótanács 12987—1937. III. sz. a. pártoló ajánlattal mutatja be a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó-kollégium előljáróságának 155. számú következő kérését:

A Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés 1935. november hó 25. és 26. napjain tartott ülésében 42. sz. a. hozott határozatával a sepsiszentgyörgyi ref. Székely Mikó-kollégium főgimnáziuma részére 16 tanszéket rendszeresített, melyek között csak egy a magyar főszakos és kettő a matematika főszakos tanszék. Előljáróságunk most azzal a tiszteletteljes kéréssel fordul a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűléshez, hogy méltóztassék engedélyezni a második matematika főszakos tanszéknek magyar fő- és román mellékszakos tanszékké való

átalakítását. Alázatos kérésünket az alábbiakban van szerencsénk indokolni:

1. A jelenleg érvényben levő tantervben az irodalmi tagozat részére előírt matematikai tanórák heti óraszámára mindössze 19 lévén, ez az óraszám a matematika fő- és fizika mellékszakos, valamint a fizika-kémia a fő- és szintén matematika mellékszakos két tanár által könnyen és kényelmesen ellátható. A matematika és fizika-kémia tanórák száma az irodalmi tagozaton mindössze heti 33 óra, éppen ezért egy második matematika főszakos tanár alkalmazása nemcsak teljesen felesleges és szükségtelen volna, de intézetünk pénzügyi egyensúlyára nézve is súlyos megterhelést jelentene.

2. Főgimnáziumunkban a reál-tagozat ezidőszerint nincs bevezetve. Többesztendő tapasztalat szerint a baklaureatusi vizsgán tanulóink könnyebben megbirkóznak az elméleti tárgyakkal (latin, természetrajz), melyek szorgalmas munka útján könnyebben sajátíthatók el, mint a gyakorlati tárgyakkal, melyek több rátermettséget és vele született tehetséget követelnek meg. De ha előljáróságunk valamikor mégis szükségesnek tartaná a reáltagozat bevezetését is, akkor is a matematika és fizika-kémia órák heti óraszámára mindössze 44-re emelkednék s ez az óraszám nem alkalmas és nem elegendő három rendes tanár teljes munkakeretének kihasználására. A két rendes tanár által el nem látható órák szakszerű ellátása egy internátus-felügyelő, óraadó tanár alkalmazásával könnyen megoldható lesz, de a második matematikai tanszéknek rendes tanárral való betöltését s az így keletkezett költségtöbblet vállalását még a reáltagozat bevezetése sem tenné indokolttá.

3. A második matematikai tanszéknek magyar fő- és román mellékszakos tanszékké való átszervezése már azért is elsőrendű érdeke intézetünknek, mert idáig a magyar nyelv és irodalomból éppen azért nem tudtunk kellő eredményt felmutatni, mert a heti 26 magyar órát az egyetlen egy magyar főszakos tanáron kívül olyan mellékszakos helyettes és óraadó tanároknak kellett állandóan kiosztanunk,

akiket főszaktárgyaknak (francia, latin, filozófia) az állami vizsgák szempontjából való nagyobb fontosságú és azokra való alapos és lelkiismeretes előkészítés szükségessége nagyon lefoglalt s éppen ezért a felekezeti iskoláinkban egyik legfontosabb tárgynak: a magyar nyelv és irodalomnak tanítása az ő kezükben lassanként másodrangúvá csúszott le. Ezen visszás helyzeten változtatni s anyanyelvünk tanításában a megfelelő eredményt biztosítani iskoláinknak nemcsak létérdeke, de elsősorban nemzeti és faji kötelessége.

4. Középiskoláinkban a tanszékek szervezése a dolog természete szerint mindig a képesítővizsgák (examen de capacitate) tárgycsoportosításától függ. Amidőn a Főtitkár és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés 1933. nov. hó 25—26. napjain tartott ülésében 42. sz. alatt hozott határozatával főgimnáziumunk részére 16 tanszéket szervezett, ezek közé a magyar fő- és román mellékszakos tanszéket azért sem állította be, mert az 1933-ban érvényben levő capacitate törvény a magyar nyelv és irodalom kérdését teljesen figyelmen kívül hagyta.

Minthogy azonban a nemzetnevelésügyi minisztérium ez évben 46586—1937. sz. a. kiadott rendeletével a magyar nyelv és irodalomból teendő képesítő vizsgálatokról is intézkedett, az új rendelkezéssel és tárgycsoportosítással új tanszékek, és pedig a legújabb rendelkezésnek megfelelő tanszékek szervezésének szüksége is felmerül annyival inkább, mivel a nemzetnevelésügyi miniszterium a magyar nyelvből és irodalomból teendő képesítővizsgákat is a legutóbbi capacitate törvények értelmében 3 évenként rendszeresíti s intézetünk elsőrendű érdeke, hogy a magyar nyelvből és irodalomból képesítést nyert tanáraink az üresedésben levő, illetve újonnan rendszeresített magyar főszakos tanszékeket, elsősorban intézeteink tanulmányi színvonalának biztosítása érdekében, sürgősen elfoglalhassák.

5. Elöljáróságunk abban a kedvező helyzetben van, hogy az újonnan szervezendő magyar-román tanszéket mindjárt be is töltheti Debreczi Sándor h. tanár aá-val, aki

a f. évben tartott képesítővizsgák rendjén a magyar fő- és román mellékszakból a teljes képesítést megszerezte. Erre annyival is inkább szükség van, mert ezáltal egyfelől biztosíthatjuk főgimnáziumunk részére intézetünk kebelében évek hosszú során keresztül értékes munkát végző fiatal tanárunknak további lelkiismeretes, buzgó tevékenységét, másrésről rendes tanáraink számának csekély volta ezt egyenesen parancsoló szükségességgé teszi. Rendes tanáraink száma ezidőszereint hét, de ez a szám egyik tanárunknak tanév végén, a korhatár betöltése következtében törtéendő nyugdíjaztatása folytán, a Magánoktatási Törvény 63. §-ának a) pontja által engedélyezett minimumra: hatra fog csökkenni, ha a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés a kért tanszék-átszervezés engedélyezésével nem nyújt módot és lehetőséget rendes tanáraink számának növelésére.

Mindezen indokoknál fogva ismételten teljes tisztelettel kérjük a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlést, hogy a második matematika főszakos tanszéknek magyar fő- és román mellékszakos tanszékké való átalakítását engedélyezni méltóztassék.

Amennyiben azonban ezen tanszék-átszervezés bárminő oknál fogva lehetetlen volna, teljes tisztelettel kérjük, méltóztassék a sepsiszentgyörgyi ref. Székely Mikó-kollégium főgimnáziuma részére 17-ik rendes tanári tanszékül egy magyar fő- és román mellékszakos új tanszéket rendszeresíteni.

A sepsiszentgyörgyi Ref. Székely Mikó-kollégium i. l. l. járósága nevében:

Sepsiszentgyörgy, 1937. november hó 6-án.

Kánya Kálmán,
főgondnok.

Szász Béla,
jegyző.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kérést, indokainál fogva, teljesíti és 42—1933. sz. határozatát úgy módosítja, hogy a Székely Mikó-kollégiumnál a II. matematikai főszakú tanszéket magyar főszakos tanszékké alakítja át.

55. Az Igazgatótanács 12400-- 1937. III. sz. alatt jelenti, hogy a kolozsvári Szeretetház előljárósága 169. számú határozatával kéri, hogy szervezeti szabályzatán a következő változtatásokat eszközölje a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés:

I. Rész. I. Fejezet 2. §. b) pontban:

az árvai helyek betöltése után felvételre elsősorban jogosultak a református lelkészek, tanárok, lévíták, kántortanítóknak a kolozsvári ref. leányfőgimnáziumban tanuló gyermekei, továbbá lelkész, tanár és tanítógyermekek, akik valamely más kolozsvári középiskolában vagy az egyetemen tanulnak és ref. szülők más intézetbe járó vagy kenyérkereseti pályára készülő gyermekei. Másvallású növendék csak abban az esetben vehető fel, ha a fenti igények kielégítése után üres hely marad, — ehelyett:

az árvai helyek betöltése után felvételre elsősorban jogosultak a ref. lelkészek, tanárok, lévíták, kántortanítóknak a kolozsvári református leányfőgimnáziumban tanuló gyermekei, továbbá református lelkészek, tanárok és tanítók leánygyermekai, akik valamely más kolozsvári középiskolában vagy az egyetemen tanulnak, vagy kenyérkereseti pályára készülnek, másodsorban református vallású, végül pedig másvallású leánynövendékek, akik az előbb említett tanintézeteket látogatják.

II. Fej. 12. §. m) pontban:

Az előljáróság megállapítja és jóváhagyásra felterjeszti az Igazgatótanácshoz az intézet belső rendtartási szabályait, házirendjét és napirendjét, — helyett:

Megállapítja és jóváhagyásra az Igazgatótanácshoz felterjeszti az intézet belső rendtartási szabályait és házirendjét.

IV. Fej. 14. §. i) pontban:

A gondnok akadályoztatása esetén helyettesíti a főgondnokot, ő hivatalból tagja az egyházkerületi közgyűlésnek, — helyett:

A gondnok akadályoztatása esetén helyettesíti a fő-

gondnokot, hivatalból ő is tagja az egyházkerületi közgyűlésnek.

V. Fej. 15. §. A) c) ponthoz betoldandó:

Igazgatónő hatáskörébe tartozik: Az intézet háztartásának vezetése, az ezzel kapcsolatos napi kisebb bevásárlások, mely célra elszámolás kötelezettsége mellett az elnökség által megállapított összegben kézipénztárt kezel.

V. Fej. 15. §. B) b) ponthoz:

Gazdasági felügyelő, mint az intézet anyagi ügyeinek őre, vezeti az intézet háztartását anyagi felelősség mellett, — helyett betoldandó:

A gazdasági felügyelőnek gazdasági teendőkben egy férficseléd rendelkezésére áll. Gazdasági felügyelő hivatalos órát köteles tartani, naponként d. e. 10—12 és d. u. 5—6-ig.

V. Fej. 15. §. C) b) pontnál:

Nevelőnőkül diakonisszák is alkalmazhatók, náluk a tanítói oklevél nem kívántatik meg, — kimarad.

V. Fej. 15. §. F) d) ponthoz:

Intézeti orvos az intézet alkalmazottait az előljáróság által megállapított évi tiszteletdíj fejében kezeli, — helyett: Az intézet alkalmazottait külön tiszteletdíj nélkül gyógykezeli.

VI. Fej. 16. §. d) ponthoz:

Saját elhatározásából megvált egyének árvái felvételre jogosultsággal nem bírnak, — helyett:

Az erdélyi egyházkerület szolgálatából saját elhatározásukból kivált egyének árvái felvételre jogosultsággal nem bírnak.

VI. Fej. 16. §. e), f), k) pontok kimaradnak.

e) Öregség vagy gyógyíthatatlan betegség miatt nyugalmazott és ezen állapotban elhalt lelkészek, stb. árva leányai is jogosultak a felvételre.

f) Ha a családfenntartó lelkész, stb. gyógyíthatatlan betegségben szenved, amit orvosi bizonyítvánnyal és az illetékes esperesi hivatal, illetőleg gimnáziumi előljáróság

útján igazol, — s ezek mellett szegénység és terhes családi körülmények teszik indokolttá, kivételes esetekben az ilyenek leányai is felvétetnek az árváknak nyújtott kedvezmények ideiglenes biztosítása mellett.

k) A gyenge tanuló árvának, kinek az iskola tandíjmentességet nem adhat, kenyérkereseti pályája felől az előjáróság dönt.

A kimaradt k) pont helyett:

Amennyiben a középiskolai IV. osztályt elvégzett árva legalább jó (7—8) általános osztályzatot nem ér el, felsőbb osztályba nem iratandó be, hanem képességének megfelelő kenyérkereseti pályára kell utalni. Ezen előjárósági határozatnak a szülő által el nem fogadása esetén a Szeretetház nem köteles az árváról tovább is gondoskodni.

A főiskolákon tanuló árvák csak abban az esetben élvezhetik a Szeretetház gondoskodását, amennyiben az illető főiskolák részéről megkivánt vizsgáknak kellő időben való letételéről és ennek sikeres eredményéről a hivatalos igazolást az igazgatónőnek bemutatják.

VI. Fej. 16. §. 1. pontban:

A főiskolákon tanulók legfennebb 24 éves, a középiskolákon tanulók legfennebb 22 éves korukig tovább élvezik az intézet gondoskodását, — ehelyett:

A főiskolákon tanulók legfennebb 24 éves életkoruk betöltéséig, a középiskolákban tanulók pedig legfeljebb a középiskola elvégzéséig élvezhetik az intézet gondoskodását, amennyiben az Egyházkerület 18 éves életkoruk betöltése után is megtéríti az árvai ellátási díjat.

VI. Fej. 16. §. t) pontban:

A növendék a hónap bármely napján kezdve a zongoratanulást, az egész hónapra tartozik fizetni és ugyanott u) pont helyett:

A szeptemberben beiratkozott növendék 8 hónapig tartozik tanulni és fizetni. Évközben kimaradt növendék a díjakat egész évre köteles megfizetni, ha az előjáróság más-kép nem határoz, — ehelyett:

A zongoratanulásra szeptemberben beiratkozott növendék, ha évközben kimaradt, a díjakat egész évre köteles megfizetni, ha az előljáróság másképp nem határoz.

Egyházkerületi közgyűlésünk a módosításokat elfogadja a következő két javaslat elvetésével:

II. fejezet 11. §. marad a régi szöveg: „érvényes határozathozatalra az elnökön kívül a választott tagok legalább egyharmadának jelenléte szükséges“.

VI. fejezet 16. §. t) pontja így módosíttatik: „A zongoratanulásra szeptemberben beiratkozott növendék, ha évközben kimarad, a díjakat a kimaradást követő hónap végéig tartozik megfizetni.“

Egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli az elfogadott módosításoknak a kolozsvári Szeretetház Szabályzatában való keresztülvitelét.

56. Az Igazgatótanács 13407/1937. III. szám alatt jelenti, hogy Józsa Sándor, Rák Károly, Fövényessy Bertalan és Z. Sebess József torna-, illetve énektanár aai 1935. november 25-én a következő kérést nyújtották be Igazgatótanácsunkhoz:

„Méltóságos Igazgatótanács!

Alólirottak, mint a kolozsvári, nagyenyedi és zilahi református kollégiumok testnevelési és ének-zenetanárai, alázattal kérjük a méltóságos Igazgatótanácsot, hogy az Egyházkerületi Közgyűlésen bennünket a rendes tanárokkal egyenjogósítani kegyesen méltóztassék.

Kérésünk támogatására legyen szabad felhoznunk indokul immár negyedszázados kultúrmunkánkat a magyar iskolák szolgálatában. E munkát a magyarság két évtizedes különös nehéz életharcában fejtettük ki felettes hatóságaink legnagyobbfokú megalégedésére.

A tanárkarokban jelenleg elfoglalt helyzetünk éppen nem áll arányban munkásságunkkal, mert hiszen csak mellőzött ötödik kerékként szerepelünk. El szégyenteljes és megalázott helyzetünk erős kihatással van tárgyainkra is, ami pedagógiailag nem helyes. Lakást csak kegyelemből kapunk, officiálisták nem lehetünk, előljárósági tagságra nem vagyunk választhatók. Megfoghatatlan a mi szemünkben az az erős határvonal, amely bennünket a többi rendes tanároktól elválaszt akkor, amikor együtt élünk, egy társadalomban, egyforma kultúrális igényekkel és egy célért dolgozunk! Mindannyian érettségit tettünk, tiszti iskolát s utánna felsőbb szakiskolát végeztünk. Így nem vagyunk sem tanítók, sem mesterek. Mint tiszték négy és féléven át végigszenvedtük a világháborút s ezalatt több kitüntetést szereztünk. Aldoztunk mindent a hazánkért és fajunkért. Vajjon e négy és félév nem kvalifikál-e bennünket is — ha egyéb képzettségünk nem volna elég — annyira, hogy a tanári testületekben ne kelljen ilyen szégyenteljes pozíciót elfoglalnunk?

A tanári testületekben mi élvezzük a legkisebb fizetést. Ugyanannyira, hogy alulirottak közül ketten, kiket a Mindenható nagy családdal áldott meg, a legnagyobb anyagi gondok, nélkülözések között élünk. A családunk jövőjének biztosítására semmit nem tehetünk. Nyugdíjunk is oly minimális, hogy abból az árván maradó család kegyelemkenyérre szorul.

Méltóságos Igazgatótanács! Nincs az a valamirevaló hivatal, ahol 25 évi küzdelmes és kiváló szolgálat alatt előlépés, cím, vagy valami megkülönböztetett tisztelet ne járna ki az illetőnek. Egyedül ez az állás lenne az, ahol a szolgálati idő növekedésével, az öregedéssel fokozatos lenézés és mellőzés lenne a jutalom? Mindannyian hisszük, hogy a magyar kultúra szolgálatában értünk el olyan sikereket, hogy kivételesen, jutalomképpen is adományozni lehet az egyenjogúságot már csak azért is, hogy nekünk, becsületben és nehéz időkben megöregedett, sok nélkülözés és gond között élő magyar testvéreknek, ne kelljen egy dicsőséges és szép munkásságban eltöltött élet után a tanári testületekben lehajtott fejjel járni.

A legnagyobb tisztelettel kérjük ezek után ismételten a méltóságos Igazgatótanácsot, hogy tekintettel a felhozott indokokra, egyenjogusítási kérésünket kedvezően elintézni kegyesen méltóztassék.

Igazgatótanácsunk mult évi február 14-én tartott ülésében a kollégiumok véleményes javaslatait is figyelembe véve, úgy határozott, hogy nem áll módjában a 44/1933. évi egyházkerületi közgyűlési határozaton változtatni.

A kérést most azzal a javaslattal terjeszti a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűléshez, méltóztassék 1933. évi 44. számú határozatát fenntartani.

Végh Samu bár tudomásul veszi az előadói javaslatot, figyelembe ajánlja a kérés lehető teljesítését.

Egyházkerületi közgyűlésünk a javaslat határozattá emelésével kimondja, hogy a 44/1933. évi egyházkerületi közgyűlési határozaton nem óhajt változtatni és a kérést elutasítja.

57. Az Igazgatótanács 13419/1937. III. szám alatt jelenti, hogy Biró Sándor kolozsvári kollégiumi helyettes tanár aa. és 4 társa a református helyettes tanárok nevében a következő kérést nyújtotta be igazgatótanácsunkhoz:

„Méltóságos Igazgatótanács!

Alulírottak az Erdélyi Református Egyházkerület középiskoláinak helyettes tanárai nevében azzal az alázatos kéréssel fordulunk a Méltóságos Igazgatótanácshoz, hogy méltóztassék lehetővé tenni a korpótlék megadását jelen iskolai évtől kezdődőleg mindazoknak a helyettes tanároknak is, akiket a korpótlék szabályzatban előírt tanítási idejük rendes körülmények között erre már feljogosítana.

Kérésünk támogatására legyen szabad az alábbi indokokat előterjeszteni:

1. A már több éve szolgáló helyettes tanárok véglegesítését legtöbb esetben az államtól követelt úgynevezett capacitate vizsga hiánya gátolja meg. Sajnos, e vizsga ered-

ménye nemcsak a jelöltek készségétől, hanem igen gyakran a szerencsétől, sőt a politikai légkörtől is függ. Az elmúlt iskolai évben tartott „capacitate“ vizsgákon bebizonyult, hogy az úgynevezett nemzeti tárgyakból kisebbségi férfitanerőnek nincs reménye a sikerhez: az összes magyar és szász jelöltek megbuktak Iasiban a románból és történelemből, pedig közülük többen „cum laude“ és „magna cum laude“ fokozattal szerezték meg diplomájukat a román egyetemeken. Ez a bukztatás különben csak következménye a román középiskolai tanároknak 1936-i temesvári kongresszusán hozott ilyen irányú határozatnak.

2. A fiatal tanárnemzedék tagjai ugyanolyan nehéz munkát végeznek, mint idősebb kollégáik, akik a korpótlékok és jó lakások minden előnyével rendelkeznek a helyettes tanárokkal szemben. Pedig ez utóbbiak román nyelvtudásuk következtében legtöbbször súlyosabb felelősségű munkaterületen dolgoznak s több órájuk és adminisztratív teendőjük van, mint az idősi tanárnemzedék tagjainak. Ezért tehát méltányosnak és igazságosnak tartják, hogyha már a jelenlegi politikai légkör miatt formálisan nem véglegesíthetők, legalább emiatt anyagi hátrány ne érje őket. Hiszen többen közülük papi végzettséggel is rendelkeznek, ami szintén azt bizonyítja, hogy becsületesen felkészültek a hitvallásos iskoláinkban való nevelői szolgálatra.

3. A helyettes tanárok közül már sokan családot alapítottak s ezeknek számára is különösképpen nagy segítség volna a korpótlékok kérdésének méltányos és igazságos rendezése. E kérdésnek nemzet-erkölcsi fontosságát a római katolikus és unitárius egyházak vezetősége is belátta és helyettes tanárainak eziránti kérését kedvezően oldotta meg.

Kérésünket a Méltóságos Igazgatótanács jóindulatába ajánlva, maradunk mély tisztelettel:

Kolozsvárt, 1937 szeptember 11-én.

A református helyettes tanárok nevében:

Biró Sándor,

Jancsó Elemér,

Kovács Zoltán,

Balázs János,

Erdélyi Gyula.“

Igazgatótanácsunk a kérést véleményes javaslatlétételre áttette a kollégiumokhoz és a nyert javaslatok alapján is a következő határozati javaslatot terjeszti a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűléshez:

A 45/1933. számú Egyházkerületi Közgyűlési határozat alapján, de az állami törvények szerint is, helyettes tanárok gradáciát nem élvezhetnek. E határozaton az Egyházkerületi Közgyűlésnek most sem áll módjában változtatni, mert teljes mértékben osztja a kollégiumoknak általánosan kifejezésre juttatott ama véleményét, hogy ez intézkedés következtében a helyettes tanárok nem lennének kénytelenek megtenni a capacitas-vizsga letételére a legnagyobb erőfeszítést s idők folyamán némelyik iskolánál az ilyen kategóriájú tanárok száma annyira megszorodhatna, hogy az intézet lételét veszélyeztetné, mivel az állami törvények a működhetési engedélyhez bizonyos számú, ezidőszerint 6 rendes, okleveles tanár működését követelik.

Egyházkerületi Közgyűlésünk elismeri, hogy a capacitas diploma megszerzése a legnagyobb nehézséggel jár, de viszont azt is meg kell állapítani, hogy eddig már 23 tanárunk szerezte meg a capacitas-diplomát.

Igazgatótanácsunknak ama intézkedése, hogy engedélyt adott a három évnél régibb szolgálatu tanárok illetményének személyi pótlékkal való kiegészítésére, már méltányolta a helyettes tanárok nehéz helyzetét.

Kimondja Egyházkerületi Közgyűlésünk, hogy ezúttal sem változtat a 45/1933. szám alatt hozott szabályzatán, tehát helyettes tanároknak gradácia adását nem engedélyezi.

Felhatalmazza az Igazgatótanácsot, hogy nagyon indokolt esetben, az illetékes előljáráságnak javaslatára, hozzájárulhasson esetenként ahhoz, hogy az olyan nős helyettes tanárok, akik a capacitas-vizsgára előállottak, de oklevelet szerezni nem tudtak, de arra készülnek, egy gradáciának megfelelő személyi pótlékot kapjanak, megszakítás nélküli szolgálatuk 9-ik évétől kezdve.

Ennél nagyobb illetmény helyettes tanárnak személyi pótlék címen sem utalható.

Dr. Kántor Lajos hozzászólásában kéri, hogy amint a tanári fizetések további rendezésére sor kerülhet, az Igazgatótanács legyen tekintettel a kérdésben foglaltakra.

Dr. Illés Gyula felvilágosító nyilatkozatára egyházkerületi közgyűlésünk a javaslatot határozattá emeli, azzal, hogy a felszólalásban foglalt kérést az Igazgatótanács figyelmébe ajánlja.

58. Az Igazgatótanács 452—1937. III. szám alatt bemutatja Cseh Árpád vajdahunyadi lakosnak a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűléshez intézett következő panaszát:

„Alulírott ezennel panaszt emelek a kolozsvári református leánygimnázium igazgatóságának határozata ellen, amelyet 1936. IX. hóban hozott a fenti gimnázium kézimunkatanárnői állásának betöltése alkalmával (a napot, amelyen a határozat hozatott, úgy engem értesített levélapnak számát sem adták meg).

Panaszt emelek és sérelmesnek jelentem ki reám nézve azt, hogy a pályázat útján kihirdetett állást minden indok nélkül nem töltötték be a pályázat alapján. Kérem a sérelem orvoslását.

Továbbá panaszomat jelentem be és orvoslást kérek, hogy a fenti állást a pályázat megkerülésével és a reformátusság hátrányára, egy nem református vallásúval töltötték be ugyanakkor, amikor református pályázó is volt a pályázók között.

A Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés igaz református szellemű határozatát várom, vagyok tisztelettel Cseh Árpád.

Ez ügyre vonatkozóan a leányfőgimnázium előljárósága 191. szám alatt a következő jelentést tette:

„Hivatkozva a Méltóságos Igazgatótanács 16049—1936. III. számú leiratára, melyben jelentéstétel kéretik a Cseh Árpád vajdahunyadi lakos panaszügye tárgyában, tisztelettel jelentem a következőket:

1. Tárkányi Györgynének, intézetünk kézimunka-tanárnőjének nyugalombavonulásával megüresedett kézimunka-tanárnői állásra Elöljáróságunk pályázatot hirdetett 1936. július hóban. Beérkezett három pályázat. — Szabó Aranka intézetünknel már két év óta működött, egy évig gyakorló mesternői minőségben, egy évig mint óraadó Tárkányi Györgyné mellett, aki luteránus vallásu. Végzett négy algimnáziumot és utánna az ipariskolában a ruhavarrás szakosztályát Kolozsváron. — Bálint Iulia, aki református vallásu, végzett VI. elemi osztályt és az ipariskolában a ruhavarrás szakosztályt. — Rusz Emma, aki ref. vallásu, végzett az ipariskolában fehérnemű szakosztályt, született 1919. június 2-án Hunedoarán, apja gr. kath. fodrász, anyja Valter Sarolta ref. vallásu. Diplomája, — mely kelt 1934. szeptember 3-án Clujon, — szerint végezte a fehérnemű szakot. Az ipariskolába lépés előtti végzettségéről sem a kérvényben nincs szó, sem semmiféle bizonyítvány arról nem küldetett be. (Magánértesülés szerint VII. elemi tanult.)

2. Intézetünk előljárósága olyan szaktanárral óhajtja betölteni a kézimunkatanszéket, akinek az állam által elismert szakvégzettsége mellett 8 osztályos középiskolai végzettsége, illetve baccalaureátusi diplomája is legyen, vagy legalább elemi iskolai tanítónői végzettsége.

3. Az Elöljáróság az ügyel 1936. szept. hó 8-án tartott ülésén foglalkozott. Megvizsgálta a pályázók iratait s mivel a pályázóknak a szakvégzettsége előtti alapvégzettsége még csak egyenlő sem volt intézetünk növendékeinek végzettségével, hanem annál kevesebb, elhatározta, hogy a tanszéket az 1936—37. iskolai évre nem tölti be, az órákat ideiglenesen láttatja el.

4. Az Elöljáróság a kézimunkaórák ellátására Joós Katalin református vallásu, intézetünkhöz szolgálatátételre beosztott tanárnőt, az egyházkerület végleges rendes tanárát bízta meg és a még szükséges 10 órára pedig Szabó Aranka kézimunkatanárnőt, mint óraadót, aki már hasonló minőségben működött intézetünknel — az 1936—37. iskolai évre is alkalmazta.

5. A Méltóságos Igazgatótanács az Előljáróság intézkedését 9630—1936. III. szám alatt jóváhagyta. A közoktatásügyi Minisztérium a működési engedélyt 175682—1936. szám alatt megadta. A Méltóságos Igazgatótanács a működést 13386—1936. III. szám alatt megerősítette.“

Egyházkerületi Közgyűlésünk megállapítja, hogy a leányfőgimnázium előjárósága autonóm hatáskörében törvényesen járt el, a tett intézkedéseket megerősíti és a panaszt elutasítja.

59. Olvastatik az Igazgatótanács 11679—1937. III. számú előterjesztése, melyben pártolóan mutatja be László Dezső kolozsvári kollégiumi rendes tanár, theologiai magántanár aa kérését az iránt, nyerjen venia docendit arra, hogy az 1937—38. tanévtől kezdve a theologiai fakultáson a gyakorlati theologia köréből magántanári előadásokat tartthasson.

A theologiai fakultás tanári kara 308. számú határozatával ajánlja a kérés teljesítését.

Egyházkerületi Közgyűlésünk László Dezső aának a kért venia docendit megadja.

60. Olvastatik az Igazgatótanács 11680—1937. III. számú előterjesztése, mellyel pártolóan terjeszti elő Biró Sándor református kollégiumi helyettes tanár, theologiai magántanár aa kérését az iránt, hogy nyerje el a venia docendit az 1937—38. iskolai évtől kezdve, hogy a fakultáson az egyháztörténelmi tudományok szakcsoportjából magántanári előadásokat tarthasson.

A theologiai fakultás tanári kara 308. számú határozatával ajánlja a kérés teljesítését.

Egyházkerületi Közgyűlésünk Biró Sándor theologiai magántanár aának a venia docendit megadja.

61. Az Igazgatótanács 13605—1937. III. sz. a jelenti, hogy jelen év október 28-iki ülésében 325. jkv. sz. a. hozott határozatával hozzájárult a marosvásárhelyi kollégium előljáróságának egyhanguan hozott 132. sz. határozatához, melylyel Piskolti Gábor okleveles helyettes tanár aát 1937. szeptember 1-i hatállyal a rajz- és szépírás tanszékére rendes tanáruul meghívta.

A bejelentés szolgál tudomásul, Egyházkerületi Közgyűlésünk Piskolti Gábor aát egyházkerületünk rendes tanárai sorában szívesen köszönti.

62. Az Igazgatótanács 13606—1937. III. sz. a jelenti, hogy ez év október 28-án tartott ülésében 326. jkvsz. határozatával hozzájárult a marosvásárhelyi kollégium előljáróságának 131. sz. egyhanguan hozott ama határozatához, mellyel 1937. szept. 1-i hatállyal a testnevelés tanszékére rendes tanáruul meghívta. Horváth András okleveles tanár aát.

Egyházkerületi Közgyűlésünk a bejelentést tudomásul veszi, Horváth András aát rendes tanári minőségében bizalommal és jó reménységgel köszönti.

63. Az Igazgatótanács 13651—1937. III. sz. a. jelenti, hogy nov. 19-iki ülésében 12988. sz. határozatával hozzájárult a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó-kollégium előljáróságának 539. sz. egyhangulag hozott határozatához, melylyel Szabó Árpád h. tanár aát 1937. dec. 1-i hatállyal a kollégium fizika-kémia tanszékére rendes tanáruul meghívta.

Egyházkerületi Közgyűlésünk a bejelentést tudomásul veszi és Szabó Árpád aát rendes tanári minőségében jó reménységgel köszönti.

64. Volloncs Miklós esperes bemutatja az Igazgatótanács közigazgatási és vagyoniügyi jelentését felülvizsgáló bizottság következő jelentését:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Kolozsvárt, 1937. november 19-én. Elnök: Volloncs Miklós esperes, jegyző: Nagy Ferenc esperes. Jelen vannak: Fejér Pál, Kovács Endre, dr. Tulogdy János bizottsági tagok.

Elnök a megjelenteket szívesen üdvözlőlvén, megállapítja, hogy a bizottság tagjai kellő számban jelentek meg; a jegyzőkönyv vezetésére Nagy Endre bizottsági tagot kéri fel s az ülést megnyitja.

I. Közigazgatási jelentés.

Az Igazgatótanács két évről szóló jelentése újból sok közigazgatási sérelmünk felsorolásával kezdődik, mindazonáltal Isten iránt való mély hálaadással állapítja meg a jelentés, hogy egyházközségünkben a munka foytonos és lelkiismeretes végzése folytán az élet a fejlődés sok tanujelét adja.

Sajnálattal állapítja meg a jelentésből bizottságunk, hogy sok helyen a lelkészi állások betöltésénél olyan elfajult huzalkodások mutatkoztak, amelyek ellen az anyaszentegyháznak valamit okvetlenül tennie kell. Némely gyülekezetünkben a lelkészi állások csak pénzen vásárolhatók, amely ellen feltétlenül gátat kell emelni s nem szabad megengedni, hogy a papváltozás, mely a gyülekezetnek legszebb joga és egy egész életre kiható aktusa, közönséges alku és adásvétel tárgya lehessen.

Azt is sajnálattal állapította meg a bizottság a jelentésből, hogy több gyülekezet a legátusfogadás kötelezettsége alól menekülni akarván, az alól felmentést kér — és megnyugvással vette tudomásul a bizottság, hogy csak kivételes esetekben és csak korlátolt időre adott felmentést a főhatóság a legátusfogadás kötelezettsége alól.

Megállapította a bizottság, hogy az Igazgatótanács a maga valóban nehéz és idegörlő munkájának végzése közben a sokszor nem mindig indokolt személyes tárgyalást kérők

által akadályoztatik, miért is helyesnek találja, hogy az Igazgatótanács a személyes tárgyalásokra a napnak egy bizonyos óráját tűzi ki.

Az Igazgatótanács személyi változásokról szóló jelentését javasolja bizottság tudomásulvételre az Egyházkerületi Közgyűlésnek, a meghaltak és eltávozottak munkásságának elismerése és az új munkások köszöntése mellett. A meghaltak közül súlyos veszteség számunkra Csutak Vilmos igazgatótanácsos aa. elhunyt, habár helyére minden tekintetben érdemes utód került Dóczy Ferenc aa. személyében; az új munkások közül elsősorban is főtiszteletű püspök úr és dr. Tavaszy Sándor püspökhelyettes-egyházkerületi főjegyző aa. személyét emeli ki a jelentés; majd Laar Ferenc aát, az I. ügyosztály új előadótanácsosát és Lőrinczi Ferenc aát, a III-ik ügyosztályba beosztott segéderőt említi, akiknek működése nagy nyereséget jelent.

Közli ezután a jelentés az egyes egyházmegyék vezetésében és az egyes egyházközségek lelkeszi státusában beállott változásokat, a lelkeszi karból nyugalombavonultakat és elhaltakat.

Református hittestvéreinkkel való kapcsolatban részvétellel emlékezik meg a jelentés dr. Balthazar Dezső magyarországi tiszántúli püspök, egyetemes konventi elnök elhunytáról, mellyel kapcsolatban javasolja bizottság közgyűlésnek, hogy néhai dr. Balthazar Dezső püspök, egyetemes konventi elnök aa. emlékét jelen jegyzőkönyvében örökítse meg, valamint vegye tudomásul, Makházy Károly aa. tiszántúli püspökké választását és igazgatótanácsunknak az egyházkerületünk nevében történt üdvözlését.

Jóleső tudomásul vette bizottság a jelentés ama részét, mely beszámol Vorbuchner Adolf róm. kath. segédpüspök felszentelésén való egyházkerületi képviseltetésről és egyben bizakodó reménységgel tekint a magyar testvéregyház új püspökének működése elé s azon reményben, hogy a felekezeti békességnek is támogatója, sőt védelmezője is lesz, diszes állásában testvéri szeretettel köszönti.

Szintén helyesléssel járul hozzá Igazgatótanács ama

ténykedéséhez, hogy Nicolae Iván kolozsvári orthodox püspök temetése alkalmából és Nicolae Colan új orthodox püspök felszentelésén egyházkerületünket hivatalosan képviselte.

Nagyon szomorú a jelentés azon része, ahol előtárja, hogy a különféle polgári hatóságok — egymásnak ellenmondó rendeletekre hivatkozva, annyira akadályozzák egyházunk belmissziói munkáját, hogy az egyházközségeink oroszlánrészében teljesen megbénult és lehetetlenné vált. Itt egymásután sorakoznak fel különböző sérelmeink, és pedig: erőszakos térítések, vallásos összejövetelek, dalárdapróbák betiltása, állami iskolába járó tanulóink megakadályozása istentiszteleteinken való részvételben még a reformáció emlékűnnepén is, követése annak, hogy vegyes házasságból született gyermekeknek, kiknek apjuk, vagy anyjuk görög keleti, vagy görög katolikus vallású, a hittan román nyelven adassék elő, stb. Egyes helyeken odáig ment az állapot, hogy a csendőrőrmester a presbiteri és egyházközségi közgyűléseket sem engedi megtartani s az üléseket felosztatja. Nagyon sérelmes a kolozsvári tartományi rendőrfelügyelőség 10820—1936. sz. rendelete, mely betiltja a román színházak és operák vezérigazgatóságának 2240—36. sz. rendeletére a vallásos jellegű összejövetelek és ünnepségek tarthatását azzal az indokkal, hogy kisbbségek, de különösen a magyarok, a vallásos programtól eltérve, az előadásokon magyar irridenta propagandát üznek. Egyes helyeken atrocitások teszik döbbenetessé az állapotot. Egy csendőrőrmester fejszével vereti le a bibliaköri helyiség „Békesség Nektek“ felíratát, másutt román legények összetörik a papi lakás tornácajtóját, konyhaajtót, ablakokat. Állami anyakönyvezetők erőszakosan elanyakönyvelik református gyermekeinket orthodox vallásúaknak, a kiigazítási eljárást kérőket egyes helyeken súlyosan elverik. Lelkészeink vallásos és hitépítő munkájuk végzése közben állandóan zaklatásnak vannak kitéve. Igazgatótanács minden sérelem kapcsán felterjesztéssel élt illetékes fórumokhoz, vagy egyenesen a kormányhoz, sok esetben személyes intervenció is történt Püspök aa

vagy küldöttség révén is, de — sajnos — a legtöbbször eredmény nélkül, úgy hogy a legtöbb sérelem elintézésével kapcsolatban ilyen megállapítások vannak: „választ nem kaptunk“, „felterjesztésünkre a válasz mindig késik“, „rendelkezés nem vonatott vissza“, stb.

Örvendetesen vette tudomásul bizottság, hogy végre valahára sikerült elérni, hogy vasárnapi iskoláink működését a minisztérium 7980—1937. sz. a. tudomásul vette, úgy ezen belmissziói alakulat ezután — reméljük — zavartalanul működhetik.

Nagyon sajnálatos dolog, hogy lelkészeink zaklatása és sok esetben kongruájuk letiltása egyfelől megnehezíti a lelkészek intenzív, személyes munkáját, másfelől súlyos anyagi nehézségekkel és megélhetési gondokkal viaskodó lelkészeink életexistenciájukban támadtattak meg ezáltal.

Megnyugvással vette tudomásul bizottság, hogy főhatóságunk minden esetben azonnal és teljes lelkiismeretességgel eljár az ügyekben s amennyiben siker nem koronázta az intervenciót, az nem a főhatóságon mulott.

Bizottság a jelentés kapcsán megállapítja, hogy az ingatlan eladások és vételek teljes szabályszerűséggel, főhatóságunk szigorú ellenőrzése és jóváhagyása mellett történtek. Sok volt az eladás, de az eladások oroszlánrészét az tette szükségessé, hogy az egyházközségek a kapott vételárakat adósságtörlesztésre fordítsák. Jóleső örömmel állapította meg bizottság, hogy adásvételi szerződés alapján sok föld vagy ingatlan-adományozás is történt.

Javasolja bizottságunk, hogy eladásokat csak abban az esetben engedélyezzen főhatóságunk, ha az eladás révén tulajdonképpen vagyonkoplexum átcserélésről van szó, s az eladás révén jobb, gyümölcsözőbb ingatlanvétel a cél.

II. Vagyonügyi jelentés.

A vagyonügyi jelentést illetőleg javasolja bizottságunk, hogy a Főtiszt. és Mélt. Egyházkerületi Közgyűlés vegye jóváhagyó tudomásul a maga egészében.

Ez alkalommal is mint sajnálatos tény kell megállapí-

tanunk, hogy az egyházközségek kölcsöntartozásaikat nagyon lanyhán törlesztgetik, egyes egyházközségek évek óta nem törlesztenek semmit, miért is javasolja bizottságunk, hogy az Egyházkerületi Közgyűlés útasítsa az Igazgatótanácsot, hogy a nem fizető egyházközségekkel, a lehetőség határain belül, a legszigorúbban járjon el, elmenvén egészen a peres eljárásig is, ha kell.

Új része a jelentésnek a Diakonissza-intézetünk és a vele kapcsolatos Református Kórházról szóló jelentés. Az intézetnek külön költségvetése van, amely évi 597.257 lejt tett ki. Fájdalmas dolog volt dr. Filep Gyula igazgatóbelgyógyász és dr. Jancsó Ödön sebész-főorvosok elvesztése, kiknek emlékét javasoljuk Egyházkerületi Közgyűlésünk jegyzőkönyvében megörökíteni, míg a helyökre állott dr. Péterffy Pál és dr. Kelemen László aai munkája elé nagy reménységgel nézve, munkájokra Isten áldását kérjük.

A kórház látogatottságának előmozdítása végett javasoljuk a III. osztály felállítását minden körülmények között.

Egyházi alkalmazottaink részére a kórházbau való segélyezés és kedvezmény nyújtását Főtiszt. püspök aai teszi lehetővé rendkívüli segély nyújtása által.

Végül megemlékezik a jelentés arról a küzdelemtől, melyet főhatóságunk folytat — sajnos, hiába — azért, hogy lelkészeink kongruája a többi másvallású lelkészek kongruájának színvonalára emeltessék. E tekintetben fáradságos és erőfeszítő munkájáért bizottságunk javasolja Egyházkerületi Közgyűlésünk hálás köszönetének kifejezését.

Egyszerűen és végül: javasoljuk a Főtiszt. és Mélt. Egyházkerületi Közgyűlésnek, hogy a Mélt. Igazgatótanács közigazgatási és vagyoniügyi jelentését vegye tudomásul s a végzett munkáért kifejezett köszönetünk mellett kérjük, hogy továbbra is lankadatlan buzgósággal vezesse egyházunk hajóját a veszedelmes vizeken a békességes partra.

Kmf.

Aláírások.

Közgyűlés a jelentést — dr. Nagy Géza aa ama kiegészítésével, hogy a jelentés a népmozgalmi statisztikai táblázattal kibővítendő — elfogadja s javaslatait az Igazgatótanácsnak megfelelő intézkedésekre kiadja.

65. Dr. Gönczi Lajos bizottsági elnök előterjeszti a tanügyi jelentés megvizsgálásáról szóló következő bizottsági jelentést:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

A tanügyi jelentés megvizsgálására kiküldött bizottság a jelentést, mely két esztendőről, az 1935—36. és az 1936—1937. iskolai esztendőről szól, megvizsgálta és az iskolázás minden kérdését felölelő, gondosan összeállított jelentést teljes egészében elfogadásra ajánlja.

Bár a jelentés azzal a szomorú megállapítással kezdődik, hogy iskoláink életében nincsen semmi örvendetes jelenteni való, a bizottság mégis talált egy pár megemlézésre méltó, örvendetes tényt. Ilyen tények: 1. a tanárok és tanítók hűséges, kitartó munkája, mely a jelentés szerint mindnyájunk hálájára és elismerésére méltó; a gyülekezetek növekvő áldozatkészsége, mely iskolaépületek javítására és emelésére 8,148.796 lejt, 4,335.769 lejjel többet, mint az előző két esztendőben, áldozott; 3. a tantervnek és utasításnak régóta várt magyar-román kiadása és a tanítók rendelkezésre bocsátása; 4. elemi iskoláink egyházi részről gyakoribb meglátogatása, különösen a veszélyeztetett iskoláknak a helyszínen való megvizsgálása, melyet Lőrinczi Ferenc aának központi szolgálatra való berendelése tett lehetővé; 5. iparostanonc-otthonok felállítására történtek kezdeményező lépések.

Örvendetes tények ezek, mert nem külső ajándékok, hanem életakaratumk megnyilvánulása. Amíg ezek az erők élő erők, addig, bármilyen szomorú is a külső helyzetünk, nincs okunk kétségbeesni.

E kevés örvendetes jelenséget a sérelmek egész serege árnyékolja be. Az összes régi sérelmeink orvosolatlanul megvannak: nem kapunk államsegélyt, községi segélyt, nem kapunk nyilvánossági jogot, új iskola vagy óvoda felállítására engedélyt, ismétlődnek az iskolabezárások, a névelmezések, a növendékeknek a református iskolába való beiratkozásának megakadályozása, a nyilvánossági joggal nem bíró iskolák növendékei súlyos vizsgadíjakat kötelesek fizetni, stb. Mindezekhez a sérelmekhez újként járult az, hogy az új iskolai törvény értelmében az eddigi 60 tanuló helyett csak 50 tanuló lehet egy tanító keze alatt, viszont az új tanerők beállítása iránti kéréseinket 90—95%-ban elutasította a közoktatásügyi kormány, úgy a névelmezés folytáni veszteségeinkben ezúton is jelentékeny tanuló veszteségünk állott elő.

A négy részre tagolódó jelentés egyes részére vonatkozólag a bizottság a következő megállapításokat tette:

1. A theologiai fakultás évről-évre a helyiség hiánya miatt panaszkodik, amely panasz a jelentés szerint is sürgősen orvoslandó. Bizottság a fakultás eme kérdésével, sem egyéb kérdéseivel nem foglalkozott, abban a reményben, hogy az V. évfolyam kapcsán a fakultás összes anyagi és szellemi kérései amúgy is részletes megbeszélés tárgyát fogják képezni. Az igazság kedvéért annyit leszögez a bizottság, hogy a fakultás az egyetlen intézetünk, amelynek semmi külső sérelme nem volt.

2. Középiskoláink száma a két esztendő alatt, hála Istennek, nem apadt. Feltűnő és ijesztő az I. osztályos növendékek létszámának a csökkenése, ami olyan általános jelenség, hogy szükségesnek látszik egyetemlegesen megvizsgálni az okait és keresni a segítség módjait. Mert nem mondhatunk le arról az óhajunkról, hogy minél több négy gimnáziumi osztályt végzett iparosunk, kereskedőnk, sőt földmivelőnk legyen, mert az elemi hét osztálya semmiképpen nem pótolja a gimnáziumi végzettséget. Lelkészek, tanítók újólag felkéretnek arra, hogy biztassák a 4 elemi osztályt végzett növendékeket a gimnáziumokban való tovább-

tanulásra, különösen azokon a helyeken, ahol középiskolák, főként felekezeti középiskolák vannak.

3. Elemi iskoláink közül ismét bezártak 11-et, új iskolának pedig egyetlen-egynek sem adtak működési engedélyt.

A növendékek létszámának az a nagymérvű apadása, amely a multkori jelentésben ijesztett, amikor évenként 2000-n felüli volt az apadás, megszűnt, de azért még mindig több mint félezer az évi apadás.

Feltűnő és gondolkozóba ejtő, hogy az iparos-tanoncok száma is apad.

Bár szinte unalmassá kezd lenni ennek a panasznak évről-évre való megismétlése, nem lehet hallgatással venni tudomásul azt a tényt, hogy 74.000-nyi tankötelesünkből már csak 22.000 jár református elemi iskolába. Fel kell emlegetni egyfelől azért, mert az elnéptelenedés a legnagyobb veszedelem, amely iskoláinkat fenyegetheti. Amely iskolát emiatt zártak be, az többé meg nem nyíttatik. Másfelől azért kell foglalkozni ezzel, mert nagyobb gondot kell fordítanunk az iskoláinkon kívül maradt több mint 50.000-nyi gyermekünk gondozására.

A legszomorúbb az elemi iskolai jelentésben az a tény, hogy református tanköteleseink száma az 1936—37. tanévben 1635-el kevesebb volt, mint az előző esztendőben. Ez egy olyan veszedelmes jelenség, amelynek életszükség alaposabban utána járni.

Elemi iskoláink felszerelése, bár újabban a tanítóképzőintézeteink sikeres kezdeményezéseket tettek arra, hogy minden fiatal tanító a szemléltető és taneszközök legszükségesebbjeit magával vigye a képzőből, még mindig sok kívánnivalót hagy fenn. Kívánatos volna, hogy maguk a tanítók házilag állítsák elő a legszükségesebbeket, amint erre a hivatalos lap útmutatást adott.

A bizottság a következő javaslatokat terjeszti a Főtitzt. és Mélt. Egyházkerületi Közgyűlés elé:

1. Tekintettel arra, hogy az a kevés munkás, aki az egész kerület iskolaügyeit ellenőrzi, irányítja, az adminisztrációs és napi munkán túl alig képes arra, hogy az egyes

iskolák dolgaival a helyszínen tudjon foglalkozni, tisztelettel javasolja a bizottság, a névlegesen meglevő tanügyi bizottság munkába állítását olyanforma szervezettel, mint amilyen a missziói bizottságé.

2. Kivánatosnak tartja a magyar tantárgyaknak az egyház részéről való szigorúbb és gyakoribb ellenőrzését, ami a román tárgyak ellenőrzése mellett szinte feledésbe merült.

3. Szorgalmazandó az egyházi énekek, különösen a zsoltárok, intenzívebb tanítása minden iskolában, legkivált az állami iskolákban.

4. Kéri a bizottság, hogy a tanügyi jelentés foglalkozók jövőre olyan részletességgel a tanítóképzők dolgaival, mint más középiskolákéval.

5. Foglalkozzék jövőre a tanügyi jelentés a tanonc-kérdéssel is külön fejezetben és nagyobb részletességgel.

6. Az iskolai könyvtárak (tanítói és növendékeké) kérdésével foglalkozva a bizottság, kéri, ajánltassék tanítók figyelmébe a megfelelő magyar könyvtár beállítása. Felveti a kérdést, hogy a tanári és tanítói könyvtárak kérdését nem lehetne-e parochiális könyvtár mintájára rendezni?

7. Végül a tanárok és tanítók fizetés-rendezését tartja a bizottság nagyon sürgős teendőnek, mivel az egyre fokozódó drágaság miatt a létminimum alá süllyedt.

Tisztelettel kéri a bizottság jelentése tudomásulvételét és javaslatai elfogadását.

Kolozsvár, 1937. november 21.

Dr. Gönczy Lajos elnök,

*özv. Báthory Józsefné, Csefó Sándor, Málnásy Károly,
Sándor Ferenc, Lörinczi Ferenc*
bizottsági tagok.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi és javaslatait meg tárgyalás és illetékes intézkedésekre kiadja az Igazgatótanácsnak.

66. Vollones Miklós bizottsági első elötrjeszti az Igazgatótanács ügykezelésének megvizsgálásáról szóló következő jelentést:

Jegyzőkönyv,

mely felvétellett Kolozsvárt, 1937. november 19-én, az igazgatótanács iroda, ügykezelés és a levéltár megvizsgálása alkalmával tartott bizottsági ülésen.

Jelen vannak: Vollones Miklós esperes, elnök, Nagy Lajos és Csefő Sándor bizottsági tagok.

1. Kiküldött bizottság nagy örömmel és meglelégedéssel állapítja meg, hogy az Igazgatótanács irodai ügyvitelében a lehető legrpéldásabb rend uralkodik, amely a legkényesebb igényeket is kielégítheti. Ez annyival inkább megállapítható, és meg is érthető, mert az irodakezelő személyzete és maga az I. ügyosztály új vezető munkást nyert Laár Ferenc előadótanácsos aa, valamint Lőrinczi Ferenc aa. személyében, aki a III. ügyosztálynak lett segédmukása. Ezek alapján bizottság megállapítja, hogy a főjegyző, mint elnökhelyettes, azután az előadótanácsos és számneveő aai és összes munkatársaik minden dícséretet megérdemléő pontossággal, lelkiismeretességgel végzik munkájukat. Ezért bizottságunk nekik elismerését nyilvánította és kéri a Főtiszt. Egyházkerületi Közgyűlést, hogy ehhez a maga részéről is járuljon hozzá.

II. Bizottság megállapítja, hogy 1935. november 1-től 1937. november 1-éig beérkezett összesen 30945 ügydarab, tehát 3530-al több, mint az előző két évben. Ebből ellátott az I. ügyosztály (vezetője Laár Ferenc) 1479 dbt, ellátatlan maradt 6 db; a II. ü. o. (Almási Samu) 5287 dbt, ellátatlan maradt 1 db; a III. ü. o. (dr. Illés Gyula) ellátott 10885 dbt, ellátatlan 2, a IV. ü. o. (dr. Darkó Ákos) 3988 dbt, ellátatlan 36 db; az V. ü. o. (Mester Mihály) 8325 dbt, ellátatlan 16; a VI. ü. o. (Mester Mihály) ellátott 1064 dbt, ellátatlan nem maradt egy sem. Az elintézett és elintézetlen ügydarabok együttes száma 144-el többet mutat a jelentésben felvett 30945-ös számnál, aminek magyarázata az, hogy egyik-

másik írat több ügyosztálynál kétszer is kerül kezelés alá.

III. Az egyházkerületi levéltár megvizsgálása alkal-mával bizottság mindent a lehető legnagyobb rendben, tisztán és pontosan vezetettnek talált.

Tekintettel arra, hogy a helyiség — ámbár elég tágas és kényelmes, — maholnap még sem lesz képes befogadni az ott elhelyezésre váró iratokat, ezért bizottságunk javasolja, hogy a Főtiszt. és Mélt. Egyházkerületi Közgyűlés útásítsa az Igazgatótanácsot, hogy alkalmas időben megfelelő szak-emberekből álló bizottságot küldjön ki, mely bizottság a kiselejtezés munkáját hajtsa végre.

IV. Bizottság átvizsgálván az Igazgatótanács által az 1935. évi Egyházkerületi Közgyűlés óta tartott üléseinek jegyzőkönyveit, azokat rendben és szabályosan vezetettek-nek találta. Minden jegyzőkönyvet az elnök (egyházi és világi) valamint az előadók aláírásukkal hitelesítették. Meg-állapítást nyert, hogy 1935. november 1-től 1937. november 1-éig 11 igazgatótanácsi ülés volt, amelyeken 747 ügyet intéztek el.

Jelentésünk tudomásúlvételét és javaslatunk szíves elfogadását kérve, vagyunk a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés iránti teljes tisztelettel.

Kmf.

Aláírások.

Egyházkerületi Közgyűlésünk a jelen-tést örömmel veszi tudomásul és intézke-désre kiadja az Igazgatótanácsnak.

67. Maksay Albert bizottsági elnök aa. előterjeszti a testvérkerület jegyzőkönyvének átvizsgálásáról szóló követ-kező jelentését:

A testvér egyházkerület jegyzőkönyvének átvizsgálásá-val megbízott bizottság jelenti, hogy a királyhágómelléki református egyházkerület 1937. októberi közgyűlésének

jegyzőkönyve erdélyi egyházkerületünk jelen közgyűlésének időpontjában még nem jelent meg.

Az előző közgyűlés jegyzőkönyvének átvizsgálásából a bizottság azt a megállapítást szűrte le, hogy királyhágómelléki testvéreink gondjai, nehézségei és küzdelmei hasonlóak a mi egyházkerületünkéihez, éppen ezért a bizottság javasolja, hogy Egyházkerületi Közgyűlésünk nyilvánítsa testvéri rokonszenvét a királyhágómelléki kerület iránt s támogassa teljes erejével főtitzt. Vásárhelyi János püspök aának a püspöki jelentésben körvonalazott ama programját, amely a testvérkerülettel való szorosabb együttműködésre irányul.

A jelentést a közgyűlés elfogadja, kimondván, hogy együttérez a testvérkerülettel s ápolni kívánja a testvéri jóviszonyt.

68. Dóczy Ferenc bizottsági elnök aa. előterjeszti az egyházkerületi számadás és pénztár megvizsgálásáról szóló következő jelentését:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Tisztelettel jelentjük, hogy az egyházkerület 1935. évi számadását 1937. évi január hó 29-én tartott ülésünkben megvizsgáltuk és meggyőződést szereztünk arról, hogy a kiadások és bevételek az egyházkerületi közgyűlés által jóváhagyott költségvetés keretein belül szabályszerű utalványok alapján történtek, azok naplóba naponként bevezetettek és az egyes számlákon elkönyveltettek. A főkönyv alapján készített mérleg- és eredmény-számlán az egyenlegek az egyes számlák egyenlegeivel összhangban vannak; a mult évi egyenlegtől eltérő egyenlegek könyvelési szempontból indokoltak, az eltérések eredetét és okát a vagyoniügyi jelentés van hivatva ismertetni. A számadás 65,254.57 lej veszteséget mutat, ami a jövő évre vitetett át.

Mindezek alapján tisztelettel javasoljuk, hogy illetékes felelős tisztviselőket a kerület 1935. évi számadásának terhe alól — buzgó és lelkiismeretes munkásságuk elismerése mellett — a szokásos fenntartással felmenteni méltóztassék.

Ugyanakkor megvizsgáltuk a kerület 1937. évi költségvetését, amely az 1936. évi költségvetésből jelentéktelen eltéréseket tüntet csak fel.

Javasoljuk tisztelettel, hogy a költségvetést 4,658.980 lej fedezettel és 4,816.200 lej szükséglettel, tehát 157.220 lej mutatkozó hiánnyal, jóváhagyni méltóztassék.

Ugyanezen az ülésen számbavettük az értékpapirokat és a készpénzt s azokat a számlának, illetőleg a naplóegyenlegnek megfelelően, hiánytalanul megtaláltuk.

A pénztárvizsgálat után az iratterjesztés számadását vettük vizsgálat alá és megállapítottuk, hogy a mult alkalommal előterjesztett javaslatunk figyelembevételével folyószámlán, kétes vagy behajthatatlan követelés címén, leíratott 29.415.75 lej, kiadványszámlán az évi 20%-os általános leírason felül, amely a beszerzési ár alapulvétele mellett 167.219 lej összeget tesz ki, leíratott még kiadványok áraban 124.666 lej. Új kiadványokra fordítottatott 195.833 lej. E leírások miatt a mult évvégi 789.556 lej 20 bani vagyonszapóratat lecsökkent az 1935. év végén 665.066 lej 10 banira.

Tisztelettel javasoljuk fentiek alapján az iratterjesztést — a pontos és eredményes működés elismerése mellett — a szokásos fenntartással az 1935. évi számadás terhe alól felmenteni.

Jelentésünk szíves tudomásulvételét kérve, maradunk a Főtiszt. és Mélt. Egyházkerületi Közgyűlés alázatos szolgálói.

Kolozsvár, 1937. január 29.

Dóczy Ferenc elnök, *Kovács László* alelnök,
Máthé Sándor, dr. Illyés Géza, Kovács Pál, dr. Szász Ferenc,
Nagy Ferenc, dr. Musna László, Sándor Ferenc jegyző,
 bizottsági tagok.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

1937. november hó 19-én tartott ülésünkön vizsgáltuk meg az egyházkerület 1936. évi számadását a szokásos módon s azt a mult évről átjött 65.254 lej 57 banit is beleszámítva, 263.025 lej 07 bani veszteséggel rendben találtuk.

A veszteség emelkedését indokolja „Utiköltség“ számlának a mult évihez képest 170.110 lejjel, az „Ingatlanfenntartás“ számlának 154.141 lejjel való növekedése. Mérleg-számlán az „Előleg“ számla tartozik oldala mutat különösebb emelkedést a mult évihez képest, amennyiben 1936-ban 189.130 lejjel növekedett.

Mint hogy a könyvelés és számadás ellenőrének jelentése szerint az adós egyházak törlesztése és kamatfizetése igen rendetlenül történik, számbavettük az Egyházak folyó-számláján szereplő adósokat és megállapítottuk, hogy semmiféle befizetést nem eszközölt 1936. évig számítva 6 év óta 2, 5 év óta 5, 4 év óta 3, 2 év óta 1, 1 év óta 13 adós.

E nemfizető adósokon kívül felhívandók fizetésre mindazok, akik a „Főtörvényszéki számla“ tanúsága szerint a perköltséggel hátrálékban maradtak, mert a számadási év végén e címen a kerületnek 150.247 lejjel több a kiadása, mint a bevétele.

Fenti megállapításokat a pontos könyvelés és nyilvántartás tette lehetővé, miért is javasoljuk, hogy illetékes tisztviselők — munkájuk elismerése mellett — a szokásos fenntartással az 1936. évi számadás terhe alól mentessenek fel.

Javasoljuk továbbá, méltóztassék utasítani az Igazgatótanácsot, tegye megfontolás tárgyává, célszerű és szükséges-e a viszontbiztosítás további fenntartása, amely az 1936. évi Önbiztosítási számla 426.437 lej jövedelméből 274.427 lejt emésztett fel.

Megvizsgáltuk ugyanebben az ülésben az egyházkerület 1938. évi költségvetését, amely az 1937. évitől csak annyi-

ban mutat eltérést, hogy a „Szükséglet“ oldalon a „Terhelő kamatoknál“ 10.000 lej csökkenés, a „Központi közigazgatás“-nál 110.000 lej (fizetéskiegészítés címén 50.000 lej, fűtés címén 10.000 lej, utiköltség címén 50.000 lej), „Ingatlanokat terhelő kiadások“-nál 20.000 lej az emelkedés. „Fedezet“ oldalon pedig „Házbér“ 120.000 lejjel, „kamat“ 80.000 lejjel emelkedett. Az 1937. évi 157.220 lej költségvetési hiánnyal szemben az 1938. évi költségvetés 121.220 lej hiányt tüntet fel.

Tisztelettel javasoljuk a költségvetés elfogadását. Számba vettük a kerületi pénztárban az értékpapirokat és a készpénzt. Előbbit a számlakönyv és kimutatás, utóbbit a naplóegyenleg adataival egybehangzónak találtuk.

Az „Iratterjesztés“ 1936. évben az eddigi módon gazdálkodott s gazdálkodásának eredménye a számadás szerint a múlt évitől semmi lényeges eltérést nem mutat. Az eredmény megállapításához szükséges kimutatások pontosak, világosak, áttekinthetők. Ezek alapján javasoljuk a szokásos fenntartás mellett a tisztviselőknek az 1936. évi számadás terhe alól való felmentését, buzgóságuk elismerése mellett.

Jelentésünk tudomásulvételét kérve, maradunk a Fő-tiszt. és Mélt. Egyházkerületi Közgyűlésnek mély tisztelettel alázasatos szolgálai:

Dóczy Ferenc elnök, *Kovács László* alelnök,
Nagy Ferenc, Máthé Sándor, dr. Illyés Géza, Sándor Ferenc,
Kovács Pál, dr. Musnai László, dr. Szász Ferenc,
bizottsági tagok.

Közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi s javaslatait határozattá emeli.

69. Kádár Géza bizottsági elnök jelenti, hogy az Egyház kerületi Közgyűléshez a közgyűlés tartama alatt kérés nem jött be.

Tudomásul szolgál.

70. Fejér Pál bizottsági elnök jelenti, hogy a közgyűlés-
hez indítvány nem érkezett.

Szolgál tudomásul.

Elnöklő főgondnok aa. az ülést este $1\frac{1}{2}$ órakor bezárja.

Kmf.

Gróf Teleki Arctur,
főgondnok, elnök.

Dr. Tavaszy Sándor,
jegyző.

Harmadik ülés

1937. november hó 21-én délelőtt fél 10 órakor.

Elnök: Gróf Teleki Arctur
egyházkerületi főgondnok.

Jegyző: Dr. Tavaszy Sándor
egyházkerületi lelkészi főjegyző.

71. Elnöklő főgondnok aa. 1/2 10 órakor a folytatólagos
ülést megnyitja.

Szolgál tudomásul.

72. Elnök felhívására dr. Tavaszy Sándor egyházkerü-
leti főjegyző aa. olvassa a II. ülés jegyzőkönyvét,
melyet a közgyűlés változtatás nélkül
hitelesít.

73. Egyházkerületi lelkészi főjegyző aa. jelentést tesz
a felszentelésre bocsátandó ifjú lelkészekről:

1. Bibó Lajos szentivánlaborfalvi segédlelkész,
2. Böjthe Zoltán kovásznai segédlelkész,
3. Doboly István barátosi segédlelkész,
4. Ferencz Árpád marosdécsei segédlelkész,
5. Hegyi István külmissziói utazó-titkár,
6. Jakab Zsigmond tövisi segédlelkész,
7. Járy Árpád széki segédlelkész,
8. Jenei Sándor csikszeredai segédlelkész,
9. Juhász István theologiai szénior,
10. Kese Jenő nagybaczoni segédlelkész,
11. Krizbai Miklós radnóti segédlelkész.
12. Silay István konstancai helyettes lelkész és
13. Sipos Kálmán torboszlói helyettes lelkész.

A névsorolvasás rendjén az ifjú lelkészek jelentkez-
nek az Egyházkerületi Közgyűlés színe előtt.

Majd Főtiszteletű Püspök aa. intéz hozzájuk testvéri
szeretettől áthatott, az idők komolyságához méltó, erőteljes
beszédet, buzdítván és intvén az ifjakat, hogy Isten kegyel-
mébe vetett hittel és hűséggel induljanak pásztori és ige-
hirdetői szolgálatuk nagy útjára.

Egyházkerületi Közgyűlésünk a fent felsorolt ifjú lelkészeket felszentelésre bocsátja és a lelkészi szolgálatra kibocsátja.

74. Elnöklő főgondnok aa. felhívja a Közgyűlés tagjait, hogy az elnökséggel együtt a lelkésszentelés végrehajtására a Farkas-utcai templomba vonuljanak.

Szolgál tudomásul.

75. Közgyűlésünk a főgondnoki kar vezetésével testületileg vonult át a Farkas-utcai templomba, ahol a felszentelési ünnepi istentisztelet a következő program szerint folyt le:

I. A szószéken:

1. Kezdő ének: 136. ének, 10. Szentlélek végy körül...
2. Bibliaolvasás, bűnvalló és hitvalló ima.
3. Gyülekezeti ének:
4. Imádkozott: dr. Gönczy Lajos theol. igazgató.
5. Közének: 279. 1—2. versei: Ne csüggedj el...
6. Dr. Gönczy Lajos theologiai igazgató-professzor, közgyűlési tag lelkésszentelési prédikációja, amely itt következik:

Dönteni kell!

Máté 10:37—38. v.

Ennek az egyébként is komor zengésű igének ma különös élességet és súlyt ad az a kellemetlen tény, hogy — ha akarjuk, ha nem — komolyabban kell vennünk, mint máskor. Komolyabban kell vennünk, mert az az eskü, amely nem-sokára itt el fog hangzani, minket mindnyájunkat, akár világi, akár egyházi renden valók vagyunk is, emlékeztet arra az esküre, amelyet valamikor valahol mi mindnyájan letettünk. És az a háromszoros ítélet, amely az igében a Jézus ajkáról hangzik el: nem méltó énhozzám, mintha ezt az esküt kérné számon mindnyájunktól. Kényszerít a befelé nézésre, az önmagunkkal való leszámolásra.

Az ige komolyabban vételére kényszerít a mai világ-helyzet is. Soha ilyen nyomasztóan nem éreztük, hogy körü-

löttünk minden egy nagy döntés felé siet. A felszínen, a formaságaiban ha magával cipeli is korunk az elmultnak; a kompromisszumok, a kiegyenlítések, az elsimítások korának ismertető jegyeit, de az a mód, ahogyan a kérdéseket újból és újból felveti, ahogyan újból és újból előveszi azokat a problémákat, amelyeket a népek, társadalmi osztályok évtizedek, évszázadok óta körültagogattak, akadémiákon megvitattak és azután ismét félretettek, azt a benyomást kelti, hogy ha törik, ha szakad, nemsokára döntésre viszi. Mint zsilip felé a víz, egyre ellenállhatatlanabbul, végzetesebben sodortatunk a nagy döntés felé. Az egyesek, a közösségek egyre elevebben érzik: az elkendőzések, az elsimítások ideje elmult. Nem mehet így tovább! Itt a krízis, itt a döntés. Le kell nyulni a kérdések gyökeréig, le kell számolni! Vagy-vagy!

Panaszkodjunk emiatt? Örvendjünk ennek?

Annyi bizonyos, hogy a pogány népek, akik a misszionáriusok igehirdetéséből ismerik Jézus evangéliumát, lenézik a mi folyton jajgató, panaszkodó keresztyénségünket. Mert tudják, hogy Jézus, akit mi Urunknak nevezünk, azért jött a világra és az évezredek át el egészen a mai napig, azért munkálkodott, hogy a világot, az embert döntés elé állítsa. Ha voltak is korok, amelyek kevésbé hallották döntésre hívó szavát: követőinek és ellenségeinek milliói tesznek arról tanubizonyságot, hogy Jézus személye mindig maga a döntés, hogy Jézus mindenkit színvallásra, döntésre kényszerít. Semmi sincs, amit jobban megvetne, sőt gyűlölné, mint a lágymelegséget, mint a megalkuvást. Ma különös élességgel, a szívünk gyökeréig metszően halljuk hatalmas riadóját: Velem, vagy ellenem! Egyházi, népi, társadalmi életünkben egyformán kiméletlenül választás elé állít. Jobbra vagy balra, mellettem vagy ellenem? — teszi fel a kérdést.

A felolvasott igében különös élességgel szólítja fel az Úr mindazokat, akik hozzá akarnak tartozni, a döntésre. „Aki inkább szereti atyját vagy anyját, fiát vagy leányát, hogynem engemet, nem méltó énhozzám!” — állapítja meg és ezzel a tökéletes döntés, a gyökeres leszámolás elé állít.

És ennek a követelésének a komolyságát erőteljesen aláhúzza azzal, hogy minden közösséget megtagad azokkal, akik nem Őt szeretik legjobban és akik fel nem veszik a keresztet. Két dolgot követel az igében az Úr, mint a gyökeres leszámolás feltételeit: ajánl fel, bocsáss rendelkezésre mindent, ami szívednek drága, hogy ne legyen semmi, ami visszatartson, és vállalj minden terhet, minden szenvedést, hogy ne legyen semmi, ami visszariasszon.

Ma különösképpen érezzük, mit jelent nekünk személyileg, nemzetileg, egyháziilag az a szent közösség, melyet Isten a családban adott. Sorsunk, jövődönk itt, egyházunk és nemzetünk e fellegvárában fog eldőlni. Jézus is, aki szemlélte, a legnagyobb földi értéknek tartotta a családot. Ezért szívünk mélyéig megrendít, hogy milyen abszolút leszámolást kíván követőitől, amikor így szól: aki inkább szereti atyját és anyját, fiát és leányát, hogynem engem, nem méltó énhozzám! Azt kívánja, hogy ha arra kerül a sor, a világon a legszorosabb kapcsolat, a szülői és gyermeki viszony se lehessen akadály. Minden személyi kapcsolatot, még a legszentebbet, legdrágábbat is, helyezz az ügy mögé. Ha úgy fordulna, hogy egyházad iránti hűségednek akadályja lenne a családod, vagy annak valamelyik különben drága tagja: légy készen, légy elszánva arra, hogy átlépj ezen az akadályon, ha másként nem lehet, a fájdalmas és teljes szakítás útján is. Ma inkább látjuk, mint valaha, hogy szükség lehet erre. Látjuk, hogy itt is, ott is, ennek a testvérünknek is, annak is az útját, miként teszi síkossá az a könny, amely egy aggódó anya, egy panaszkodó feleség, vagy egy nélkülöző gyermek szeméből perdült alá. Nem méltó énhozzám, aki inkább szereti ezeket, mondja Jézus és ezzel a teljes áldozatkészségre hív fel. Oldj el minden köteleket, tedd egészen szabaddá a szívedet, követeli. Számolj le egészen és véglegesen magaddal. Számolj le olyan gyökeresen, hogy, amikor arra kerül a sor, még ha az egészségedről, a vagyonodról, szabadságodról, életedről lenne is szó: tudd csak az ügyet nézni és mással semmivel nem törődni!

De a teljes, gyökeres leszámoláshoz, döntéshez még ez

sem elég. Vállalni kell a keresztet, vállalni kell a döntés minden következményét. Mert a döntés nemcsak a javaimnak felajánlását, nemcsak lemondást jelent, hanem felvállalását, magamravételét a fájdalmaknak, a terheknek, a martiriumnak. Igen, mert Jézus a jövődönnek is az ura akar lenni. A keresztyénség története arról tanuskodik, hogy a martirok vére az a mag, amelyből a jövődő kisarjad. És ezt a drága magot minden korszak újból kell hogy vesse. A martirok véréért nem lehet tőkésíteni és úgy kamatoztatni. Krisztusnak minden korszakban minden népből, minden egyházból újabb és újabb kereszthordozókra van szüksége, akiknek martiromságában újul meg, nyer új, friss értelmet az ő egyszeri tökéletes áldozata. Így lesz jövőt hordozó történelemmé Krisztus kereszthordozása, amelyben nemzedék-nemzedék után tovább viszi a keresztet és ezzel önmagát adja a jövődőért. Mi is elsősorban azoknak a kereszthordozásából élünk, akik a mi népünkben, egyházunkból vállalták Krisztus áldozatos, szenvedéssel, halállal ékesített követését. De miből fognak élni a mi gyermekeink, azok, akik utánunk jönnek? Mi magunk is érezzük, hogy reformátoraink, hitvallóink, nagy fejedelmeink, gályarabjaink magvetését már úgy feléltük, hogy aligha maradt benne jövődőt tápláló erő. Mi magunk is unottan, kellenetlenül rágódunk rajta. Vannak-e a mai erdélyi református egyháznak hitvallói, hősei? Szenvedők, nyomorultak sokan vagyunk. Annyi bizonyos. De ér-e valamit a panasszal, elégedetlenséggel hordozott kereszt? Mi, ez a szakadatlanul jajgató nemzedék, végeztünk-e jövődőt tápláló magvetést? A nyomunkba lépő nemzedék mai-világba-való ügyeskedést, siránkozást egész bizonyosan tanult tőlünk, de tanult-e, tanulhatott-e hősies magatartást?

Könnyű erről beszélni — hallom az ellenvetést —, de nehéz eleget tenni. Nem tagadom, sokkal könnyebb erről beszélni, mint engedelmeskedni. De a döntésről, a kereszthordozásról, mint kikerülhetetlen kényszerűségről, nem én beszélek, hanem az események. Az események kemény szava hangzik az én ajkaimon. Nem az események kényszerítik-e

ma az egyházat, a nemzetet arra, hogy többet, összehasonlíthatatlanul többet kívánjon tagjaitól, mint régen? Ma nem lehet senki névleges, dísztagja egyháznak vagy nemzetnek. Mert olyan nagyon sokba, olyan nagy kockázatba kerül ma reformátusnak és magyarnak lenni, hogy nem lehet azt a terhet, azt a kockázatot félszívvvel hordozni. Elmúlt az ideje annak, hogy valaki kényelmes szemlélője lehessen az eseményeknek. Az események betörnek az életünkbe, az események vallomásra kényszerítenek: ki vagy? hová tartozol? mit vállalsz?

És ezzel teljes leszámolásra kényszerítenek. Egy nagy átértékelésre. Szembe kell nézni azzal a kérdéssel: mi nekem a legrágább? Önmagam? a családom? a kényelmem? a vagyonom? a népem? az egyházam? Vajjon ez egy teljes lemondást jelent? Nem! Hanem egy leszámolást, hogy légy készen. Hogy amikor arra kerül a sor — és bármely pillanatban arra kerülhet a sor — tudd, mit kell minden áron menteni. Nehogy amíg a birtokodat mented, odavesszen a becsületed, a hited! Nehogy amíg a kongruádodat mented, odavesszen a palástod! Tudd, mi az, amit utolsóként utolsó erőddel is fel kell tartanod az égre, akkor is, amikor az ár már az ajkadig ér! addig, amíg van benned az életnek egy szikrája!

Ez egy nagyon nehéz, egy szörnyű dolog! Lehet az is. De Krisztus nem így kívánja. Mert Krisztus szeretetből kívánja az áldozatot, a kereszthordozást. A gyűlölet is rettentő erőfeszítésekre képes. Népemnek, egyházamnak úgy is megtarthatom a gyermekemet, ha olthatatlan gyűlöletet csepegtetek lelkébe a más népek, a más egyházak iránt. De a gyűlöletből hordozott kereszt nem megtartó, hanem megrontó, mert nem a Krisztus keresztje. A gyűlölet nemcsak azt rontja meg, aki ellen tájézkodik, hanem azt is, aki táplálja a gyűlöletet. Mert a gyűlöletből vállalt keresztet csak fogcsikorgatva, csak ádáz indulatokkal lehet hordozni. Vidám szívvel, panasz nélkül csak a szeretet tud áldozni. Nekünk pedig ilyenekre van szükségünk. Mit remélhet a mi református egyházunk, ha lelkipásztorai csak a kenyérért prófé-

tálnak, ha hívei csak addig tartanak ki mellette, amíg előnyös, de legalább is nem veszélyes vele közösséget tartani? Mit remélhet a jövődőtől, ha papjai és hívei azonnal kétségbe esünk, elveszítjük reménységünket, mihelyt megnehezedett az idők viharos járása felettünk? Az a sok szégyenletes kudarc, porig alázó vereség, amelyet el kellett szenvednünk, mindennél hatalmasabban tesz tanuságot arról, hogy halálra van ítélve minden ügy, amelynek harcosai nem adják oda magukat egészen és vidám szívvel. Erre csak a szeretet tesz képessé. Amit szeretek, azért szívesen adom oda azt, amit kevésbé szeretek. A gyermekemért, hitvesemért a vagyonomat, a nyugalmammat, népemért, egyházamért önmagammat.

Ezek között az emberileg egészen reménytelen körülmények között bizhatunk-e Isten után egyébben, mint hogy lesznek, vannak, és mind többen lesznek férfiak és nők, szegények és gazdagok, akik azt a sorsot, amit ma ezen a földön a református anyaszentegyházhoz való tartozás jelent, a mindent legyőző, mindent eltűrő szeretetnek, Krisztus szeretetének erejével és elszántságával vállalják. Lesznek, egyre növekvő számmal lesznek, akik habozás nélkül készek vállalni azért minden szenvedést, hogy a jövődő nemzedék számára átmentsék azokat az értékeket, amelyeket Isten a mi szegény református népünkre bízott ezen a földön.

Kemény, félelmetes ez az út, de az életnek egyetlen útja számunkra. Mert Krisztus az élet és aki nem vállalja ezt az utat, nem méltó öhozá. Krisztusnak nincs szüksége azokra, akik mindig lapulnak, akik mindig megalkusznak, akik nem osztanak, nem szoroznak és így semmit nem számítanak. Nekünk színt kell vallanunk, bármi lesz is a következménye. Ezt kívánja Krisztus, ezt a jövő, ezt az élet. És vagy kellünk a világnak úgy, amint vagyunk. Vagy nem kellünk. És akkor legyen az, amit Isten elvégzett felőlünk!

Egy ilyen harcba hívunk, küldünk titeket, ifjú lelkész testvéreink. Ha könyfátyolos lesz a szemünk, amikor a jövődötökre gondolunk, nem attól lesz, hogy az élet meg rugdaltjai lesztek, hogy félelmetesen közeledik az az idő, amelyről a mi Urunk tesz tanubizonyságot: „aki öldököl titeket, mind azt hiszi, hogy isteni tiszteletet cselekszik“

(Ján. 16:2.), hiszen az igazi tanítványok örök sorsa ez. Arra a gondolatra önti el a könny a szemünket: ki tudtok-e tartani? nem lesztek-e esküszegőkké? nem lesztek-e árulóivá az ügynök, amelyet mint református lelkipásztoroknak szolgálatot kell?

Erőtökön felüli a harc, emberi erőn felüli segítségre van szükség. Az ige ezt kínálja. Egyetlen bizonyos védelem, ha Krisztust mindennél inkább szeretitek. Ha Krisztus az életek központja és Krisztusban szeretitek egyházatokat, népeket, családokat. Akkor nem fogesikorgatva, nem siránkozva, hanem örömmel, reménységgel hordozzátok a büszke terhet: a református lelkipásztor sorsát, tudván, hogy a ti áldozatos vetésetek nyomán sarjad a jövődőt tápláló aratás.

II. Az Ürasztalánál:

7. „A mi Istentiszteletünk“-ben megállapított rend szerint főtiszteletű püspök úr számbavéven a felszentelendő lelkészeket, bevette tőlük az ünnepélyes fogadalmat és felhívta őket az eskütételre.

8. Ifjú lelkészek felszentelése a főtsz. püspök úr aa. egyházkerületi lelkészi főjegyző, generális direktor és esperes aai által.

9. Ifjú lelkészek kibocsátása.

10. Az atyák és ifjak éneke.

11. A püspök úr záróimádsága.

12. Gyülekezeti ének 132. ének, 1. v.

76. Elnöklő főgondnok aa. felszólítására az egyházkerületi lelkészi főjegyző aa. olvassa jelen ülés jegyzőkönyvét,

melyet a közgyűlés változatlanul hitelesít.

77. Főtiszteletű püspök úr bensőséges, szívből jövő szavakkal mond köszönetet a főgondnoki karnak, elsősorban az üléseket vezető gróf Teleki Arctur aának, kifejezván, hogy megértő, jó tanácsaival segítő szeretetért őszinte hálát

érez iránta. Isten áldását kívánja az elnöklő főgondnokra és a teljes főgondnoki karra, valamint a közgyűlés minden tagjára.

Közgyűlésünk hálás szívvel veszi tudomásul a köszöntő és áldást kívánó szavakat és a főgondnoki kar lelkes éltetésével azonosítja magát a püspök úr szavaival.

Elnöklő főgondnok aa. megállapítja, hogy a közgyűlés tárgysorozata kimerült,

áldást kívánva az atyákra, a közgyűlést berekeszti.

Kmf.

Gr. Teleki Arctur,

egyházkerületi főgondnok, elnök.

Dr. Tavaszy Sándor,

egyházkerületi főjegyző, jegyző.

Név- és tárgymutató.

I. Egyesekre vonatkozó határozatok.

jkvi sz.

Adorján Gábor a marosvásárhelyi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Almási Samu a legfelsőbb egyházi bíróság póttagjává választatik	34
Baczó Lajos a szászvárosi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Bajkó György a sepsiszentgyörgyi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Bakó Árpád a nagyenyedi kollégiumhoz rendes tanáruul választatik	34
Balogh Elek dr. ehker. világi aljegyzővé választatik	34
Barabás Andor dr. a sepsiszentgyörgyi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Bene Ferenc dr. a theologiai fakultás előljárósági tagjával választatik	34
Bene Ferenc dr. a legfelsőbb egyházi bíróság rendes tagjává választotta	34
Bene Ferenc dr. ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik	34
Bethlen Bálint gr. a legfelsőbb egyházi bíróság póttagjává választatik	34
Biró Lajos a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Bodor Bertalan a kolozsvári kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Boér Károly a székelyudvarhelyi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Borbáth Dániel a lelkészképesítő bizottság tagjává választatik	34
Bölöni Zoltán dr. a zilahi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Brázovay Dezső a szászvárosi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Bucsy Endre a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjával választatik	34

Csefő Sándor az igazgatótanácsi irodavizsgáló bizottság tagjával választatik	34
Csia Pál ehker. tanácsbíróvá választatik	34
Csiki László dr. ehker. tanácsbíróvá választatik	34
Darkó Ákos dr. ehker. tanácsbíróvá választatik	34
Darkó Ákos dr. a kolozsvári kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Daróczi Ferenc dr. ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik	34
Deák Ferenc a kolozsvári kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Dóczy Ferenc igazgatótanácsossá választatik	34
Dóczy Ferenc a legfelsőbb egyházi bíróság póttagjává választatik	34
Elekes Viktor ehker. tanácsbíróvá választatik	34
Elekes Viktor ehker. tanácsbíró eskütétele	35
Farkas Jenő igazgatótanácsossá választatik	34
Farkas Jenő a marosvásárhelyi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Farkas Károly a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Fejér Pál a marosvásárhelyi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Fejér Pál a legfelsőbb egyházi bíróság póttagjává választatik	34
Fodor Béla a zilahi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Fülöp Ferenc dr. a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Gazda Endre dr. igazgatótanácsossá választatik	34
Gazda Lajos a szászvárosi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Gönczy Gábor dr. a székelyudvarhelyi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Gönczy Lajos dr. a kolozsvári leányfőgimnázium előljárósági tagjával választatik	34
Gönczy Lajos dr. pótigazgatótanácsossá választatik	34
Gönczy László a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjával választatik	34
Gönczy László a vallástanár vizsgáló bizottság tagjával választatik	34
Gyárfás Pál dr. pótigazgatótanácsossá választatik	34
Halmágyi Albert a zilahi kollégium előljárósági tagjával választatik	34
Horváth Miklós dr. a legfelsőbb egyházi bíróság póttagjává választatik	34
Horváth Pál a csombordi gazdasági iskola gazdasági bizottsági tagjává választatik	34

Horváth Pál a csombordi gazdasági iskola felügyelő-bizottsági tagjává választatik — — — — —	34
Horváth Tholdi Rudolfné gr.-né a szászvárosi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Huszár Pálné br.-né a kolozsvári leányfőgimnázium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Illés Gyuláné dr. a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Ilyés Géza dr. a lelkészképesítő bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Imre Domokos dr. a székelyudvarhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Imre Lajos dr. ehker. belmissziói előadóvá választatik — — — — —	34
Imre Lajos dr. a kolozsvári kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Imre Lajos dr. a legfelsőbb egyházi bíróság póttagjává választatik — — — — —	34
István Mihály dr. a marosvásárhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Jancsó Sándor ehker. közgy. tb. taggá választatik — — — — —	16
Kacsóh Lajos a marosvásárhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kádár Géza a kolozsvári kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kádár Géza a legfelsőbb egyházi bíróság rendes tagjává választatik — — — — —	34
Kádár Géza a lelkészképesítő bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Kádár Géza a theologiai magántanárvizsgáló bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Kaizler Dezső dr. a zilahi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	31
Kendeffy Gáborné gr.-né a szászvárosi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Keresztes Károly a sepsiszentgyörgyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Özv. Keresztessyné Kálmán Julia a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kiss Albert igazgatótanácsossá választatik — — — — —	34
Kiss Albert a theologiai fakultás előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kiss Albert a sepsiszentgyörgyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kiss Albert a theologiai magántanárvizsgáló bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Kiss István a székelyudvarhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34

Kiss Lajos igazgatótanácsossá választatik — — — — —	34
Kiss Lajos a marosvásárhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kiss Lajos a legfelsőbb egyházi bíróság rendes tagjává választatik — — — — —	34
Kolozsvári József a legfelsőbb bíróság póttagjává választatik	34
Konrádi Dániel dr. a kolozsvári kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Koós Károly a theologiai fakultás előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kováts Andor a marosvásárhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kovács András dr. egyhker. ügyésszé választatik — — —	34
Kovács András dr. ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Kováts Benedek a vallástanár vizsgáló bizottság tagjául választatik — — — — —	34
U. Kovács Endre a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kovács László a theologiai fakultás előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kovács László a legfelsőbb egyházi bíróság rendes tagjává választatik — — — — —	34
Kovács László a kolozsvári leányfőgimnázium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kováts Pál ehker. tanácsbíróvá választatik — — — — —	34
Kovács Pál a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kovács Sándor (magyardécei) a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kovács Zsigmond a zilahi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Köblös Endre a zilahi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Kristóf György dr. ehker. tanácsbíróvá választatik — — —	34
László Dezső a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
László Zoltán a szászvárosi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Ifj. Cs. Lázár László a szászvárosi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Lőrinczi Ferenc a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Maksay Albert ehker. tanácsbíróvá választatik — — — — —	34

Maksay Albert a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Maksay Albert az ehker. állandó számadás- és vagyonzvizsgáló bizottság tagjául választatik — — — — —	34
Málnásy Károly pótigazgatótanácsossá választatik — — —	34
Márk Mihály a székelyudvarhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Martonossy György dr. igazgatótanácsossá választatik — —	34
Martonossy György dr. ehker. tanácsbíróvá választatik — —	34
Martonossy György dr. ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Máthé Samu a zilahi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Máthé Sándor igazgatótanácsossá választatik — — — —	34
Máthé Sándor a lelkészképesítő bizottság tagjává választatik	34
Máthé Sándor ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik	34
Mester Mihály ehker. tanácsbíróvá választatik — — — —	34
Musnai László dr. ehker. tanácsbíróvá választatik — — —	34
Musnai László dr. a theologiai fakultás előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Musnai László dr. a lelkészképesítő bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Musnai László dr. a theologiai magántanárvizsgáló bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Müller Jenő dr. a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Müller Jenő dr. a csombordi gazdasági iskola felügyelőbizottsági tagjává választatik — — — — —	34
Müller Zoltán dr. a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Müller Zoltán dr. a csombordi gazdasági iskola felügyelőbizottsági tagjává választatik — — — — —	34
Nagy András ehker. tanácsbíróvá választatik — — — —	34
Nagy Béla a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Nagy Elek esperes az igazgatótanács irodavizsgáló bizottság tagjául választatik — — — — —	34
Nagy Elek a sepsiszentgyörgyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Nagy Endre dr. a csombordi gazdasági iskola gazdasági bizottsági tagjává választatik — — — — —	34
Nagy Endre igazgatótanácsossá választatik — — — — —	34
Nagy Endre a legfelsőbb egyházi bíróság rendes tagjává választatik — — — — —	34

Nagy Ferenc a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Nagy Ferenc a lelkészképesítő bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Nagy Ferenc pótigazgatótanácsossá választatik — — — — —	34
Nagy Lajos igazgatótanácsossá választatik — — — — —	34
Nagy Lajos a székelyudvarhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Nagy Pál a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Nagy Pál a csombordi gazdasági iskola felügyelő-bizottsági tagjává választatik — — — — —	34
Nagy Sándor tanár ehker. tanácsbíróvá választatik — — — — —	34
Nagy Sándor tanár az egyházkerületi állandó számadás- és vagyonzsgáló bizottság elnökéül választatik — — — — —	34
Papp Adolf a szászvárosi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Péterffy Pál dr. a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Petyelán István a nagyenyedi kollégium rendes tanárául választatik — — — — —	54
Pogány Albert a csombordi gazdasági iskola gazdasági bizottsági tagjává választatik — — — — —	34
Régeni István ehker. tanácsbíróvá választatik — — — — —	34
Régeni István a szászvárosi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Sándor Ferenc a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Sebess Jenő dr. a marosvásárhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Schilling Dezső dr. ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Szabó András a legfelsőbb egyházi bíróság póttagjává választatik — — — — —	34
Szabó Andrásné a székelyudvarhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Szabó Zoltán a szászvárosi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Szász Ferenc dr. a kolozsvári leányfőgimnázium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Szász Pál dr. a csombordi gazdasági iskola gazdasági bizottsági tagjává választatik — — — — —	34
Szász Pál dr. a csombordi gazdasági iskola felügyelő-bizottsági tagjává választatik — — — — —	34
Szász Pál dr. pótigazgatótanácsossá választatik — — — — —	34

Szász Sándor a szászvárosi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Szathmáry Gyula a nagyenyedi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Székely János a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Szele Béla dr. egyházkerületi világi főjegyzővé választatik	34
Tapsony Endre dr. a zilahi kollégium előljárósági tagjává választatik — — — — —	34
Tavaszy Sándor dr. a kolozsvári kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Tavaszy Sándor dr. ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Tavaszy Sándorné dr. a kolozsvári leányfőgimnázium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Tavaszy Sándorné dr. a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Teleki Arctur gr. ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik — — — — —	34
Tholdalagi Mihály dr. gróf igazgatótanácsossá választatik	34
Tompa Lászlóné a székelyudvarhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Tőkés József ehker. tanácsbíróvá választatik — — — — —	34
Tőkés József a sepsiszentgyörgyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Tusa Gábor dr. igazgatótanácsossá választatik — — — — —	34
Tusa Gábor dr. ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik	34
Vajda Ferenc ehker. közgy. tb. taggá választatik — — —	16
Vánky Kálmán dr. a székelyudvarhelyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Varga Dániel a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Vásárhelyi Jánosné a kolozsvári leányfőgimnázium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Vásárhelyi Jánosné a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Vásárhelyi Boldizsár ehker. közgy. tb. taggá választatik	16
Vásárhelyi Boldizsár a theologiai fakultás előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Vásárhelyi Boldizsár a kolozsvári kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Vásárhelyi Boldizsár a kolozsvári Szeretetház előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Vékás Lajos dr. igazgatótanácsossá választatik — — — — —	34

Vékás Lajos dr. a theologiai fakultás előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Vékás Lajos dr. a legfelsőbb egyházi bíróság rendes tagjává választatik — — — — —	34
Vékás Lajos dr. ehker. jogügyi bizottság tagjává választatik	34
Veress István ifj. a csombordi gazdasági iskola gazdasági bizottsági tagjává választatik — — — — —	34
Vollones Miklós a sepsiszentgyörgyi kollégium előljárósági tagjául választatik — — — — —	34
Vollones Miklós az igazgatótanács irodavizsgáló bizottság elnökévé választatik — — — — —	34

II. Egyházközségeket, lelkeszeket érdeklő határozatok.

Ehker. tisztviselők, bizottságok, előljáróságok mandátumának 1942 december 31-ig való meghosszabbítása — — —	17
Ehker. tanügyi bizottság átalakítása — — — — —	27
Theologia V. évfolyama ügyében előterjesztés — — — —	33
Nyugdíjintézet jelentése — — — — —	36
Nyugdíjszabályzat 82. §-ának módosítása — — — — —	37
Kántorképesítési szabályzat — — — — —	46
Erdővidéki ehk. oltvidéki szórványainak átesoportosítása	50
Tanítói értekezlet ügyrendje — — — — —	53

III. Egyházmegyéket, espereseket érdeklő határozatok.

Egyházmegyéknél közgyűlési tagok változásának bejelentése	12
Kiss Lajos görgényi esperes távolmaradása és helyettesítése	14
Bíró Lajos nagyenyedi esperes távolmaradása és helyettesítése — — — — —	15
Ehker. tisztviselők, bizottságok, előljáróságok mandátumának 1942 december 31-ig való meghosszabbítása — — —	17
Tanügyi bizottság átalakítása — — — — —	27
Theologia V. évfolyama ügyében előterjesztés — — — —	33
Nyugdíjintézet jelentése — — — — —	36
Nyugdíjszabályzat 82-ik §-ának módosítása — — — — —	37
Nyugdíjintézet 1937. évi költségvetése — — — — —	42
Nyugdíjintézet 1938. évi költségvetése — — — — —	43
Kántorképesítési szabályzat — — — — —	46
Erdővidéki ehk. oltvidéki szórványainak átesoportosítása —	50
Lelkészerkezetek ügyrendje — — — — —	51
Tanítói értekezlet ügyrendje — — — — —	53
Cseh Árpád felebbezése a kolozsvári leányfőgimnáziumi kézimunka tanszék betöltésére vonatkozólag — — — — —	58

László Dezső kolozsvári koll. vallástanár venia docendi megadását kéri — — — — —	59
Biró Sándor kolozsvári koll. tanár venia docendi megadását kéri — — — — —	60

IV. Iskolákat, tanárokat, tanítókat érdeklő határozatok.

Kollégiumoknál és Diákonissza intézetnél a közgyűlési tagok változásának bejelentése — — — — —	13
Ehker. tisztviselők, bizottságok, előljáróságok mandátumának 1942. december 31-ig való meghosszabbítása — — —	17
Theologiai Fakultás előljáróságának öt lelkészi és négy világi tag választásának elrendelése — — — — —	18
Nagyenyedi koll. előljáróságába 7 lelkészi, 5 világi, a kolozsvári, a marosvásárhelyi, a zilahi koll. előljáróságába 5 lelkészi és 3 világi, a sepsiszentgyörgyi koll. előljáróságába 5 lelkészi és 2 világi, a kolozsvári leányfőgimn. előljáróságába 3 lelkészi, 1 világi, 3 női, a székelyudvarhelyi koll. előljáróságába 4 lelkészi, 2 világi és 2 női, a szászvárosi koll. előljáróságába 3 lelkészi, 3 világi és 2 női tagsági helyre a választás elrendelése — — — —	19
Szeretetház előljáróságába 3 lelkészi, 3 tanári, 3 tanítói, 2 világi és 3 női előljárósági tagsági helyre a választás elrendelése — — — — —	20
Lelkészképesítő bizottság, a theologiai magántanárokat képesítő bizottság, a középiskolai vallástanárokat képesítő bizottság mandátumának megújítására a választás elrendelése — — — — —	21
Csombordi gazdasági iskola felügyelőbizottságába 6, gazdasági bizottságába 5 tag választásának elrendelése — —	22
Nagyenyedi koll. rajz-szépírás-kézimunka tanszékére Petye-lán István, a testnevelési tanszékre Bakó Árpád tanárok megválasztása — — — — —	23
Ehker. tanügyi bizottság átalakítása — — — — —	27
Püspök aa. jelentése — — — — —	28
Nyugdíjsszabályzat 82. §-ának módosítása — — — — —	37
Nyugdíjintézet 1937. évi költségvetése — — — — —	42
Kántorképesítési szabályzat — — — — —	46
Nagyenyedi tanítóképzőintézetnél két ehker. tanárképviselő engedélyezése — — — — —	47
Csombordi gazdasági iskola igazgatóságának előljárósági- és ehker. közgyűlési tagsága tárgyában — — — — —	48
Szászvárosi árvaházi lelkész közgyűlési tagsága — — — —	49
Tanári értekezlet ügyrendje — — — — —	52
Tanítói értekezlet ügyrendje — — — — —	53

Sepsiszentgyörgyi kollégiumnál II. matematikai főszaku tanszék magyar főszaku tanszékké átalakítása — — —	54
Szeretetház Szervezeti szabályzatának módosítása — — —	55
Torna-, ének-, zenetanárok egyenjogusításukat kéri — —	56
Helyettes tanárok gradáciája — — — — — — — — —	57
Cseh Árpád felebbezése a kolozsvári leányfőgimnáziumi kézimunka tanszék betöltésére vonatkozólag — — —	58
László Dezső kolozsvári koll. vallástanár venia docendi megadását kéri — — — — — — — — — — — — — — —	59
Biró Sándor kolozsvári koll. tanár venia docendi megadását kéri — — — — — — — — — — — — — — —	60
Piskolti Gábor marosvásárhelyi tanár meghívása — — —	61
Horváth András marosvásárhelyi tanár meghívása — — —	62
Szabó Árpád sepsiszentgyörgyi tanár meghívása — — —	63

V. Igazgatótanácsot érdeklő határozatok.

Egyházmegyénél a közgyűlési tagsággal járó tisztségekben történt változások bejelentése — — — — — — — —	12
Kollégiumoknál és a Diákonisszaképzőintézetnél a közgyűlési tagsággal járó tisztségekben történt változások bejelentése	13
Ehker. tisztviselők, bizottságok, előljáróságok mandátumának 1942. december 31-ig való meghosszabbítása — — —	17
Lelkészképesítő bizottság, a theologiai magántanárokat képesítő bizottság, a középiskolai vallástanárokat képesítő bizottság mandátumának megújítására a választás elrendelése — — — — — — — — — — — — — — —	21
Egyházkerületi számadás- és vagyonvizsgáló bizottságba elnök és egy tag választásának elrendelése — — — —	24
Jogügyi bizottsági tagsági helyekre választás elrendelése	25
Legfelsőbb bírósági helyekre választás elrendelése — —	26
Tanügyi bizottság átalakítása — — — — — — — — —	27
Igazgatótanács jelentése — — — — — — — — — — —	32
Theologia V. évfolyama ügyében előterjesztés — — — —	33
Nyugdíjintézet jelentése — — — — — — — — — — —	36
Nyugdíjszabályzat 82. §-ának módosítása — — — — —	37
Egyházkerület 1937. évi költségvetése — — — — — —	38
Egyházkerület 1938. évi költségvetése — — — — — —	39
Egyházkerület 1935. évi számadása — — — — — — —	40
Egyházkerület 1936. évi számadása — — — — — — —	41
Nyugdíjintézet 1937. évi költségvetése — — — — — —	42
Nyugdíjintézet 1938. évi költségvetése — — — — — —	43
Nyugdíjintézet 1935. évi számadása — — — — — — —	44
Nyugdíjintézet 1936. évi számadása — — — — — — —	45
Kántorképesítési szabályzat — — — — — — — — — —	46

Lelkészerterkezetlet ügyrendje — — — — —	52
Szeretetház Szervezeti Szabályzatának módosítása — — —	55
Helyettes tanárok gradáciája — — — — —	57
Cseh Árpád felebbezése a kolozsvári leányfőgimnáziumi kézi- munka tanszék betöltésére vonatkozólag — — — —	58
László Dezső kolozsvári koll. vallástanár venia docendi meg- adását kéri — — — — —	59
Biró Sándor kolozsvári koll. tanár venia docendi megadását kéri — — — — —	60
Piskolti Gábor marosvásárhelyi tanár meghívása — — —	61
Horváth András marosvásárhelyi tanár meghívása — — —	62
Szabó Árpád sepsiszentgyörgyi tanár meghívása — — —	63
Közigazgatási és vagyonügyi jelentés megvizsgálására ki- küldött bizottság jelentése — — — — —	64
Tanügyi jelentés megvizsgálásáról szóló bizottsági jelentés	65
Igazgatótanács ügykezelésének megvizsgálásáról szóló jelentés	66
Testvérkerület jegyzőkönyveinek átvizsgálásáról szóló je- lentés — — — — —	67
Egyházkerületi számadás- és pénztár megvizsgálásáról szóló jelentés — — — — —	68
Ifjú lelkeszek felszentelése — — — — —	73
Lelkészszenntelés programja — — — — —	75

VI. Egyházkerületi közgyűlés.

Főtiszt. Püspök aa. imája — — — — —	1
Közgyűlés megnyitása — — — — —	2
Közgyűlés megtartásának engedélyezése — — — — —	3
Közgyűlési jegyzőkönyv vezetése — — — — —	4
Jelenlevők számbavétele — — — — —	5
Távolmaradtak igazolása — — — — —	6
Hódoló távirat Király Öfelségének és a kormányhoz — —	7
Tárgysorozat megállapítása — — — — —	8
Bizottságok kiküldése — — — — —	9
Közgyűlési tagok számának megállapítása — — — — —	10
Egyházi bizottságok mandátumának meghosszabbítása — —	11
Egyházmegyei közgyűlési tagok változásának bejelentése —	12
Kollégiumoknál és a Diakonissza-intézetnél a közgyűlési ta- gok változásának bejelentése — — — — —	13
Kiss Lajos görgényi esperes távolmaradása és helyettesítése	14
Biró Lajos nagyenyedi esperes távolmaradása és helyettesítése	15
Vásárhelyi Boldizsár, Janesó Sándor és Vajda Ferenc ehker. közgyűlés tb. tagjává választatik — — — — —	16
Ehker. tisztviselők, bizottságok, előljáróságok mandátumának 1942. december 31-ig való meghosszabbítása — — — —	17

Theologiai fakultás előljáróságába öt lelkészi és 4 világi tag választásának elrendelése — — — — —	18
Nagyenyedí koll. előljáróságába 7 lelkészi és 5 világi; a kolozsvári, a marosvásárhelyi, a zilahi koll. előljáróságába 5 lelkészi és 3 világi, a sepsiszentgyörgyi koll. előljáróságába 5 lelkészi és 2 világi, a kolozsvári leányfőgimnázium előljáróságába 3 lelkészi, 1 világi, 3 női, a székelyudvarhelyi koll. előljáróságába 4 lelkészi, 2 világi és 2 női, a szászvárosi koll. előljáróságába 3 lelkészi, 3 világi és 2 női tagsági helyre a választás elrendelése — — — — —	19
Szeretetház előljáróságába 3 lelkészi, 3 tanári, 3 tanítói, 2 világi és 3 női előljárósági tagsági helyre a választás elrendelése — — — — —	20
Lelkészképesítő bizottság, a theologiai magántanárokat képesítő bizottság, a középiskolai vallástanárokat képesítő bizottság mandátumának megújítására választás elrendelése — — — — —	21
Csombordi gazdasági iskola felügyelő bizottságába 6, gazdasági bizottságába 5 tag választásának elrendelése — —	22
Nagyenyedí koll. rajz-szépíráskézimunka tanszékére Petyelán István, a testnevelési tanszékére Bakó Árpád tanárok megválasztása — — — — —	23
Egyházkerületi számadás- és vagyonzvizsgáló bizottságba elnök és egy tag választásának elrendelése — — — — —	24
Jogügyi bizottsági tagsági helyekre választás elrendelése —	25
Legfelsőbb bírósági helyekre választás elrendelése — — —	26
Ehker. tanügyi bizottság választása — — — — —	27
Püspök aa. jelentése — — — — —	28
I. ülés bezárása — — — — —	29
II. ülés megnyitása — — — — —	30
I. ülés jegyzőkönyvének hitelesítése — — — — —	31
Igazgatótanács jelentése — — — — —	32
Theologia V. évfolyama ügyében előterjesztés — — — — —	33
Elekes Viktor ehker. tanácsbíró eskütétele — — — — —	35
Nyugdíjintézet jelentése — — — — —	36
Nyugdíjszabályzat 82. §-ának módosítása — — — — —	37
Egyházkerület 1935. évi számadása — — — — —	40
Egyházkerület 1936. évi számadása — — — — —	41
Egyházkerület 1937. évi költségvetése — — — — —	38
Egyházkerület 1938. év költségvetése — — — — —	39
Nyugdíjintézet 1937. évi költségvetése — — — — —	42
Nyugdíjintézet 1938. évi költségvetése — — — — —	43
Nyugdíjintézet 1935. évi számadása — — — — —	44
Nyugdíjintézet 1936. évi számadása — — — — —	45
Kántorképesítési szabályzat — — — — —	46